

Motiv.

Statsbidrag har hittills utgått till endast fem anstalter, nämligen S:t Görans sjukhus i Stockholm, lasarettet i Lund, Malmö allmänna sjukhus, Solhems sjukhus i Borås och lasarettet i Örebro. För dessa anstalter beräknas, i anslutning till den senaste belastningssiffran, för nästa budgetår ett belopp av 260 000 kronor.

Vid Södersjukhuset i Stockholm finnes numera en ortopedisk avdelning. Enligt av t. f. överläkaren vid avdelningen gjord approximativ beräkning kunna kostnaderna för år 1950 till stödjebandage och proteser därstädes förväntas uppgå till 58 000 kronor. Stockholms stads sjukhusdirektion avser att söka statsbidrag för denna verksamhet. För ändamålet torde komma att erfordras ett belopp av cirka 40 000 kronor.

Departementschefen.

Mot medicinalstyrelsens anslagsberäkning har jag intet att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till stödjebandage och proteser vid ortopediska lasarettsavdelningar m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

[83] 81. **Bidrag till de vanföras riksorganisation.** Under denna rubrik är å gällande riksstat uppfört ett anslag av 2 000 kronor för anställande under sommaren 1949 av en legitimerad sjukgymnast vid organisationens konvalescenthem Sommarsol i Vejbystrand (statsliggaren s. 973).

Yrkande.

De vanföras riksorganisation (skr. 17/9 1949) hemställer, att anslaget höjes med 1 400 kronor.

Motiv.

Sjukgymnast har varit anställd vid konvalescenthemmet under tiden fr. o. m. den 15 juni t. o. m. den 31 augusti 1949. Trots denna alltför korta anställningstid har statsbidraget icke täckt kostnaderna för till sjukgymnasten utbetalda löneförmåner, vilka uppgått till sammanlagt 2 125 kronor. Verksamheten sommaren 1949 har lett till så positiva resultat, att all anledning finnes att fortsätta med densamma. De barnförämlades eftervård måste effektiviseras och givas bredare omfattning samt fortsätta under längre tidsperioder än som hittills varit möjligt. Med hänsyn härtill och för att tillgodose ett allmänt önskemål bör säsongen år 1950 utökas att omfatta tiden 1 maj—31 augusti. Kostnaderna härför skulle vid oförändrade ersättningsgrunder uppgå till 3 400 kronor.

Yttrande.

Medicinalstyrelsen finner det behjärtansvärt, att de vanföras riksorganisation jämväl år 1950 erhåller bidrag för ifrågavarande ändamål. Den vid hemmet sommaren 1949 anställde sjukgymnasten synes, såsom styrelsen haft anledning förvänta, ha varit framgångsrik i sitt arbete, i det att ett flertal patienter kunnat beredas lindring i sina besvär. Styrelsen tillstyrker, att en sjukgymnast anställs vid hemmet under en tid av fyra månader. De vanföras riksorganisation bör därför tillerkännas statsbidrag med högst 3 400 kronor.

Departementschefen.

På grund av den betydande barnförlamningsepidemi, som under hösten 1949 uppträdde i landet, har behovet av ökade möjligheter för eftervård av barnförlamningspatienter ytterligare accentuerats. Sålunda har Kungl. Maj:t genom beslut den 2 december 1949, för vars innehåll närmare redovisats under punkten 78, bemyndigat medicinalstyrelsen att för eftervård av barnförlamningspatienter taga i anspråk platser å såväl anstalter för kirurgisk tuberkulos som vissa andra sjukvårdsanstalter. Som en ytterligare möjlighet att tillgodose detta behov och med hänsyn till det gynnsamma resultatet av verksamheten föregående sommar anser jag mig böra förorda, att de vanföras riksorganisation jämväl under nästa budgetår tillerkännes statsbidrag för anställande av en sjukgymnast vid organisationens konvalescenthem i Vejbystrand. Anställningstiden torde därvid i enlighet med organisationens av medicinalstyrelsen tillstyrkta förslag böra utsträckas till fyra månader och bidraget på grund härav uppräknas till högst 3 400 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till de vanföras riksorganisation* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 3 400 kronor.

[84] 82. **Bidrag till anskaffande och drift av hörapparater.** För innevarande budgetår har för ändamålet anvisats ett anslag av 60 000 kronor. Vidare har till Bidrag till hörselfrämjandet anvisats ett anslag av 40 000 kronor.

Hörselfrämjandets centralstyrelse (skr. 13/6 1949) föreslår, att för dessa ändamål för budgetåret 1950/51 anvisas 237 000 resp. 100 000 kronor.

Departementschefen.

I avbidan på ställningstagande till förslag av kommittén för dövhetens bekämpande beträffande bl. a. ändrad organisation av försäljning och förmedling av hörapparater, vilket förslag kommer att påverka medelsbehovet

under båda de förut nämnda anslagen, torde dessa i riksstatförslaget för nästa budgetår böra upptagas med allenast preliminärt beräknade belopp. Anslagen synas därvid böra uppföras med samma belopp som i gällande riksstat.

Beträffande anslaget till Bidrag till hörselfrämjandet gör jag hemställa under följande punkt. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till anskaffande och drift av hörapparater* för budgetåret 1950/51 beräkna ett anslag av 60 000 kronor.

[85] 83. Bidrag till hörselfrämjandet. Under åberopande av vad jag anfört under föregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till hörselfrämjandet* för budgetåret 1950/51 beräkna ett anslag av 40 000 kronor.

Förlossningsanstalter.

[86] 84. Bidrag till uppförande eller inrättande av förlossningsanstalter. [Kungörelse den 21 juli 1937 (nr 742).] Medel för ändamålet anvisades å riksstaten senast budgetåret 1948/49. Vid ingången av budgetåret 1949/50 förelåg en reservation å anslaget om 1 481 662 kronor.

Medicinalstyrelsen (skr. 30/8 1949) upplyser, att sedan beviljade men ej utbetalade bidrag frånräknats, ett belopp av 879 662 kronor beräknas återstå å anslaget. För tillgodoseende av hos Kungl. Maj:t eller styrelsen inneliggande ansökningar kan komma att erfordras 102 500 resp. 338 000 kronor. Efter avräkning härav skulle å anslaget återstå ett belopp av 439 162 kronor. För tillgodoseende av ansökningar, som kunna förväntas inkomma före nästa budgetårs utgång, anser styrelsen, att ett belopp av cirka 1 000 000 kronor bör finnas disponibelt. Styrelsen hemställer, att för nästa budgetår anvisas ett anslag av 500 000 kronor.

Departementschefen.

Med hänsyn till storleken av alltjämt förefintlig reservation å anslaget torde det vara tillräckligt att för nästa budgetår upptaga endast ett formellt belopp av 100 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till uppförande eller inrättande av förlossningsanstalter* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[87] 85. Bidrag till driften av förlossningsanstalter och väntehem m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	2 700 000	2 350 166
1948/49	2 700 000	2 411 762
1949/50 (statsliggaren s. 973)	2 700 000	
1950/51 (förslag)	2 500 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 30/8 1949) föreslår, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

Motiv.

Enligt av styrelsen hittills fattade beslut kan bidrag för år 1950 beräknas utgå för 2 838 vårdplatser (varav 2 759 å barnbördshus, barnbördsavdelning eller förlossningshem om minst sex vårdplatser samt 79 å förlossningshem om högst fem vårdplatser eller förlossningsrum hos barnmorska), motsvarande ett sammanlagt bidragsbelopp av 2 783 550 kronor. Vidare har styrelsen för statsbidrag till driften av väntehem och till hemhjälp beräknat 2 640 resp. 1 320 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet kan sålunda uppskattas till (2 783 550 + 2 640 + 1 320) 2 787 510 kronor. Man synes vidare böra räkna med att driftbidrag skall komma att utgå för ett antal nya vårdplatser. Med beaktande av rådande svårigheter för vårdens utbyggande och med hänsyn såväl till belastningssiffrorna för de båda senaste budgetåren som till att antalet i riket födda barn under de senaste åren minskat, anser styrelsen det vara tillfyllest att för budgetåret 1950/51 upptaga anslaget till oförändrat belopp.

Departementschefen.

Med hänsyn såväl till belastningen å anslaget de senaste budgetåren som till den fr. o. m. år 1946 pågående minskningen av antalet födda barn anser jag anslaget för nästa budgetår böra bestämmas till lägre belopp än i gällande riksstat. Jag förordar, att anslaget uppföres med 2 500 000 kronor och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av förlossningsanstalter och väntehem m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 500 000 kronor.

[88] 86. Viss ersättning till barnbördshuset i Lund. Under denna rubrik år å gällande riksstat uppfört ett anslag av 1 400 kronor. Ersättningen utgår med 1 358 kronor enligt Kungl. Maj:ts brev den 19 maj 1899 och 18 oktober 1907 (statsliggaren s. 974).

För nästa budgetår torde böra beräknas enahanda belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Viss ersättning till barnbördshuset i Lund för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 1 400 kronor.

Hälsövärd i allmänhet.

[89] 87. Statens institut för folkhälsan: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 387 000	1 359 540
1949/50 (statsliggaren s. 974)	1 465 000	
1950/51 (förslag)	1 516 000	

Yrkande.

Styrelsen för statens institut för folkhälsan (skr. 31/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 215 700 kronor.

Födoämneshygieniska avdelningen.

	Ökning
1. Gemensam personal.	
a) Uppflyttning i lönegrad av kostassistent Cg 17—Ce 19	720
b) 1 kansliskrivare Ca 15 i st. f. kontorist Ce 13	576
c) 1 kanslibiträde Ca 11 i st. f. kontorsbiträde Ce 8	936
d) 2 kanslibiträden Ce 11 i st. f. kontorsbiträden Ce 8	1 872
2. Kemiska laboratoriet.	
a) Uppflyttning i lönegrad av 1:e kemist Ce 25—Ce 27	1 332
b) 1 assistent Ce 24	11 460
c) 1 första laboratoriebiträde Ce 15 i st. f. laboratoriebiträde Ce 11	1 164
d) Uppflyttning i lönegrad av 1 laboratoriebiträde Ce 8—Ce 11	936
e) 1 laboratoriebiträde Ce 6	4 728
3. Biologiska laboratoriet.	
a) Uppflyttning i lönegrad av 1 laboratoriebiträde Ce 8—Ce 11	936
b) 1 laboratoriebiträde Ce 6	4 728
4. Vattenlaboratoriet.	
Uppflyttning i lönegrad av förste avdelningsingenjör Ce 27—Ce 29	1 380
5. Vitaminavdelningen.	
a) Uppflyttning i lönegrad av förste avdelningsingenjör Ce 27—Ca 29	1 380
b) 1 assistent Ce 20	9 108
c) 1 kontorist Ce 13	6 816
d) Uppflyttning i lönegrad av 1 laboratoriebiträde Ce 8—Ce 11	936

Yrkeshygieniska avdelningen.

6. Gemensam personal.	
a) 1 kansliskrivare Ca 15 i st. f. kanslibiträde Ce 11	1 164
b) 1 kanslibiträde Ca 11 i st. f. kontorsbiträde Ce 8	936
7. Tekniska laboratoriet.	
a) Uppflyttning i lönegrad av förste avdelningsingenjör Ca 27—Ca 29 (27: 30—29: 31)	660
b) Uppflyttning i lönegrad av ingenjörssassistent Ce 24 till avdelningsingenjör Ce 27	1 968
c) 1 avdelningsingenjör Ce 24	11 460
d) 1 första laboratoriebiträde Ce 15 i st. f. laboratoriebiträde Ce 8	2 100
e) Uppflyttning i lönegrad av 2 laboratoriebiträden Ce 8—Ce 11	1 872
f) 1 laboratoriebiträde Ce 6	4 728
8. Analytiska laboratoriet.	
a) Uppflyttning i lönegrad av förste avdelningsingenjör Ce 27—Ce 29	1 380
b) Uppflyttning i lönegrad av förste kemist Ce 25—Ce 27	1 332
c) 1 assistent Ce 22 i st. f. arvodestjänst på halvtid	6 636
d) 1 första laboratoriebiträde Ce 15 i st. f. arvodestjänst	1 392
e) 1 första laboratoriebiträde Ce 15 i st. f. laboratoriebiträde Ce 11	1 164
f) Uppflyttning i lönegrad av 2 laboratoriebiträden Ce 8—Ce 11	1 872
g) 1 laboratoriebiträde Ce 6	4 728

9. Medicinska laboratoriet.	Ökning
a) 1 assistent Ce 27 i st. f. arvodestjänst på halvtid.....	8 424
b) 1 assistent Cg 27.....	13 424
c) 1 kurator Cg 22.....	10 236
d) 1 arvodestjänst (deltid).....	2 400
e) 1 första laboratoriebiträde Ce 15 i st. f. laboratoriebiträde Ce 8.....	2 100
f) Uppflyttning i lönegrad av 1 laboratoriebiträde Ce 8—Ce 11.....	936
g) 1 laboratoriebiträde Ce 6.....	4 728
10. Allmänhygieniska avdelningen.	
a) 1 hälsovårdsassistent Ce 23.....	10 848
b) 1 kansliskrivare Ca 15 i st. f. kanslibiträde Ce 11.....	1 164
c) 1 kanslibiträde Ca 11 i st. f. kontorsbiträde Ce 8.....	936
11. Distrikssköterskeskolan.	
a) Uppflyttning i lönegrad av bitr. föreståndaren Ce 15—Ce 21.....	2 268
b) 1 kanslibiträde Ca 11 i st. f. kontorsbiträde Ca 8 (8: 10—11: 11).....	312
12. Administrativ personal.	
a) Uppflyttning i lönegrad av kamreraren Ca 25—Ca 29.....	2 712
b) 1 kassör Ca 17 i st. f. kanslibiträde Ce 11.....	1 764
c) 1 kontorist (registrator) Ca 13 i st. f. kontorsbiträde Ce 8.....	1 524
d) 1 instrumentmakare Ca 14 i st. f. vaktmästare Ca 11 (11: 12—14: 14).....	576
e) 1 förste expeditivsvakt Ca 11 i st. f. vaktmästare Ca 9 (9: 10—11: 11)....	312
f) 1 reparatör Ce 9.....	5 592
13. Arvoden till speciallärare.....	14 100
14. Vikariatsersättning.....	4 480
15. Omräkning.	
a) Löneklassuppflyttningar.....	34 410
b) Avrundning.....	54
	215 700

Motiv.

Inledningsvis framhålles, att institutet i allt större utsträckning erhållit uppdrag från såväl statliga myndigheter som enskilda sammanslutningar, företag och personer. På grund av bristande lokalutrymme och otillräcklig personal har institutet emellertid under det sistförflutna året varit nödsakat att avsäga sig vissa undersökningar, som begärts av enskilda.

I fråga om de föreslagna nya tjänsterna anföres:

2 b) Befattningshavaren, en kemiskt utbildad vetenskaplig assistent, avses bl. a. för studium av de växlingar i våra normala födoämnens sammansättning, som bero på den odlade jordens beskaffenhet, gödsling, klimatiska faktorer o. s. v. Från olika läkare och sjukhus föreligga önskemål om undersökningar över kostens sammansättning med hänsyn till dieter vid olika sjukdomar. Behovet av näringsfysiologiska studier rörande kosters sammansättning i olika befolkningsskikt m. m. ävensom undersökningar över olika tillsatsämnens giftighet kräver medverkan av kemister i ökad omfattning icke minst med hänsyn till den ökade användningen av dylika ämnen inom livsmedelsindustrin.

2 e), 3 b), 7 f), 8 g) och 9 g) Biträdespersonalen på laboratorierna är synnerligen hårt belastad, varför en större ökning av antalet biträden erfordras. Härigenom skulle jämväl den mera kvalificerade personalen kunna frigöras från rutinarbeten i större utsträckning.

5 b) Denne assistent, som måste ha grundläggande bakteriologisk utbildning, kommer att användas för vissa vitaminbestämningar enligt mikrobio-

logiska metoder. Genom dessa metoder har det blivit möjligt att bestämma mängden av åtskilliga vitaminer och andra ämnen, som tidigare icke eller endast med stor svårighet kunnat bestämmas. Besparing i avseende på lokaler och i regel även på materiel kan uppnås, då bestämningarna eljest måste utföras på försöksdjur.

5 c) Vitaminavdelningens skrivgöromål utföras inom födoämneshygieniska avdelningens expedition. Föreståndaren för vitaminavdelningen är emellertid i likhet med övriga avdelningsföreståndare i starkt behov av ett kvalificerat biträde.

7 c) Begäran om arbetsplatsundersökningar från enskilda, fackföreningar, industriföretag och myndigheter ökar för varje år avsevärt. För lösande av de olika arbetsuppgifterna har avdelningen ofta icke haft tillgång till kvalificerad teknisk personal varför tillfällig personal utan nödvändig erfarenhet måst anställas, ofta med ekonomisk hjälp från enskilt håll såsom industriföretag och fackorganisationer. Detta är även ur principiell synpunkt olämpligt.

8 c) De arbetsuppgifter av speciellt medicinsk analytisk karaktär, som åvila denne assistent, äro av tilltagande omfattning, och erfarenheten har utvisat, att det medför stora fördelar i arbetet, att en speciell arbetskraft handhar dessa frågor.

9 a) Både för avdelningen och arbetsmarknadsstyrelsen föreligger behov av grundforskning på den medicinska yrkesvägledningens och arbetsfysiologiens område, dels beträffande allmänna frågor och dels beträffande problem i samband med placering av partiellt arbetsföra. Under sistlidna år ha dessa frågor ytterligare accentuerats och behovet av denne läkarassistent skärpts.

9 b) Forskningen rörande sambandet mellan tungt arbete och vissa hälso-skador, framför allt ryggåkommor, utgör ett av de viktigaste yrkeshygieniska problemen. Nya framställningar om undersökningar på detta område ha gjorts från olika fackföreningar. På enskilt initiativ, genom hjälp av bl. a. landsorganisationen och arbetsgivarföreningen, kommer sannolikt en ortoped under innevarande år att kunna arbeta med dessa frågor. Det privata ekonomiska understödet kan dock icke väntas utgå i längden.

9 c) För undersökningar, som röra minderåriga arbetare, är det angeläget att till avdelningen knytes en person, som, förutom praktisk och teoretisk-hygienisk utbildning, även besitter skolning inom psykologi och statistik samt organisatorisk förmåga att under de ansvariga läkarnas överinseende leda arbetet.

9 d) Styrelsen föreslår, att en psykiater för arbete med mentalhygieniska frågor i industrier anställas med tjänstgöring förslagsvis tre timmar per vecka.

10 a) Den vid avdelningen bedrivna ordinarie undervisningsverksamheten — kurser för tjänsteläkare och hälsovårdstillsyningsmän — har varit

av mera omfattande art än tidigare, vilket sammanhänger med de alltmera ökade kraven på utbildning inom allmänhygien och socialhygien. Avdelningens utredningsärenden ha i brist på kompetenta tjänstemän i stor utsträckning ej kunnat handläggas inom önskvärd tid.

12 f) Personalstyrkan är för liten på institutets verkstad, som, särskilt den finmekaniska avdelningen, är synnerligen hårt belastad med såväl reparationer som nykonstruktioner.

13) Ökningen förorsakas av förslag om a) fortbildningskurs för hälsovårdstillsyningsmän (4 000 kronor), b) arvoden åt instruktörer vid ordinarie kursen för hälsovårdstillsyningsmän (2 500 kronor) och c) två industriläkarkurser vid yrkeshygieniska avdelningen (7 600 kronor).

a) Flertalet i tjänst varande hälsovårdstillsyningsmän ha icke genomgått utbildningskurs vid institutet eller på annat sätt erhållit teoretisk utbildning i hälsovård.

b) Den fem månader långa praktiska delen av institutets kurs för utbildning av hälsovårdstillsyningsmän sker vid landets större hälsovårdsnämnder. Ett belopp av 2 500 kronor bör ställas till institutets förfogande för utbetalning, beräknat efter 100 kronor per elev, till de hälsovårdstjänstemän, som tjänstgöra som instruktörer under denna del av kursen.

c) Under senare år har från industrierna allt mera framkommit önskemål om viss yrkeshygienisk och yrkesmedicinsk utbildning av industriläkarna. På grund härav och för att bereda mera erfarna industriläkare tillfälle att taga del av de senaste rönen inom dessa områden anordnades under år 1948 vid yrkeshygieniska avdelningen en treveckors kurs för industriläkare. Då behovet av yrkeshygieniskt orienterade läkare i landet (f. n. omkring 200) är synnerligen stort, borde dylika kurser anordnas även i fortsättningen. Deltagarantalet kan icke utan olägenheter överstiga 15, varför två kurser årligen böra anordnas. Någon annan statlig institution kan icke tänkas handha kurserna. Anslag för två kurser beräknas sålunda:

Föreläsararvoden (cirka 100 lektioner à 30 kr.)	3 000
Resekostnader för föreläsare utanför Stockholm	800
Traktamenten	800
Avlöning till kursamanuens	2 600
Diverse	400
	7 600

Yttranden.

Statskontoret erinrar, att riksdagen vid skilda tillfällen under de senaste åren framhållit angelägenheten av att i rådande läge i möjligaste mån undvika en utvidgning av institutets verksamhet. För egen del kan statskontoret icke tillstyrka annan utökning av personalen än anställande av ett laboratoriebiträde vid envar av de födoämneshygieniska och yrkeshygieniska avdelningarna. Ämbetsverket vill icke motsätta sig, att 2 500 kronor anvisas för ersättning åt de hälsovårdstjänstemän, som tjänstgöra som in-

struktörer för eleverna vid utbildningskursen för hälsovårdstillsyningsmän. Ej heller motsätter sig statskontoret, att vid yrkeshygieniska avdelningen anordnas en kurs för industriläkare.

Förslagen om förbättrad löneställning för institutets befattningshavare torde i allmänhet böra få vila i avvaktan på resultatet av 1947 års biträdesutredning och 1949 års tjänsteförteckningskommitté. Endast frågan om uppflyttning från Ce 27 till Ce 29 av förste avdelningsingenjörerna vid vattenlaboratoriet och vitaminavdelningen synes vara av beskaffenhet att nu böra övervägas. I betraktande av den betydande omfattning, som verksamheten å dessa avdelningar erhållit, och de krav, som på grund härav ställas på dessa befattningshavare, torde ett tillmötesgående av styrelsens önskemål härutinnan knappast kunna anses föregripa tjänsteförteckningsrevisionen eller strida mot stabiliseringspolitiken.

Statens lönenämnd anser, att de föreslagna lönegradsuppflyttningarna äro av den art, att de böra underkastas prövning av 1949 års tjänsteförteckningskommitté eller 1947 års biträdesutredning. Nämnden har tidigare uttalat, att antalet för assistentpersonal vid institutet utnyttjade lönegrader borde begränsas. Då f. n. någon extra ordinarie assistenttjänst i 22 lönegraden icke finnes vid institutet, kan nämnden icke tillstyrka inrättande av en sådan tjänst vid analytiska laboratoriet. Enär det här ej synes vara fråga om en vetenskapligt utbildad assistent, förordar nämnden, att befattningen hänföres till Ce 20. Den vid medicinska laboratoriet föreslagna tjänsten som kurator i Cg 22 synes icke vara en kuratorstjänst i egentlig mening. Den bör därför erhålla benämningen assistent och placeras i Cg 20. Lönenämnden erinrar, att den i sina utlåtanden angående institutets anslagsäskanden för budgetåren 1948/49 och 1949/50 icke framställt någon erinran mot att vid allmänhygieniska avdelningen inrättas en befattning för hälsovårdsassistent i Ce 23. Vad åter angår befattningen såsom biträdande föreståndare vid distriktssköterskeskolan har nämnden i samma utlåtanden framhållit, att befattningen icke borde placeras högre än i 19 lönegraden.

Departementschefen.

Inledningsvis vill jag erinra om att institutets verksamhet nu pågått under cirka tio år. Efhuru någon principiell utvidgning av de arbetsuppgifter, som ålades institutet vid dess tillkomst, icke ägt rum, har arbetsbördan under de gångna åren oavbrutet ökat och institutet har trots vidtagna personalförstärkningar i viss utsträckning nödgats avsäga sig inkomna utredningsuppdrag. Omständigheterna synas mig motivera, att en översyn av institutets organisation kommer till stånd, och jag har för avsikt att föranstalta om en dylik. Med hänsyn härtill och till rådande ekonomiska läge kan jag icke f. n. tillstyrka styrelsens förslag om uppflyttning i lönegrad eller annan reglering beträffande nu befintliga tjänster. I fråga om de föreslagna nya tjänsterna anser jag mig endast kunna tillstyrka, att på

yrkeshygieniska avdelningens tekniska laboratorium inrättas en befattning som assistent i högst lönegrad Cg 20 för vissa tekniska arbetsplatsundersökningar. Beträffande kursverksamheten vill jag — under erinran om att Kungl. Maj:t genom beslut den 30 september 1949 ställt högst 3 800 kronor till styrelsens förfogande för anordnande vid institutet under hösten 1949 av en kurs för industriläkare — tillstyrka, att under avlöningsanslaget för nästa budgetår för motsvarande ändamål beräknas ett belopp av 2 800 kronor. Ifrågakommande resekostnads- och traktamentsersättningar samt diverse kostnader, av styrelsen beräknade till 800 resp. 200 kronor för en kurs, torde böra bestridas från vederbörlig post under institutets omkostnadsanslag. Styrelsens förslag om anordnande av en fortbildningskurs för hälsovårdstillsyningsmän och om införande av ersättningar åt instruktörer vid den praktiska utbildningen av sådana tillsyningsmän anser jag mig däremot icke f. n. kunna biträda. Styrelsens hemställan om ökad medelsanvisning till vikariatsersättningar föranleder ingen erinran från min sida.

Jag vill i detta sammanhang erinra, att 1948 års livsmedelssakkunniga den 26 september 1949 avgivit betänkande med förslag till livsmedelsstadga m. m. Ett genomförande av detta förslag, som f. n. är föremål för remissbehandling, kan möjligen komma att påverka medelsbehovet för institutet. Därest så skulle bliva fallet torde frågan härom få under hand anmälas för riksdagens vederbörande utskott.

De av mig framlagda förslagen föranleda en ökning av medelsbehovet med 9 108 kronor för en assistent i Cg 20, 2 800 kronor för en industriläkar-kurs samt 4 480 kronor för vikariatsersättningar. Härtill komma automatiska löneklassuppflyttningar om 34 410 kronor. Anslaget skulle alltså höjas med $(9\,108 + 2\,800 + 4\,480 + 34\,410)$ 50 798 kronor, vilket belopp torde böra avrundas till 51 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän 193 600 (+ 3 600) kronor, arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 18 100 kronor, avlöningar till speciallärare, experter och tillfälliga biträden 177 100 (+ 2 800) kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 988 000 (+ 39 600) kronor samt rörligt tillägg 139 200 (+ 5 000) kronor.

Anslaget upptages alltså till $(193\,600 + 18\,100 + 177\,100 + 988\,000 + 139\,200)$ 1 516 000 kronor.

Under återopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens institut för folkhälsan, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	193 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	18 100
3. Avlöningar till speciallärare, experter och tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	177 100
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	988 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	139 200

Summa förslagsanslag kronor 1 516 000;

b) till *Statens institut för folkhälsan*: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 516 000 kronor.

[90] 88. *Statens institut för folkhälsan*: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	550 000	586 417
1949/50 (statsliggaren s. 976)	555 000	
1950/51 (förslag)	614 000	

Yrkande.

Styrelsen för statens institut för folkhälsan (skr. 31/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 177 000 kronor.

	Utgifter 1948/49	Anslag 1949/50	Förslag	Ökning
1. Sjukvård m. m.	7 657	2 000	6 000	4 000
2. Reseersättningar	39 974	30 000	40 000	10 000
3. Övriga expenser	78 918	75 000	80 000	5 000
4. Stipendier	31 700	32 800	128 800	96 000
5. Inköp och underhåll av inventarier	49 938	50 000	100 000	50 000
6. Inköp och underhåll av djur	41 861	35 000	45 000	10 000
7. Diverse	3 730	4 200	6 200	2 000
				177 000

Motiv.

1) Anslagsposten har under de tre senaste budgetåren belastats med resp. 3 970, 6 798 och 7 657 kronor.

2) För budgetåren 1947/48 och 1948/49 utgjorde belastningen ca 30 000 resp. 39 974 kronor. Institutet, som varit restriktivt vid beviljande av tjänsteresor, kommer under de närmaste åren att handha ett antal större undersökningar i landsorten.

3) Belastningen har de senaste två budgetåren utgjort 81 280 resp. 78 918 kronor. På grund av enligt kollektivavtal förhöjda löner till städerskepersonal, ökade telefonkostnader samt höjda priser på flertalet artiklar torde delposten icke kunna begränsas till hittills anvisat belopp.

4) Anslagsposten — som f. n. är avsedd för understöd åt distriktssköterskeskolans elever — äskas förhöjd med *dels* 20 000 kronor för stipendier till deltagare i kursen för hälsovårdstillsyningsmän, *dels ock* 76 000 kronor för ökade stipendier till nämnda elever. Förstnämnda förslag har förut redovisats i 1949 års statsverksproposition under motsvarande anslag. Framställningen om ökade stipendier till elever vid distriktssköterskeskolan framlägges under förutsättning, att betänkande I av 1946 års kommitté för sjuksköterskeutbildningen kommer att föreläggas 1950 års riksdag.

5) Delposten har under senare år varit hårt belastad utan att institutet kunnat göra erforderliga nyanskaffningar. Möjligheter finnas numera att till fördelaktiga priser erhålla bra apparatur.

6) Kostnaderna för djurexperimenten ha under senare år ökat. Delposten har de senaste budgetåren överstigit 40 000 kronor och torde icke kunna minskas annat än genom reducering av djurförsöken.

7) Det har visat sig vara en brist, att institutet icke haft medel att låta sig representeras vid utställningar eller eljest för en större allmänhet visa institutets arbetsuppgifter och syften. Styrelsen vill därför föreslå, att ett mindre belopp anslås för detta ändamål.

Yttrande.

Statskontoret anser sig icke kunna biträda framställningen om höjning av delposten till inköp och underhåll av inventarier. Höjningen av delposten till inköp och underhåll av djur torde kunna begränsas till 5 000 kronor.

Departementschefen.

Medelsanvisningen till sjukvård m. m. torde i enlighet med styrelsens förslag böra uppräknas med 4 000 kronor, medan höjningen av anslagsposten till reseersättningar torde kunna begränsas till 5 000 kronor.

Delposten till övriga expenser torde böra höjas med 2 000 kronor.

Styrelsens förnyade förslag, att medel skulle ställas till förfogande för stipendier åt deltagare i kursen för hälsovårdstillsyningsmän kan jag icke heller nu tillstyrka. Såsom jag kommer att närmare anföra under punkten 94, komma förslag, grundade på det av 1946 års kommitté för sjuksköterskeutbildningen avgivna betänkandet I, icke att föreläggas innevarande års riksdag. Framställningen om ökade stipendier till elever vid distriktssköterskeskolan torde därför icke nu böra upptagas till prövning. Stipendieposten bör alltså uppföras med oförändrat belopp.

Såsom styrelsen framhållit, har under de senaste åren erforderliga nyanskaffningar av inventarier icke kunnat göras. Med hänsyn härtill synes delposten till inköp och underhåll av inventarier böra tillfälligt uppräknas med 40 000 kronor för engångsanskaffning av viss apparatur.

Beträffande delposten till inköp och underhåll av djur förordar jag en till 8 000 kronor begränsad höjning.

Vad slutligen angår diverseposten är jag icke nu beredd förorda ökad medelsanvisning för av styrelsen föreslaget ändamål.

I enlighet härmed torde anslaget i sin helhet böra uppräknas med (4 000 + 5 000 + 2 000 + 40 000 + 8 000) 59 000 kronor och sålunda upptagas till (555 000 + 59 000) 614 000 kronor.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens institut för folkhälsan*: Omkostnader för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 614 000 kronor.

[91] 89. Vissa undersökningar rörande små avloppsreningsanläggningar. Genom beslut den 2 november 1944 uppdrog Kungl. Maj:t dels åt statens institut för folkhälsan att — efter samråd med medicinalstyrelsen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, egnahemsstyrelsen och fisketillsynsmyndigheten — verkställa vissa undersökningar rörande små avloppsreningsanläggningar, dels ock åt egnahemsstyrelsen att utföra för undersökningarna erforderliga försöksanläggningar. Undersökningarnas syfte var, att lämpliga konstruktioner för små avloppsreningsanläggningar skulle utprovas och att anvisningar för hälsovårdsnämnder och tjänsteläkare rörande hit hörande hygieniska problem skulle utarbetas. För att kunna utöva ledningen av verksamheten konstituerade sig representanterna för de i Kungl. Maj:ts beslut angivna myndigheterna — jämte vissa tillkallade icke statsanställda experter — till en kommitté. Erforderlig försöksanläggning uppfördes i Stocksund på ett område, som ställts till förfogande av de kommunala myndigheterna. En första utbyggnad, omfattande tio reningsbrunnar, blev färdig att tagas i bruk i juli 1946 och var i regelbunden drift under tiden juli 1946—juni 1947. En andra anläggningsetapp, likaledes avsedd att omfatta tio reningsaggregat, påbörjades i juni 1947 men har av olika skäl ännu icke kunnat helt slutföras. Medel för bestridande av kostnaderna för verksamheten ha anvisats från anslag för planering av allmänna arbeten (78 500 kronor) varjämte två för utredningsarbetet under viss tid anlitade assistenter avlönats från folkhälsoinstitutets avlöningsanslag.

Yrkanden.

I skrivelser till Kungl. Maj:t den 27 april och den 6 september 1949 har *styrelsen för statens institut för folkhälsan* — som i ärendet samrätt med representanter för medicinalstyrelsen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och bostadsstyrelsen — hemställt om anvisande av ytterligare medel för undersökningarna. För institutets del begäres för budgetåret 1949/50 ett belopp av 7 700 kronor och för budgetåret 1950/51 35 100 kronor. Till kost-

nader för försöksanläggningens utbyggande och underhåll under samma tid skulle till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande ställas ett belopp av 24 000 kronor. Ytterligare medel erfordras för följande budgetår.

Motiv.

I framställningarna anföres i huvudsak.

Sedan år 1944 har en omfattande nyproduktion av bostäder inom mindre samhällen ägt rum, varjämte äldre bostadsbestånd förbättrats. Härvid har bostädernas standard väsentligt höjts bl. a. i det avseendet att de i mycket betydande omfattning försetts med vatten och avlopp, ävensom, vilket i detta sammanhang är av särskild betydelse, med w. c. Enligt en i 1948 års statsverksproposition (VI, s. 79) åberopad utredning, vilken delvis bygger på material från det statliga bostadsorganet, skulle inom landet årligen utföras cirka 20 000 separata vatten- och avloppsanläggningar för en beräknad genomsnittskostnad av 4 000 kronor, vilket ger en totalkostnad av 80 milj. kronor per år. Även om antalet per år utförda mindre avloppsreningsanläggningar måhända icke kan beräknas uppgå till nämnda antal, erhålles härav dock en uppfattning om problemets storleksordning, särskilt ur ekonomisk synpunkt.

De senare årens utveckling har medfört en hastigt ökande förorening av ett stort antal av våra vattendrag. De lokala hälsovårdsmyndigheterna ha endast i ringa mån förutsättningar och möjligheter att komma tillrätta med härav föranledda problem. I avvaktan på resultatet av tillräckligt omfattande undersökningar vid stocksundsanläggningen finnas endast mycket begränsade möjligheter att träffa ett sakligt motiverat val i fråga om inköp eller utformning av reningsanordningar för små avloppsvattenmängder.

Med nuvarande investeringsbegränsning kunna rationella, gemensamma lösningar av vatten- och avloppsproblemen i många mindre samhällen icke komma till stånd i den takt som önskvärt vore. I avvaktan på en gemensam anläggning kan man ställas inför valet antingen att tillsvidare uppskjuta installation av vattenklosetter eller att i den mån sådana insätts anordna separata reningsanordningar av provisorisk karaktär. Å andra sidan kan tillkomsten av separata anläggningar i större omfattning komma behovet av den gemensamma anläggningen att framstå som mindre angeläget. Både myndigheterna och de enskilda kunna av nu berörda skäl ställas inför svårbedömbara avvägningsproblem, vilket gäller icke minst de statliga organ, som ha att lämna ekonomiskt stöd till anläggningarna. Även ur nu anförda synpunkter är det verkligt angeläget, att såväl underordnade myndigheter som allmänheten får tillgång till auktoritativa råd och anvisningar för bedömning av dessa spörsmål.

Undersökningsarbetet bör bedrivas under ansvarig ledning av föreståndaren för institutets vattenlaboratorium, vars personal därvid bör tillfälligt förstärkas dels för att det erforderliga, mycket omfattande analysarbetet, inberäknat provtagning m. m., skall kunna medhinnas, dels ock för att möjliggöra att föreståndaren avlastas från de mera rutinmässiga arbetsuppgifterna inom institutet. Den erforderliga personalförstärkningen uppskattas till en assistent med arvode motsvarande högst Cg 20 och två laboratoriebiträden med arvoden motsvarande högst 8:e lönegraden. Härjämte

erfordras särskild arbetskraft för provtagning, tillsyn och skötsel av försöksanläggningen.

Föreståndaren för vattenlaboratoriet bör vid sin sida få ett effektivt arbetande utskott, bestående av representanter för de nämnda verken utökat med en representant för den enskilda expertisen på området. Såsom föredragande och sekreterare hos utskottet bör försöksledaren tjänstgöra mot en särskild ersättning av högst 200 kronor per månad.

Om arbetet upptages omedelbart, torde det i sin helhet kunna avslutas under budgetåret 1951/52.

Kostnaderna uppskattas till sammanlagt 150 000 kronor, varav 37 000 kronor för utbyggnads- och omändringsarbeten för försöksanläggningen jämte områdets iordningställande efter det försöken avslutats samt 113 000 kronor för undersökningarnas fortsatta bedrivande. Av sistnämnda belopp belöpa 64 000 kronor på utökning av personalen å vattenlaboratoriet, 29 000 kronor på provtagning samt skötsel och tillsyn av anläggningarna samt 20 000 kronor på arvoden till försöksledaren och experter. För budgetåren 1949/50 och 1950/51 bör till institutets förfogande för undersökningarnas utförande ställas ett belopp av 42 800 kronor och till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande för utbyggande och underhåll av försöksanläggningen ett belopp av 24 000 kronor.

Skiljaktig mening. Ledamoten av institutets styrelse Natt och Dag anser, att föreståndaren för vattenlaboratoriet, vilken föreslagits under styrelsen skola ha det närmaste ansvaret för undersökningarna, härvid kommer att utföra ett honom i hans tjänst vid institutet åvilande arbete. På grund härav är det principiellt oriktigt och i sak obefogat, att föreståndaren erhåller ett särskilt arvode, detta så mycket mer som han kommer att i erforderlig utsträckning befrias från sina övriga tjänsteuppgifter.

Yttrande.

I en vid institutets skrivelse den 27 april 1949 fogad promemoria, vilken av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen åberopats som styrelsens synpunkter i ärendet, anföra *byråchefen i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen B. Petrelius* och *förste byråingenjören i bostadsstyrelsen H. Lantz* följande.

Undersökningarna avse frågor av både medicinsk, bakteriologisk, mikrobiologisk, fysikalisk-kemisk, limnologisk, teknisk och ekonomisk art. Det är därför icke ändamålsenligt att anförtro utredningsarbetet åt en enda institution. Vidare är en klar och otvetydig ansvarsfördelning nödvändig, vilken knappast synes bli säkerställd om institutet och dess ansvarige undersökningsledare samt det av institutet föreslagna utskottet skulle vara sidoordnade i förhållande till varandra. På grund härav bör ansvaret för verksamheten åvila icke ett av de berörda statliga organen ensamt utan en kommitté eller delegation med i huvudsak den av institutet föreslagna sammansättningen. Det är vidare knappast lämpligt att i förväg binda sig för att den föreslagne undersökningsledaren samtidigt skall vara kommitténs sekreterare, t. ex. i fråga om utarbetandet av förslag till råd och anvisningar. Han kan därigenom få en alltför stor arbetsbelastning, som skulle kunna medföra dröjsmål för kommitténs arbete.

Departementschefen.

Den undersökningsverksamhet rörande små avloppsreningsanläggningar, om vilken nu är fråga och för vilken medel tidigare ställts till förfogande dels från planeringsanslag och dels från folkhälsoinstitutets avlöningsanslag, avser i första hand att genom praktiska försök utröna den ur hygienisk, teknisk och ekonomisk synpunkt lämpligaste utformningen av smärre avloppsreningsanordningar och det lämpligaste sättet för skötseln av dessa. För detta ändamål har i Stocksunds köping uppförts en försöksanläggning, som i ett första utbyggnadsstadium varit i regelbunden drift i ungefär ett års tid. Avsikten har vidare varit att, sedan tillräckliga erfarenheter vunnits, på basis av dessa skulle utarbetas råd och anvisningar för byggande och skötsel av sådana anläggningar, varom nu är fråga.

Stocksundsanläggningen blev efter en andra utbyggnadsetapp i huvudsak färdig sommaren 1948. Vid denna tidpunkt stodo emellertid icke längre några medel till förfogande för undersökningarnas bedrivande. Dessa ha därför ännu icke kunnat slutföras i den avsedda omfattningen och ett flertal i stocksundsanläggningen ingående aggregat ha över huvud taget icke underkastats några prov.

Under den tid, som förflutit, sedan utredningsuppdraget meddelades år 1944, ha hithörande frågor erhållit en starkt ökad aktualitet. Vad folkhälsoinstitutets styrelse i detta hänseende anfört har bibragt mig den uppfattningen, att undersökningarna snarast böra fullföljas och slutföras.

Den fortsatta verksamheten bör bedrivas i samarbete mellan folkhälsoinstitutet, medicinalstyrelsen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, bostadsstyrelsen och fiskeristyrelsen, varvid för ändamålet lämpligen torde böra inrättas en mindre delegation med representanter för de olika myndigheterna. Det synes mig vidare lämpligt, att det närmaste ansvaret för verksamheten alltjämt får åvila folkhälsoinstitutet, i första hand föreståndaren för dess vattenlaboratorium. De för den fortsatta verksamheten erforderliga kompletteringarna av stocksundsanläggningen och underhållet av denna anläggning torde dock, såsom i ärendet föreslagits, böra ankomma på väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Vad angår kostnaderna för den fortsatta verksamheten ha dessa av folkhälsoinstitutets styrelse uppskattats till sammanlagt 150 000 kronor, varav för stocksundsanläggningen 37 000 kronor och för undersökningarnas bedrivande 113 000 kronor. Dessa siffror äro icke definitiva men giva i varje fall viss ledning för bedömandet av det återstående medelsbehovet för verksamheten. I detta sammanhang torde det vara tillfyllest att beräkna medel för återupptagande och fullföljande av verksamheten under det närmaste budgetåret. Härför torde i anslutning till de av folkhälsoinstitutets styrelse framlagda kalkylerna böra avses ett belopp av 24 000 kronor för komplettering och underhåll av stocksundsanläggningen och ett belopp av 33 000 kronor för undersökningarna. Vid beräkningen av sistnämnda belopp har

jag utgått från att föreståndaren för vattenlaboratoriet icke bör erhålla något särskilt arvode för sitt arbete med undersökningarna. Det sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår skulle alltså uppgå till (24 000 + 33 000) 57 000 kronor, vilket belopp torde böra anvisas som reservationsanslag under rubriken Vissa undersökningar rörande små avloppsreningsanläggningar.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa undersökningar rörande små avloppsreningsanläggningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 57 000 kronor.

[92] 90. **Barnmorskeläroanstalterna: Avlöningar.** För avlöningar och omkostnader vid barnmorskeläroanstalterna äro å riksstaten för innevarande budgetår uppförda två förslagsanslag om 161 400 resp. 141 500 kronor.

Medicinalstyrelsen (skr. 5/11 1949) föreslår, att för motsvarande ändamål för budgetåret 1950/51 anvisas 159 400 resp. 208 400 kronor.

Departementschefen.

Efter förhandlingar med städerna Stockholm och Göteborg ha under hösten 1949 upprättats förslag till nya avtal med dessa städer angående upplåtelse av lokaler för barnmorskeläroanstalterna m. m. Då remissbehandlingen av dessa avtal, vilka i betydande omfattning komma att påverka medelsbehovet för anstalterna för nästa budgetår; först nyligen avslutats, har jag ännu icke varit i tillfälle att taga slutlig ställning till desamma. Jag förordar därför, att avlönings- och omkostnadsanslagen för anstalterna i riksstatförslaget för nästa budgetår upptagas med allenast preliminärt beräknade belopp. Anslagen torde därvid böra uppföras med oförändrade belopp, 161 400 resp. 141 500 kronor.

Beträffande omkostnadsanslaget gör jag hemställan under nästföljande punkt. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Barnmorskeläroanstalterna: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 161 400 kronor.

[93] 91. **Barnmorskeläroanstalterna: Omkostnader.** Under återopande av vad jag anfört under föregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Barnmorskeläroanstalterna: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 141 500 kronor.

[94] 92. Statens sjuksköterskeskola: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	121 000	122 728
1949/50 (statsliggaren s. 978)	129 000	
1950/51 (förslag)	138 500	

Yrkande.

Styrelsen för statens sjuksköterskeskola (skr. 30/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 27 000 kronor.

1. Personalförstärkning.	Ökning
3 instruktionssköterskor Ce 15	22 176
2. Lönereglering.	
5 ekonomibiträden Ce 2 och 2 ekonomibiträden Ce 3 uppflyttas till Ce 4	1 856
3. Arvodesökning.	
Till redogörare tillika sekreterare utgående arvode höjes från 1 800 till 2 500	700
4. Omräkning.	
Löneklassuppflyttningar	2 082
Avrundning	186
	27 000

Motiv.

1) Vid skolan finnes en instruktionssköterska i Ce 15 med uppgift att å sjukhusen handleda och undervisa eleverna i deras praktiska utbildning. Styrelsen har avdelat henne för kirurgiska kliniken vid serafimerlasarettet. Emellertid behövas dylika instruktionssköterskor även på medicinska kliniken därstädes samt på vissa kliniker vid karolinska sjukhuset. På grund av den stora arbetsbörda, som åvilar avdelningssköterskorna, kunna dessa ej lämna eleverna erforderlig handledning. Detta medför, att onödigt lång tid förflyter, innan eleverna hinna tillgodogöra sig undervisningen i avsedd omfattning. Genom inrättandet av de föreslagna tjänsterna skulle undervisningen på avdelningarna kunna göras betydligt effektivare, varigenom utbildningstiden ej oväsentligt torde kunna förkortas. Vid landstingens och övriga sjuksköterskeskolor ha dylika instruktionssköterskor redan börjat anställas.

I berättelse över år 1949 av medicinalstyrelsen verkställd inspektion av skolan framhålles, att utbildningen vid skolan borde omläggas, så att den av 1946 års kommitté för sjuksköterskeutbildningen framlagda kursplanen kunde prövas. För att detta skulle bli möjligt borde ytterligare tre instruktionssköterskor successivt anställas för den praktiska utbildningen. Under alla förhållanden syntes det nödvändigt, att vid serafimerlasarettet ytterligare en instruktionssköterska anställdes.

2) Styrelsen åberopar en framställning av den 9 december 1948, vari anføres bl. a. följande.

Vid skolan finnas f. n. sju ekonomibiträden, varav fem i Ce 2 och två i Ce 3. Den högre placeringen för sistnämnda biträden har motiverats med deras mera kvalificerade arbete — tjänstgöring i telefonväxel samt sömnad.

Civilförvaltningens personalförbund har vid förhandlingar angående biträdenas löneställning bl. a. hänvisat till att för karolinska sjukhusets motsvarande personal en förbättring redan beviljats, i det att de ekonomibiträden vid sjukhuset, vilka tidigare varit placerade i Ce 2 eller Ce 3, fr. o. m. den 1 juli 1948 samtliga uppflyttats till Ce 4.

Arbetsuppgifterna för skolans ekonomibiträden torde vara jämförbara med de arbetsuppgifter, som ankomma på motsvarande befattningshavare vid sjukhuset, och någon anledning till olika lönegradsplacering torde därför ej föreligga.

3) Det nuvarande arvodet är alltför lågt i förhållande till det ansvar och arbete, som är förenat med uppdraget. Arvodet bestämdes 1940 och har sedan dess ej förändrats. Göromålens omfattning har däremot betydligt ökat. Sålunda har skolan fått egen fastighet, varjämte personalen undan för undan utökats. Skolans stat, som 1940 uppgick till 102 500 kronor, har numera ökat till omkring det dubbla. Även elevfondens stat har tilltagit och uppgår nu till 58 400 kronor.

Yttrande.

Statskontoret anser, att med frågan om anställande av ytterligare instruktionssköterskor bör anstå i avvaktan på att 1946 års kommittés för sjuksköterskeutbildningen betänkande upptages till prövning. Ämbetsverket, som utgår från att i betänkandet framlagda förslag icke komma att föreläggas 1950 års riksdag, avstyrker fördenskull bifall till framställningen i denna del. Ej heller finner statskontoret skäl föreligga för en höjning av sekreterarens arvode. Däremot synes med hänsyn till Kungl. Maj:ts beslut den 18 september 1948 om uppflyttning av ekonomibiträdena vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet till Ce 4 i och för sig icke något vara att invända mot att löneställningen för ekonomibiträdena vid skolan i Ce 2 och Ce 3 förbättras på motsvarande sätt. Ifrågasättas kan dock, om icke stabiliseringspolitiken reser hinder för en sådan åtgärd.

Departementschefen.

Vid anmälan i föregående års statsverksproposition under motsvarande anslag av 1946 års kommittés för sjuksköterskeutbildningen betänkande ansåg jag mig böra intaga den ståndpunkten, att en på kommittéförslaget grundad proposition till riksdagen — i de delar dennas medverkan krävdes — icke borde då avlätas. En reform av föreslagen omfattning skulle medföra en så betydande ökning av statsutgifterna, att jag i rådande läge icke ansåg mig kunna förorda så långt gående åtgärder. Av samma skäl anser jag mig icke heller nu kunna förorda, att i betänkandet framlagda förslag föreläggas riksdagen.

Vad härefter angår skolstyrelsens anslagsäskanden, anser jag mig såtillvida böra tillstyrka styrelsens förslag om inrättande av ytterligare tre instruktionsskötersketjänster för handledning av eleverna under den prak-

tiska utbildningen på sjukhusen, att för ifrågavarande ändamål ytterligare en instruktionssköterska anställs med placering i Ce 15 (7 392 kronor). Den för ekonomibiträderna föreslagna löneregleringen liksom uppräkningsen av arvudet till redogöraren tillika sekreterare kan jag däremot f. n. icke förorda. För löneklassuppflyttningar beräknar jag cirka 2 100 kronor.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän 31 500 (+ 800) kronor, arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, oförändrat 1 800 kronor, arvoden åt tillfälliga lärare oförändrat 23 700 kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 69 400 (+ 7 700) kronor samt rörligt tillägg 12 100 (+ 1 000) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (31 500 + 1 800 + 23 700 + 69 400 + 12 100) 138 500 (+ 9 500) kronor.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens sjuksköterskeskola, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	31 500
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 800
3. Arvoden åt tillfälliga lärare, <i>förslagsvis</i>	23 700
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	69 400
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	12 100

Summa förslagsanslag kronor 138 500;

b) till Statens sjuksköterskeskola: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 138 500 kronor.

[95] 93. Statens sjuksköterskeskola: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	58 400	60 665
1949/50 (statsliggaren s. 978)	64 000	
1950/51 (förslag)	64 000	

Yrkande.

Styrelsen för statens sjuksköterskeskola (skr. 30/8 1949) föreslår, att anslaget höjes med 600 kronor.

	Utgifter 1948/49	Anslag 1949/50	Förslag	Ökning
1. <i>Expenser:</i>				
Övriga <i>expenser</i>	2 802	2 600	2 800	200
2. <i>Övriga utgifter:</i>				
Inre <i>renhållning</i>	1 775	1 200	1 600	400

Motiv.

1) Utgifterna till expenser ha uppgått till högre belopp än beräknat, främst till följd av höjda telefonavgifter.

2) Den inre renhållningen har dragit större kostnader än vad som beräknats, huvudsakligen beroende på högre priser på renhållningsmateriel.

Yttrande.

Statskontoret har förklarat sig icke ha något att erinra mot bifall till framställningen.

Departementschefen.

Den verkliga belastningen å anslaget under budgetåret 1948/49 uppgick till 56 120 kronor. Med hänsyn härtill torde anslaget för nästa budgetår kunna uppföras med oförändrat belopp, 64 000 kronor. Inom denna ram torde emellertid en ändring av medelsdispositionen böra ske beträffande vissa poster. Jag beräknar sålunda under anslagsposten till expenser för bränsle, lyse och vatten 13 400 kronor, innebärande en sänkning med 600 kronor. I överensstämmelse med skolstyrelsens förslag och med hänsyn till de senaste belastningssiffrorna å delposterna till övriga expenser och till inre renhållning torde å andra sidan dessa poster böra höjas med 200 resp. 400 kronor till 2 800 resp. 1 600 kronor.

I enlighet med det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens sjuksköterskeskola: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 64 000 kronor.

[96] 94. Stipendier till elever vid godkända sjuksköterskeskolor.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	24 000	22 550
1948/49	21 000	20 875
1949/50 (statsliggaren s. 979)	22 000	
1950/51 (förslag)	23 000	

Vid ingången av budgetåret 1949/50 fanns å anslaget en reservation av 15 910 kronor.

Yrkanden.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1949) hemställer, att anslaget upptages till 23 000 kronor, därest oförändrade grunder avses skola gälla under nästa budgetår, och till 1 100 000 kronor, därest stipendieverksamheten omlägges i enlighet med det förslag, som avgivits av 1946 års kommitté för sjuksköterskeutbildningen.

Motiv.

Under budgetåret 1948/49 ha stipendier beviljats med ett sammanlagt belopp av 22 800 kronor. Första utbetalningen av dessa stipendier utgjorde tillsammans med andra utbetalningen av de under budgetåret 1947/48 beviljade stipendierna sammanlagt 20 875 kronor. Under budgetåret 1948/49 inkommo 131 ansökningar om stipendier, av vilka 96 biföllos. De sökande representerade fem av landets sjuksköterskeskolor. Fr. o. m. den 1 januari 1949 kunna emellertid enligt gällande bestämmelser stipendier endast tilldelas elever från fyra av sjuksköterskeskolorna, nämligen Sophiahemmets och Svenska röda korsets sjuksköterskeskolor i Stockholm, Uppsala sjuksköterskehems sjuksköterskeskola och Svenska röda korsets sjuksköterskeskola i Boden, enär samtliga övriga skolor icke längre uttaga elevavgifter.

För andra utbetalningen av de under budgetåret 1948/49 beviljade stipendierna erfordras ett belopp av 8 275 kronor. Genom beslut den 30 juni 1949 har medicinalstyrelsen beviljat elever vid Sophiahemmets och Uppsala sjuksköterskehems sjuksköterskeskolor stipendier på 6 250 kronor, vilka komma att utbetalas före den 1 juli 1950. Om dessa belopp fråndragas reservationen, återstår ett belopp av 1 385 kronor.

Medelsbehovet för budgetåret 1950/51 uppskattas till 23 000 kronor.

Styrelsen erinrar, att 1946 års kommitté för sjuksköterskeutbildningen i sitt betänkande angående utbildning av sjuksköterskor och annan sjukvårdspersonal (SOU 1948: 17) bl. a. föreslagit en avsevärd omläggning och utvidgning av den statliga stipendieverksamheten. Därest detta förslag genomföres, skulle stipendiekostnaderna under nästa budgetår komma att uppgå till 1 100 000 kronor.

Departementschefen.

Såsom jag anfört under punkten 94 komma förslag, grundade på det av 1946 års kommitté för sjuksköterskeutbildningen avgivna betänkandet I, icke att föreläggas innevarande års riksdag. Med hänsyn härtill böra stipendierna utgå enligt oförändrade grunder. Anslaget torde därvid i enlighet med medicinalstyrelsens förslag för detta alternativ böra uppräknas till 23 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stipendier till elever vid godkända sjuksköterskeskolor* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 23 000 kronor.

[97] 95. Bidrag till driften av godkända sjuksköterskeskolor.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	10 000	2 096
1949/50 (statsliggaren s. 979)	5 000	
1950/51 (förslag)	10 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 5 000 kronor.

Motiv.

Med anledning av att de största sjuksköterskeskolorna redan före den 1 januari 1945 utökat sina kurser och flertalet övriga skolor på grund av otillräckligt antal inträdessökande icke kunnat öka utbildningsverksamheten, har bidrag hittills utanordnats endast till tre sjuksköterskeskolor för vardera en kurs. Då elevansökningarna till sjuksköterskeskolorna — fränsett statens sjuksköterskeskola — under 1948 ökat till 1 937 från 1 558 år 1947 och flera skolor under år 1949 anmält sig kunna börja en extra kurs, synes för budgetåret 1950/51 anslaget böra uppräknas med 5 000 kronor.

Styrelsen erinrar emellertid om att 1946 års kommitté för sjuksköterskeutbildningen i sitt den 31 december 1947 avgivna betänkande angående utbildning av sjuksköterskor och annan sjukvårdspersonal (SOU 1948: 17) övertvägt frågan om statsbidrag till samtliga godkända sjuksköterskeskolor. Kommittén räknar med att alla eller vissa av de privata sjuksköterskeskolorna komma att bli i behov av statsbidrag. Om nämligen enligt kommitténs förslag elevavgifterna borttagas och de av kommittén likaledes föreslagna ändrade grunderna för elevernas ersättning för det praktiska arbetet vid sjukhusen komma att tillämpas, bli de privata skolorna berövade sina huvudsakliga inkomster. Medicinalstyrelsen föreslås därför böra upptaga förhandlingar med huvudmännen för dessa skolor för att utröna lämpligaste sättet att säkra skolornas bestånd.

Styrelsen, som i sitt utlåtande över kommitténs förslag förklarat sig beredd förhandla med varje skola för sig, har icke ansett sig böra inleda förhandlingarna förrän statsmakterna tagit ställning till detsamma. Vid sådant förhållande har styrelsen utgått från att nuvarande bidragsgrunder komma att gälla även under budgetåret 1950/51.

Departementschefen.

Av samma skäl, som jag åberopat under föregående punkt, torde även nu ifrågavarande statsbidrag för nästa budgetår böra utgå enligt oförändrade grunder. Då antalet elevansökningar till sjuksköterskeskolorna under år 1948 ökat med cirka 380 till 1 937 samt, enligt vad jag under hand inhämtat från medicinalstyrelsen, icke mindre än sex skolor under år 1949 börjat eller inom den närmaste tiden väntas börja en extra kurs, synes anslaget i enlighet med medicinalstyrelsens förslag böra uppräknas från 5 000 till 10 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av godkända sjuksköterskeskolor* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

[98] 96. *Bidrag till utbildningskurser för instruktionssköterskor och husmödrar vid sjukvårdsanstalter m. fl.*

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	15 800	15 800
1949/50 (statsliggaren s. 980)	30 000	
1950/51 (förslag)	36 700	

Anslaget är avsett såsom bidrag till svensk sjuksköterskeförening för anordnande, såsom påbyggnad av den utbildning, som meddelas vid de av staten godkända sjuksköterskeskolorna, av *dels* en längre kurs om sex månader för utbildning av föreståndarinnor och instruktionssköterskor vid sjuksköterskeskolor samt husmödrar vid sjukvårdsanstalter (fortsättningskurs), *dels* ock två kortare kurser om cirka nio veckor vardera för utbildning av instruktionsavdelningssköterskor vid sjukvårdsanstalter (kompletteringskurser). Fortsättningskursen har beräknats omfatta omkring 35 elever och kompletteringskurserna sammanlagt omkring 60 elever.

Yrkanden.

Svensk sjuksköterskeförening (skr. 1/7 1949) hemställer, *dels* att statsbidraget till kursverksamheten höjes till 50 000 kronor, *dels* ock att statsbidrag må utgå med 6 000 kronor till stipendier till kursdeltagare.

Motiv.

Fortsättningskursen har sedan hösten 1944 omfattat en tid av sex månader. Föreningen har emellertid beslutat, att kursen fr. o. m. innevarande budgetår skall utökas till nio månader, varav sex månaders teoretisk undervisning och tre månaders hospitering vid sjukhus och sjuksköterskeskolor. Med anledning härav har kursavgiften höjts från 100 till 200 kronor per kurs.

Beträffande kompletteringskursen föreslås icke någon ändring av vare sig kursplan eller kurstid. Kursavgiften har höjts från 50 till 75 kronor.

De totala kostnaderna för kursverksamheten uppskattas till 87 540 kronor. För budgetåret 1949/50 beräknades 62 424 kronor, i vilken summa inräknats utgifterna för två kompletteringskurser. Inkomsterna av kursavgifter beräknas till 8 100 kronor.

Kostnadsökningen beror bl. a. på att efter fortsättningskursens förlängning två heltidsanställda biträdande kursledarinnor måste finnas i stället för såsom tidigare en sådan befattningshavare med halvtidstjänstgöring.

Vidare beräknas utgifter kunna uppstå för pensionskostnader för kursledarinnorna, därest dessa icke under sin anställning vid kurserna erhålla tjänstledighet med bibehållen pensionsrätt från av dem innehavda pensionsreglerade tjänster. Även lokalhyran har ökat. Slutligen erfordras medel för beslutad ersättning till de lärarinnor och husmödrar, som under hospiteringstiden för fortsättningskursens elever handleda dessa (50 kronor per elev och månad), samt för resekostnader (2 000 kronor) för kursledningen i och för övervakning av hospiteringen.

I fråga om stipendierna framhålles, att deltagare i kurserna ha stora svårigheter att själva helt bekosta dessa. Från huvudmännen erhålles som regel starkt reducerad lön eller inga löneförmåner alls. Många för administrativa och pedagogiska uppgifter lämpade sjuksköterskor ha ej ekonomisk möjlighet att genomgå kurserna.

Yttranden.

Medicinalstyrelsen upplyser, att fortsättningskursen tidigare mottagit cirka 20 elever. Under budgetåren 1946/47, 1947/48 och 1948/49 ha emellertid mottagits resp. 35, 33 och 35 elever. Till den kurs, som tager sin början innevarande budgetår, ha 34 elever antagits. Styrelsen anser, att den hittillsvarande kurstiden i fortsättningskursen varit för kort, att schemat varit för hårt belastat samt att alltför ringa tid funnits för elevernas självstudier. Styrelsen tillstyrker, att kursen — i avvaktan på förslag från 1946 års kommitté för sjuksköterskeutbildningen — försöksvis förlänges på sätt föreningen förordat.

Styrelsen har intet att erinra mot föreningens beslut att anställa två biträdande lärarkrafter på heltid. En förstärkning av lärarpersonalen synes nämligen befogad med hänsyn bl. a. till angelägenheten av att eleverna bättre än hittills få erforderlig handledning och studieanvisning. Ej heller har styrelsen något att erinra mot föreningens beslut att utbetala hospiteringsersättningar. Sådana ersättningar utgå redan nu vid statens distriktssköterskeskola. Den för kursledningens resor till hospiteringsplatserna beräknade summan av 2 000 kronor synes vara skälig. Det är av väsentlig betydelse, att verklig handledning gives hospitanterna och att hospiteringstiden blir föremål för kursledningens kontroll.

Med beaktande härav synes bidraget lämpligen böra bestämmas till 40 000 kronor. Styrelsen har därvid beräknat, att detsamma skall täcka i runt tal hälften av de totala kostnaderna, sedan utgifterna för de biträdande kursledarinnornas pensionering frändragits. Den omständigheten, att ett eventuellt avbrott i avseende å tjänstårsberäkningen för pension kan uppkomma för dessa, synes styrelsen icke motivera att staten bidrager till pensioneringskostnaderna, helst som den framtida organisationen av kursverksamheten kan förväntas bli föremål för statsmakternas beslut ganska snart.

Beträffande stipendierna anföres.

För budgetåret 1949/50 ansåg sig styrelsen icke kunna tillstyrka motsvarande framställning. Emellertid har föreningen numera väsentligt utökat tiden för fortsättningskursen och därför ansett sig nödsakad höja kursavgiften från 100 till 200 kronor. Elevernas omkostnader under den relativt långa tid de skola uppehålla sig i Stockholm bliva betydande. Med anledning av det stora behovet av sjuksköterskor med den kompetens, som kursen giver, ävensom med beaktande av att denna icke varit fulltalig, sedan elevantalet dubblerats, föreslår styrelsen, att 6 000 kronor ställas till dess förfogande att av styrelsen utdelas till elever, som därav styrka sig vara i behov. Stipendiet bör bestämmas till högst 600 kronor med hänsyn till kurstidens längd. När kompletteringskursen endast omfattar nio veckor, finner styrelsen icke lika vägande skäl föreligga att låta deltagarna i denna kurs komma i åtnjutande av stipendium.

Statskontoret har förklarat att, därest Kungl. Maj:t finner skäl föreligga för en utökning av kursverksamheten på sätt medicinalstyrelsen tillstyrkt, statskontoret icke vill motsätta sig en uppräknig av det statliga bidraget med 10 000 till 40 000 kronor. I sitt betänkande angående utbildning av sjuksköterskor och annan sjukvårdspersonal (SOU 1948: 17) har 1946 års kommitté för sjuksköterskeutbildningen framlagt vissa förslag beträffande elevstipendier. I avvaktan på prövningen av detta betänkande bör med anvisande av särskilda medel till stipendier anstå.

Departementschefen.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår har föreningen för innevarande budgetår beslutat utöka fortsättningskursen från sex till nio månader. Jag vill framhålla, att föreningen på grund av kostnadskrävande åtgärder, som utan Kungl. Maj:ts godkännande vidtagits för utökning av verksamheten, givetvis icke bör kunna påräkna, att ökat statsbidrag här för beviljas. När den beslutade utvidgningen av fortsättningskursen i och för sig synes vara motiverad, vill jag dock för denna gång icke motsätta mig, att statsbidrag beräknas för densamma. Jag tillstyrker alltså, att föreningen för nästa budgetår beviljas statsbidrag för anordnande av en fortsättningskurs om försöksvis nio månader samt två kompletteringskurser om vardera cirka nio veckor. Fortsättningskursen bör såsom för innevarande budgetår omfatta cirka 35 elever, medan det sammanlagda antalet deltagare i kompletteringskurserna bör beräknas till 60—70. Såsom villkor för statsbidragets åtnjutande bör gälla, att i fortsättningskursen minst 16 och i kompletteringskurserna sammanlagt likaledes minst 16 elever, vilka äro i behov därav, skola befrias från erläggande av kursavgift, samt att undervisningen skall stå under medicinalstyrelsens överinseende och bedrivas enligt en av styrelsen godkänd plan.

Föreningens framställning om anvisande av särskilda medel för stipendier kan jag f. n. icke tillstyrka.

I fråga om storleken av bidraget till kursverksamheten anser jag i likhet med medicinalstyrelsen icke motiverat, att staten bidrager till för-

eningens eventuella utgifter för pensionering av de biträdande kursledarinnorna. Vidare torde den av föreningen föreslagna hospiteringssättningen om 50 kronor per månad och elev böra beräknas efter för statens distriktssköterskeskola gällande grunder eller 10 kronor per vecka och elev. Då föreningens totala kostnader för kursverksamheten — sedan inkomsterna av kursavgifter frånräknats — beräknats uppgå till omkring 79 400 kronor samt de av mig förordade förslagen kunna väntas medföra besparingar om tillhopa cirka 6 000 kronor, torde statsbidraget lämpligen kunna bestämmas till $[\frac{1}{2} \times (79\,400 - 6\,000)]$ 36 700 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till utbildningskurser för instruktionssköterskor och husmödrar vid sjukvårdsanstalter m. fl.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 36 700 kronor.

[99] 97. Utbildning av sysselsättnings- och arbetsterapeuter. Under denna rubrik är å gällande riksstat uppfört ett anslag av 60 000 kronor (statsliggaren s. 980).

Överstyrelsen för yrkesutbildning (skr. 26/10 1949) erinrar om att enligt de i propositionen nr 42/1949 angivna riktlinjerna den närmare ledningen av denna utbildning skulle under överstyrelsens överinseende handhas av en av styrelsen utsedd kursnämnd. Utbildningen — som till en början skulle ha karaktären av försök — har numera tagit sin början. Till inträde i kursen hade anmält sig 220 personer och kursnämnden har bland dessa uttagit 21 elever.

Från kursnämnden har till överstyrelsen överlämnats en preliminär beräkning över kostnaderna för utbildningen under läsåret 1950/51. Nämnden har därvid utgått från önskvärdheten av en fortsättning av den nu påbörjade kursen, liksom att en ny första årskurs påbörjas under år 1950. Kostnadsökningen beräknas till 35 000 kronor och fördelar sig sålunda:

	Ökning
1. Undervisningsarvoden	15 000
2. Inköp av arbetsmaterial	4 000
3. Elevstipendier	15 000
4. Diverse utgifter	1 000
	35 000

Överstyrelsen, som delar kursnämndens uppfattning om önskvärdheten av en ny första årskurs, har intet att erinra mot nämndens beräkning av medelsbehovet samt hemställer, att anslaget i enlighet härmed upptages till 95 000 kronor.

Departementschefen.

Enligt vad jag under hand inhämtat från överstyrelsen för yrkesutbildning har den första årskursen tagit sin början den 17 oktober 1949. Av de 220 personer, som anmälde sig till kursen, voro omkring 145 kvalificerade för inträde. Såsom i anslagsframställningen angivits kunde dock endast 21 elever antagas. Enligt de inhämtade upplysningarna representera 11 av de antagna kursdeltagarna sinnessjukvården och 9 kroppssjukvården. En av representanterna för sjukvården ävensom ytterligare en elev äro partiellt arbetsföra. Beträffande elevernas geografiska fördelning har upplysts, att 6 äro från Stor-Stockholm, 4 från Göteborg, 2 från Malmö och 9 från landet i övrigt. Det första läsåret anses kunna förkortas från ursprungligen beräknade 32 veckor till endast 24 veckor, varjämte individuell förkortning av undervisningstiden kommer att medgivas, i den mån detta visar sig möjligt.

Vad angår överstyrelsens förslag, att under nästa budgetår en ny första årskurs skulle påbörjas, anser jag mig i rådande ekonomiska läge och i avsaknad av alla erfarenheter rörande resultatet av den nu pågående, försöksvis anordnade utbildningen icke f. n. kunna tillstyrka detsamma. Kostnaderna för kursverksamheten under budgetåret 1950/51 torde med hänsyn härtill kunna upptagas till oförändrat belopp, 60 000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utbildning av sysselsättnings- och arbetsterapeuter*
för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 60 000 kronor.

[100] 98. Bidrag till avlöningar åt distriktssköterskor m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	4 200 000	3 883 232
1949/50 (statsliggaren s. 981)	4 500 000	
1950/51 (förslag)	4 400 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1949) föreslår, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

Motiv.

Den 1 januari 1947 voro 1 122 distriktsskötersketjänster besatta och den 1 januari 1948 1 202. Den 1 januari 1949 uppgick antalet inrättade distriktsskötersketjänster till 1 616, av vilka 1 213 voro besatta. Härvid ha medräknats tre distriktssköterskor, som tillika äro barnmorskor och anställda såsom s. k. distriktssköterskebarnmorskor. Antalet tillsatta tjänster har således ökat med 80 år 1947 och med 11 år 1948. Under år 1949 beräknas cirka 100 sjuksköterskor avsluta sin utbildning vid distriktssköterskeskolan. Den

1 juli 1949 hade landstingen 28 sjuksköterskor med distriktssköterskekompetens anställda å vakanta tjänster. Man torde kunna utgå från att cirka 30 dylika vikarier komma att vara i tjänst under år 1949. Avgångsprocenten för distriktssköterskorna på grund av giftermål, pensionering och dödsfall utgjorde under år 1948 ej fullt 3 procent. Enär dessutom ett visst antal sjuksköterskor med distriktssköterskekompetens varje år övergå till annan verksamhet inom hälsovården, torde man för år 1949 kunna beräkna den sammanlagda avgången till högst 6 procent eller samma som gäller för sjuksköterskekåren i allmänhet. Detta skulle innebära en avgång med 73 distriktssköterskor nämnda år.

Antalet distriktssköterskor vid 1950 års ingång kan sålunda beräknas uppgå till $(1\,213 + 100 + 30 - 73)$ 1 270, innebärande en ökning med 57 under år 1949. Efter samma beräkningsgrunder synes distriktssköterskekåren vid 1950 års slut kunna beräknas uppgå till $(1\,270 + 100 + 30 - 76)$ 1 324, vilket skulle innebära en ökning under år 1950 med 54. Medeltalet år 1950 skulle sålunda bli 1 297. Till nämnda tjänster utgående statsbidrag kan beräknas uppgå till $(1\,297 \times 3\,402)$ 4 412 394 kronor, varvid styrelsen utgått från den lön, som enligt gällande löneplan och med f. n. fastställt dyrtidstillägg om 12 procent utgår till statlig tjänsteman i lönegrad Ca 13, löneklass 15 och ortsgrupp 3 (6 804 kronor). Härtill komma utgifterna för kallortstillägg, vilka enligt till styrelsen lämnade uppgifter beräknas utgå med ett belopp av 30 880 kronor.

Det totala medelsbehovet skulle alltså uppgå till $(4\,412\,394 + 30\,880)$ 4 443 274 kronor, vilket belopp med hänsyn till osäkerheten i kalkylerna torde böra avrundas till 4 500 000 kronor.

Departementschefen.

Mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår har jag intet annat att erinra än att anslaget med hänsyn till såväl belastningen budgetåret 1948/49 som osäkerheten i beräkningarna torde kunna avrundas nedåt till 4 400 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till avlöningar åt distriktssköterskor m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 4 400 000 kronor.

[101] 99. Bidrag till avlöningar åt distriktsbarnmorskor m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	2 900 000	2 721 166
1949/50 (statsliggaren s. 981)	2 900 000	
1950/51 (förslag)	2 700 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1949) föreslår, att anslaget nedräknas till 2 700 000 kronor.

Motiv.

Enligt gällande planer för den öppna förlossningsvården, avseende åren 1948—1950, må antalet statsbidragsberättigade distriktsbarnmorskebefattningar under år 1950 utgöra högst 919. Antalet med ordinarie innehavare besatta tjänster den 1 januari 1950 beräknas uppgå till cirka 820, varjämte ett 30-tal väntas komma att uppehållas av vikarier. Antalet bidragsberättigade barnmorskebefattningar kalenderåret 1950 torde alltså kunna uppskattas till 850, varför bidrag kan beräknas utgå med i runt tal ($850 \times 3\,132$) 2 662 200 kronor. Styrelsen har därvid utgått från den lön, som enligt gällande löneplan och rörligt tillägg om 12 procent utgår till statlig tjänsteman i lönegrad Ca 11, löneklass 13, ortsgrupp 3 (6 264 kronor). Härtill kommer bidrag till kostnaderna för kallortstillägg, vilka enligt till styrelsen lämnade uppgifter kunna beräknas uppgå till cirka 42 000 kronor. Till stad, som ej deltagar i landsting och undantagits från distriktsindelningen, beräknas bidrag utgå med ($2 \times 1\,800$) 3 600 kronor.

Det totala medelsbehovet för budgetåret 1950/51 skulle sålunda uppgå till ($2\,662\,200 + 42\,000 + 3\,600$) 2 707 800, vilket belopp föreslås avrundat nedåt till 2 700 000 kronor.

Departementschefen.

Mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet har jag intet att erinra. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till avlöningar åt distriktsbarnmorskor m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 700 000 kronor.

[102] 100. Bidrag till distriktsbarnmorskas resor i samband med hemförlossning och eftervård.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	500 000	138 543
1949/50 (statsliggaren s. 981)	400 000	
1950/51 (förslag)	200 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1949) föreslår, att anslaget nedräknas till 300 000 kronor.

Motiv.

Enligt uppgift från barnmorskestyrelserna i landstingsområdena har för kalenderåret 1948 rekvirerats 156 943 kronor i statsbidrag. Antalet av dist-
10 — *Bihang till riksdagens protokoll 1950. 1 saml. Nr 1. Bil. 13.*

riktsbarnmorskor verkställda hemförlossningar synes enligt styrelsens beräkningar kunna för kalenderåret 1950 uppskattas till cirka 12 000, vilket utgör en minskning med 3 000 jämfört med styrelsens beräkning för löpande budgetår. Antalet hembesök för eftervård torde emellertid ej komma att minska i proportion till nedgången av antalet hemförlossningar, då en intensifiering av eftervården i anslutning till därom av medicinalstyrelsen år 1948 lämnade anvisningar synes vara att förvänta. Även i betraktande härav torde dock anslaget, med hänsyn till nästföregående budgetårs låga belastning, kunna begränsas till 300 000 kronor.

Departementschefen.

Medelsbehovet för nästa budgetår är svårt att mera exakt beräkna. Med hänsyn till belastningen synes dock anslaget kunna nedsättas. Jag anser mig böra beräkna medelsbehovet till 200 000 kronor och hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till distriktsbarnmorskas resor i samband med hemförlossning och eftervård* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

[103] 101. Understödjande av dispensärverksamhet.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	2 200 000	1 954 447
1948/49	2 000 000	2 270 487
1949/50 (statsliggaren s. 981)	2 000 000	
1950/51 (förslag)	1 300 000	

Från anslaget bestridas statsbidrag *dels* enligt *gällande kungörelse* angående statsbidrag till dispensärverksamhet för tuberkulosens bekämpande, *dels*, jämlikt särskilt medgivande av riksdagen, till av *studentkårerna* i Uppsala, Lund, Stockholm och Göteborg organiserad dispensärverksamhet beträffande medlem av nämnda kårer eller av *musikhögskolans elevkår*, *dels* ock fr. o. m. budgetåret 1946/47, ävenledes jämlikt särskilt medgivande av riksdagen, till landsting eller stad, som icke deltagar i landsting, för bestridande av kostnader för *allmän skärmbildsundersökning* för uppspårande av tuberkulos i bröstorganen.

Kostnaderna för sistnämnda verksamhet torde fr. o. m. nästa budgetår böra överföras till särskilt anslag. Medel för ändamålet komma att äskas under nästföljande punkt.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1949) upplyser, att utgifterna för den egentliga dispensärverksamheten under budgetåret 1948/49 uppgått till 1 292 025 kronor. Med hänsyn härtill beräknas för nästa budgetår ett avrundat belopp av 1 300 000 kronor.

Departementschefen.

Då medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet för den egentliga dispensärverksamheten icke givit mig anledning till erinran, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understödjande av dispensärverksamhet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 300 000 kronor.

[104] 102. **Allmän skärmbildsundersökning: Lokala undersökningar.** Fr. o. m. budgetåret 1946/47 har, jämlikt särskilt medgivande av riksdagen, från anslaget till *Understödjande av dispensärverksamhet* (statsliggaren s. 981) utgått statsbidrag till landsting eller stad, som icke deltagar i landsting, för bestridande av kostnader för allmän skärmbildsundersökning för uppspårande av tuberkulos i bröstorganen. Under anslaget har för nu löpande budgetår för den egentliga dispensärverksamheten beräknats ett belopp av 1 300 000 kronor samt för den allmänna skärmbildsundersökningen ute i landet 658 000 kronor eller tillhopa 1 958 000 kronor. Sistnämnda belopp har, med hänsyn till osäkerheten i beräkningarna, avrundats uppåt till 2 000 000 kronor.

Såsom av föregående punkt framgår, anser jag medelsanvisningarna för dispensärverksamheten och skärmbildsundersökningen böra fr. o. m. nästa budgetår upptagas under skilda anslag. För dispensärverksamheten ha medel äskats under föregående punkt. Nu upptager jag frågan angående medel till skärmbildsundersökningen.

Skärmbildsundersökningen verkställs inom varje län å vederbörande centraldispensär i fråga om invånare inom en viss rayon närmast omkring denna samt i övrigt av särskilda skärmbildspatruller med transportabla apparater. Granskning av de tagna bilderna verkställs vid en särskild granskningscentral, ansluten till medicinalstyrelsen. Statsbidrag utgår till huvudmännens utgifter för skärmbildsundersökningen efter samma grunder, som gälla för centraldispensärens driftkostnader i allmänhet, dvs. regelmässigt med högst hälften av utgifterna. Sådant bidrag utgår även till städerna utom landsting. Kostnaderna för avlöningar och traktamenten åt den i patrullerna ingående personalen samt för den tekniska driften (röntgenrör- och ventilslitage, film, framkallning, drivmedel o. d.) förskottas dock av medicinalstyrelsen, som i efterskott tillställer vederbörande huvudman räkning på hälften av kostnaderna. Under tiden för inskrivning av värnpliktiga och under tiden för dessas inryckning till första tjänstgöring skall den allmänna skärmbildsundersökningen tillfälligt avbrytas samt personal och apparatur i stället utnyttjas för undersökning av de värnpliktiga.

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1949) föreslår, att för den egentliga dispenserverksamheten beräknas 1 300 000 kronor och för den allmänna skärmbildsundersökningen 689 000 kronor eller sammanlagt 1 989 000 kronor, vilket belopp, med hänsyn till osäkerheten i beräkningarna, avrundats uppåt till 2 000 000 kronor.

Motiv.

Nettoutgifterna för den allmänna skärmbildsundersökningen ha under budgetåret 1948/49 uppgått till 978 462 kronor. Enligt de av styrelsen tidigare uppgjorda planerna skulle 18 undersökningspatruller vara i verksamhet under nämnda budgetår. På grund av det statsfinansiella läget har emellertid, liksom för innevarande budgetår, en begränsning ansetts böra ske till 15 patruller. Därvid har styrelsen räknat med att undersökningen skulle omfatta omkring en sjättedel av befolkningen. Emellertid ha erfarenheterna under budgetåret 1948/49 visat, att högre årlig kapacitet icke kan uppnås än cirka 43 000 undersökningar per apparat eller sålunda 650 000 undersökningar per år. På grund av de ökade fordringarna från militär sida med anledning av repetitions- och efterutbildningsövningar ha dock endast cirka 525 000 civila undersökningar kunnat utföras under nämnda budgetår. Sannolikt komma anspråken på skärmbildsundersökningar från militärt håll att öka ytterligare.

Chefsläkaren hos styrelsens skärmbildscentral har anfört.

Under de tre år undersökningen pågått hade endast 1 070 000 civila personer undersökts. Detta innebure att — med frånräknande tillika av de cirka 1 000 000 personer som undersökts genom nationalföreningen mot tuberkulos — närmare 4 000 000 personer över 10 år skulle återstå att undersöka. Med 15 patruller och 525 000 undersökningar per år skulle genomgången av hela befolkningen taga ytterligare nära 8 år eller tillsammans 11 år mot från början beräknade 5 år. Då det ur alla synpunkter vore av största vikt, att undersökningen icke droge ul för mycket på tiden, föreslog chefsläkaren, att antalet patruller ökades till 20, varigenom ytterligare 200 000 personer skulle kunna undersökas per år.

Styrelsen anser sig böra tillstyrka detta förslag, icke minst för att därigenom bättre kunna följa den från början uppgjorda planen. Undersökningen skulle då behöva fortgå ytterligare drygt fem år. Verksamheten kan härvid beräknas komma att samtidigt beröra sju län mot f. n. fem.

Vissa av de äldsta i bruk varande skärmbildsapparaterna äro mycket förslitna och i behov av utbyte. Det är likväl styrelsens avsikt att åtminstone under nästa budgetår söka använda vissa av dem, dels som reservapparater dels ock vid undersökningar av mer stationär art. Däremot erfordras under innevarande budgetår medel för inköp av fem skåpbilar till en sammanlagd kostnad av 100 000 kronor.

I fråga om den erforderliga personalen anföres bl. a.

Inom varie sjukvårdsområde torde — liksom hittills — under arbetet för skärmbildsundersökningen till en inom området belägen centraldispensär höra vara knutna en extra läkare och ett extra skrivbiträde. Denna personal, som bör anställas och avlönas av huvudmannen med rätt för denne att åtniuta statsbidrag, beräknas bli tagen i anspråk cirka 10 månader om året. Efter ett genomsnittsarvode av 1 100 kronor per månad för läkare och 400 kronor för skrivbiträde (samma belopp som för innevarande budgetår) skulle statsbidraget för personalen uppgå till $[\frac{1}{2} \times 7 \times 10 \times (1\,100 + 400)]$ 52 500 kronor eller avrundat 52 000 kronor.

Styrelsen räknar för nästa budgetår med 20 undersökningspatruller, varje patrull bestående av en röntgensköterska, en röntgentekniker, tillika chaufför, och ett skrivbiträde.

Föredragande departementschefen uttalade till 1949 års statsverksproposition (XI p. 100), att han icke kunde förorda, att extra ordinarie statsanställning bereddes de i patrullerna ingående röntgensköterskorna och röntgenteknikerna. Medicinalstyrelsen vill framhålla, att skärmbildsverksamheten i verkligheten kommit att få en i viss mån annan utformning än från början avsetts. Man hade då tänkt sig, att vederbörande landsting eller stad skulle anställa den i patrullerna ingående personalen på samma sätt som annan för dispensärverksamhet avsedd personal samt att landstinget eller staden därefter skulle erhålla statsbidrag till lönekostnaderna. Det visade sig emellertid av praktiska skäl, främst den omständigheten att befattningshavarnas anställning hos varje landsting och stad blev av för kort varaktighet, att denna väg ej var framkomlig. För att icke riskera att nödgas nedlägga verksamheten av brist på specialutbildad personal tvingades man därför över till det nuvarande systemet, innebärande att skärmbildscentralen anställer personal, som efter behov dirigeras till olika landstingsområden eller städer.

Vid en omprövning av frågan, huruvida patrullernas personal skall anses vara anställd hos staten eller hos resp. landsting och stad, torde den huvudman böra anses för arbetsgivare, som antager personalen, utbetalar dess avlön, meddelar bestämmelser rörande dess arbete och i övrigt utövar förmanskap. Samtliga dessa befogenheter tillkomma nu skärmbildscentralen. På grund härav torde detta statsorgan numera få anses vara arbetsgivare. Härtill kommer, att ett förhållandevis allt större antal personer undersökes i skärmbildscentralens egen regi utan medverkan av landstingen och storstäderna. Antalet av centralens patruller undersökta värnpliktiga m. fl. har sålunda stigit från 100 524 budgetåret 1947/48 till 117 267 budgetåret 1948/49 och antalet undersökta från enskilda företag från 5 310 till 9 043. Då anspråken på skärmbildsundersökningar från militärt och enskilt håll sannolikt komma att öka ytterligare, torde landstingens och storstädernas medverkan relativt sett komma att sjunka.

På grund av det anförda och med hänsyn till att verksamheten avses komma att fortsätta ytterligare ett antal år, föreslår styrelsen, att patrullernas personal fr. o. m. den 1 juli 1950 gives ställning såsom statstjänstemän. Röntgensköterskor och röntgentekniker torde härvid böra beredas extra ordinarie anställning i hittillsvarande lönegrader, Ce 12 resp. Ce 13. Styrelsen håller före, att det är mest ändamålsenligt, att personalen anses stationerad i Stockholm. Till skrivbiträdet skulle fortfarande utgå arvode efter 325 kronor i månaden.

Statsverkets kostnader för avlönning åt den i patrullerna ingående perso-

nalen beräknas till [$\frac{1}{2} \times 20 \times 12 \times (543 + 568 + 325)$] 172 320 kronor eller avrundat 172 000 kronor.

På grund av det stora ansvar, som åvilar skärmbildsteknikerna, böra dessa ha en grundlig utbildning. Då man kan räkna med en viss avgång på tekniker, bör varje år anordnas en 2 månaders utbildningskurs vid skärmbildscentralen för blivande skärmbildstekniker. Kursen bör vara avgiftsfri. För arvode till föreläsare och instruktörer samt för undervisningsmateriel erfordras ett anslag av 2 000 kronor.

Då det vidare visat sig föreligga allt större svårigheter att erhålla utbildade sköterskor till patrullerna, synes man nödsakad att så småningom ersätta dessa med annan lämplig kvinnlig personal efter en kortare utbildning på förslagsvis 2 veckor. Sådan befattningshavare bör då benämnas skärmbildsbiträde och efter lämplig provotid beredas extra ordinarie anställning med placering i lägst lönegrad Ce 6. För denna utbildning erfordras ett anslag av 500 kronor.

De på staten belöpande kostnaderna för ifrågakommande traktamenten torde kunna uppskattas till ($\frac{1}{2} \times 175\,000$) 87 500 kronor.

Kostnaderna för röntgenrör- och ventilslitage, film, framkallning, drivmedel o. d. kunna enligt hittillsvarande erfarenhet uppskattas till cirka 1 krona per undersökning. Om man räknar med 750 000 undersökningar under budgetåret 1950/51, skulle statens kostnader härför utgöra ($\frac{1}{2} \times 750\,000$) 375 000 kronor.

Medelsbehovet för den allmänna skärmbildsundersökningen skulle sålunda uppgå till (52 000 + 172 000 + 2 000 + 500 + 87 500 + 375 000) 689 000 kronor. Styrelsen har därvid räknat med att medel för anskaffande av fem nya skåpbilar, 100 000 kronor, äskas å tilläggsstat för innevarande budgetår.

Yttranden.

Statskontoret anser sig i nuvarande läge icke kunna tillstyrka en utökning av antalet skärmbildspatruller. Vid sådant förhållande lärer även med anskaffande av ytterligare skåpbilar böra anstå.

Med hänsyn till de erfarenheter, som vunnits rörande patrullernas verksamhet, vill det förefalla statskontoret ändamålsenligt att omarbeta gällande bestämmelser rörande personalen, så att de bättre överensstämmer med organisationen, sådan den i verkligheten utformats. Statskontoret anser sig därför i likhet med medicinalstyrelsen böra ifrågasätta, om icke dessa befattningshavare även formellt böra anställas såsom statstjänstemän. Såsom villkor härför bör dock föreskrivas, att vederbörande landsting åtager sig att bestrida hälften av kostnaderna. Från landstingen inflytande bidrag böra lämpligen redovisas i form av särskilda uppbördsmedel.

Vad angår anställningsformen för sköterskor och röntgentekniker erinrar statskontoret om sitt i utlåtande den 6 oktober 1948 gjorda uttalande, att ämbetsverket icke ville motsätta sig, att dessa efter viss icke allt för kort tids tjänstgöring anställdes såsom extra ordinarie tjänstemän.

Förslaget att skärmbildspatrullernas personal skall anses stationerad i

Stockholm bör enligt statskontorets mening icke föranleda någon Kungl. Maj:ts framställning till riksdagen.

I utlåtande över medicinalstyrelsens framställning om anslag till styrelsens granskningscentral för allmän skärmbildsundersökning har statskontoret föreslagit, att kostnaderna för skärmbildspatrullernas verksamhet överföres till nämnda anslag.

Statens lönenämnd uttalar, att det med hänsyn till de skäl medicinalstyrelsen åberopat vill synas ur flera synpunkter mest praktiskt att giva patrullernas personal ställning som statstjänstemän. Då vidare skärmbildsverksamheten kan väntas pågå ytterligare ett antal år, torde enligt numera tillämpade principer ej vara något att erinra mot att personalen erhåller extra ordinarie anställning. Den för sköterska och röntgentekniker förordade löneställningen, Ce 12 resp. Ce 13, överensstämmer med den av nämnden i utlåtande den 16 oktober 1948 förordade. Mot den föreslagna placeringen i Ce 6 av tjänsten som skärmbildsbiträde har nämnden ej funnit anledning till erinran.

Departementschefen.

I rådande ekonomiska läge anser jag mig icke kunna tillstyrka medicinalstyrelsens förslag att intensifiera den allmänna skärmbildsundersökningen genom utökning av antalet patruller från 15 till 20. Undersökningen kommer därför att under nästa budgetår beröra endast omkring fem län.

I enlighet härmed och då jag i likhet med medicinalstyrelsen räknar med oförändrade genomsnittsarvoden av 1 100 resp. 400 kronor per månad för de extra läkarna och skrivbiträdena vid centraldispensärerna skulle för statsbidrag till förstärkning av personalen vid desamma erfordras [$\frac{1}{2} \times 5 \times 10 \times (1\,100 + 400)$] 37 500 kronor.

I fråga om undersökningspatrullerna har medicinalstyrelsen förnyat sitt föregående år framlagda förslag, att den i patrullerna ingående personalen skulle givas ställning såsom statstjänstemän. Röntgensköterskor och röntgentekniker skulle därvid beredas extra ordinarie anställning. Med hänsyn till de erfarenheter, som numera vunnits rörande patrullernas verksamhet, anser jag mig i likhet med statskontoret och lönenämnden böra förorda, att personalen fr. o. m. den 1 juli 1950 överföres till statstjänst. De i patrullerna ingående röntgensköterskorna och röntgenteknikerna böra därvid inplaceras i lönegraderna Ce eller Cg 12 resp. 13. De befattningshavare, som under år 1950 uppnå en sammanlagd anställningstid i denna verksamhet eller i statstjänst av minst tre år, synas böra beredas extra ordinarie anställning. Personalen i fråga torde liksom f. n. böra avlönas enligt bostadsortens ortsgrupp. För patrullernas skrivbiträden beräknar jag, i likhet med medicinalstyrelsen, ett oförändrat månadsarvode av 325 kronor.

Statsverkets kostnader för avlöning åt den i patrullerna ingående personalen skulle vid bifall till vad jag sålunda föreslagit uppgå till [$\frac{1}{2} \times 15 \times$

$12 \times (500 + 522 + 325)]$ 121 230 kronor, eller samma belopp, som beräknats för innevarande budgetår.

Från landstingen inflytande bidrag böra redovisas under anslaget i form av särskilda uppbördsmedel.

För utbildningskurser för blivande skärmbildstekniker samt för kvinnlig personal, avsedd att så småningom ersätta de nuvarande röntgensköterskorna, beräknar jag i enlighet med medicinalstyrelsens förslag 2 000 resp. 500 kronor. Befattningshavare, som genomgått sistnämnda kurs, bör i överensstämmelse med förut angivna principer placeras i lönegrad Ce eller Cg 6 samt benämnas skärmbildsbiträde.

De på staten belöpande kostnaderna för ifrågakommande traktamenten torde kunna beräknas uppgå till oförändrat belopp ($\frac{1}{2} \times 160\,000$) 80 000 kronor.

Kostnaderna för röntgenrör- och ventilslitage, film, framkallning, drivmedel o. d. uppskattar jag slutligen — då man icke torde kunna räkna med ett större antal undersökningar under nästa budgetår än omkring 600 000 — till ($\frac{1}{2} \times 600\,000$) 300 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet för den allmänna skärmbildsundersökningen ute i landet skulle alltså uppgå till $(37\,500 + 121\,230 + 2\,000 + 500 + 80\,000 + 300\,000)$ 541 230 kronor, vilket belopp torde böra avrundas uppåt till 550 000 kronor.

Kostnaderna för undersökningen torde, såsom jag förut anfört, böra upptagas under särskilt anslag, förslagsvis benämnt Allmän skärmbildsundersökning: Lokala undersökningar.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Allmän skärmbildsundersökning: Lokala undersökningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 550 000 kronor.

[105] 103. Allmän skärmbildsundersökning: Medicinalstyrelsens skärmbildscentral.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	150 000	159 236
1948/49	170 000	167 472
1949/50 (statsliggaren s. 982)	187 000	
1950/51 (förslag)	188 000	

Fr. o. m. budgetåret 1946/47 har från anslaget till Granskningscentral för allmän skärmbildsundersökning bestritts kostnaderna för en till medicinalstyrelsen ansluten central för den allmänna skärmbildsundersökningen.

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1949) föreslår, att anslaget uppräknas med 49 000 kronor.

Motiv.

I fråga om *centralens hittillsvarande verksamhet* anföres.

Granskningscentralen har under budgetåret 1948/49 utfört skärmbildsundersökningar inom Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kalmar, Skaraborgs och Gävleborgs län samt Stockholms stad. Inom Södermanlands län ha undersökningarna helt avslutats, medan inom Stockholms län vissa kompletterande undersökningar återstå. Inom Jönköpings län har undersökningen i norra delen av länet avslutats, medan densamma i södra delen uppskjutits i avvaktan på tillkomsten av en ny centraldispensär i Värnamo. Undersökningar komma under budgetåret 1949/50 att påbörjas inom Blekinge och Västernorrlands län samt under budgetåret 1950/51 inom Kronobergs, Göteborgs och Bohus samt Kopparbergs län, eventuellt även inom Hallands län. Jämsides härmed ha, företrädesvis vid inskrivningsförrättningarna samt vid större inryckningar till militärtjänstgöring, verkställts undersökningar å värnpliktiga m. fl. Slutligen har vid vissa nödtvungna uppehåll i de ordinarie undersökningarna personal hos vissa enskilda företag undersökts.

Antalet under budgetåret 1948/49 verkställda skärmbildsundersökningar uppgår till:

A. Militära:

a) Av skärmbildscentralens patruller	117 267
b) Av centraldispensär (betalda av medicinalstyrelsen)	(13 601)

B. Civila:

a) Stockholms län	56 777
b) Södermanlands »	37 179
c) Östergötlands »	70 160
d) Jönköpings »	45 957
e) Kalmar »	80 696
f) Skaraborgs »	79 979
g) Gävleborgs »	82 487
h) Stockholms stad	
av skärmbildscentralens patruller	53 376
av centraldispensären m. fl.	10 636
	64 012

C. Enskilda företag

9 043
643 557
(657 158)

I anslagsäskandena rörande den allmänna skärmbildsundersökningen ute i landet (jfr föregående punkt) har styrelsen framlagt förslag om utökning av antalet skärmbildspatruller för att möjliggöra ytterligare cirka 200 000 undersökningar per år av civila personer. Vid bifall härtill torde på grund av vidgade gransknings- och andra arbetsuppgifter en viss utökning av *personalen vid skärmbildscentralen* bliva ofrånkomlig. Sålunda

torde ytterligare två granskningsläkare med ett månatligt arvode av 1 100 kronor erfordras. Antalet sådana läkare skulle då bli fyra med placering i lönegrad Ce 27 och fyra med arvode om 1 100 kronor för månad. Styrelsen räknar vidare med ytterligare två skriv- eller kontorsbiträden i den reglerade befordringsgången samt ett fotografiskt biträde med placering i lönegrad Ce 8.

Under vissa tider av budgetåret kommer möjligen att erfordras ytterligare en reservtekniker för att vara chefsteknikern och röntgenservicemannen behjälplig ävensom för att tillfälligt tjänstgöra vid militära undersökningar. Styrelsen beräknar härför 1 400 kronor.

För övriga befattningshavare räknar styrelsen med oförändrad löneställning. Avlöningskostnaderna för personalen vid centralen uppskattas i enlighet härmed till sammanlagt 214 000 kronor.

Under *omkostnader* beräknas för sjukvård 300 kronor samt för expenser 22 200 kronor, varav för bränsle, lyse och vatten 4 200 kronor. Beträffande övriga expenser torde med hänsyn till den föreslagna utökningen av personalen komma att i viss utsträckning erfordras nya kontorsmaskiner och möbler. Styrelsen beräknar härför 9 500 kronor. För städning, skrivmateriel, telefon och telegram samt för bokinköp m. m. upptages på grundval av medelsåtgången under budgetåret 1948/49 ett belopp av 8 500 kronor.

Yttrande.

Statskontoret erinrar, att ämbetsverket i utlåtande över medicinalstyrelsens framställning om anslag till de lokala undersökningarna icke ansett sig kunna tillstyrka en utökning av antalet skärmbildspatruller. Med hänsyn härtill synes det tillfyllest att för granskningscentralen anvisa samma belopp som innevarande budgetår, 187 000 kronor. Statskontoret ifrågasätter, huruvida icke kostnaderna för patrullerna och centralen lämpligen böra sammanföras under ett gemensamt anslag.

Departementschefen.

Såsom jag anfört under föregående punkt kan jag f. n. icke tillstyrka medicinalstyrelsens förslag att intensifiera skärmbildsverksamheten genom utökning av antalet skärmbildspatruller. Då vid sådant förhållande någon utökning av personalen vid skärmbildscentralen icke torde erfordras, beräknar jag avlöningskostnaderna till 175 000 kronor eller samma belopp, som anvisats för innevarande budgetår. Under den i staten för skärmbildscentralen upptagna rubriken omkostnader synas böra uppföras två anslagsposter nämligen sjukvård och expenser. För sjukvård beräknar jag i enlighet med medicinalstyrelsens förslag 300 kronor. Då medel för inköp av vissa inventarier med hänsyn till vad jag förut anfört icke komma att erfordras, torde för expenser böra anvisas 12 700 kronor, varav för bränsle, lyse och vatten 4 200 kronor samt för övriga expenser 8 500 kronor. Anslaget i sin

helhet bör sålunda upptagas till (175 000 + 300 + 12 700) 188 000 kronor samt, i anslutning till vad jag under föregående punkt anført, uppföras under rubriken Allmän skärmbildsundersökning: Medicinalstyrelsens skärmbildscentral.

I enlighet med vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Allmän skärmbildsundersökning: Medicinalstyrelsens skärmbildscentral* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 188 000 kronor.

[106] 104. Bidrag till avlöningar m. m. inom förebyggande mödra- och barnvård.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	1 900 000	1 662 719
1948/49	2 300 000	2 240 850
1949/50 (statsliggaren s. 983)	2 600 000	
1950/51 (förslag)	2 800 000	

Fr. o. m. budgetåret 1942/43 ha under detta anslag — utöver för övriga med anslaget avsedda ändamål — medel beräknats för bidrag till specialutbildning av barnsjuksköterskor. Bidraget är avsett för den till Norrtrulls sjukhus i Stockholm förlagda centralskolan för specialutbildning av barnsjuksköterskor.

Yrkanden.

Medicinalstyrelsen framlägger följande yrkanden:

1) I skrivelse 31/8 1949 föreslås, att anslaget höjes med 500 000 kronor.

	Anvisat 1949/50	Förslag	Ökn. el. minskn.
a. Bidrag till inredning och utrustning av centraler	10 000	10 000	—
b. Bidrag till läkares, sjuksköterskors och barnmorskors avlöning	2 500 000	3 030 000	+ 530 000
c. Bidrag till upplysningsverksamhet	50 000	65 000	+ 15 000
d. Bidrag till specialutbildning av barnsjuksköterskor (pos- ten föreslås utbruten till särskilt anslag)	38 500	—	— 38 500
e. Avrundning	—	—	— 6 500
			+ 500 000

2) I särskild skrivelse (31/8 1949) föreslås, att för bidrag till specialutbildning av barnsjuksköterskor anvisas ett särskilt anslag av 44 000 kronor eller, därest av 1946 års kommitté för sjuksköterskeutbildningen avgivet betänkande I (SOU 1948: 17) förelägges 1950 års riksdag, 68 300 kronor, innebärande en ökning med 5 500 resp. 29 800 kronor.

Motiv.

1 a) För bidrag till inredning och utrustning av centraler beräknas oförändrat belopp, 10 000 kronor.

1 b) I fråga om bidragen till läkares, sjuksköterskors och barnmorskors avlöning anføres:

Liksom under år 1946 övervakades under år 1947 vid mödravårdsorganen 60 procent av barnaföderskorna i riket, medan antalet besök hos läkaren uppgick till i medeltal 2,2 per barnaföderska och år mot 2,1 under år 1946. En ökning kan förväntas av såväl övervakningsprocenten som antalet besök medan antalet barnaföderskor visar tendens att minska. Kostnaderna för ersättning till läkare för övervakning av mödrar för nästa budgetår torde med hänsyn till dessa omständigheter böra beräknas till 800 000 kronor. Härtill kommer det i vissa fall utgående bidraget till arvoden åt förestandare för mödravårdscentral för rådgivningsverksamhet. Det härför erforderliga beloppet uppskattas till 30 000 kronor.

Under år 1947 omfattade övervakningen av spädbarnen 87 procent av de levande födda mot 85 procent år 1946. I medeltal företogs 2,9 besök hos läkaren per spädbarn och år mot 3 år 1946. Någon nämnvärd ökning av övervakningsprocenten torde ej vara att förvänta, medan däremot antalet besök hos läkaren successivt bör kunna höjas. Födelsetalet visar tendens att siunka. Kostnaderna för ersättning till läkare beräknas av styrelsen till 650 000 kronor.

Småbarnskontrollen har ökat relativt snabbt under de senaste åren, var till i hög grad bidragit, att provinsialläkardistriktet uppdelats. Då en utbyggnad av verksamheten alltjämt är att vänta, om också ej i samma omfattning som under de senaste åren, beräknar styrelsen, att minst 600 000 kronor kommer att erfordras för ersättning till läkare för övervakning av småbarn.

Kostnaderna för bidrag till avlöningar åt sjuksköterskor och barnmorskor uppgingo under budgetåren 1947/48 och 1948/49 till 499 366 resp. 821 159 kronor. Denna stora ökning hänförs sig väsentligen till de ändrade grunder för statsbidraget, som trädde i kraft den 1 juli 1947. För budgetåret 1950/51 beräknas kostnaderna till 950 000 kronor.

Sammanlagt skulle alltså för bidrag till läkares, sjuksköterskors och barnmorskors avlöning erfordras (800 000 + 30 000 + 650 000 + 600 000 + 950 000) 3 030 000 kronor.

1 c) Medicinalstyrelsens upplysningsverksamhet på mödra- och barnavårdens område handhaves nästan helt av socialmedicinska barnavårdsdelegationen inom svenska socialvårdsförbundet. I en hos styrelsen gjord framställning i ämnet hemställer nämnda förbund, att bidraget till upplysningsverksamhet höjes från 50 000 till 65 000 kronor. Härav beräknas för demonstrationskurser i barnavård 50 000 kronor samt för övrig upplysningsverksamhet (skrifter, anvisningar och råd m. m.) 15 000 kronor. Medicinalstyrelsen anser det uppenbarligen önskvärt, att undervisningsverksamheten bibehålles och ytterligare utökas. Styrelsen tillstyrker vidare, att förbundet erhåller medel för att omarbota två av sina äldre ströskrifter (Hur hjälper samhället mor och barn? Hur engelska sjukan kan förebyggas) och utgiva två nya (Rådgivning för föräldrar vid sexualupplysningen av barnen, Lek och lekmaterial för barn), vilka skrifter såsom hittills skett böra tillhandahållas kostnadsfritt.

1 d) och 2) 1946 års kommitté för sjuksköterskeutbildningen har i nämnda betänkande föreslagit, att centralskolor och särskilda utbildningskurser för sjuksköterskor helt skulle organiseras och bekostas av staten samt att elevavgifter ej längre skulle uttagas. Vid bifall härtill skulle kostnaderna för centralskolans kurser stiga till 68 300 kronor.

Därest kommittéförslaget icke framlägges för 1950 års riksdag, föreslår medicinalstyrelsen viss förstärkning av den vid skolan f. n. anställda personalen, en instruktionssköterska (arvode 8 700 kronor per år) och en kursledarinna (arvode 2 300 kronor för fyra månader). Vidare förordas, att en repetitions- och kompletteringskurs för å barnavårdscentral anställda sjuksköterskor anordnas med 30—40 deltagare.

Instruktionssköterskan har att giva teoretisk och praktisk undervisning i de två gånger om året anordnade ettåriga A-kurserna (barnsjukvård och barnavård) samt att under vissa månader av året undervisa och handleda elever i två B-kurser (social barnavård). Därjämte åligger det henne att handha med kurserna förenade administrativa uppgifter, bl. a. s. k. hemsysterarbete, vilket är mycket tidsödande. Endast under fyra månader, d. v. s. under tiden för en B-kurs, biträdes hon i arbetet av kursledarinnan. Det är icke möjligt att med nuvarande personal på ett tillfredsställande sätt sköta undervisningen vid skolan. Anslaget för den tillfälligt anställda kursledarinnan bör därför utökas att omfatta åtta i stället för fyra månader, eller den tid som åtgår för två B-kurser. Härför erfordras ytterligare 2 300 kronor.

Beträffande repetitions- och kompletteringskursen anföres.

Ehuru viss brist på sjuksköterskor föreligger, anser styrelsen frågan om ett anordnande av dylika kurser nu böra upptagas. Många nya rön ha under de senare åren gjorts beträffande barnens uppfödning och vård. Arbetet inom den förebyggande hälsovården har fått en ny inriktning och omfattar alltmera psykologiska problem och uppfostringsfrågor. Inom socialvården ha många nyheter tillkommit de senaste åren. Med hänsyn till den undervisningsverksamhet, som bedrivs vid barnavårdscentralerna i form av barnavårdskurser för blivande mödrar, äro också utökade pedagogiska kunskaper av betydelse. Ett stort intresse för kompletterande utbildning har förmärkts bland barnavårdscentralernas sjuksköterskor. Av skolstyrelsen föreslagen undervisningsplan för en kurs om tre veckor tillgodoser medicinalstyrelsens önskemål beträffande utbildningens omfattning och innehåll. För kursen bör avses en särskild kursledarinna under en månad med ett arvode av 575 kronor. För timlärare bör beräknas 2 050 kronor samt för expenser och lokalhyra 150 resp. 400 kronor. Kostnaderna för hela kursen skulle följaktligen uppgå till $(575 + 2\,050 + 150 + 400)$ 3 175 kronor.

För bidrag till specialutbildning av barnsjuksköterskor skulle sålunda erfordras tillhopa $(38\,500 + 2\,300 + 3\,175)$ 43 975 kronor eller i runt tal 44 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet uppskattas i enlighet härmed till $(10\,000 + 3\,030\,000 + 65\,000 + 44\,000)$ 3 149 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret erinrar, att statsmakterna vid behandlingen av detta anslag för innevarande budgetår icke ansågo sig böra tillmötesgå medicinalstyrelsens hemställan om anvisande av ökade medel till upplysningsverksamhet. Då några nya omständigheter icke synas ha tillkommit, som böra föranleda ett ändrat ställningstagande, bör för ändamålet beräknas oförändrat belopp, 50 000 kronor. Statskontoret, som utgår från att av 1946 års kommitté för sjuksköterskeutbildningen i betänkande I framlagda förslag icke komma att föreläggas 1950 års riksdag, vill icke motsätta sig bifall till styrelsens alternativa förslag om uppräknig av bidraget till specialutbildning av barnsjuksköterskor till 44 000 kronor. Ifrågasättas kan dock, om icke i nuvarande läge med anordnande av den föreslagna repetitions- och kompletteringskursen tills vidare bör anstå. Vad angår medelsbehovet i dess helhet — däri inräknat jämväl bidrag till specialutbildning av barnsjuksköterskor — vill det förefalla statskontoret tillfyllest att uppräknat anslaget med samma belopp som för innevarande år eller med 300 000 kronor till 2 900 000 kronor.

Departementschefen.

Till bidrag till inredning och utrustning av centraler torde i enlighet med medicinalstyrelsens förslag böra avses ett oförändrat belopp av högst 10 000 kronor.

Medelsbehovet för bidrag till läkares, sjuksköterskors och barnmorskors avlöning har medicinalstyrelsen beräknat till 3 030 000 kronor. För egen del anser jag emellertid, med hänsyn till nettoutgifterna å anslaget under föregående budgetår men med beaktande av den alltjämt pågående utbyggnaden av verksamheten, tillfyllest, att för ändamålet beräknas ett från 2 500 000 till 2 700 000 kronor förhöjt belopp.

Förslaget om höjning av bidraget till upplysningsverksamhet anser jag mig f. n. icke kunna tillstyrka. Jag beräknar alltså posten till 50 000 kronor, varav för demonstrationskurser i barnavård 40 000 kronor och för övrig upplysningsverksamhet 10 000 kronor.

Vad slutligen angår bidraget till specialutbildning av barnsjuksköterskor har medicinalstyrelsen föreslagit, att medel för detta ändamål skola anvisas under särskilt anslag. Förslaget sammanhänger med det tidigare omnämnda betänkandet av 1946 års kommitté för sjuksköterskeutbildningen. Såsom jag anfört under punkten 94 har jag ansett mig icke nu böra förorda proposition till riksdagen för genomförande av kommitténs förslag. Medel för bidrag till specialutbildning av barnsjuksköterskor torde därför alltjämt böra anvisas under förevarande anslag. I fråga om den av medicinalstyrelsen gjorda medelsberäkningen anser jag mig f. n. icke böra tillstyrka den föreslagna förstärkningen av personalen vid skolan. Icke heller kan jag nu förorda styrelsens i och för sig beaktansvärda förslag

att anordna en repetitions- och kompletteringskurs för å barnavårdscentral anställda sjuksköterskor. Posten bör sålunda uppföras med oförändrat belopp, 38 500 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget skulle i enlighet härmed uppgå till (10 000 + 2 700 000 + 50 000 + 38 500) 2 798 500 kronor, vilket belopp torde böra avrundas uppåt till 2 800 000 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till avlöningar m. m. inom förebyggande mödra- och barnavård* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 800 000 kronor.

[107] 105. Bidrag till resor i förebyggande mödra- och barnavård.

	Anslag	Nettoutgift
1946/47	250 000	351 582
1947/48	350 000	392 771
1948/49	400 000	433 354
1949/50 (statsliggaren s. 983)	450 000	
1950/51 (förslag)	500 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1949) hemställer, att anslaget upptages till 620 000 kronor.

Motiv.

I framställningen anföres:

Medeltalet besök hos läkare per övervakad individ undergick åren 1946 och 1947 inga väsentliga förändringar (år 1947 2,2 för havande kvinnor, 2,9 för spädbarn, 1,3 för barn i åldern 1—2 år och 0,9 för barn i åldern 2—7 år). I medicinalstyrelsens normalinstruktion och normalplan för den förebyggande mödra- och barnavården har såsom önskvärt antal besök hos läkare av nämnda kategorier angivits resp. 3, 4—7, 2—3 och 1—2 besök per år. Dessa normer ha således ännu icke uppfyllts. Hembesök av barnmorskor och sjuksköterskor hos samma grupper ha under år 1947 i medeltal uppgått till resp. 0,5, 4,4, 1,6 och 1,0 per individ, vilket får anses tämligen lågt, särskilt i fråga om besök hos havande kvinnor. Medan antalet övervakade tillhörande övriga kategorier undergått en blott obetydlig ökning, har antalet övervakade småbarn under de gångna fem åren oavbrutet stigit och uppgick år 1947 till 163 800. Den utbyggda kontrollen av småbarns-åldrarna kan förväntas fortfara under åtskilliga år framåt.

Man synes alltså böra räkna med att den förebyggande mödra- och barnavården kommer att undergå såväl en fortsatt intensifiering som en utvidgning med avseende på antalet övervakade. Utvecklingshastigheten under de närmaste åren kommer delvis att bero på den takt, i vilken föreliggande vakanser å vissa läkartjänster samt distriktssköterske- och -barnmorskebefattningar kunna fyllas. Under alla förhållanden torde kostnaderna för

resebidragen komma att icke oväsentligt ökas. Det sammanlagda medelsbehovet uppskattas till 620 000 kronor, varav för havande kvinnors, mödrars och barns resor 225 000 kronor, för hembesök 325 000 kronor och för läkares resor till mottagningar utom stationeringsorten 70 000 kronor.

Departementschefen.

I likhet med medicinalstyrelsen räknar jag med att den förebyggande mödra- och barnavården under nästa budgetår kommer att intensifieras och utvidgas. Med ledning bl. a. av de senaste årens belastningssiffror anser jag emellertid höjningen av anslaget kunna begränsas till 50 000 kronor.

Jag förordar alltså, att anslaget upptages till (450 000 + 50 000) 500 000 kronor, samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till resor i förebyggande mödra- och barnavård* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

[108] 106. Läkemedel åt vissa kvinnor och barn.

	Anslag	Nettoutgift
1946/47	650 000	798 164
1947/48	800 000	811 615
1948/49	950 000	876 507
1949/50 (statsliggaren s. 984)	1 000 000	
1950/51 (förslag)	1 000 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1949) föreslår, att anslaget höjes med 100 000 kronor.

Motiv.

Övervakningsfrekvensen inom spädbarns- och mödravården torde knappast komma att höjas mera avsevärt under budgetåret 1950/51. Med hänsyn till småbarnsövervakningens stigande omfattning synes dock ökat medelsbehov kunna förväntas. Vidare torde den nya förteckning, upptagande godkända läkemedel av hithörande slag, som sannolikt kommer att utfärdas redan under innevarande budgetår, komma att omfatta vissa nya preparat, vilka kunna beräknas medföra någon utgiftsökning.

Departementschefen.

Med hänsyn till belastningen å anslaget de senaste budgetåren torde det samma — även om hänsyn toges till den fortgående utbyggnaden av den förebyggande mödra- och barnavården — för nästa budgetår kunna uppföras med oförändrat belopp, 1 000 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Läkemedel åt vissa kvinnor och barn* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

[109] 107. Bidrag till folkbildningsorganisationerna för anordnande av allmän sexualhygienisk upplysningsverksamhet.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	50 000	42 457
1949/50 (statsliggaren s. 984)	50 000	
1950/51 (förslag)	50 000	

Anslaget är avsett att genom skolöverstyrelsens försorg fördelas mellan folkbildningsorganisationerna m. fl. såsom bidrag till kostnaderna för av dem anordnad sexualhygienisk upplysningverksamhet.

Yrkande.

Skolöverstyrelsen (skr. 20/9 1949) föreslår, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

Motiv.

Sedan överstyrelsen föreskrivit, att ansökningar om bidrag skulle ingivas till överstyrelsen senast den 15 september 1949, söktes före ansöknings- tidens utgång bidrag av 21 olika folkbildningsorganisationer med sammanlagt 57 003 kronor. För budgetåret 1948/49 söktes av 19 folkbildningsorganisationer bidrag med sammanlagt 53 795 kronor. Då intresset för denna upplysningsverksamhet är stort och verksamheten synes överstyrelsen viktig ur samhällssynpunkt, finner överstyrelsen sig böra föreslå oförändrat anslag.

Departementschefen.

I enlighet med skolöverstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till folkbildningsorganisationerna för anordnande av allmän sexualhygienisk upplysningsverksamhet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 50 000 kronor.

[110] 108. Abortförebyggande åtgärder.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	150 000	60 859
1949/50 (statsliggaren s. 984)	160 000	
1950/51 (förslag)	175 000	

Från anslaget bestridas bl. a.:

1:o Kostnaderna för statsbidrag enligt gällande kungörelse angående statsbidrag till viss verksamhet för stöd och rådgivning åt havande kvinnor i abortförebyggande syfte. Statsbidrag utgår till landsting eller stad, som ej deltagar i landsting. Verksamheten skall vara anordnad enligt en av medicinalstyrelsen godkänd plan samt utövas vid särskilda rådgivningsbyråer,

vilka skola stå under ledning av legitimerad läkare med biträde av kvinnlig kurator. Bidrag utgår till läkarens och kuratorns avlöning samt till kuratorns resor för hembesök hos havande kvinnor och kvinnornas resor till rådgivningsbyråerna. Verksamheten är avsedd som en försöksverksamhet för att vinna erfarenheter för en mera definitiv utformning av organisationen. Statsbidragsgivningen har därför tills vidare begränsats till högst 10 rådgivningsbyråer, envar med en läkare och en kurator.

2:o) Bidrag till varje rådgivningsbyrå med 4 000 kronor, att av kuratorn användas för att i abortförebyggande syfte tillgodose överhängande hjälpbehov hos kvinnor, som besöka kuratorn.

3:o) Ersättning till av medicinalstyrelsen godkända laboratorier för utförande av biologiska graviditetsreaktioner åt mödravårdsorgan och rådgivningsbyråer med högst 15 kronor per prov.

4:o) Kostnaderna för preventivrådgivning för män.

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1949) föreslår, att anslaget uppräknas med 80 000 kronor.

Motiv.

Den abortförebyggande verksamhetens omfattning under kalenderåret 1948 framgår av nedanstående uppgifter:

Ort	Läkare	Kuratorer	Ny- inskrivna	Nyinskrivna som fått legal abort
Stockholm	1 överläkare, 15 psykiatriska konsulter	8 halvtidsanställda + extra	1 805	875 = 48 %
Göteborg	1	1 heltidsanställd	355	107 = 30 %
Malmö	1	1 heltidsansälld	329	155 = 47 %
Solna	1	1 heltidsanställd	441	215 = 49 %

Medicinalstyrelsen, som tidigare godkänt planer för verksamheten i Göteborg och Solna jämte en filial i Södertälje, har under budgetåret 1948/49 godkänt sådana för Stockholm, Malmö, Gävle och Hudiksvall. Enligt hittills godkända planer uppgår således antalet byråer numera till sex, vartill kommer filialen i Södertälje.

Enligt svar, som ingått med anledning av en förfrågan till huvudmännen i augusti 1949, synes man böra räkna med att under tiden 1 januari—30 juni 1950 möjligen en ny byrå skulle träda i funktion i Linköping och en i Sundsvall. Antalet byråer torde sålunda under denna tid komma att uppgå till högst åtta jämte förutnämnda filial. Under tiden 1 juli—31 december 1950 kunna därutöver ytterligare högst fyra byråer beräknas träda i verksamhet, varav en i Hälsingborg samt en i vardera Värmlands, Norrbottens och Västernorrlands län. Hela antalet rådgivningsbyråer under sistnämnda halvår skulle således uppgå till högst 12. Under första halvåret 1951 kan

antalet byråer komma att uppgå till högst 15, varvid skulle tillkomma en byrå i Älvsborgs län och två i Örebro län.

Ehuru erfarenheterna av den förebyggande abortverksamheten fortfarande äro begränsade till ett fåtal byråer och verksamheten således ännu får anses befinna sig på försöksstadiet, har styrelsen ansett sig böra i vissa avseenden föreslå ändrade statsbidragsgrunder.

Styrelsen hemställer sålunda i fråga om *rådgivningsbyråernas verksamhet*, att till varje sådan byrå skall kunna utgå statsbidrag för mottagningar, hållna av två läkare, en gynekolog och en psykiater. Härom anföres.

Förslaget har närmast föranletts av en framställning från samarbetskommittén för Gävle stad och Gävleborgs läns landsting. Enligt styrelsens mening giva de hittills gjorda erfarenheterna otvetydigt vid handen, att ett intimt samarbete mellan gynekolog och psykiater i ett mycket stort antal fall är nödvändigt samt att det är i hög grad önskvärt, att specialister inom båda dessa områden äro knutna till verksamheten. Om statsbidrag icke medges för mottagningar av båda specialisterna, kan följden bli, att — såsom f. n. är fallet vid rådgivningsbyrån i Gävle — patienten själv får svara för kostnaderna för erforderlig kompletterande specialistundersökning. En sådan lösning synes icke ha varit avsedd vid bestämmelsernas tillkomst (se 1941 års befolkningsutrednings betänkande i abortfrågan, SOU 1944: 51).

Vidare föreslår styrelsen, att till varje kurators förfogande, oberoende av om en eller flera kuratorer äro verksamma vid samma byrå, skall ställas ett belopp av 4 000 kronor för tillgodoseende i abortförebyggande syfte av överhängande hjälpbehov hos kvinnor, som besöka kuratorn. Härom anföres.

Gällande bestämmelser förutsätta, att den ekonomiska hjälp, som lämnas av kuratorn, skall bekostas av statsverket. Hittills har statsbidrag utgått med 4 000 kronor till varje rådgivningsbyrå. Under den tid verksamheten pågått har av läkare och kuratorer framhållits, att även små bidrag ofta kunna spela en avgörande roll i det abortförebyggande arbetet och att den psykologiska betydelsen av kurators i denna form manifesterade vilja att hjälpa knappast kan överskattas. Samtidigt har betonats, att bidragen även rent ekonomiskt ofta visat sig kunna vara till förvånande stor hjälp i en trängd situation. De anvisade medlen ha dock i regel varit otillräckliga. På de platser, där verksamheten nått sin största omfattning, har detta givetvis gjort sig starkast gällande. Uppenbart är t. ex., att i Stockholm det belopp, som hjälpligt kunde förslå, då antalet abortsökande år 1945 i början av verksamheten uppgick till 280, numera icke är tillräckligt, då antalet mer än sexdubblats. Stockholms stads sjukhusdirektion har också hos styrelsen hemställt, att anslaget till rådgivningsbyrån i Stockholm ökas till 60 000 kronor. Av byrån har upplysts, att enligt gjorda erfarenheter cirka 25 procent av de abortsökande åberopat ekonomiska svårigheter såsom orsak till sin abortönskan.

Principiellt riktigast vore, att anslagsbeloppen differentierades med hänsyn till klienteletets storlek. Om antalet ekonomiskt hjälpbehövande uppgår till 25 procent av de sökande och om bidrag beräknas till i genomsnitt 100 kronor för varje hjälpbehövande, skulle medelsbehovet för Stockholms vidkommande (2 000 abortsökande) kunna uppskattas till 50 000 kronor. Då

klientelets storlek icke låter sig beräkna på förhand, synes såsom en i huvudsak tillfredsställande beräkningsgrund böra väljas antalet kuratorer. Styrelsen föreslår, att bidrag skall utgå med 4 000 kronor per halvtidsanställd kurator, oberoende av om statsbidrag utgår till avlönande av kuratorn. Då antalet kuratorer i Stockholm fr. o. m. den 1 oktober 1949 kommer att uppgå till 12, skulle bidrag till Stockholmsbyrån utgå med 48 000 kronor för år, vilket väl motsvarar den förut gjorda uppskattningen.

Vid bifall till nu framlagda förslag samt med hänsyn till det stigande antalet rådgivningsbyråer och kuratorer skulle i statsbidrag erfordras, för läkarnas avlöning 28 000 kronor, för kuratorernas avlöning 52 000 kronor och för tillgodoseende i abortförebyggande syfte av ekonomiska hjälpbehov hos klientelet 100 000 kronor.

För kuratorernas resor för hembesök hos havande kvinnor och kvinnornas resor till byråerna beräknas i genomsnitt 500 resp. 1 000 kronor per byrå eller tillhoppa (5 000 + 10 000) 15 000 kronor.

De sammanlagda kostnaderna för rådgivningsbyråernas verksamhet ha alltså av styrelsen beräknats till (28 000 + 52 000 + 100 000 + 15 000) 195 000 kronor.

Ersättningen till vissa laboratorier för utförande av biologiska graviditetsreaktioner föreslår styrelsen höjd från högst 15 till högst 20 kronor per prov. Styrelsen anför härom.

Föreståndarna för 12 av de 14 godkända laboratorierna ha i skrivelse till styrelsen hemställt, att honoraret får höjas från 15 till 20 kronor, vare sig proven utföras för mödravårdscentraler eller andra. Som motiv anföres bl. a., att vid graviditetsreaktioner enligt på de flesta laboratorierna f. n. använda metoder för varje reaktion behöves en virginell honkanin på ungefär 1½ kg, vilken numera betingar ett pris av 11 à 12 kronor mot 6 à 8 kronor för fyra år sedan. Statens priskontrollnämnd har meddelat, att nämnden icke har något att erinra mot den föreslagna avgiftshöjningen.

Styrelsen beräknar kostnaderna för ersättningarna till sammanlagt 40 000 kronor.

Utgifterna för *preventivrådgivning för män* ha under budgetåret 1948/49 uppgått till 744 kronor. Det för ändamålet senast anvisade beloppet, 1 000 kronor, torde dock, då en mera omfattande verksamhet på området synes vara att förvänta, böra för budgetåret 1950/51 höjas till 2 000 kronor.

I enlighet härmed uppskattas det sammanlagda medelsbehovet under anslaget till (195 000 + 40 000 + 2 000) 237 000 kronor, vilket styrelsen ansett lämpligen kunna avrundas till 240 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret kan i rådande läge icke tillstyrka ändring av statsbidragsgrunderna. Ytterligare erfarenheter synas f. ö. böra avvaktas, innan grunderna omprövas. Statskontoret vill däremot icke motsätta sig en höjning av ersättningen till laboratorierna för utförande av graviditetsreaktioner, vil-

ken dock torde kunna begränsas till tre kronor per prov. Med hänsyn till belastningen ifrågasätter statskontoret emellertid, om icke anslaget oavsett denna kostnadsökning liksom den beräknade utvidgningen i fråga om antalet byråer, kan uppföras med oförändrat belopp.

Departementschefen.

Den verksamhet i abortförebyggande syfte, till vilken medel första gången beviljades vid 1945 års riksdag, är avsedd som en försöksverksamhet för att vinna erfarenheter för en mera definitiv utformning av organisationen. Rådgivningsbyråer för abortsökande ha emellertid varit i funktion, framförallt i Stockholm, under flera år innan statsbidragsbestämmelserna trädde i kraft den 1 januari 1946. Såväl den samlade tid som abortförebyggande verksamhet pågått som den tid statsbidragsberättigade byråer varit inrättade har synts mig tillräcklig för att nu med ledning av erfarenheterna härav kunna ompröva hela den abortprofylaktiska verksamhet, som bedrives med det allmännas stöd. Jag har därför den 18 november 1949 erhållit Kungl. Maj:ts bemyndigande att tillkalla sakkunniga för översyn av den abortförebyggande verksamheten och därmed sammanhängande spörsmål. Med hänsyn härtill kan jag icke nu förorda bifall till medicinalstyrelsens i och för sig beaktansvärda förslag om sådan ändring av gällande kungörelse, att statsbidrag skulle kunna utgå för mottagningar, hållna av två läkare, en gynekolog och en psykiater. Styrelsens förslag om ökad medelsanvisning till kuratorerna för tillgodoseende av överhängande ekonomiska hjälpbehov anser jag mig däremot på grundval av de erfarenheter, som redan föreligga, böra i viss mån tillstyrka. Jag föreslår sålunda, att — utöver det bidrag om 4 000 kronor per byrå, som nu utgår — ett sammanlagt belopp av 10 000 kronor ställes till medicinalstyrelsens förfogande för utbetalning till byråer, där anvisade belopp icke räcka till för att tillgodose hjälpbehovet. Den föreslagna höjningen av till laboratorierna utgående ersättning för biologiska graviditetsreaktioner torde såsom statskontoret föreslagit kunna begränsas till högst tre kronor per prov.

Vad härefter angår medelsbehovet för verksamheten, vilken i avvaktan på resultatet av förenämnda sakkunnigas arbete även under nästa budgetår synes böra betraktas som försöksverksamhet, torde statsbidrag enligt gällande kungörelse liksom f. n. böra beräknas för i genomsnitt tio rådgivningsbyråer, envar med en läkare och en kurator. Jag förutsätter emellertid därvid, att liksom under innevarande budgetår hinder icke bör möta för Kungl. Maj:t att medgiva statsbidrag till det ytterligare antal byråer, som kan komma att befinnas erforderligt, dock högst fem. I enlighet härmed beräknar jag statsbidraget till läkarnas avlöning till $(10 \times 52 \times 3 \times 15)$ 23 400 kronor och till kuratorernas avlöning till $(10 \times 52 \times 4 \times 25)$ 52 000 kronor. För tillgodoseende i abortförebyggande syfte av överhängande hjälpbehov hos kvinnor, som besöka kurator, beräknar jag

($10 \times 4\,000 + 10\,000$) 50 000 kronor samt för kuratorernas resor för hembesök hos havande kvinnor och kvinnornas resor till byråerna i genomsnitt 1 500 kronor per byrå eller tillhopa 15 000 kronor. Sammanlagt skulle sålunda för rådgivningsbyråernas verksamhet erfordras ($23\,400 + 52\,000 + 50\,000 + 15\,000$) 140 400 kronor eller i runt tal 140 000 kronor.

Kostnaderna för ersättning till vissa laboratorier för utförande av biologiska graviditetsreaktioner torde kunna uppskattas till 34 000 kronor.

Posten för preventivrådgivning för män slutligen beräknar jag till oförändrat belopp, 1 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget skulle i enlighet härmed komma att uppgå till ($140\,000 + 34\,000 + 1\,000$) 175 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Abortförebyggande åtgärder* för budgetåret 1950/51
anvisa ett förslagsanslag av 175 000 kronor.

[111] 109. Stipendier för blivande distriktstandläkare m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	250 000	402 127
1949/50 (statsliggaren s. 985)	250 000	
1950/51 (förslag)	400 000	

Studerande vid tandläkarhögskola må av medicinalstyrelsen tilldelas stipendium å 2 000 kronor årligen under högst fem år på villkor bl. a., att han förbinder sig att efter det han vunnit legitimation som tandläkare under samma antal år, som stipendium innehafts, tjänstgöra inom folk-tandvården.

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1949) föreslår, att anslaget uppräknas med 150 000 kronor.

Motiv.

Under budgetåret 1948/49 har medicinalstyrelsen — sedan Kungl. Maj:t jämlikt riksdagens bemyndigande medgivit styrelsen rätt att, utöver ursprungligen medgivna 125 stipendier, utdela ytterligare 75 — beviljat sammanlagt 200 stipendier.

Därjämte utdelades efter Kungl. Maj:ts bemyndigande tilläggsstipendier å 500 kronor för höstterminen 1948 till 11 studerande, vilka vårterminen 1948 erhållit stipendier å 1 000 kronor avseende år 1948.

Enligt uppgift från tandläkarhögskolan i Stockholm antogos höstterminen 1948 vid densamma 50 elever och vid tandläkarhögskolan i Malmö 40 elever. Sammanlagda antalet nyantagna elever vid de båda tandläkarhögskolorna beräknas för år 1949 bliva 180 och för år 1950 likaledes 180.

Det ökade antalet tandläkarstuderande torde medföra stegrad efterfrågan på stipendier även nästa budgetår. På grund härav och med hänsyn till folktandvårdens stora behov av arbetskraft förordar medicinalstyrelsen, att stipendier må kunna utgå med minst samma antal som under budgetåret 1948/49 eller 200 stipendier.

Departementschefen.

Medicinalstyrelsen har visserligen i sina anslagsäskanden icke berört frågan om stipendiaternas tjänstgöringsförhållanden, men av mig under hand inhämtade uppgifter härom anser jag vara av sådan vikt, att de böra bringas till riksdagens kännedom.

Avsikten med stipendieinstitutionen var att främja rekryteringen av tandläkare till folktandvården. Tjänstgöringen inom folktandvården skulle i fråga om tiden stå i ett visst förhållande till antalet uppburna stipendier. De av mig inhämtade uppgifterna visa, att ett betydande antal stipendiaterna icke ansett sig böra respektera innebörden av stipendieföreskrifterna på denna punkt. I det övervägande antalet av dessa fall ha de godtyckligt handlat så som de med hänsyn uteslutande till sina egna intressen funnit för gott. Sålunda ha — räknat per den 1 december 1949 — icke mindre än cirka 40 procent av stipendiaterna ej fullföljt eller anhållit att få slippa denna tjänstgöring. Av dessa ha endast omkring sex procent angivit godtagbara skäl härför. För folktandvårdens huvudmän har denna utveckling i många fall fått till följd, att de tvingats att stänga i gång varande eller uppskjuta att öppna färdigställda kliniker. För att belysa den aktuella situationen inom folktandvården vill jag nämna, att antalet polikliniker, som den 1 december 1949 på grund av tandläkarbrist icke kunnat öppnas eller måst tillfälligt stängas, utgjorde 27 resp. 50, vilket motsvarar 31 resp. 58 tandläkartjänster. Dessa förhållanden giva anledning till frågan om stipendieinstitutionen verkligen fyller den uppgift, som statsmakterna avsett.

Att stipendiaterna i den omfattning som angivits underlåtit att infria sina förbindelser kan måhända delvis förklaras av att kungörelserna om lediga stipendier tidigare haft en formulering, som möjligen kunnat bringa de studerande den uppfattningen, att de efter eget gottfinnande kunnat välja mellan tjänstgöring inom folktandvården och återbetalning av uppburna stipendier. Formuleringen på denna punkt har emellertid numera ändrats. Då stipendiat icke fullgör sin tjänstgöringsskyldighet, återkräver medicinalstyrelsen f. n. icke den del av uppburet stipendiebelopp, som svarar mot fullgjord tjänstgöring. Inom styrelsen har emellertid övervägts, om icke hela beloppet oavsett tjänstgöringstidens längd borde återkrävas. Även andra utvägar att giva ytterligare eftertryck åt den för stipendiaterna föreliggande tjänstgöringsskyldigheten ha av medicinalstyrelsen föreslagits och under hand underställts departementets prövning.

Representanter för Sveriges tandläkarförbund ha beretts tillfälle att vid

överläggningar inom inrikesdepartementet framlägga sina synpunkter. Det är med tillfredsställelse jag konstaterar, att förbundet beaktat de av mig berörda missförhållandena. Bl. a. har förbundet genom cirkulärskrivelse till samtliga stipendiater och stipendiesökande klargjort nödvändigheten av att åtaga förpliktelser verkligen infrias i full utsträckning. Vidare har förbundet — för att åstadkomma en bättre ordning i detta avseende — vid sitt fullmäktigmöte i december 1949 beslutat, att stipendiat, som efter den 1 januari 1950 uppbär stipendium men sedermera icke infriar sin förbindelse att tjänstgöra inom folktandvården, skall anses ha förverkat rätten till medlemskap i förbundet. Under sådana omständigheter och i avvaktan på resultatet av förbundets åtgöranden synas ytterligare åtgärder från statsmakternas sida f. n. icke erforderliga. Jag anser mig sålunda kunna föreslå, att stipendier må utgå efter oförändrade grunder jämväl under nästa budgetår.

Vad beträffar medelsbehovet för ändamålet ha — enligt vad medicinalstyrelsen numera i särskild skrivelse upplyst — under hösten 1949 ingivits sammanlagt 260 ansökningar om stipendier, därav från studerande vid tandläkarhögskolan i Stockholm 129 och i Malmö 131. Med anledning härav har Kungl. Maj:t — jämlikt riksdagens bemyndigande — den 9 december 1949 medgivit styrelsen rätt att, utöver tidigare medgivna 125 stipendier, utdela ytterligare 100 stipendier under innevarande budgetår. Det för budgetåret för ett antal av 125 stipendier beräknade anslaget kommer sålunda att avsevärt överskridas. Då man alltså torde böra räkna med att den ökning av antalet stipendieansökningar, som inträdde budgetåret 1948/49, kan komma att bli bestående, synes en uppräknings av anslaget påkallad. Jag föreslår därför, att medel beräknas för 200 stipendier. Jag förutsätter emellertid att, för den händelse antalet ansökningar om stipendier för läsåret 1950/51 kommer att överstiga 200, hinder icke bör möta för Kungl. Maj:t att medgiva utdelande av ytterligare det antal stipendier, som må bli erforderligt. I enlighet med det anförda torde alltså anslaget för nästkommande budgetår böra uppföras med $(200 \times 2\,000)$ 400 000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stipendier för blivande distriktstandläkare m. fl.*
för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

[112] 110. **Bidrag till avlöningar åt distriktstandläkare och distriktstandsköterskor m. m.** För budgetåret 1949/50 har för detta ändamål anvisats ett förslagsanslag av 2 200 000 kronor (statsliggaren s. 985). För samma budgetår har till Lindring i obemedlades och mindre bemedlades tandvårdskost-

nader anvisats 45 000 kronor (statsliggaren s. 985). Vidare har till Bidrag till utrustning av polikliniker för folktandvård senast för budgetåret 1946/47 anvisats 150 000 kronor.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 26 april 1946 och den 17 januari 1947 har statsrådet och chefen för socialdepartementet tillkallat särskilda sakkunniga för att verkställa utredning och avgiva förslag angående översyn av folktandvårdsorganisationen. De sakkunniga ha den 3 december 1948 avgivit betänkande med förslag angående folktandvårdens organisation m. m. (SOU 1948:53), vilket därefter varit föremål för remissbehandling i vanlig ordning. Jag har för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t, att proposition i ämnet avlätas till 1950 års riksdag. Frågorna om anslag till Bidrag till avlöningar åt distriktstandläkare och distriktstandsköterskor m. m., till Bidrag till utrustning av polikliniker för folktandvård samt till Lindring i obemedlades och mindre bemedlades tandvårdskostnader torde böra upptagas i samband med prövningen av de sakkunnigas förslag. Jag har emellertid ännu icke tagit definitiv ställning till sakkunnigförslaget. På grund härav torde de nämnda anslagen i riksstatsförslaget böra uppföras endast med preliminärt beräknade belopp. Jag uppskattar härvid medelsbehovet under anslagen till resp. 2 200 000, 100 000 och 100 000 kronor. Rörande anslag till Bidrag till utrustning av polikliniker för folktandvård samt till Lindring i obemedlades och mindre bemedlades tandvårdskostnader gör jag hemställan under efterföljande två punkter. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till avlöningar åt distriktstandläkare och distriktstandsköterskor m. m.* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 2 200 000 kronor.

[113] 111. Bidrag till utrustning av polikliniker för folktandvård. Under åberopande av vad jag under föregående punkt anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till utrustning av polikliniker för folktandvård* för budgetåret 1950/51 beräkna ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

[114] 112. Lindring i obemedlades och mindre bemedlades tandvårdskostnader. Med hänvisning till vad jag under punkten 112 anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Lindring i obemedlades och mindre bemedlades tandvårdskostnader* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

[115] 113. Odontologisk försöksverksamhet vid Vipeholms sjukhus i Lund. Under denna rubrik ha hittills av riksdagen såsom reservationsanslag anvisats sammanlagt 299 000 kronor, varav å riksstaten för innevarande budgetår 83 000 kronor (statsliggaren s. 985). Av sistnämnda belopp ha 30 000 kronor avsetts för vissa parallellundersökningar av ungerska arbetare, som under cirka två år vistats i landet.

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 1/11 1949) föreslår, att anslaget nedräknas med 30 000 kronor.

Motiv.

De pågående undersökningarna över kostens inverkan på tandsystemet ha under tiden 1 juli 1947—30 juni 1949 varit inriktade på kolhydraternas, särskilt sockrets, betydelse som orsak till förekomsten av karies (tandröta) hos det undersökta patientmaterialet. Dessa undersökningar ha avsett studiet av kariesfrekvensen inom patientgrupper med *dels* låg konsumtion av socker i beredningsformer med ringa tendens att kvarhållas i munhålan, *dels* hög konsumtion av socker i beredningsformer med ringa tendens att kvarhållas i munhålan, *dels* ock hög konsumtion av socker i beredningsformer med stor tendens att kvarhållas i munhålan.

Inom dessa tre grupper ha dessutom en rad andra undersökningar utförts, huvudsakligen för att sammanställa kariesfrekvensen med halten av vissa ämnen i blod och saliv samt med bakterieflorans variationer i munhålan. Med dessa undersökningar har man velat tränga djupare med analysen av de faktorer i nämnda försöksbetingelser, som medföra ändringar i kariesfrekvensen.

Materialet från förenämnda försöksperiod bearbetas f. n. statistiskt. Resultaten rörande kariesfrekvensen under de olika försöksbetingelserna med de slutsatser, som kunna dragas därav, beräknas föreligga under innevarande budgetår och avses skola publiceras i såväl svensk som utländsk facklitteratur.

Vid de tidigare undersökningarna har man, såsom ofta är nödvändigt vid undersökningar av denna typ, varit tvungen att kvantitativt något överdriva försöksbetingelserna för att erhålla entydiga resultat. Då det gäller att överföra slutsatserna till förhållanden utanför anstalten, måste emellertid försöksbetingelserna för de avgörande försöksfaktorerna svara mot dem, som råda bland befolkningen i allmänhet. För utredning av dessa

frågor samt för kontrollen av vissa fynd, som gjorts under föregående försöksperiod, ävensom för att ytterligare fördjupa analysen av kolhydraternas betydelse för kariesfrekvensen, måste man låta den nu pågående försöks-serien löpa under tiden 1 juli 1949—30 juni 1951.

Beträffande medelsbehovet för budgetåret 1950/51 anföres.

De tillämpade undersökningarna av biokemisk och bakteriologisk art ha medfört stegring av kostnaderna genom härför nödvändig utökning av personalen. Bl. a. har en försöksledare för verksamheten måst anställas. Besparingar ha emellertid i vissa avseenden kunnat göras genom att till en del av personalen utbetala ersättning per timme i stället för månadsarvoden, vilket för dessa befattningshavare visat sig lämpligt på grund av de uppehåll, som förekomma i deras arbete. Kostnaderna för driften av erforderliga laboratorier ha också bidragit till de stegrade utgifterna.

Efter underhandlingar om understöd från enskilt håll anser sig medicinalstyrelsen emellertid kunna underlåta att hemställa om ökning av anslaget, i den del det avser löpande utgifter. Understödet från enskilt håll förutsätter emellertid, att bidrag lämnas av statsmedel i minst samma utsträckning som hittills.

Departementschefen.

Den odontologiska försöksverksamheten vid Vipeholms sjukhus ingår som ett led i den allsidiga utredning i syfte att vinna ökad kännedom om vilka åtgärder, som böra vidtagas för att inom vårt land minska utbredningen av de vanligast förekommande tandsjukdomarna, varom 1939 års riksdag gjort framställning och som Kungl. Maj:t uppdragit åt medicinalstyrelsen att verkställa i samråd med lärarkollegiet vid tandläkarhögskolan i Stockholm.

Första etappen av denna verksamhet påbörjades i mars månad 1945 och avslutades under sommaren 1947. De under andra etappen uppnådda resultaten med de slutsatser, som kunna dragas därav, beräknas kunna föreligga innevarande budgetår. För att kunna överföra dessa slutsatser till mera allmängiltiga förhållanden samt för vissa kontrollundersökningar m. m. torde, såsom medicinalstyrelsen föreslagit, ifrågakommande försöksverksamhet böra pågå under ytterligare ett år eller till den 1 juli 1951. Jag anser mig därför böra tillstyrka, att medel anvisas för verksamhetens fortsättande under nästa budgetår. Det belopp, som erfordras för täckande av statens bidrag till kostnaderna härför, uppskattar jag i likhet med medicinalstyrelsen till 53 000 kronor. Jag vill i detta sammanhang nämna, att medicinalstyrelsen för tiden t. o. m. utgången av budgetåret 1950/51 för denna försöksverksamhet — utöver betydande bidrag in natura — från enskilt håll erhållit eller utlovats bidrag om tillhoppa i runt tal 370 000 kronor.

Enär andra etappen av försöksverksamheten sålunda kan beräknas vara avslutad med utgången av nästa budgetår, vill jag redan nu framhålla, att frågan om ett fortsättande av densamma för tiden därefter bör prövas med hänsyn till resultaten av de nu pågående undersökningarna. Härvid

bör särskilt beaktas lämpligheten över huvud taget att i denna form bedriva undersökningar beträffande annan problematik inom området.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Odontologisk försöksverksamhet vid Vipeholms sjukhus i Lund* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 53 000 kronor.

[116] 114. Viss försöksverksamhet på yrkesmedicinens område.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	133 000	85 155
1948/49	145 000	48 682 ¹
1949/50 (statsliggaren s. 985)	145 000	
1950/51 (förslag)	150 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 20 000 kronor.

Motiv.

Medicinalstyrelsen har överlämnat en av *biträdande överläkaren vid den yrkesmedicinska centralen, docenten A. Ahlmark* upprättad redogörelse för centralens verksamhet m. m., vari anföres bl. a.

Verksamheten har huvudsakligen bestått i *dels* medicinska och experimentella undersökningar rörande skilda yrkessjukdomar, *dels* medicinska undersökningar av yrkessjukdomsrisker vid skilda industrier, *dels* ock öppen och slutna vård av personer med yrkessjukdomar samt av utredningsfall. De förstnämnda undersökningarna ha avsett yrkesmässiga förgiftningar av skilda slag, bl. a. sådana, som förorsakats av bly, kvicksilver, alkylkvicksilver, svaveldioxid, svavelväte, trikloretylen, järnoxid samt hårdmetall ävensom yrkesskador uppkomna genom vibrerande verktyg, skrivarbete samt nattarbete. En del av de gjorda iakttagelserna ha publicerats och en undersökning över nattarbete har framlagts som gradualavhandling. I samarbete med yrkeshygieniska avdelningen vid statens institut för folkhälsan ha centralens läkare deltagit i utredningen av yrkessjukdomsrisker inom företrädesvis kemisk-tekniska industrier. En undersökning av eventuell hälsoskada hos elektrosvetsare har planerats. Den öppna och slutna vården har bl. a. omfattat undersökning av cirka 1 000 personer efter remiss från praktiserande läkare, verksläkare, sjukhus, försäkringsinrättningar, folkhälsoinstitutets yrkeshygieniska avdelning m. fl. Den slutna vården har omfattat mellan en och fyra samtidigt inläggande patienter, huvudsakligen utredningsfall för fastställande av ifrågasatt yrkesskada eller dess omfattning. Biträdande överläkarens uppgift att vara konsult vid nämnda yrkeshygieniska avdelning utövas på så sätt, att dennes mening inhämtas i ärenden, som innefatta utlåtande rörande samband mellan hälsotillstånd

¹ Avser endast halva budgetåret.

och yrkesarbete, därest till grund för bedömningen av hälsotillståndet föreligger utlåtande därom av läkare. Dessutom handläggas sådana ärenden, som omfatta läkarundersökning, i samråd med biträdande överläkaren. Verksamheten under året har liksom förut försvårats genom brist på lämpliga lokaler.

Ett detaljerat program för centralens fortsatta verksamhet är svårt att uppställa. Den utförliga översikt över väntade undersökningsuppgifter, som lämnades i föregående års statsverksproposition (XI p. 111), är fortfarande i huvudsak aktuell.

En institution, där medicinska och kliniskt experimentella undersökningar över yrkessjukdomars utveckling, sjukdomsbild, förlopp, behandling och förekomst utgöra den huvudsakliga arbetsuppgiften, saknas nu. Genom en *permanent* yrkesmedicinsk undersökningscentral skulle man kunna få en fast institution för dessa uppgifter. Behovet av en sådan central är påtagligt. Yrkessjukdomar uppträda ofta i isolerade fall eller i grupper av fall, varför envar läkares kännedom om sådana sjukdomstillstånd icke kan bli tillräckligt stor för den aktuella diagnostiken. Vidare kräves i många fall intim kännedom om arbetsplatsen samt tillgång till speciella undersökningsmetoder. Centralen skulle därjämte ha stor betydelse för fortbildning av läkare, som skola tjänstgöra inom industrien.

Vid organisationen av en permanent institution bör dess administrativa förhållanden förenklas. Centralen bör härvid även fortsättningsvis organiseras som en yrkesmedicinsk avdelning vid Karolinska sjukhuset.

Beträffande personalen föreligger behov av en konsult för rådgivning i ortopediska frågor. För att tillgodose det ökade behovet av ingenjörsteknisk sakkunskap föreslås, att en ingenjörsassistentbefattning inrättas, vars innehavare bör ha tillgång till apparatur m. m. vid statens institut för folkhälsan. Då lokalfrågan icke fått en slutgiltig lösning, synes en planering av speciella permanenta lokaler vara angelägen. För tillgodoseende av det trängande behovet av komplettering av centralens möbler och laboratorieinstrumentarium beräknas sammanlagt 4 500 kronor.

Medicinalstyrelsen finner för sin del i princip intet att erinra mot vad biträdande överläkaren anført. Styrelsen anser det dock böra anstå med ett ställningstagande till den definitiva utformningen av den yrkesmedicinska avdelningens organisation, till dess ytterligare erfarenhet vunnits under ännu ett års försöksverksamhet.

Vad angår personalen förordar styrelsen, att medel beräknas för arvode åt en konsult i ortopediska frågor. Härför torde åtgå cirka 2 500 kronor efter en beräknad kostnad av 25 kronor per gång och 100 gånger per år.

Styrelsen tillstyrker även, att en arvodesavlönad ingenjörsassistent ställes till centralens förfogande. Med hänsyn till de kvalificerade arbetsuppgifter, som skola åvila assistenten, torde han böra äga högskoleutbildning. I betraktande av den lön, som föreslagits för motsvarande ingenjörsassistenten vid statens institut för folkhälsan, bör han erhålla arvode motsvarande lönegrad Ce 27 eller cirka 13 400 kronor för år. Eventuellt kan assistenten anställas vid folkhälsoinstitutet och medel beräknas under dess avlöningsanslag, i vilket fall assistenten dock bör förutsättas i första hand skola stå centralen till tjänst med tekniska undersökningar.

Därest centralens lokalfråga erhåller en provisorisk lösning, böra mottagningarna för allmänheten utökas. Poliklinisksköterskans tjänstgöring behöver då ökas till heltid, varför arvode till henne bör uppräknas med 3 252 kronor till 6 516 kronor. Avdelningens städerskebefattning bör också ändras till heltidsanställning, varför posten till arvode åt städerska bör höjas med 2 124 kronor till 4 260 kronor.

Då Kungl. Maj:t för innevarande budgetår erhållit bemyndigande att anlita förevarande anslag för bestridande av utgifter för att anskaffa inventarier till nya lokaler torde något särskilt belopp för detta ändamål icke erfordras. Styrelsen räknar härvid med att, därest detta bemyndigande icke kan utnyttjas budgetåret 1949/50, detsamma kvarstår under budgetåret 1950/51.

Det sammanlagda medelsbehovet uppgår alltså till (145 000 + 2 500 + 13 400 + 3 252 + 2 124) 166 276, vilket belopp torde kunna avrundas till 165 000 kronor. Härvid förutsätter styrelsen, att Kungl. Maj:t liksom tidigare skall äga medgiva förstärkning av personalen vid centralen, därest så skulle befinnas oundgängligen erforderligt.

Yttranden.

Statskontoret kan i rådande läge och i betraktande av att det här gäller en försöksverksamhet icke tillstyrka någon utvidgning av personalorganisationen eller höjning av annat skäl av anslaget. Snarare synes med hänsyn till den låga undersökningsfrekvensen — 1 000 patienter per år eller omkring 3 per dag — böra övervägas, om icke en minskning av antalet fast anställda läkare kunde vara påkallad.

Styrelsen för statens institut för folkhälsan tillstyrker framställningen. Styrelsen vill emellertid framhålla, att föreslagen befattning som ingenjörsassistent bör inrättas vid institutet. Om institutets yrkeshygieniska avdelning erhåller denna förstärkning av sin tekniska personal, blir det möjligt för avdelningen att vid varje undersökning, som den vid karolinska sjukhuset anordnade centralen önskar utförd, ställa till förfogande arbetskraft i en utsträckning, som svarar mot det aktuella behovet.

Departementschefen.

Med inrättandet av en yrkesmedicinsk undersökningscentral vid karolinska sjukhuset avsågs närmast att vinna erfarenheter för ett bedömande av i vad mån permanenta anordningar för undersökning och behandling av yrkessjukdomar kunde vara motiverade. Arbetet vid centralen skulle därför ha karaktären av försöksverksamhet. Med hänsyn till den relativt korta tid, som denna verksamhet hittills pågått, anser jag i likhet med medicinalstyrelsen, att med ett ställningstagande till frågan om organisationens slutgiltiga utformning bör anstå, till dess ytterligare erfarenhet vunnits. På grund härav synes arbetet vid centralen under nästa budgetår böra

fortsätta i oförändrade former och därvid alltså ha karaktären av försöksverksamhet.

Vad härefter angår medelsbehovet under anslaget, kan jag icke tillstyrka, att särskild ortopedisk sakkunskap ställes till centralens förfogande, men utgår därvid från att sådan utan särskild kostnad skall kunna erhållas inom sjukhuset. Jag anser mig icke heller kunna förorda medicinalstyrelsens förslag om förstärkning av personalen med en ingenjörssassistent.

Enligt vad jag under hand inhämtat från medicinalstyrelsen har centralens lokalfråga numera erhållit en provisorisk lösning, innebärande att en halv avdelning på sjukhusets ögonklinik tills vidare får disponeras för verksamheten. Då mottagningarna för allmänheten med hänsyn härtill böra kunna utökas, vill jag tillstyrka styrelsens förslag att ändra arvodesbefattningarna som polikliniksköterska och städerska, båda med halvtidstjänstgöring, till dylika befattningar med heltidstjänstgöring. Det för arvoden och vikariatsarvoden avsedda beloppet torde i anledning härav böra uppräknas med i runt tal 5 000 kronor till 88 000 kronor.

För övriga poster liksom för forskningsverksamhet rörande yrkessjukdomarna torde böra beräknas oförändrade belopp.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget beräknar jag sålunda till (145 000 + 5 000) 150 000 kronor. Jag förutsätter emellertid härvid, att liksom under innevarande budgetår möjlighet bör föreligga för Kungl. Maj:t att medgiva förstärkning av personalen vid centralen, därest så skulle befinnas oundgängligen nödvändigt.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Viss försöksverksamhet på yrkesmedicinens område för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

[117] 115. Åtgärder mot utbredning av könssjukdomar.

	Anslag	Nettoutgift
1946/47	700 000	984 553
1947/48	900 000	904 009
1948/49	850 000	877 286
1949/50 (statsliggaren s. 986)	850 000	
1950/51 (förslag)	900 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 125 000 kronor.

Motiv.

Den alltså avsevärda belastningen på anslaget betingas bl. a. av nu tillämpade behandlingsmetoder och minutiösa kontroll av behandlingsresul-

taten. Även under det senaste budgetåret har ett stort antal personer undersökts på grund av misstanke om venerisk sjukdom i smittsamt skede. I öppen vård användes f. n. vid fall av gonorré penicillinbehandling i stor utsträckning, vilket föranleder relativt höga läkemedelskostnader. Då denna behandling är mycket effektiv, förhindras uppkomsten av komplikationer, varigenom de sjuka kunna behållas i produktivt arbete.

Det sammanlagda antalet nyanmälda fall av könssjukdom i smittsamt skede uppgick år 1946 till 16 191, år 1947 till 13 004 och år 1948 till 11 702 samt första halvåret 1949 till 5 964. Antalet fall av könssjukdomar är alltså fortfarande högt. Med hänsyn härtill och då de veneriska sjukdomarna, särskilt syfilis, fortfarande ha hög frekvens i många av de länder, med vilka Sverige har livliga trafikförbindelser, utgör bekämpandet av de veneriska sjukdomarna alltfjämt en uppgift av stor vikt.

Belastningen å anslaget i vad den avser åtgärder i allmänhet mot könssjukdomar, utgjorde under budgetåret 1948/49 693 708 kronor. För budgetåret 1950/51 torde åtgå omkring 700 000 kronor.

Befattningarna som särskild sundhetsinspektör i Stockholm och som extra läkare såsom biträde åt förste provinsialläkaren i Stockholms län vid handläggning av ärenden rörande könssjukvård uppehållas f. n. av samme läkare. Under framhållande av fördelarna med denna anordning, varigenom kontrollåtgärderna inom Stockholms stad och län kunnat samordnas, anser sig styrelsen i bidrag till avlönande av dessa befattningshavare böra beräkna oförändrade belopp, eller 4 000 resp. 2 000 kronor.

Kostnaderna för ersättning till av styrelsen godkända laboratorier för bakteriologiska undersökningar av prov, som avse att genom odling påvisa gonokocker, ha under budgetåret 1948/49 uppgått till 135 611 kronor. Med hänsyn till att två laboratorier i Stockholm beräknas tillkomma uppskattas medelsbehovet för nästa budgetår till 150 000 kronor.

Sedan den 1 juli 1946 har envar läkare, som enskilt utövar läkarkonsten, medgivits rätt att vid fall, misstänkta för eller lidande av syfilis i smittsamt skede, få blodprov för Wassermanns reaktion på statsverkets bekostnad utförda i första hand vid statens bakteriologiska laboratorium och eljest vid annat laboratorium, som av styrelsen godkänts. Styrelsen har godkänt tre laboratorier, vid vilka antalet prov under budgetåret 1948/49 uppgick till cirka 15 000, motsvarande en kostnad av omkring 45 000 kronor. För budgetåret 1950/51 beräknas samma belopp.

Under innevarande budgetår må ett belopp av 51 000 kronor disponeras som bidrag till avlönande av nio kuratorer för könssjuka i de fyra största städerna. Under budgetåret 1948/49 ha emellertid endast sju kuratorer varit anställda, varav tre (beräknat fyra) i Stockholm, två i Göteborg samt en i vardera Malmö (beräknat två) och Norrköping. Då det emellertid är att förvänta, att i Stockholm såsom tidigare fyra kuratorer skola anställas och deras verksamhet alltfjämt är oundgängligen nödvändig för en rationell

könssjukvård, beräknas för budgetåret 1950/51 ett belopp av 45 600 kronor för sammanlagt åtta kuratorer.

I fråga om de i Stockholm och Göteborg särskilt anordnade mottagningarna för profylaktisk behandling av könssjuka har, sedan mottagningslokalen i Stockholm fått ett mera tillfredsställande läge, en tämligen god besöksfrekvens kunnat konstateras. För statsbidrag till avlönande av läkare, som ha överinseende över dessa mottagningar, torde därför beräknas ett oförändrat belopp av 2 400 kronor.

För fortsatt upplysningsverksamhet rörande könssjukdomarna beräknas oförändrat 10 000 kronor.

Enligt medgivande av 1949 års riksdag bestridas fr. o. m. innevarande budgetår kostnaderna för de sedan den 1 juli 1945 bedrivna frivilliga läkarundersökningarna av sjömän å svenska fartyg, som från utlandet anlända till svenska hamnar, från förevarande anslag. Dessa undersökningar ha befunnits vara av stor betydelse för såväl den enskilde som samhället och de ha blivit synnerligen uppskattade av både sjöfolk och redare. Det är därför angeläget, att undersökningsförfarandet bibehålles och bedrivs efter samma riktlinjer som förut. För budgetåret 1950/51 torde för ändamålet böra beräknas 60 000 kronor.

Slutligen föreslår styrelsen, att en central registrering av nyupptäckta syfilisfall genomföres. Ett sådant centralregister, som bör upprättas av styrelsen, skulle innebära stora möjligheter att studera denna sjukdoms utveckling. Materialkostnaderna för registret beräknas till 1 600 kronor.

I enlighet med vad sålunda anförts torde det sammanlagda medelsbehovet kunna beräknas till (700 000 + 6 000 + 150 000 + 45 000 + 45 600 + 2 400 + 10 000 + 60 000 + 1 600) 1 020 600 kronor. Med hänsyn till de osäkra grunder, varå beräkningarna vila, torde dock anslaget kunna begränsas till 975 000 kronor.

Yttrande.

Kanslern för rikets universitet, som — efter hörande av karolinska institutets lärarkollegium — avgivit utlåtande endast såvitt angår frågan om inrättande av ett centralregister för syfilisfall, har i likhet med lärarkollegiet tillstyrkt medicinalstyrelsens förslag härutinnan.

Departementschefen.

Mot medicinalstyrelsens förslag, att även under nästa budgetår för bidrag till avlönande av en särskild sundhetsinspektör i Stockholm samt av en extra läkare som biträde åt förste provinsialläkaren i Stockholms län vid handläggning av ärenden rörande könssjukvård skulle avses 4 000 resp. 2 000 kronor, har jag intet att erinra.

Det för kuratorsverksamheten avsedda statsbidraget beräknar jag i en-

lighet med medicinalstyrelsens förslag till 45 600 kronor, vilket innebär en sänkning med 5 400 kronor, avseende en kurator i Malmö.

För bidrag till Stockholms och Göteborgs städer för avlönande av läkare, som ha överinseende över i dessa städer särskilt anordnade poliklinikmottagningar för profylaktisk behandling av könssjukdomar, ävensom för upplysningsverksamhet rörande könssjukdomarna beräknar jag i likhet med medicinalstyrelsen oförändrade belopp, 2 400 resp. 10 000 kronor.

Kostnaderna för de sedan den 1 juli 1945 bedrivna frivilliga läkarundersökningarna av sjömän å svenska fartyg, som från utlandet anlända till svenska hamnar, vilka kostnader fr. o. m. innevarande budgetår bestridas från detta anslag, torde såsom medicinalstyrelsen föreslagit kunna beräknas till 60 000 kronor.

Däremot anser jag mig icke kunna förorda, att medel anvisas för upprätthållande av ett centralregister för nyupptäckta syfilisfall.

Vad slutligen angår det sammanlagda medelsbehovet under anslaget torde detsamma kunna uppskattas till i runt tal 900 000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Åtgärder mot utbredning av könssjukdomar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 900 000 kronor.

[118] 116. Skyddskoppympning.

	Anslag	Nettoutgift
1945/46	110 000	120 194
1946/47	120 000	143 487
1947/48	120 000	132 675
1948/49	140 000	160 872
1949/50 (statsliggaren s. 987)	140 000	
1950/51 (förslag)	140 000	

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1949) föreslår, att anslaget med hänsyn till belastningen budgetåret 1948/49 upptages till 150 000 kronor.

Departementschefen.

Enär belastningssiffrorna de senaste budgetåren icke giva någon bestämd ledning för beräkningen av medelsbehovet, torde anslaget tills vidare böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skyddskoppympning* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 140 000 kronor.

[119] 117. Skyddsympning mot difteri.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	50 000	54 015
1949/50 (statsliggaren s. 987)	50 000	
1950/51 (förslag)	50 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1949) föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Motiv.

Frekvensen av frivillig skyddsympning mot difteri har under år 1948 ökat. Siffran för första halvåret 1949 är dock låg. Antalet ympade personer uppgick sålunda år 1946 till 34 968, år 1947 till 32 118 och år 1948 till 88 576 samt första halvåret 1949 till 3 907. Schickprov ha utförts år 1946 å 117 personer, år 1947 å 173 personer samt år 1948 å 19 personer, medan under första halvåret 1949 intet dylikt prov debiterats.

Då skyddsympningen är frivillig, torde växlingarna i ympningsfrekvensen bero på det nuvarande epidemiologiska läget i landet, som särskilt beträffande difteri visat en avsevärd förbättring (år 1947 309 fall, år 1948 171 fall samt första halvåret 1949 43 fall). Ympningsfrekvensen kan emellertid komma att snabbt ökas redan vid en obetydlig försämring av det nuvarande gynnsamma läget. Styrelsen finner angeläget, att immunitetsskyddet mot difteri hålles på så hög nivå som möjligt, och intresset för detsamma bör därför stimuleras genom propaganda.

Anslagsbehovet för budgetåret 1950/51 bör beräknas till minst samma belopp som anvisats för löpande budgetår.

Departementschefen.

Då medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet icke föranleder någon erinran från min sida, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skyddsympning mot difteri* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[120] 118. Vissa kostnader för allmän hälso- och sjukvård.

	Anslag	Nettoutgift
1946/47	20 000	79 375
1947/48	20 000	92 078
1948/49	20 000	107 831
1949/50 (statsliggaren s. 987)	75 000	
1950/51 (förslag)	75 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1949) föreslår, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

Motiv.

Belastningen under budgetåret 1948/49 har för medicinalstyrelsens del utgjort 71 466 kronor. Denna siffra liksom siffran för den totala belastningen visar, att anslaget numera tages i anspråk för mera ordinära utgifter och allenast i ringa omfattning för de särskilda ändamål, som under tidigare år medfört en avsevärd belastning. Anledning saknas förmoda, att de mera ordinära utgifterna skola kunna nedbringas. Styrelsen beräknar därför anslagsbehovet för budgetåret 1950/51 till samma belopp som anvisats för innevarande budgetår. Styrelsen förutsätter därvid, att kostnader för tillsyn, underhåll och ersättning av materiel vid de med statsmedel anordnade sanitetsanstalterna må efter medgivande av Kungl. Maj:t bestridas från detta anslag.

Departementschefen.

I enlighet med medicinalstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för allmän hälso- och sjukvård* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

[121] 119. **Lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårds-kostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	270 000	208 864
1948/49	270 000	167 713
1949/50 (statsliggaren s. 988)	270 000	
1950/51 (förslag)	200 000	

I enlighet med förslag av medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1949) nedräknas anslaget med 70 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

[122] 120. **Förbättrad sjukvård inom rikets ödemarksområden.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	50 000	26 168
1948/49	—	15 509
1949/50 (statsliggaren s. 989)	40 000	
1950/51 (förslag)	100	

Vid ingången av budgetåret 1949/50 fanns å anslaget en reservation av 30 932 kronor. Då för samma budgetår anvisats ett anslag av 40 000 kronor,

fanns sålunda vid förstnämnda tidpunkt ett disponibelt belopp å 70 932 kronor.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1949) har anmält, att något ytterligare medelsbehov icke föreligger för nästa budgetår.

Departementschefen.

Enär de å anslaget disponibla medlen, 70 932 kronor, väl torde förslå för tillgodoseende jämväl under budgetåret 1950/51 av de med anslaget avsedda ändamålen, anser jag i likhet med medicinalstyrelsen någon ytterligare medelsanvisning icke erforderlig för nämnda tid. Anslaget bör emellertid uppföras i riksstaten med ett formellt belopp om 100 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte förslå riksdagen

att till *Förbättrad sjukvård inom rikets ödemarksområden* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[123] 121. Bidrag till uppförande av ett sjukhärbärge i Karesuando. Anslag för ändamålet finnes icke uppfört i riksstaten.

Yrkande.

Norrbottnens läns landstings förvaltningsutskott (skr. maj 1946) hemställer om ett extra statsbidrag å högst 100 000 kronor, motsvarande hälften av för uppförande av ett sjukhärbärge i Karesuando beräknade byggnadskostnader.

Sedermera har förvaltningsutskottet i skrivelse den 27 juni 1947 angivit det belopp, varpå statsbidraget bör beräknas, till cirka 178 000 kronor.

Motiv.

I skrivelsen från maj 1946 anföres bl. a.

Karesuando har ett särskilt isolerat läge på en spets, som skjuter ut mot finska gränsen. Byns befolkning har 120 kilometers landsväg till Vittangi sjukstuga, där provinsialläkare finnes, 296 kilometers landsväg till lasarettet i Gällivare samt 464 kilometers landsväg och järnväg till länets centrallasarett i Boden. De i Karesuando bosatta, av vilka cirka två tredjedelar äro lappar, ha redan år 1944 hos landstinget framhållit, att något måste göras för ordnande av sjukhus- och förlossningsvården inom kommunen. För uppförande av ett sjukhärbärge anslogs av 1945 års landsting 50 000 kronor eller cirka hälften av den då beräknade byggnadskostnaden. Den andra hälften av kostnaderna förutsattes skola bestridas av staten. Framställningen om statsbidrag har emellertid uppskjutits, enär sjukhärbärgets storlek och detaljutformning är beroende av, om tjänsteläkare är stationerad på platsen. Denna fråga har nu avgjorts så att två provinsialläkare stationerats i Pajala. Sjukhärbärgets är avsett att inrymma sex vårdplatser, därav två för förlossningsfall, ävensom särskilt förlossningsrum, biutrymmen och läkarmottagning jämte bostadsrum för erforderlig per-

sonal m. m. Byggnadskostnaderna, inklusive utgifter för uthus, staket, yttre ledningar samt planerings- och planteringsarbeten, ha beräknats till 200 000 kronor och kostnaderna för härhergets utrustning till 27 000 kronor. Tillsammans skulle byggnads- och utrustningskostnaderna sålunda komma att uppgå till omkring 38 000 kronor för vårdplats. På grund av höga fraktkostnader, hårt klimat m. m. kunna dessa kostnadsberäkningar icke anses vara för höga. Landstinget kan icke utan ekonomiskt stöd i form av extra statsbidrag få detta sjukhärbärge till stånd och därmed tillmötesgå ödemarksbefolkningens krav på bättre sjukhusvård. Förvaltningsutskottet finner därför rimligt, att detta i de yttersta gränstrakterna tillämnade sjukhärbärge får statsmakternas stöd och i bidragshänseende behandlas såsom ett särfall. Detta är motiverat även med hänsyn till de säregna förhållanden, som råda i Norrbotten, de ekonomiska svårigheter landstinget har att brottas med, den höga landstingsskatten ävensom åtskilliga andra faktorer.

I skrivelsen den 27 juni 1947 anføres i huvudsak följande.

Uppförandet av ett sjukhärbärge på denna avlägsna ort drager mycket höga anläggningskostnader. Vidare bli de årliga driftkostnaderna för en sjukvårdsanstalt av denna ringa storleksordning onormalt höga. Invånarantalet i Karesuando kommun, som uppgår till endast något över 1 200, skulle icke i och för sig motivera anläggandet av en sådan anstalt, om man lämnade de alldeles särskilda förhållanden och besvärigheter, som här äro så påtagliga, utan beaktande. Antalet skattekrönor i kommunen uppgår enligt senast utgivna offentliga statistik till i runt tal 2 600 samt utdebiteringen per skattekröna till 22 kronor 40 öre, varå 6 kronor 4 öre erhålls i skattentjänstningsbidrag. Då därutöver utgår landstingsskatt med 4 kronor 6 öre är det knappast att begära, att inbyggarna i kommunen skola förmå att tillgodose de sociala anordningar, som man är i stånd att göra på andra håll.

Avsikten med det föreslagna sjukhärbärget har i första hand varit att på ett bättre sätt än som hittills varit möjligt tillgodose förlossningsvården inom denna del av länet men det har även ansetts nödvändigt att bättre vårdmöjligheter tillskänkas för allmänt sinka. Härtill kommer, att Lönjio- och Vittangälvarna årligen vid islossningen under långa tider översvämma omgivningarna och därvid isolera inte blott inbyggarna i Karesuando utan även befolkningen från hvar inom Jukkasiärvi från läkare och sjukstuga i Vittangi. Därest de föreslagna personalbostäderna skulle utgöra hinder för erhållande av statsbidrag, kunna kostnaderna härför, beräknade till 22 325 kronor, frånräknas.

Yttranden.

Över förvaltningsutskottets skrivelse från maj 1946 ha yttranden avgivits av medicinalstyrelsen och statskontoret.

Medicinalstyrelsen upplyser, att byggnadsstyrelsen i ett till medicinalstyrelsen avgivet yttrande förklarat sig icke ha något att erinra vare sig mot förslaget till sjukhärbärge eller mot de till 200 000 kronor beräknade byggnadskostnaderna.

För egen del anför medicinalstyrelsen.

De långa avstånden från Karesuando till närmaste lasarett och sjukstuga motivera väl uppförandet av ett sjukhärbarge därstädes. Styrelsen anser sig kunna tillstyrka, att en nybyggnad för ändamålet kommer till stånd i huvudsaklig överensstämmelse med föreliggande förslag. Av förvaltningsutskottet i ärendet överlämnade handlingar och övriga uppgifter överensstämma i huvudsak med de, som enligt gällande författningar skola föreligga för beviljande av statsbidrag till uppförande av andra anstalter för kroppssjukvård.

Medicinalstyrelsen har efter framställning av landstinget godkänt ny plan för förlossningsvårdens tillgodoseende inom landstingsområdet. I denna plan ingår bl. a. ett förlossningsrum i Karesuando om två vårdplatser.

Statsbidrag till anordnande av sjukhärbargets allmänna avdelning kan icke utgå enligt kungörelsen den 15 juni 1923 (nr 227) angående statsbidrag till åtgärder för åstadkommande av förbättrad sjukvård inom rikets ödemarksområden. Den inom sjukhärbarget tillämnade förlossningsavdelningen torde böra betraktas såsom förlossningsrum, varför statsbidrag till anordnande av densamma icke heller synes kunna utgå enligt nu gällande bestämmelser om statsbidrag till uppförande eller inrättande av förlossningsanstalter (SFS 742/1937).

Med hänsyn till Karesuandos läge och övriga i ärendet föreliggande omständigheter anser sig styrelsen böra tillstyrka, att extra statsbidrag utgår till landstinget för uppförande därstädes i enlighet med avgivet förslag av ett sjukhärbarge. Bidraget bör utgå med högst hälften av den enligt vederbörligen granskade räkenskaper funna verkliga byggnadskostnaden, däri ej inräknade utgifter för anskaffande av tomt eller inventarier, dock att densamma ej må översliga 100 000 kronor.

Statskontoret kan icke finna, att i förevarande ärende anförts tillräckliga skäl för att Norrbottens läns landsting bör tillerkännas statsbidrag utöver nu gällande bestämmelser för uppförande av ett sjukhärbarge, som f. ö. skulle inrymma icke endast för härbarget i och för sig erforderliga lokaler utan även utrymmen för andra ändamål, såsom bostad åt distriktssköterska och distriktsbarnmorska.

I yttrande över *framställningen den 27 juni 1947* anför *medicinalstyrelsen*.

Genom den nu förebragta utredningen i ärendet har styrelsen ytterligare styrkts i sin åsikt, att stort behov föreligger av det föreslagna sjukhärbarget. Antalet vårdplatser för kroppssjuka i riket uppgick vid årsskiftet 1946—1947 till i genomsnitt 8,2 per tusen invånare. I fråga om Karesuando kommun med dess något över 1 200 invånare måste man räkna med att behovet av dylika vårdplatser är avsevärt högre. Personer, som å andra orter i många fall kunna skötas i hemmen och där erhålla viss vård av vederbörande distriktssköterska, måste nämligen i ödemarksområdena på grund av de långa avstånden inläggas å sjukvårdsanstalt. Även om ett sjukhärbarge anordnas i Karesuando, kommer givetvis ett antal vårdplatser å andra anstalter för kroppssjuka — lasarett, sanatorium och epidemisjukhus m. fl. specialanstalter — att beläggas med patienter från Karesuando. Styrelsen anser sig dock ha anledning förvänta, att samtliga sex föreslagna vårdplatser komma att bli väl belagda.

Styrelsen frånträder sin tillstyrkan av framställningen i vad den avser anordnandet av bostäder, därest principiella hinder skulle anses möta mot statsbidrag till detta ändamål. Kostnaderna för anordnandet av sjukhärbärg i övrigt kunna beräknas uppgå till omkring 180 000 kronor och statsbidraget alltså till högst 90 000 kronor.

Departementschefen.

Enligt vad jag under hand inhämtat ha arbetena med uppförande av ett sjukhärbärge i Karesuando numera påbörjats och väntas vara avslutade den 15 mars 1950. Vissa ändringar i den ursprungliga byggnadsplanen ha därvid vidtagits. Sålunda ha, efter förslag av centrala sjukvårdsberedningen, vissa begränsningar och omdispositioner ägt rum, varigenom byggnadskostnaderna kunnat nedbringas till 170 000 kronor, motsvarande cirka 28 300 kronor per vårdplats. Av förstnämnda belopp belöpa cirka 57 000 kronor på erforderliga personalbostäder.

Med hänsyn till vad sålunda förekommit har jag — sedan landstinget inkommit med kompletterande ritningar — ansett mig böra under hand inhämta förnyat yttrande från byggnadsstyrelsen. Styrelsen, som därvid samrätt med centrala sjukvårdsberedningen, har förklarat sig icke ha något att erinra vare sig mot planlösningen av sjukhärbärg eller mot de till 170 000 kronor beräknade byggnadskostnaderna.

Av vad i ärendet anförts framgår, att ett starkt behov föreligger att på ett tillfredsställande sätt ordna såväl förlossningsvården som den allmänna sjukvården inom Karesuando. Landstingets slutgiltiga förslag att för ändamålet uppföra ett sjukhärbärge om, jämte särskilt förlossningsrum, tillhopa sex vårdplatser föranleder icke någon erinran från min sida. Mot den beräknade byggnadskostnaden, 170 000 kronor, synes icke heller vara något att erinra. Med hänsyn till de särskilda omständigheter, som föreligga i detta fall, anser jag mig i likhet med medicinalstyrelsen böra förorda, att särskilt statsbidrag må utgå för ändamålet. Bidraget, som icke synes böra utgå för å personalbostäderna belöpande kostnader, torde därvid lämpligen kunna bestämmas till i runt tal 40 000 kronor. Beloppet torde böra anvisas såsom reservationsanslag under rubriken Bidrag till uppförande av ett sjukhärbärge i Karesuando.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till uppförande av ett sjukhärbärge i Karesuando* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

[124] 122. Sjuktransporter med flygplan.

	Anslag	Nettoutgift
1946/47	110 000	77 631
1947/48	100 000	53 429
1948/49	85 000	58 947
1949/50 (statsliggaren s. 989)	53 000	
1950/51 (förslag)	85 000	

Från detta anslag gäldas kostnader för underhåll och drift av flygplan för civila sjuktransporter från Frösön, Boden och Hägernäs. För flygplanen på Frösön och i Boden bestridas underhålls- och driftkostnaderna i sin helhet från anslaget. För det vid Hägernäs stationerade flygplanet skola enligt överenskommelse driftkostnaderna bestridas av vederbörande landsting eller av enskilda i form av avgifter för planets begagnande, medan underhållskostnaderna täckas dels från detta anslag, dels genom bidrag från Stockholms läns landsting.

Yrkande.

Flygförvaltningen (skr. 23/8 1949) hemställer — efter samråd med medicinalstyrelsen och överstyrelsen för svenska röda korset — att anslaget höjes med 32 000 kronor.

Motiv.

Kostnaderna för budgetåret 1950/51 uppskattas till 88 000 kronor, varav för driftkostnader 10 000 kronor, för underhållskostnader 56 000 kronor och för administrationskostnader 22 000 kronor. Härvid har flygförvaltningen räknat med att antalet gångtimmar för flygplanen, vilket för budgetåret 1948/49 utgjort 247, kommer att nästa budgetår uppgå till 275, samt att flygplan- och motoröversyner för en kostnad av tillhopa 37 000 kronor skola utföras å två av flygplanen. Flygförvaltningen räknar med att bidraget från Stockholms läns landsting kommer att uppgå till 3 000 kronor, varför av statsmedel skulle erfordras 85 000 kronor.

Departementschefen.

Mot flygförvaltningens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår har jag intet att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjuktransporter med flygplan* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 85 000 kronor.

[125] 123. Centrala sjukvårdsberedningen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	119 000	114 974
1949/50 (statsliggaren s. 989)	121 000	
1950/51 (förslag)	131 000	

Yrkande.

Centrala sjukvårdsberedningen (skr. 24/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 82 500 kronor. Härav belöpa cirka 20 000 kronor å standardiseringsavdelningen och cirka 62 500 kronor på arbetsstudieavdelningen, vilken föreslås ingå såsom en tredje avdelning inom centrala sjukvårdsberedningen vid sidan av standardiserings- och arkivavdelningarna.

Höjningen beträffande standardiseringsavdelningen fördelar sig sålunda:

	Ökning
1. Uppflyttning i lönegrad av 1 byrådirektör Ce 29—Ce 31.....	504
2. 1 byråingenjör Cg 27	13 428
3. 1 kontorist Ce 13 i stället för 1 kanslibitråde Ce 11	588
4. 1 skrivbiträde i reglerad befordringsgång	5 292
5. Omräkning	188
	20 000

Motiv.

1) Denne befattningshavare har det närmaste ansvaret för och ledningen av ett för landets sjukhusväsende mycket viktigt arbete. Det med tjänsten förenade ansvaret och arbetsuppgifternas kvalitet göra den avsedda uppflyttningen i hög grad berättigad. Förslag härom framfördes även i föregående års petita.

2) och 4) Utöver verksamheten för standardisering av inventarier och material inom hälso- och sjukvården åligger det avdelningen att granska förslag till utrustning av sjukhus och därmed jämförliga inrättningar. Utrustningsgranskningen inverkar på det allmännas kostnader för sjukhusväsendet i mycket hög grad. Sålunda ha de hittills verkställda granskningarna av utrustningsförslag för statliga sjukhus m. fl. till en kostnad av inalles 6,7 milj. kronor inneburit förslag till nedskärning med tillhoppa 1,1 milj. kronor. För att kunna vidmakthålla och helst utöka arbetet med sina uppgifter är avdelningen i trängande behov av ytterligare personal.

3) Kanslibiträdet tjänstgör såsom registrator och kassör. Redan sistnämnda funktion synes beredningen motivera en tjänsteställning i lägst Ce 13. Den nuvarande låga placeringen har medfört stora svårigheter att vid tjänsten bibehålla kvalificerad befattningshavare.

Yttranden.

Statskontoret kan icke biträda förslagen om uppflyttning i lönegrad av byrådirektören och kanslibiträdet samt om inrättande av en byråingenjörsbefattning. Frågorna om byrådirektörens och bitrådets placering äro av beskaffenhet att böra i första hand prövas av den allmänna tjänsteförteckningsrevisionen resp. bitrådesutredningen. Byrådirektörens löneställning har därjämte varit under omprövning vid 1948 års riksdag och någon ändring ifråga om hans arbetsuppgifter synes icke ha inträffat därefter. Beredningens förslag i anslagsäskandena för innevarande budgetår om inrät-

tande av en byråingenjörstjänst vann icke statsmakternas bifall. Mot anställande av ytterligare ett biträde i reglerad befordringsgång har statskontoret intet att erinra.

Statens lönenämnd anser likaledes, att förslagen om uppflyttning av byrådirektörstjänsten samt om utbyte av en kanslibiträdestjänst mot kontorbefattning böra underkastas prövning av 1949 års tjänsteförteckningskommitté resp. 1947 års biträdesutredning. I yttrande över beredningens anslagsäskanden för budgetåret 1949/50 tillstyrkte lönenämnden inrättandet av en byråingenjörstjänst i 27 lönegraden.

Departementschefen.

Såsom jag kommer att anföra under punkten 127 torde medel för centrala sjukvårdsberedningens arbetsstudieavdelning alltså böra anvisas under särskilt anslag. Här upptager jag sålunda endast frågan om medelsanvisning för standardiserings- och arkivavdelningarna.

Jag kan därvid icke f. n. tillstyrka de beträffande standardiseringsavdelningen framförda förslagen om lönereglering för byrådirektören och kanslibiträdet eller om anställande av en ny byråingenjör. Däremot anser jag mig i likhet med statskontoret böra tillstyrka, att en befattning som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång inrättas vid avdelningen. Kostnaden härför beräknar jag till 4 728 kronor (= Ce 6). Jag vill vidare erinra om att för budgetåret 1948/49 under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal beräknades ett belopp av 10 000 kronor för extra arbetskraft för vissa särskilt angelägna standardiseringsuppgifter. Då av detta belopp 5 000 kronor belöpte å möbelstandardiseringen, vilken arbetsuppgift beräknades vara slutförd inom loppet av nämnda budgetår, men övriga hithörande uppgifter förväntades kvarstå, beräknades för ändamålet för innevarande budgetår ett till 5 000 kronor sänkt belopp. Då emellertid, enligt vad beredningen under hand meddelat, uppgifterna beträffande möbelstandardiseringen ännu icke kunnat slutföras och nya arbetsuppgifter, bl. a. i fråga om sinnessjukhusens vårdavdelningar, tillkommit, torde för nämnda standardiseringsuppgifter böra beräknas 10 000 kronor.

Vid bifall till de av mig framlagda förslagen skulle anslaget sålunda höjas med $(4\,728 + 5\,000)$ 9 728 kronor, vilket belopp torde böra avrundas till 10 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda: arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 8 000 kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 110 500 (+ 9 500) kronor och rörligt tillägg 12 500 (+ 500) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till $(8\,000 + 110\,500 + 12\,500)$ 131 000 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för centrala sjukvårdsberedningen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	8 000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	110 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	12 500

Summa förslagsanslag kronor 131 000;

b) till *Centrala sjukvårdsberedningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 131 000 kronor.

[126] 124. Centrala sjukvårdsberedningen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	13 300	16 848
1949/50 (statsliggaren s. 989)	14 000	
1950/51 (förslag)	15 800	

Centrala sjukvårdsberedningen (skr. 24 8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 13 300 kronor. Härav belöpa 1 800 kronor å beredningens egna omkostnader och återstoden, 11 500 kronor, på arbetsstudieavdelningen, vilken föreslås ingå som en tredje avdelning inom beredningen. Förenämnda belopp om 1 800 kronor hänför sig helt till delposten till övriga expenser, vilken med hänsyn till belastningen 1948/49, 11 670 kronor, föreslås uppräknad från 8 200 till 10 000 kronor.

Statskontoret anser anslaget kunna nedsättas till 13 000 kronor, då en uppräkning av särskilda uppbördsmedel synes befogad med hänsyn till storleken av de senare årens inkomster.

Departementschefen.

I enlighet med vad jag under nästföljande punkt anför torde kostnaderna för den till beredningen anslutna arbetsstudieavdelningen alltjämt böra bestridas från särskilt anslag. Mot styrelsens beräkning av medelsbehovet i övrigt för nästa budgetår har jag intet att erinra. Jag beräknar sålunda delposten till övriga expenser till 10 000 kronor och anslaget i dess helhet till 15 800 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Centrala sjukvårdsberedningen*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 15 800 kronor.

[127] 125. Centrala sjukvårdsberedningen: Arbetsstudieavdelning.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	50 000	42 515
1949/50 (statsliggaren s. 990)	50 000	
1950/51 (förslag)	52 500	

Yrkanden.

Centrala sjukvårdsberedningen (skr. 24/8 1949) föreslår *dels* att arbetsstudieavdelningen skall ingå såsom en tredje avdelning inom beredningen, *dels ock* att för avdelningens verksamhet anvisade medel höjas med tillhopa cirka 24 000 kronor, varav för avlöningar cirka 23 300 kronor och för omkostnader 700 kronor, enligt följande sammanställning:

<i>Avlöningar.</i>		Ökning
1. 1 byråingenjör Ce 27 (nu arvodist)		828
2. 2 ingenjörer Ce 24 (nu arvodister)		1 320
3. 2 assistenter Cg 22		20 472
4. 1 kontorsbiträde Ce 8 (nu arvodist)		292
5. Vikariats- och övertidsersättningar		388
		23 300
<i>Omkostnader.</i>		
6. Expenser		700
		24 000

Motiv.

1—5) Behovet av arbetsstudier inom sjukhusväsendet har alltmer accentuerats och de hittills vunna erfarenheterna ha klargjort för beredningen, att en permanent institution för organisations- och arbetsstudier å sjukhusen bör inrättas. Beredningen bör vara det centrala organet härför. Den hittillsvarande arbetsstudieavdelningen bör bestå men anknytas till beredningen på ett fastare sätt. Personalen bör sålunda i möjligaste mån beredas extra ordinarie anställning. De nuvarande befattningshavarna torde i annat fall söka sig över till annat arbetsfält, vilket kommer att resultera i att de insikter och den erfarenhet dessa vunnit icke vidare kunna tillgodogöras av beredningen. Avdelningens kostnader böra bestridas från beredningens avlönings- och omkostnadsanslag.

Beredningen har i denna fråga under hand samrått med statens sjukhusutredning av år 1943 och statens organisationsnämnd, vilka till fullo dela beredningens åsikt.

De nuvarande högre befattningarna — en teknisk ledare och två arbetsstudieingenjörer — böra ombildas till en byråingenjörstjänst i Ce 27, vars innehavare tillika skall vara föreståndare för avdelningen, resp. två ingenjörstjänster i Ce 24. Det har emellertid visat sig ogörligt att inom rimlig tid kunna medhinna arbetet med nuvarande personal. Den mycket viktiga bearbetningen och publiceringen av studiematerialet har sålunda måst nästan helt eftersättas. Med anledning härav bör personalen förstärkas med

två tekniska biträden, förslagsvis benämnda assistenter i Cg 22. Med en ledare och två medhjälpare kunna studier endast bedrivas på ett sjukhus i taget. Ökas antalet med två anställda, kan avdelningens kapacitet nära nog fördubblas och de långa väntetiderna för uppdragsgivarna undvikas. Såsom exempel på hur medelst arbetsstudier en reduktion av arbetskraftsbehovet åstadkommit kan nämnas, att avdelningen på ett sjukhus inbesparat 12 procent av arbetskraften, motsvarande tio befattningar.

6) Med hänsyn till belastningen å anslagsposten budgetåret 1948/49, 4 170 kronor, föreslås densamma uppräknad från 2 800 till 3 500 kronor.

Yttranden.

Statskontoret. Då frågan om arbetsstudieavdelningens verksamhet och organisation lär bli föremål för övervägande av 1949 års rationaliseringsutredning kan statskontoret icke tillstyrka, att avdelningen nu vare sig utbygges eller utrustas med extra ordinarie befattningshavare. Särskilt anslag bör såsom hittills anvisas för avdelningen. För nästa budgetår torde endast den förändringen böra göras, att uppbördsmedlen med hänsyn till inkomsterna under budgetåret 1948/49 uppräknas till 7 000 kronor och anslaget slutsumma följaktligen nedsättes till 47 000 kronor.

Statens lönenämnd har icke funnit anledning till erinran mot att befattningen såsom teknisk ledare placeras i Ce 27 och arbetsstudieingenjörerna i Ce 24. Vad beträffar de föreslagna assistenttjänsterna förutsätter lönenämnden, att i 22 lönegraden endast anställes sökande med omfattande praktik inom arbetsstudieområdet. I annat fall bör befattningshavaren placeras i lägre lönegrad.

1949 års rationaliseringsutredning anför.

Behovet av rationaliseringsåtgärder på sjukhusväsendets område är av sådan omfattning och art, att ett permanent organ härför är väl motiverat. Med hänsyn härtill och till nödvändigheten att bereda den på detta område nu verkamma personalen tryggare anställningsförhållanden vill utredningen tillstyrka, att arbetsstudieavdelningens nuvarande personal ges extra ordinarie anställning. Utredningen vill även tillstyrka den föreslagna personalförstärkningen. Ehuru starka skäl tala för uppfattningen, att beredningen bör vara det centrala organet för arbetsstudier på sjukvårdens område, har utredningen kommit till den uppfattningen, att organisationen för rationaliseringsarbetet inom den allmänna förvaltningen bör sammanhållas och till väsentlig del handhas av ett för hela förvaltningen gemensamt organ. Utredningen är emellertid ännu icke beredd att göra ett bestämt uttalande, huruvida det kan vara lämpligt att sammanföra arbetsstudieavdelningen med detta centralorgan. Med hänsyn härtill vill utredningen förorda, att avdelningen tills vidare får kvarligga inom centrala sjukvårdsberedningen samt att — i avbida på att slutlig ställning toges till frågan om dess bibehållande där eller inordnande under det centrala organet — nära samarbete upprätthålles mellan avdelningen och statens organisationsnämnd eller det organ, som kan komma att övertaga nämndens arbetsuppgifter.

Med hänsyn till det anförda förordar utredningen, att befattningshavarnas löneställning nära anpassas efter motsvarande förhållanden inom statens organisationsnämnd. Byråingenjören bör sålunda placeras i Ce 27 och de två ingenjörerna i Ce 23, medan assistenternas ersättning bör bestämmas i form av arvode efter de grunder, som gälla för assistenter hos statens organisationsnämnd.

Departementschefen.

Vid anmälan i föregående års statsverksproposition av motsvarande anslag framhöll jag, att enligt vad jag under hand inhämtat intresset från såväl statens som övriga huvudmäns sida för den med arbetsstudieavdelningen avsedda verksamheten visat sig vara så stort, att avdelningen på grund av ineliggande eller förhandsanmälda framställningar måste, utöver alltjämt pågående arbeten för statens sjukhusutredning av år 1943, beräknas ha arbetsuppgifter för åtminstone tre år framåt. Under framhållande av att under tiden därefter behovet av arbetsstudier inom sjukhusväsendets område ytterligare accentuerats har beredningen, efter samråd med sjukhusutredningen och statens organisationsnämnd, föreslagit, att en permanent institution för organisations- och arbetsstudier å sjukhusen inrättas. I avbidan på resultatet av 1949 års rationaliseringsutrednings arbete är jag emellertid icke beredd att nu taga ställning till beredningens förslag i denna del. Med hänsyn till vad som anförts i fråga om behovet av arbetsstudier synes emellertid avdelningen böra tills vidare bibehållas och därvid alltjämt kvarligga inom centrala sjukvårdsberedningen. Vid sådant förhållande torde medel för avdelningens verksamhet liksom hittills böra anvisas under särskilt anslag.

Vad häfter angår medelsbehovet för avdelningen, kan jag i rådande läge icke tillstyrka en utökning av personalen. Däremot anser jag mig böra förorda, att de nuvarande befattningshavarna vid avdelningen beredas extra ordinarie anställning. Den tekniske ledaren bör därvid placeras i Ce 27, medan arbetsstudieingenjörerna i anslutning till rationaliseringsutredningens förslag torde böra placeras i Ce 23. Avdelningens kontorsbiträde bör inplaceras i den reglerade befordringsgången för personal med skriv- och kontorsgöromål. Mot den föreslagna höjningen av den under omkostnader uppförda anslagsposten till expenser har jag intet att erinra.

De av mig framlagda förslagen föranleda en ökning av medelsbehovet med cirka 1 800 kronor för beredande av extra ordinarie anställning åt nuvarande befattningshavare och med 700 kronor för omkostnader. Anslaget, som torde böra benämnas Centrala sjukvårdsberedningen: Arbetsstudieavdelning, skulle alltså höjas med $(1\,800 + 700)$ 2 500 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit torde i staten under rubriken avlöningar böra uppföras två anslagsposter, nämligen avlöningar till icke-ordinarie personal och rörligt tillägg.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till icke-ordinarie personal 36 600

kronor, rörligt tillägg 4 400 kronor, tillhoppa 41 000 (+ 1 800) kronor, reseersättningar oförändrat 12 000 kronor och expenser 3 500 (+ 700) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (36 600 + 4 400 + 12 000 + 3 500) 56 500 kronor. Efter avdrag av särskilda uppbördsmedel, beräknade till 4 000 kronor, uppgå nettoutgifterna under anslaget till 52 500 kronor.

För avdelningen bör fr. o. m. nästa budgetår fastställas personalförteckning.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande personalförteckning för centrala sjukvårdsberedningens arbetsstudieavdelning:

Personalförteckning.	
Befattning	Lönegrad
<i>Extra ordinarie tjänsteman i högre lönegrad än Ce 24.</i>	
1 byråingenjör	Ce 27;

b) godkänna följande stat för centrala sjukvårdsberedningens arbetsstudieavdelning, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Stat.	
Utgifter.	
<i>A. Avlöningar.</i>	
1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	36 600
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	4 400
	41 000
<i>B. Omkostnader.</i>	
1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	12 000
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	3 500
	15 500
	<u>Summa kronor</u> 56 500

Särskilda uppbördsmedel.

Ersättningar för verkställda undersökningar	4 000
	<u>Summa förslagsanslag kronor</u> 52 500;

c) till Centrala sjukvårdsberedningen: Arbetsstudieavdelning för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 52 500 kronor.

[128] 126. Bidrag till psykisk barna- och ungdomsvård.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	60 000	95 301
1949/50 (statsliggaren s. 990)	100 000	
1950/51 (förslag)	100 000	

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1949) föreslår, att anslaget med hänsyn till att styrelsen under budgetåret 1948/49 medgivit, att en läkare och en assistent, båda med heltidstjänstgöring, finge anställas för den psykiska barna- och ungdomsvården inom Västerbottens län, samt med beaktande av den fortgående utvecklingen inom förevarande verksamhetsområde uppräknas med 20 000 kronor.

Departementschefen.

Enligt vad jag under hand inhämtat från medicinalstyrelsen är statsbidragsberättigad verksamhet alltiämt godkänd endast inom Stockholms och Göteborgs städer samt fyra landstingsområden, nämligen Stockholms, Värmlands, Jämtlands och Västerbottens län. Verksamheten i Jämtlands län har dock måst nedläggas, då ingen specialutbildad läkare kunnat erhållas. Någon utökning av den statsbidragsberättigade psykiska barna- och ungdomsvården synes icke vara att förvänta inom den närmaste tiden. Med hänsyn härtill och till belastningen å anslaget torde detsamma för nästa budgetår kunna uppföras med oförändrat belopp, 100 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till psykisk barna- och ungdomsvård* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

C. Alkoholistvård m. m.

[129] 1. Statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	452 000	488 000
1949/50 (statsliggaren s. 991)	452 000	
1950/51 (förslag)	508 000	

Yrkande.

Styrelsen för statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes (skr. 26/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 100 100 kronor.

	Ökning
1. 1 uppsyningsman Ca 15	7 644
2. 1 biträdande direktör Cg 29	13 896
3. 1 assistent Ce 20	8 388
4. 4 förmän Ce 11	22 896
5. 1 byggnadsförmän Ce 11	5 724
6. 2 extra förmän Cg 11	11 448
7. 2 extra förmän Cg 9	10 296
8. 1 ekonomibiträde Ce 6	4 356
9. Vikariatsersättningar och tillfällig personal	13 549
10. Löneklassuppflyttningar	1 614
11. Avrundning	289
	100 100

Motiv.

Antalet intagna uppgick under budgetåret 1948/49 till i genomsnitt 137. Styrelsen utgår från att medelbeläggningen under nästa budgetår kommer att vara i det närmaste lika stor. Avlönings- och omkostnadsanslagen ha för budgetåret 1949/50 beräknats efter en medelbeläggning av 80—100 interner.

1) Den föreslagna medelsanvisningen avser att täcka kostnaderna för vikariatslönen å en dubblerad uppsyningsmannabefattning. Innehavaren av denna är sedan flera år sjuklig och har sysselsatts med expeditionsgöromål m. m. Den 12 november 1948 medgav Kungl. Maj:t, att annan person finge förordnas att med vikariatslön bestrida de på uppsyningsmannabefattningen ankommande göromålen. Medel härför ha icke beräknats i avlöningsstaten.

2) Genom beslut den 6 maj 1949 befriade Kungl. Maj:t för tiden den 1 juni 1949 tills vidare t. o. m. den 30 juni 1950 anstaltens direktör i viss utsträckning från handläggningen av uppgifter, som avse vården av de intagna samt därmed sammanhängande göromål. De ärenden, från vilka direktören befriades, handläggas av en av Kungl. Maj:t samtidigt förordnad

tjänsteman i Cg 29 (biträdande direktör). Denna anordning föreslås bestå under nästa budgetår.

3) Befattningshavaren skall ägna sig åt det direkta arbetet med de intagna. Han skall sålunda handha deras fritidssysselsättning under vistelsen på anstalten, i god tid före vårdtagarens avgång från anstalten ordna bo-stad, medlemskap i fackförening, vidtala lämplig övervakare m. m. ävensom i övrigt verka för vårdtagarens återinpassning i ordnat samhällsliv. F. n. finnas en assistent och ett kanslibitråde avdelade för arbetet med de omkring 130 alkoholisterna. Vid venngarnsanstalten utgöres motsvarande personal av två assistenter, ett kanslibitråde, ett skrivbiträde samt två avdelningsföreståndare.

4) På grund av den under tidigare budgetår inträffade avsevärda nedgången i beläggningen vidtog styrelsen då olika personalindragningar. Bl. a. höllos ifrågavarande fyra förmansbefattningar vakanta. Med hänsyn dels till att beläggningen sedermera åter ökade, dels ock till den starkt ökade rymningsfrekvensen har styrelsen nödgats återbesätta befattningarna, vilka behövas även i fortsättningen.

5) Befattningshavaren skall öva tillsyn över anstaltsbyggnadernas underhåll samt leda internernas arbeten. Härigenom vinnes, att arbetena bliva avsevärt bättre utförda, varjämte vissa interner kunna sysselsättas med kvalificerat yrkesarbete.

6) och 7) Genom beslut den 6 maj 1949 medgav Kungl. Maj:t ett överskridande av anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal med högst 36 000 kronor. I anledning av det givna bemyndigandet anställde styrelsen 4 extra förmän, avsedda att utgöra en nödvändig förstärkning av bevakningstjänsten.

8) I köket tjänstgör f. n. ett kvinnligt ekonomibitråde, som med hjälp av vårdtagarna svarar för matlagning, utportionering och disk. Under hennes ledighet tjänstgör en förman ur bevakningsstyrkan som ekonomibitråde. I samband med pågående ombyggnadsarbeten komma matsal, serverings- och diskrum att inrättas i anstaltsbyggnaden. Härigenom ökas behovet av tillsyningspersonal väsentligt.

Yttranden.

Statskontoret anser, att behovet av ytterligare en assistent icke kan vara oavvisligt, då uppsyningsmannabefattningen dubblerats och en biträdande direktör förordnats. Ej heller kan ämbetsverket finna skäl tillstyrka inrättandet av en tjänst som byggnadsförman med hänsyn till det stora antalet befintliga övervakningstjänster. Möjlighet bör föreligga, att för ifrågavarande arbetsuppgifter utnyttja någon av de redan beviljade befattningarna. Därest anställande av ytterligare ett ekonomibitråde skulle anses ofrånkomligt, torde högre lönegrad än den tredje icke böra ifrågakomma.

Statens lönenämnd anser, att benämningen byggnadsförman bör ut-

bytas mot den för förmanstjänster i 11 lönegraden vid anstalten tillämpade benämningen förman.

Socialstyrelsen framhåller, att anstaltens otillräckliga utrustning med ledande personal varit särskilt framträdande, sedan en assistentbefattning indrogs år 1941 efter förslag av sakkunniga rörande anstaltsorganisationen för lösdrivarvården. Anstalten är f. n. så gott som fullbelagd hela året om. Antalet kvarhållningsärenden har ökat mycket starkt under senare år. Styrelsen anser vidare bristen på ledande personal vara en bidragande orsak till de under senare år ganska talrika orosuppträderna vid anstalten. Den personliga omvårdnaden av de enskilda vårdtagarna har blivit eftersatt. Behovet härav påverkas ej av tillkomsten av den nya befattningen som biträdande direktör, eftersom anstaltens direktör i samband därmed helt befriades från varje ansvar rörande internerna. Den föreslagna assistenttjänsten bör placeras i samma lönegrad som de redan befintliga assistenttjänsterna vid svartsjö- och venngarnsanstalterna, nämligen lönegrad 22, i detta fall Cg 22. Vissa jämförbara tjänster vid straffanstalterna äro placerade i 23 lönegraden. Styrelsen tillstyrker förslagen om inrättande av befattningar som byggnadsförman och ekonomibiträde.

Departementschefen.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har anstaltens direktör för tiden den 1 juni 1949—den 30 juni 1950 befriats från uppgifter, som avse vården av de intagna samt därmed sammanhängande göromål. De ärenden, från vilka direktören befriats, handläggas av en av Kungl. Maj:t förordnad biträdande direktör i Cg 29. Denna anordning torde böra bestå intill dess den nuvarande innehavaren av direktörsbefattningen vid utgången av januari 1951 avgår med pension. Medel torde därför böra beräknas för avlönande av en biträdande direktör under sju månader av nästa budgetår.

Vidare böra medel för nästa budgetår anvisas för att täcka vikariatslönkostnaderna för en dubblerad befattning som uppsyningsman i Ca 15.

För att uppnå ett gott resultat i arbetet med vårdtagarna är det, såsom styrelsen framhåller, av den största betydelse, att anstaltens befattningshavare i så stor utsträckning som möjligt kunna taga hand om internerna under anstaltsvistelsen, ordna och leda deras fritidssysselsättning samt även i övrigt ägna sig åt deras personliga angelägenheter. Av brist på tillräcklig, härför lämpad personal har denna viktiga verksamhet hittills i hög grad fått eftersättas. Jag finner därför en personalförstärkning angelägen och föreslår, att en befattning som assistent i Cg 20 inrättas.

Beläggningen på anstalten har under de senare åren kraftigt ökat. Därmed har också anstaltens disciplinproblem åter markerats genom ökad rymningsfrekvens och återkommande orosuppträden. Med hänsyn härtill vill jag förorda, att medel för nästa budgetår beräknas för fyra förmans-

befattningar i Ce 11, vilka tidigare hållits vakanta men som styrelsen sedermera nödgats återbesätta. Jag tillstyrker även förslaget om inrättande av en befattning som ekonomibiträde, avsett för tjänstgöring inom anstaltens efter pågående ombyggnad utökade ekonomilokaler. Befattningen synes böra placeras i Ce 3. Till vikariatsersättningar och tillfällig personal beräknar jag en ökad medelsanvisning av 3 700 kronor.

I övrigt anser jag mig icke kunna biträda styrelsens förslag. På grund av svårigheten att med säkerhet beräkna hur stor medelbeläggningen kommer att bli på svartsjöanstalterna under nästa budgetår torde emellertid Kungl. Maj:t få medgiva överskridande av den förslagsvis anvisade anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, därest det skulle visa sig nödvändigt för anstalterna att anställa personal utöver vad som rymmes inom den av mig förordade anslagsramen.

De av mig framlagda förslagen påkalla ökning av medelsanvisningen för nya samt tidigare vakanta men nu tillsatta tjänster (1 biträdande direktör Cg 29 under 7 månader, 1 uppsyningsman Ca 15, 1 assistent Cg 20, 4 förmän Ce 11, 1 ekonomibiträde Ce 3) med 50 700 kronor. Härtill kommer 3 700 kronor för vikariatsersättningar och tillfällig personal samt 1 600 kronor för löneklassuppflyttningar. Anslaget skulle alltså höjas med $(50\,700 + 3\,700 + 1\,600)$ 56 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän 316 800 (+ 7 500) kronor, arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 10 700 kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 131 500 (+ 43 000) kronor och rörligt tillägg 49 000 (+ 5 500) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till $(316\,800 + 10\,700 + 131\,500 + 49\,000)$ 508 000 (+ 56 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	316 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	10 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	131 500
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	49 000

Summa förslagsanslag kronor 508 000;

b) till Statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 508 000 kronor.

[130] 2. Statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	250 000	401 600
1949/50 (statsliggaren s. 992)	262 500	
1950/51 (förslag)	380 000	

Yrkande.

Styrelsen för statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes (skr. 26/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 191 600 kronor.

	Utgifter 1948/49	Anslag 1949/50	Förslag	Ökning
1. Reseersättningar	2 100	1 500	2 500	1 000
2. Bränsle, lyse och vatten	120 000	75 000	120 000	45 000
3. Övriga expenser	6 000	6 000	7 000	1 000
4. Underhåll av byggnader	25 000	15 000	25 000	10 000
5. Tvätt och renhållning	9 700	6 500	10 000	3 500
6. Proviant till kostförbättring mot betalning; proviant till intagna	141 000	66 000	140 000	74 000
7. Beklädnad och sängkläder	15 000	10 000	15 000	5 000
8. Hälso- och sjukvård	29 700	20 000	30 000	10 000
9. Undervisning	2 100	3 000	5 000	2 000
10. Omkostnader för utskrivna och permitterade	30 000	20 000	35 000	15 000
11. Arbetspremier för handräckning	50 500	30 000	50 000	20 000
12. Kostnader för transport av intagna	1 600	1 100	3 000	1 900
13. Ertappningspenningar m. m.	700	500	700	200
14. Tjänstedräkt	4 700	2 000	5 000	3 000
				191 600

Motiv.

1) Styrelsens ledamöter företaga numera i större omfattning än tidigare tjänsteresor till anstalten. Det har nämligen visat sig önskvärt att icke endast vid sammanträdena utan även vid andra tillfällen inspektera och följa förhållandena vid anstalten och samråda med anstaltsledningen. Vidare besöker styrelsens rådgivande psykiater anstalten minst en gång i veckan.

3) Antalet telefoner har utökats. Vidare ha telefonavgifterna höjts i samband med automatisering av telefonväxeln.

4) Styrelsen har vid flera tidigare tillfällen framhållit, att anvisade medel visat sig helt otillräckliga för att underhålla anstaltsbyggnaderna ens nödortfikt. En höjning av anslaget torde därför vara ofrånkomlig.

9) I samband med ombyggnadsarbetena vid anstalten komma nya dagrum att inrättas. Dessa torde böra utrustas med olika spel, tidningar m. m. Styrelsen avser att även på andra sätt söka bereda de intagna mera underhållning än vad hittills kunnat ske. Styrelsen finner detta vara ett viktigt led i behandlingen av de intagna, vilket hittills tyvärr i stor utsträckning fått eftersättas. Slutligen måste anstaltens bibliotek kompletteras.

10) Delposten föreslås höjd dels på grund av belastningen, dels för att bereda anstalten större möjligheter att skaffa permittenter arbete och för att möjliggöra, att en befattningshavare får följa permittent till arbetsplatsen eller till vederbörande järnvägsstation. Detta är ett synnerligen viktigt led i den eftervårdande verksamheten. Det har nämligen ofta visat sig, att de intagna icke ha nog karaktär att utan särskild övervakning infinna sig till anvisat arbete eller ens till avsett tåg utan på vägen dit duka under för frestelser och återfalla i ett oordnat levnadssätt.

12) Numera inställas de intagna i förekommande fall inför domstol genom anstaltens försorg och på dess bekostnad. Dylika inställelser ha tidigare ombesörjts av polismyndighet.

Yttranden.

Statskontoret. De äskade förhöjningarna uppgå till avsevärda belopp. Vid ett godtagande av styrelsens prognos rörande medelbeläggningen under budgetåret 1950/51 synes dock större minskning av omkostnadsanslaget icke kunna företagas med hänsyn till belastningen under budgetåret 1948/49. Statskontoret har därför icke något att erinra mot en uppräknings av det samma. Delposterna till övriga expenser, undervisning och tjänstedräkt torde dock böra bibehållas vid oförändrade belopp. Höjningarna av delposterna till underhåll av byggnader och till omkostnader för utskrivna och permitterade lära vidare böra begränsas och posterna upptagas med 20 000 resp. 30 000 kronor.

Socialstyrelsen har ej gjort någon erinran mot de framlagda förslagen.

Departementschefen.

Med hänsyn till den ökade beläggningssiffran under senare år och därav följande höga belastningssiffror för budgetåret 1948/49 torde medelsanvisningen till flertalet anslagsposter i omkostnadsstaten för nästa budgetår böra ökas. Anslagsposten till reseersättningar synes sålunda böra höjas med 500 kronor till 2 000 kronor. Den i anslagsposten till expenser ingående delposten till bränsle, lyse och vatten anser jag böra uppräknas med 15 000 kronor till 90 000 kronor. Beträffande anslagsposten till övriga utgifter förordar jag, att delposten till underhåll av byggnader uppräknas med 5 000 kronor till 20 000 kronor. För tvätt och renhållning beräknar jag en ökning av medelsanvisningen med 2 500 kronor till 9 000 kronor. För proviant upptager jag 124 000 kronor, d. v. s. 58 000 kronor mer än i gällande stat. Delposterna till beklädnad och sängkläder, hälso- och sjukvård samt undervisning synas böra uppföras med resp. 13 000, 25 000 och 4 500, vilket innebär en ökning av medelsanvisningen med resp. 3 000, 5 000 och 1 500 kronor. Till omkostnader för utskrivna och permitterade beräknar jag en höjning med 5 000 kronor till 25 000 kronor och för arbetspremier en höjning med 20 000 kronor till 50 000 kronor. Delposten till kostnader för transport

av intagna uppskattar jag till 2 100 kronor, vilket innebär en ökning med 1 000 kronor. För tjänstedräkt slutligen föreslår jag en ökad medelsanvisning med 1 000 kronor till 3 000 kronor.

Anslaget uppföres alltså med (262 500 + 500 + 15 000 + 5 000 + 2 500 + 58 000 + 3 000 + 5 000 + 1 500 + 5 000 + 20 000 + 1 000 + 1 000) 380 000 (+ 117 500) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 380 000 kronor.

[131] 3. Statens vid fångvårdsanstalter anordnade tvångsarbets- och alkoholistanstalter: *Avlöningar*. För innevarande budgetår har under denna rubrik anvisats ett förslagsanslag av 35 800 kronor. Vidare har till Statens vid fångvårdsanstalter anordnade tvångsarbets- och alkoholistanstalter: *Omkostnader* anvisats ett förslagsanslag av 9 500 kronor.

Beredningen av frågan om anslag för nästa budgetår till nu ifrågakörande ändamål är ännu icke avslutad. I avvidan härpå torde anslagen i riksstatsförslaget böra upptagas med allenast preliminärt beräknade belopp. Anslagen synas därvid böra uppföras med oförändrat 35 800 resp. 9 500 kronor.

Beträffande omkostnadsanslaget gör jag hemställen under följande punkt. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Statens vid fångvårdsanstalter anordnade tvångsarbets- och alkoholistanstalter: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 35 800 kronor.

[132] 4. Statens vid fångvårdsanstalter anordnade tvångsarbets- och alkoholistanstalter: *Omkostnader*. Under återopande av vad jag anført under föregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Statens vid fångvårdsanstalter anordnade tvångsarbets- och alkoholistanstalter: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 9 500 kronor.

[133] 5. Statens inom sinnessjukvårdsorganisationen anordnade alkoholistanstalt: *Avlöningar*. För innevarande budgetår har under denna rubrik anvisats ett förslagsanslag av 81 000 kronor. Vidare har till Statens inom sinnessjukvårdsorganisationen anordnade alkoholistanstalt: *Omkostnader* anvisats ett förslagsanslag av 33 000 kronor.

Beredningen av frågan om anslag för nästa budgetår till nu ifrågavarande ändamål är ännu icke avslutad. I avbidan härpå torde anslagen i riksstatsförslaget böra upptagas med allenast preliminärt beräknade belopp. Anslagen synas därvid böra uppföras med oförändrat 81 000 resp. 33 000 kronor.

Beträffande omkostnadsanslaget gör jag hemställan under följande punkt. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Statens inom sinnessjukvårdsorganisationen anordnade alkoholistanstalt: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 81 000 kronor.

[134] 6. *Statens inom sinnessjukvårdsorganisationen anordnade alkoholistanstalt: Omkostnader.* Under återopande av vad jag anfört under föregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Statens inom sinnessjukvårdsorganisationen anordnade alkoholistanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 33 000 kronor.

[135] 7. *Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Avlöningar.*

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	330 000	354 242
1949/50 (statsliggaren s. 996)	357 000	
1950/51 (förslag)	359 700	

Yrkande.

Styrelsen för statens alkoholistanstalt å Venngarn (skr. 25/8 1949) föreslår, att anslaget höjes med 13 000 kronor.

	Ökning
1. 1 assistent Ce 20	8 388
2. 1 översköterska Ce 15 i st. f. 1 förste förman Ce 13	540
3. Arvoden till tandläkare	2 000
4. Omräkning:	
a) löneklassuppflyttningar	1 650
b) avrundning	422
	13 000

Motiv.

1) Anstaltsledningens ökade arbetsbörda, den under senare år alltmer individualiserade behandlingen av vårdtagarna samt de förkortade vårdtiderna nödvändigöra, att direktörens arbetsbörda lättas.

2) För översköterskan har tagits i anspråk en befattning som sjukvårdare (förste förman) i Ce 13. En placering i 15 lönegraden är angelägen ur rekryteringssynpunkt.

3) Under senare år har det varit omöjligt att erhålla tandläkare, villig

att ombesörja tandläkarvården å anstalten. I trängande fall har privatpraktiserande tandläkare måst anlitas. En tillfredsställande tandvård torde endast kunna ordnas genom tandläkarbesök å anstalten. Två tandläkare i Sigtuna ha förklarat sig villiga att jämte tandsköterska en gång i veckan besöka anstalten mot ett timarvode av 12 kronor 10 öre jämte ersättning med 4 kronor per timme för tandläkarens egna fasta klinikkostnader. Styrelsen har funnit sig nödsakad att acceptera dessa villkor. Intagna, vilkas vårdkostnad helt bestrides av statsmedel, ha efter behovsprövning i varje särskilt fall av styrelsen beviljats tandvård på anstaltens bekostnad. För sådant ändamål har disponerats den i omkostnadsstaten under anslagsposten övriga utgifter upptagna delposten till hälso- och sjukvård. I den mån hemortskommunen ansvarar för tandvårdskostnad sker debitering enligt den s. k. pensionsstyrelsetaxan. Härigenom uppkommande inkomster redovisas under titeln vårdavgifter för intagna alkoholister. Då ersättningen numera utgår i form av timarvode, böra kostnaderna överföras till avlöningsstaten.

Yttranden.

Statskontoret anser, att frågan om inrättandet av ytterligare en assistenttjänst bör anstå i avvaktan på prövningen av alkoholistvårdsutredningens förslag. Under hänvisning till att motsvarande befattningshavare inom sjukvården i övrigt äro placerade i 12 lönegraden kan ämbetsverket ej tillstyrka, att översköterskan hänföres till 15 lönegraden. Till tandläkare vid skolor för blinda och dövstumma utgår ersättning med 12 kronor 10 öre per timme inbegripet ersättning för fasta klinikkostnader. Ämbetsverket kan icke tillstyrka högre ersättning för Venngarn. Medel härför böra anvisas å avlöningsstaten under en ny post till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. Hemortskommunerna böra debiteras de *verkliga* utgifterna för tandvård.

Socialstyrelsen anser behovet av en ny assistenttjänst i Ce 20 trängande. En mera sjukvårdspräglad behandling av de intagna gör detta behov än mer angeläget genom de ökade krav, som härigenom ställas på den personliga omvårdnaden av klientelet. Styrelsen finner det vidare nödvändigt, att en befattning som översköterska inrättas med placering i föreslagen lönegrad. Beträffande sådan tandvård å de erkända alkoholistanstalterna, vilken helt bekostas av statsverket, har styrelsen funnit sig tills vidare nödsakad avslå framställning om tandvård, därest kostnaderna beräknats överstiga vad som kan utgå enligt den s. k. socialvårdstaxan. Styrelsen har nämligen ansett frågan om nya ersättningsgrunder böra lösas i samband med fastställandet av ny folktandvårdstaxa. Denna uppfattning har lämnats utan erinran av Kungl. Maj:t i ett beslut av den 9 november 1948. De av venngarnsanstalten anlitade tandläkarna tillämpa av Sveriges tandläkarförbund rekommenderade nya grunder. Styrelsen kan i frågans nuvarande läge endast såtillvida biträda anstaltsstyrelsens förslag, att en höjning bör

äga rum av tandvårdersättningen i jämförelse med den ersättning, som nu kan utgå enligt socialvårdstaxan. Om emellertid de vid venngårnsanstalten tillämpade ersättningsgrunderna visa sig överensstämma med de principer för ersättning till tandläkare för tandvård åt socialvårdsklientel, vilka torde komma att fastställas i samband med utfärdandet av den nya folk-tandvårdstaxan, har styrelsen intet att erinra mot anstaltsstyrelsens förslag.

Statens lönenämnd framhåller, att med den nu föreslagna assistenttjänsten synes komma att förenas göromål, som i allmänhet fullgöras av social kurator. Därför bör — innan en ny tjänst i 20 lönegraden inrättas — närmare undersökas, huruvida icke behovet av personalförstärkning i stället skulle kunna tillgodoses genom inrättande av en befattning för social kurator. I avvaktan på resultatet av 1949 års tjänsteförteckningskommittés arbete är lönenämnden icke beredd att tillstyrka högre placering av sjuk-skötersketjänsten än i 14 lönegraden, d. v. s. den lönegrad, som tillämpas för närmast jämförbara tjänster vid statens sinnessjukhus. Tjänstebenämningen bör tills vidare vara föreståndarinna.

Departementschefen.

I rådande läge kan jag endast såtillvida tillstyrka styrelsens förslag som jag förordar, att medel beräknas för arvoden till de tandläkare, som genom besök vid anstalten meddela tandvård åt internerna. I likhet med statskontoret kan jag emellertid ej tillstyrka, att för tandläkararvoden beräknas högre belopp än som motsvarar en ersättning med 12 kronor 10 öre per timme. För ändamålet synes under anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal böra beräknas ett belopp av 2 000 kronor. För löneklass-uppflyttningar beräknar jag 700 kronor.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän oförändrat 138 500 kronor, avlöningar till icke-ordinarie personal 185 100 (+ 2 700) kronor och rörligt tillägg oförändrat 36 100 kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (138 500 + 185 100 + 36 100) 359 700 (+ 2 700) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens alkoholistanstalt å Venngarn, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	138 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	185 100
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	36 100

Summa förslagsanslag kronor 359 700;

b) till *Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 359 700 kronor.

[136] 8. *Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Omkostnader.*

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	240 000	330 000
1949/50 (statsliggaren s. 997)	247 300	
1950/51 (förslag)	284 300	

Yrkande.

Styrelsen för statens alkoholistanstalt å Venngarn (skr. 25/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 42 400 kronor.

	Utgifter 1948/49	Anslag 1949/50	Förslag	Ökning
1. Övriga expenser.....	9 200	7 000	10 000	3 000
2. Underhåll av byggnader m. m.....	15 000	15 000	20 000	5 000
3. Inventarier m. m.....	9 400	5 500	16 000	10 500
4. Beklädnad och sängkläder	25 000	20 000	25 000	5 000
5. Hälso- och sjukvård.....	21 700	12 000	22 000	10 000
6. Flitpenningar för handräckning.....	19 300	14 000	20 000	6 000
7. Underhåll och driftkostnader för automobiler	14 900	12 000	14 000	2 000
8. Direktörens representationskostnader	400	400	800	400
9. Diverse utgifter.....	1 500	1 500	2 000	500
				42 400

Motiv.

1) Telefonkostnaderna uppgå numera till cirka 8 000 kronor per år. För skrivmateriel m. m. beräknas åtgå omkring 2 000 kronor.

2) Delposten har visat sig otillräcklig. Styrelsen låter varje år företaga syn å byggnaderna för uppgörande av förslag till underhållsarbeten. Sådana arbeten måste emellertid i brist på medel i flera fall uppskjutas från det ena året till det andra. Då byggnadsbeståndet växt under senare år och kostnaderna för byggnadsmaterial avsevärt stigit, måste anslagsposten höjas om icke byggnaderna skola förfalla.

3) Personalföreningen vid anstalten har föreslagit, att medel äskas till kostnader för skyddsbeklädnad, som i ökad utsträckning skulle kostnadsfritt tillhandahållas flertalet befattningshavare. Inom företagsnämnden vid anstalten har utarbetats förslag till bestämmelser angående skyddsbeklädnad, vilka i huvudsak ansluta sig till vid statens fångvårdsanstalter samt tvångsarbets- och alkoholistanstalten å Svartsjö gällande beklädnadsreglementen. För att kunna tillhandahålla skyddsbeklädnad i den omfattning, som de nya bestämmelserna innebära, erfordras ökning av inventarieposten med 1 000 kronor under nästa budgetår, då nyanskaffning måste ske i större omfattning, samt därefter med 500 kronor per år.

Under krigsåren har underhållet av anstaltens inventarier måst eftersättas och de äro nu hårt förslitna. Det är angeläget, att inventariebeståndet efter

hand förnyas. För nyanskaffning av inventarier, bl. a. textilier och dagrumsmöbler bör därför medgivas en anslagshöjning av 5 000 kronor. De personalrum, som tillhandahållas ogifta befattningshavare vid anstalten, äro i allmänhet mycket torftigt inredda. Styrelsen finner det nödvändigt, att även härutinnan en standardhöjning kommer till stånd, och föreslår en ytterligare höjning av inventarieanslaget med 4 500 kronor.

4) Under krigsåren har anstaltens persedelförråd slitits så hårt, att nyanskaffning måste ske i betydande utsträckning.

5) De avsevärda kostnadsstegringarna äro en följd av att anstalten fått mera sjukvårdsbetonad prägel och den medicinska behandlingen utökats.

6) På framställning av anstaltsstyrelsen har Kungl. Maj:t den 20 maj 1949 medgivit, att till sjuka vårdtagare å anstalten må utgå dagpenning med ett belopp av 25 öre per dag. I framställningen har styrelsen redogjort för tillämpade principer beträffande de intagnas flitpenningar och de omständigheter, som föranlett ökad belastning av delposten.

8) Anslaget har utgått oförändrat sedan år 1923. Anstalten får i betydande utsträckning mottaga studiebesök, ej minst av utlänningar, som önska taga kännedom om den svenska alkoholistvården.

9) Från denna delpost bestridas kostnader för föreläsningar och underhållning för de intagna, inköp av idrottsmateriel och tidningar m. m. ävensom litteratur till biblioteket.

Yttranden.

Statskontoret vill icke motsätta sig någon höjning av delposten till inventarier m. m., förslagsvis med 3 500 kronor. Ämbetsverket har därvid för nyanskaffning av skyddsbeklädnad beräknat ett belopp av 1 000 kronor samt till inredning av vissa personalrum 2 500 kronor. Frågan om en standardhöjning beträffande anstaltens utrustning med inventarier i övrigt bör däremot upptagas till övervägande först i samband med prövningen av alkoholistvårdsutredningens förslag. I betraktande av att bidraget till direktörens representationskostnader utgått med oförändrat belopp sedan 1923, anser sig statskontoret icke böra motsätta sig en mindre höjning, förslagsvis med 100 till 500 kronor. Däremot kan ämbetsverket icke finna tillräckliga skäl föreligga att tillmötesgå styrelsens hemställan om en uppräknings av posten till diverse utgifter.

Socialstyrelsen har intet att erinra mot anstaltsstyrelsens förslag. Styrelsen vill särskilt understryka behovet av en höjning av anstaltens allmänna standard, i första hand genom nyanskaffning av inventarier, samt angelägenheten av att anstalten erhåller ekonomiska resurser för att kunna anordna lämpliga fritidssysselsättningar för de intagna.

Departementschefen.

Underhållet av anstaltens inventarier har under kriget måst eftersättas och inventarierna äro därför hårt förslitna. Viss nyanskaffning synes där-

för nu böra äga rum till såväl själva anstalten som personalrummen. Jag biträder även förslaget om anskaffande av skyddsbeklädnad. I enlighet med styrelsens hemställan föreslår jag sålunda, att delposten till inventarier m. m. höjes med 10 500 kronor. Härutöver förordar jag med anledning av en särskild framställning i ämnet, att ett belopp av 17 000 kronor beräknas för inköp av en sjuitsig ny personautomobil. Till flitpenningar för handräkning beräknar jag 19 000 kronor, vilket innebär en höjning av posten med 5 000 kronor. För hälso- och sjukvård föreslår jag slutligen en ökning av medelsanvisningen med 4 500 till 16 500 kronor.

Anslaget uppföres alltså med (247 300 + 10 500 + 17 000 + 5 000 + 4 500) 284 300 (+ 37 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 284 300 kronor.

[137] 9. Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Vissa byggnadsarbeten.

Yrkande.

Styrelsen för statens alkoholistanstalt å Venngarn (skr. 25/8 1949) hemställer om ett anslag å 415 000 kronor.

1. Omändring av stora anstaltsbyggnaden enligt 1946 års alkoholistvårdsutrednings förslag	40 000
2. Ändring av den värmetekniska anläggningen i slottet m. m.	25 000
3. Personalbostadshus	300 000
4. Ny smedja jämte mekanisk verkstad	50 000
	415 000

Motiv.

1) Vid Venngarn har anordnats en provisorisk sjukavdelning, vilken sedan den 1 september 1948 omfattar 35 platser. 1946 års alkoholistvårdsutredning föreslog, att huvudbyggnaden å anstalten helt skulle tagas i anspråk för en sjukhuspräglad vårdavdelning. Denna skulle avses för 1) alkoholister, som fordrade sjukhusvård men ej efterkomme anmodan att ingå på sjukhus eller ej kunde beredas plats på sjukhus; 2) sjuka alkoholister, vilka behövde medicinsk behandling under kontinuerlig medverkan av läkare; 3) vissa vårdtagare på en föreslagen slutna paviljong vid Venngarn, vilka behövde regelrätt medicinsk undersökning eller någon kortare tids sjukhusbehandling; 4) ett antal ur medicinsk synpunkt »oklara» fall inom hela den slutna vårdverksamheten. För ändamålet skulle huvudbyggnaden på Venngarn ombyggas. Denna byggnad vore av äldre kaserntyp och icke längre lämplig såsom förlägningsbyggnad men kunde med fördel inrymma en sjukavdelning. Byggnadens bottenvåning skulle användas för diagnostiska och terapeutiska ändamål (apotek, laboratorium, rum för fysikalisk terapi, badrum för medicinska bad m. m.). Dessutom skulle 4 intagningsrum förläggas till denna våning. I övrigt skulle avdelningen innehålla 54

vårdplatser, av vilka 30 på enkelrum, 15 på sjuksalar med 3 sängar samt 9 på två sovsalar om 6 resp. 3 sängar. Av dessa vårdplatser skulle 22 förläggas till våningen 1 trappa upp, avsedd för patienter, som vore sängliggande eller eljest föremål för kontinuerlig medicinsk behandling, och de övriga 32 till våningen 2 trappor upp.

Styrelsen anser detta förslag böra genomföras. Venngarnsanstalten är numera huvudsakligen belagd med psykopater. Hittills vunna erfarenheter bekräfta lämpligheten av en sjukvårdsmässig behandling av sådana intagna, som äro psykiskt abnorma eller lida av nervösa besvär. Åtgärder böra därför snarast vidtagas för en fastare organisation av sjukavdelningen.

Kostnaderna för ombyggnaden beräknas till 40 000 kronor.

2) Uppvärmningen av slottsbyggnaden, som disponeras för expeditiionslokaler och tjänstebostäder, sker från två skilda värmecentraler, en i vardera av slottets flyglar. Båda anläggningarna äro föråldrade, varför byggnadsstyrelsens värmetekniska avdelning i samband med inspektioner framhållit, att vissa omläggningar borde utföras av säkerhetsskäl. Därtill kommer att värmepannorna nu behöva utbytas. Styrelsens förslag innebär, att en gemensam värmecentral anordnas i slottets norra flygel. Ändringsarbetena beräknas draga en kostnad av 16 000 kronor.

I samband med ändring av värmeanläggningen i slottet bör lämpligen frågan om centralvärmeanläggning i den s. k. gula flygeln upptagas till prövning. Trots att styrelsen låtit utföra en del reparationer, är det svårt att tillfredsställande ombona denna gamla byggnad, som till större delen saknar källarvåning. Byggnadens standard skulle avsevärt höjas, om värmeledning indroges och i samband därmed även vattenklosetter och möjligen ett gemensamt badrum installerades. I byggnaden inrymmas två lägenheter om två rum och kök samt två om ett rum och kök. Kostnaderna för värmeledning, som genom kulvert skulle anslutas till värmecentralen i slottet, samt sanitära anläggningar beräknas till 6 000 kronor. Dessutom bör för återstående reparationsarbeten i byggnaden — bl. a. innefattande omläggning av golven och insättning av nya fönster samt invändig beklädnad med värmeisolerande träfiberplattor i den ena halvan av huset, vilka arbeten redan utförts i den andra halvan — beräknas ett belopp av 3 000 kronor. Om dessa förbättringsarbeten utföras, torde bostäderna i gula flygeln kunna användas under ännu åtskilliga år.

3) Särskilt med hänsyn till svårigheten att erhålla kvalificerad kvinnlig arbetskraft, därest tidsenliga bostäder icke kunna erbjudas, bör bostadsfrågan snabbt lösas. Det omedelbara behovet kan lämpligast tillgodoses genom uppförande av ett större bostadshus, huvudsakligen avsett för ogift personal. Under ärendets beredning har ett av anstaltsstyrelsen framfört byggnadsförslag granskats av byggnadsstyrelsen och efter initiativ av dess utredningsbyrå ha ritningarna omarbetats. Anstaltsstyrelsen har intet att invända mot att byggnadsstyrelsens förslag lägges till grund för byggnadsarbetet. Byggnadsstyrelsen har beräknat kostnaderna till 325 000 kronor.

Då emellertid en del planerings- och schaktningsarbeten torde kunna utföras med anstaltens egen arbetskraft, anser anstaltsstyrelsen 300 000 kronor tillräckliga för ändamålet.

4) För anstaltens jordbruksdrift användes alltså den gårdssmedja, som fanns redan innan kungsgården år 1914 ställdes under anstaltens förvaltning. Smedjan, som sedan länge varit otillräcklig, har inget som helst utrymme för uppställning av vagnar och jordbruksredskap, som skola repareras, och den maskinella utrustningen är mycket primitiv. Vidare saknar anstalten mekanisk verkstad. Bland anstaltens vårdtagare finnas i allmänhet flera verkstadsarbetare, som med fördel kunde utnyttjas såsom arbetskraft i mekaniska arbeten. Styrelsen föreslår, att en gemensam byggnad uppföres för smedja och mekanisk verkstad.

Yttranden.

Socialstyrelsen. I fråga om ändringen av huvudbyggnaden hänvisar styrelsen till sitt tidigare avgivna, tillstyrkande yttrande över alkoholistvårdsutredningens förslag. Rörande förslaget om uppförande av ett personalbostadshus hänvisar styrelsen till sitt den 5 november 1948 avgivna utlåtande över en då föreliggande framställning om medel till en sådan byggnad. I detta utlåtande tillstyrkte socialstyrelsen framställningen under förutsättning, att byggnadsstyrelsen bearbetade de föreliggande förslagsritningarna. Sådan bearbetning har nu verkställts. Behovet av byggnaden har blivit ännu mera trängande under den tid, som därefter förflutit. Ändringsarbetena rörande den värmetekniska anläggningen i slottet och den s. k. gula flygeln samt vissa andra arbeten i sistnämnda byggnad synas välmotiverade. Anstaltsstyrelsen har också anfört goda skäl för förslaget om uppförande av en ny byggnad för smedja och mekanisk verkstad. Det är önskvärt, att anstaltens verkstadsdrift utökas, icke minst för att därigenom skapa lämpliga arbetsobjekt för i mekaniskt arbete yrkesutbildade intagna och sålunda kunna tillgodose arbetsterapeutiska behov för denna del av anstaltsklientelet.

Byggnadsstyrelsen har intet att erinra mot förslaget till omändring av stora anstaltsbyggnaden till sjukavdelning. Kostnaderna synas emellertid vid nuvarande prisläge böra beräknas till 65 000 kronor, under förutsättning att vanligt anbudsförfarande kommer till användning. Ändringen av den värmetekniska anläggningen i slottet m. m. synes kunna genomföras inom den angivna kostnaden av 25 000 kronor. Beträffande förslaget till personalbostadshus, har byggnadsstyrelsen icke annat att erinra, än att detsamma vid det fortsatta ritningsarbetet i fråga om den yttre utformningen bör göras till föremål för ytterligare bearbetning. Mot den till sammanlagt 300 000 kronor beräknade kostnaden synes intet vara att erinra, under förutsättning att vissa planerings- och schaktningsarbeten utföras av anstaltens egen arbetskraft. Förslaget till ny smedja jämte mekanisk

verkstad vid anstalten synes kunna godtagas. De till 50 000 kronor beräknade kostnaderna för detta byggnadsföretag förefalla skäligen.

Departementschefen.

1946 års alkoholistvårdsutrednings, av anstaltsstyrelsen nu framförda förslag, att huvudbyggnaden vid Venngarn skulle omändras till en sjukhuspräglad vårdavdelning, ingick som en del i utredningens plan att genom olika organisatoriska åtgärder bättre än f. n. tillgodose de medicinska kraven inom alkoholistvården. Även om det i rådande statsfinansiella situation icke är möjligt att i någon större utsträckning realisera de önskemål, som utredningen i detta avseende framfört, anser jag mig likväl böra förorda, att förslaget rörande venngarnsanstalten redan nu förverkligas. Tillkomsten av en sjukavdelning vid Venngarn torde få betydelse icke endast som led i en effektiviserad behandling av anstaltens interner, utan även därigenom, att värdefulla medicinska och organisatoriska erfarenheter komma att erhållas för ett fortsatt utbyggande av alkoholistsjukvården. Kostnaderna för byggnadsföretaget beräknar jag i likhet med byggnadsstyrelsen till 65 000 kronor.

På av anstaltsstyrelsen anförda skäl anser jag vidare de föreslagna ändringarna av den värmetekniska anläggningen i slottet böra komma till utförande. I samband därmed torde även vissa arbeten böra komma till stånd i den s. k. gula flygeln, där behovet av förbättringar i olika avseenden är stort. De sammanlagda kostnaderna härför beräknar jag till 25 000 kronor.

I fråga om styrelsens övriga förslag till byggnadsarbeten ser jag mig tyvärr nödsakad föreslå, att dessa få anstå tills vidare.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat skulle erfordras en medelsanvisning av (65 000 + 25 000) 90 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Vissa byggnadsarbeten* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 90 000 kronor.

[138] 10. Statens alkoholistanstalt å Haknäs: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	29 000	30 219
1949/50 (statsliggaren s. 998)	30 000	
1950/51 (förslag)	30 000	

Yrkande.

Anstaltsstyrelsen (skr. 25/8 1949) föreslår, att anslaget höjes med 500 kronor.

	Ökning
1. Förhöjt arvode till läkaren för kroppssjukvården	300
2. Förhöjt arvode till rådgivande psykiatern	200
3. 1 arbetsledare Ca 11 i st. f. Ce 11	—
4. 2 sköterskor Ce 8 i st. f. Cg 8	—
	500

Motiv.

1) Då anstaltens vårdtagare äro mycket sjukliga, erfordras i stor utsträckning utöver besöken å anstalten konsultationer och behandling å läkarens mottagning i Sigtuna. Det nuvarande arvodet, 600 kronor, fastställdes år 1940.

2) Sedan arvodet, år 1940, fastställdes till 400 kronor, ha psykiatarvoden höjts vid flera andra anstalter, bl. a. vid Venngarn.

3) Befattningshavaren anställdes vid dåvarande tvångsarbetsanstalten i Landskrona år 1927 och innehar extra ordinarie anställning sedan den 1 oktober 1931. Arbetsledaren är tillika föreståndarinnans ställföreträdare.

4) Så länge dessa tjänster icke äro förenade med pensionsrätt, är det icke möjligt att under längre tid behålla någon befattningshavare och ombyte har måst ske vid flera tillfällen. Detta innebär olägenheter, eftersom sköterskorna ha att fullgöra kvalificerade arbetsuppgifter såsom husmor resp. vävlärlarinna.

Yttranden.

Statskontoret finner det tveksamt, huruvida en reglering av läkararvoden i nuvarande läge bör genomföras. Med hänsyn till att arvoden fastställt så tidigt som 1940 vill ämbetsverket likväl icke motsätta sig någon förhöjning, förslagsvis med tjugo procent. Härigenom skulle bättre överensstämmelse nås med de arvoden, som utgå till läkare vid ur vårdplatsynpunkt likvärdiga anstalter inom fångvården. Frågan om ordinariesättning av befattningen som arbetsledare bör tillsvidare anstå i avvaktan på statsmakternas prövning av alkoholistvårdsutredningens förslag. Däremot synes icke något vara att erinra mot inrättande av två extra ordinarie skötersketjänster i Ce 8.

Socialstyrelsen tillstyrker anstaltsstyrelsens förslag.

Departementschefen.

Jag tillstyrker, att en befattning som arbetsledare ordinariesättes samt att de två sköterskorna i Cg 8 erhålla extra ordinarie anställning i Ce 8. I övrigt anser jag mig icke kunna biträda styrelsens framställning.

De av mig framlagda förslagen föranleda ingen ökning av medelsbehovet.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän 13 600 (+ 5 100) kronor, arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 2 400 kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 11 200 (— 5 100) kronor samt rörligt tillägg oförändrat 2 800 kronor.

I anledning av förslagen bör vidare i personalförteckningen upptagas en ny tjänst som arbetsledare i Ca 11.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens alkoholistanstalt å Haknäs, som nyss angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens alkoholistanstalt å Haknäs, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	13 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	2 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	11 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 800

Summa förslagsanslag kronor 30 000;

c) till *Statens alkoholistanstalt å Haknäs: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

[139] 11. Statens alkoholistanstalt å Haknäs: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	20 000	24 550
1949/50 (statsliggaren s. 999)	21 100	
1950/51 (förslag)	21 200	

Yrkande.

Anstaltsstyrelsen (skr. 25/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 1 200 kronor.

	Ökning
1. Övriga expenser	100
2. Underhåll av byggnader m. m.	500
3. Inventarier	600
	1 200

Motiv.

1) Posten har visat sig otillräcklig, främst därför att anstalten blivit nödsakad abonnera å nattkoppling för anstaltens telefon.

2—3) Medelsanvisningarna ha varit otillräckliga, men så länge anstalten haft provisorisk karaktär har det ansetts lämpligt att så långt möjligt begränsa underhållskostnaderna. Sedan anstalten varit i bruk under tio års tid är det emellertid nu nödvändigt att göra en del större reparationer ävensom förbättra en del inventarier.

Yttranden.

Statskontoret har lämnat framställningen utan erinran.

Socialstyrelsen tillstyrker anstaltsstyrelsens yrkanden.

Departementschefen.

Jag biträder anstaltsstyrelsens förslag om uppräknning av delposten till övriga expenser med 100 kronor. I övrigt föreslår jag inga ändringar i omkostnadsstaten. Omkostnadsanslaget skulle alltså uppföras med (21 100 + 100) 21 200 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen,

att till *Statens alkoholistanstalt å Haknäs: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 21 200 kronor.

[140] 12. Bidrag till frälsningsarméns räddningshem.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	3 000	3 000
1949/50 (statsliggaren s. 999)	3 000	
1950/51 (förslag)	3 000	

Alltsedan 1921 har anslag anvisats till frälsningsarméns hem för kvinnor. *Chefssekreteraren för frälsningsarmén i Sverige* (skr. 19/7 1949) hemställer, att statsbidraget må utgå med oförändrat belopp.

Socialstyrelsen tillstyrker, att bidrag beviljas för budgetåret 1950/51.

Departementschefen.

Jag anser mig kunna biträda den gjorda framställningen och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till frälsningsarméns räddningshem* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 3 000 kronor.

[141] 13. Bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter m. m. [Kungörelse den 30 juni 1944 (nr 566).] Anslag för detta ändamål har anvisats å riksstaten senast för budgetåret 1947/48. Vid ingången av budgetåret 1949/50 fanns en reservation å anslaget av 182 475 kronor.

Yrkande.

Socialstyrelsen (skr. 23/8 1949) föreslår, att anslaget uppföres med 350 000 kronor.

Motiv.

Sedan ett beviljat, men ej utbetalt bidrag samt tillstyrkta bidrag frånräknats, kan ett belopp av 127 600 kronor beräknas återstå å anslaget.

Beläggningen på alkoholistanstalterna var under år 1948 den högsta som någonsin förekommit och är allttjämt mycket hög. Antalet inskrivna uppgick den 1 juli 1947, 1 januari 1948, 1 juli 1948, 1 januari 1949 och 1 juli 1949 till resp. 1 995, 2 056, 2 284, 2 490 och 2 410. Även antalet på anstalterna närvarande vårdbehövande har under de senaste två åren varit mycket högt, och särskilt de öppna anstalterna för män ha varit fullbelagda under en stor del av det sistförflutna budgetåret. Det har till följd därav under en stor del av det sista året förelegat svårigheter att bereda t. o. m. mycket trängande fall anstaltsplats utan en längre eller kortare väntetid. Det föreligger alltså ett avsevärt behov av nya vårdplatser. Därest de allmänna sysselsättningsförhållandena skulle komma att försämrast, har man att räkna med att detta behov kommer att skärpas väsentligt. Styrelsen anser sig därför böra utgå från att ett tillskott av omkring 100 nya vårdplatser bör komma till stånd under de närmaste två åren.

Vidare böra medel beräknas för statsbidrag till anordnande av tre nya inackorderingshem med tillhoppa 40 vårdplatser.

Enligt gällande bestämmelser utgår i fråga om alkoholistanstalter statsbidrag per vårdplats med 3 000 kronor vid nybyggnad och 2 250 kronor i annat fall samt i fråga om inackorderingshem med 1 500 kronor vid nybyggnad och 1 125 kronor i annat fall. Styrelsen föreslår sådan ändring i bestämmelserna, att statsbidragen bestämmas till 5 000 resp. 4 000 kronor i fråga om alkoholistanstalter samt 3 000 resp. 2 250 kronor i fråga om inackorderingshem.

För det förut angivna utbyggnadsprogrammet erfordras under nästa budgetår — med utgångspunkt från de lägre anordningsbeloppen (4 000 resp. 2 250 kronor) och med hänsyn till förefintlig reservation — en medelsanvisning av 362 400 kronor, förslagsvis avrundat till 350 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret kan ej tillstyrka, att åtgärder nu vidtagas för ett genomförande av ändrade bidragsgrunder.

Departementschefen.

Då jag i rådande läge överhuvud ej ser mig i stånd att förorda sådana ändringar i gällande bidragsbestämmelser för alkoholistvården, som skulle innebära ökade ekonomiska åtaganden från statsverkets sida, synes medelsbehovet till ifrågavarande ändamål böra beräknas med utgångspunkt från nu gällande bidragsregler.

Såsom framgår av det anförda var beläggningen på alkoholistanstalterna under år 1948 den högsta som någonsin förekommit. Huruvida denna utveckling kommer att fortgå kan icke nu med säkerhet bedömas. I avvaktan på ytterligare erfarenheter och då för ändamålet står till förfogande om-

kring 127 000 kronor, anser jag anslaget för nästa budgetår böra upptagas allenast med ett formellt belopp av 100 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[142] 14. Bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	2 100 000	2 100 137
1948/49	1 875 000	2 275 721
1949/50 (statsliggaren s. 999)	2 185 000	
1950/51 (förslag)	2 300 000	

Yrkande.

Socialstyrelsen (skr. 23/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 565 000 kronor.

Motiv.

Vid de erkända och enskilda alkoholistanstalterna var vårdfrekvensen under budgetåret 1948/49 omkring 20 procent högre än under närmast föregående budgetår. Antalet vård dagar och driftbidrag har under de tre sista budgetåren varit följande:

Budgetår	Erkända anstalter		Enskilda anstalter		Tillhopa	
	Antal vård dagar	Driftbidrag kronor	Antal vård dagar	Driftbidrag kronor	Antal vård dagar	Driftbidrag kronor
1946/47	230 965	1 390 662	4 421	22 003	235 386	1 412 665
1947/48	234 682	1 923 042	4 924	44 477	239 606	1 967 519
1948/49	283 203	2 190 625	5 553	43 487	288 756	2 234 112

Antalet godkända vårdplatser uppgick den 1 juli 1949 till 855. Styrelsen beräknar vård dagarna under budgetåret 1950/51 till 290 000.

Enligt gällande statsbidragsbestämmelser utgår garantibidrag till anstalterna med högst 3 kronor 50 öre för dag och vårdplats samt beläggningsbidrag med högst 3 kronor 50 öre per dag och vårdad person vid erkänd alkoholistanstalt och högst 3 kronor vid enskild anstalt. Styrelsen föreslår, att garantibidraget höjes med 50 öre samt beläggningsbidraget med 1 krona för erkänd anstalt och med 1 krona 50 öre för enskild anstalt. Med utgångspunkt härifrån uppskattar styrelsen medelsbehovet till 2 548 475 kronor. Härefter har inräknats ett fast bidrag till erkända alkoholistanstalten Lillegården av samma storlek som under innevarande budgetår eller 11 600 kronor.

Den ytterligare ersättning till de statsbidragsberättigade alkoholistanstalterna, som staten har att utgiva för vård av de s. k. farliga alkoholisterna och andra, för vilka vårdkostnaden helt bestrides av staten, har under bud-

getåret 1948/49 uppgått till 140 475 kronor. För nästa budgetår erfordras 145 000 kronor.

Medelsbehovet för driftbidrag till de erkända och enskilda alkoholistanstalterna uppgår alltså till (2 548 475 + 145 000) 2 693 475 kronor.

Inackorderingshem för omhändertagande av alkoholister under fritiden finnas f. n. endast två, nämligen de av nykterhetsnämnderna i Stockholm och Göteborg drivna Älvsjöhemmet och Älvsborgshemmet med vardera 15 vårdplatser. Statsbidraget till driften av dessa hem med sammanlagt 30 vårdplatser uppgick under budgetåret 1948/49 till 11 694 kronor. Under budgetåret 1950/51 har man att räkna med att det nya hemmet i Malmö med 20 vårdplatser kommer att vara i verksamhet.

Enligt gällande bestämmelser må driftbidrag utgå för obemedlad eller mindre bemedlad inackorderad, som åtnjuter anstånd med verkställighet av förordnande om intagande å allmän alkoholistanstalt eller är försöks- eller permitterad från allmän eller statsunderstödd enskild alkoholistanstalt eller — vid frivilligt intagande å anstalt — avgivit sådan förbindelse, som avses i 50 § alkoholistlagen. Styrelsen föreslår, att möjligheten att erhålla bidrag utsträcker till att avse personer, som eljest stå under övervakning enligt alkoholistlagen.

Driftbidrag till inackorderingshem utgår enligt gällande regler med högst 2 kronor per dag och person, om statsverket vid personens intagande å alkoholistanstalt skulle vara vårdkostnadsansvarigt, och eljest med högst 1 krona 50 öre.

Styrelsen föreslår, att statsunderstödet skall utgå med dels ett garantibidrag på högst 1 krona per dag och plats, dels ock ett beläggningsbidrag med 2 kronor per dag och person. Medelsbehovet uppskattas med utgångspunkt från ett vård dagsantal av 15 000 till 48 250 kronor.

Vad angår bidragen till kostnaderna för *familjevård av alkoholister* har medelsåtgången under budgetåret 1948/49 uppgått till 12 888 kronor mot 10 247 kronor under budgetåret 1947/48. Medelsbehovet för nästa budgetår uppskattas till 15 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet uppgår alltså till (2 693 475 + 48 250 + 15 000) 2 756 725 kronor eller avrundat 2 750 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret uttalar, att ändringar i gällande statsbidrags- och ersättningsbestämmelser lämpligen böra upptagas till övervägande först i samband med prövningen av alkoholistvårdsutredningens förslag. Medelsbehovet för nästa budgetår bör sålunda beräknas med utgångspunkt från gällande bestämmelser.

Departementschefen.

Medelsbehovet synes även när det gäller ifrågavarande anslag för nästa budgetår böra beräknas efter nu gällande bidragsregler. Med ledning av

tillgängliga uppgifter om antalet godkända vårdplatser samt antalet vård-dagar å dessa uppskattar jag medelsbehovet för bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader till 2 265 000 kronor. Då man har att räkna med att 20 nya statsbidragsberättigade vårdplatser under nästa budgetår tillkomma vid det nya inackorderingshemmet i Malmö, torde medelsåtgången för detta ändamål komma att öka. Jag föreslår, att för nästa budgetår beräknas ett belopp av 35 000 kronor för inackorderingshem och familjevård. Medelsbehovet uppgår alltså till (2 265 000 + 35 000) 2 300 000 kronor.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 300 000 kronor.

[143] 15. Tillfälligt omhändertagande av alkoholister m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	130 000	200 023
1948/49	140 000	247 646
1949/50 (statsliggaren s. 1000)	200 000	
1950/51 (förslag)	240 000	

Socialstyrelsen (skr. 23/8 1949) föreslår, att anslaget med hänsyn till belastningen höjes med 40 000 kronor.

Statskontoret har lämnat framställningen utan erinran.
Departementschefen.

I enlighet med socialstyrelsens förslag anser jag anslaget böra uppräknas till 240 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tillfälligt omhändertagande av alkoholister m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 240 000 kronor.

[144] 16. Resor vid tvångsinternering av alkoholister.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	30 000	39 722
1949/50 (statsliggaren s. 1000)	35 000	
1950/51 (förslag)	40 000	

Yrkande.

Socialstyrelsen (skr. 23/8 1949) föreslår, att anslaget höjes med 10 000 kronor.

Motiv.

Enligt gällande bestämmelser kan kommun under vissa förutsättningar erhålla ersättning av statsmedel för resekostnader avseende omhändertagen alkoholist vid dennes inställelse å anstalt, förflyttning mellan anstalter, inställande inför domstol, hämtning från straffanstalt till erkänd alkoholistanstalt samt resa till hemorten eller annan ort i riket. Ersättning utgår endast beträffande alkoholist, om vilkens intagande å allmän alkoholistanstalt förordnande blivit meddelat. Styrelsen föreslår, att ersättning för resekostnader må utgå jämväl vid frivillig vård på allmän alkoholistanstalt. Därjämte förordar styrelsen, att resekostnader för vårdbehövande och vårdare vid familjevård av alkoholister skola bestridas av statsmedel enligt samma grunder, som gälla för anstaltsfall.

Förslagen medföra behov av anslagshöjning. Styrelsen beräknar det sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår till 45 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret framhåller, att frågan om ändring av statsbidrags- och ersättningsbestämmelser lämpligen bör upptagas till övervägande först i samband med prövningen av alkoholistvårdsutredningens förslag. Medelsbehovet för nästa budgetår bör sålunda beräknas med utgångspunkt från gällande bestämmelser. Med hänsyn till belastningen synes anslaget emellertid böra höjas med 5 000 till 40 000 kronor.

Departementschefen.

Jag anser mig icke nu kunna förorda, att grunderna för ifrågavarande statsbidrag ändras. Medelsbehovet för nästa budgetår torde därför böra beräknas med utgångspunkt från gällande bestämmelser. Med hänsyn till belastningen föreslår jag, att anslaget höjes med 5 000 kronor till 40 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Resor vid tvångsinternering av alkoholister* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

[145] 17. Interneringskostnader i vissa fall.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	10 000	8 216
1949/50 (statsliggaren s. 1000)	10 000	
1950/51 (förslag)	10 000	

Yrkande.

Socialstyrelsen (skr. 23/8 1949) föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Motiv.

Enligt gällande bestämmelser kan kommun, som är ansvarig för vårdkostnaden för å allmän alkoholistanstalt tvångsintagen person, erhålla statsbidrag till bestridande av vårdkostnaden under förutsättning att kommunen har ringa ekonomisk bärkraft samt att den vårdade före intagandet å anstalten begått brott, för vilket han blivit ådömd frihetsstraff. Vidare kan kommun, som är ansvarig för vårdkostnaden för å allmän alkoholistanstalt tvångsintagen person, erhålla ersättning av statsmedel för vårdbehövande under förutsättning att den vårdade antingen är svensk medborgare men icke äger hemortsrätt inom kommunen och vid tiden för ingivandet av ansökningen om intagningsförordnandet under minst två år stadigvarande vistats utom hemortsrättskommunen eller är svensk medborgare, vilkens hemortsrätt ej kan utrönas, eller ock saknar svenskt medborgarskap.

Statsbidrag och ersättningar utgå sålunda endast för tvångsintagna personer. Styrelsen föreslår nu sådan ändring i bestämmelserna, att bidrag må utgå jämväl beträffande personer, som frivilligt ingå på anstalt.

Den föreslagna utvidgningen av bidrags- och ersättningsmöjligheterna torde icke komma att medföra någon större ökning av medelsbehovet.

Yttrande.

Statskontoret anser, att den föreslagna ändringen i statsbidrags- och ersättningsbestämmelserna bör upptagas till övervägande först i samband med prövningen av alkoholistvårdsutredningens förslag.

Departementschefen.

Jag anser mig ej heller i fråga om nu ifrågavarande anslag kunna förorda någon ändring i gällande statsbidrags- och ersättningsbestämmelser. Jag föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Interneringskostnader i vissa fall* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

[146] 18. Länsnykterhetsnämnderna: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	235 000	238 416
1949/50 (statsliggaren s. 1000)	235 000	
1950/51 (förslag)	243 000	

Yrkande.

Socialstyrelsen (skr. 23/8 1949) föreslår, att anslaget höjes med 59 000 kronor.

	Ökn. el. minskn.
1. 2 heltidsanställda ombudsmän Ce 23.....	+ 17 808
2. 3 deltidsanställda ombudsmän.....	— 9 900
3. Förhöjt arvode till 7 deltidsanställda ombudsmän.....	+ 5 100
4. 8 skrivbiträdestjänster Cf 4.....	+ 29 028
5. Annan skrivhjälp.....	— 1 800
6. Ändrad lönegradsplacering för vissa tjänstemän.....	+ 2 868
7. Vikariatsersättningar.....	+ 3 800
8. Bortfall av pension, utgörande del av lön.....	+ 4 860
9. Rörligt tillägg.....	+ 6 500
10. Omräkning:	
a) Löneklassuppflyttningar.....	+ 705
b) Avrundning.....	+ 31
	+ 59 000

Motiv.

1) och 2) De nya tjänsterna äro avsedda den ena för länsnykterhetsnämnderna i Södermanlands och Örebro län gemensamt och den andra för länsnykterhetsnämnden i Kopparbergs län. Förslagen ha tillkommit för att ernå en effektiviserad ombudsmannaverksamhet i berörda län, vilka nu ha deltidsanställda ombudsmän. De nya tjänsterna böra placeras i den lönegrad, Ce 23, vilken flertalet ombudsmannatjänster tillhör.

3) De deltidsanställda ombudsmännens arvoden variera mellan 2 100 och 3 900 kronor per år. Någon reglering av arvodena har icke förekommit sedan länsnykterhetsnämnderna började sin verksamhet år 1939, trots att arbetsuppgifterna ställt ökade krav på ombudsmännens arbetsinsatser.

4) Ombudsmännens viktigaste uppgift, fältarbetet, har blivit så omfattande i de i fråga om ytvidd, folkmängd och kommunantal stora länen, att de icke ha någon möjlighet att kunna sköta det expeditionella arbetet hos länsnykterhetsnämnderna med den deltidsanställda skrivhjälp, de nu förfoga över. De föreslagna tjänsterna avses för Stockholms, Östergötlands, Malmöhus, Älvsborgs, Skaraborgs, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

5) För budgetåret 1949/50 har till skrivhjälp anvisats ett belopp av 28 000 kronor. För de 16 länsnykterhetsnämnder, som enligt styrelsens förslag icke skola komma i åtnjutande av skrivbiträdestjänster, erfordras för budgetåret 1950/51 enligt styrelsens beräkningar till skrivhjälp och tillfälligt arbetsbiträde 26 200 kronor. Denna post skulle sålunda kunna minskas med 1 800 kronor.

6) De tre ombudsmannatjänster, som tillkommo under budgetåret 1947/48, placerades i Cg 21, medan övriga heltidsanställda ombudsmän äro placerade i Ce 23. Det finns emellertid icke något sakligt skäl att bibehålla denna differentiering av tjänsterna. Styrelsen föreslår därför, att även de tre nämnda tjänsterna placeras i Ce 23.

7) Höjningen beror dels på den föreslagna ökningen av antalet heltidsanställda ombudsmän, dels på att kostnaderna för vikarier vid sjukdom visat sig vara större än tidigare beräknats.

8) Avlöningen till ombudsmannen hos länsnykterhetsnämnden i Väster-
norrlands län Carl Johnson har med ett belopp av 4 860 kronor utbetalats
från statskontoret, utgörande honom tillkommande pension från annan
statstjänst. Sedan Johnson numera erhållit avsked från sin ombudsmanna-
tjänst, kommer avlöningen till ombudsmannen hos denna länsnykterhets-
nämnd att bestridas i vanlig ordning och sålunda helt falla på förevarande
anslag.

Yttrande.

Statskontoret anser, att med inrättandet av nya heltidstjänster för om-
budsmän bör anstå i avvaktan på att alkoholistvårdsutredningens förslag
prövas. I nuvarande läge torde ej heller böra ifrågakomma att uppflytta de
i Cg 21 placerade ombudsmännen till Ce 23 eller att vidtaga en uppräknig
av arvoden till de deltidanställda ombudsmännen. Vid behandlingen av
anslagen till länsnykterhetsnämnderna för innevarande budgetår ansågo
sig statsmakterna icke kunna upptaga större belopp till skrivhjälp och till-
fälligt arbetsbiträde än 28 000 kronor. Med hänsyn härtill kan ämbetsverket
icke förorda, att ökade medel för ändamålet ställas till förfogande för nästa
budgetår.

Departementschefen.

I rådande läge anser jag mig icke kunna biträda styrelsens förslag i vi-
dare mån än att jag på av socialstyrelsen anförda skäl tillstyrker, att medel
för hela avlöningen till ombudsmannen hos länsnykterhetsnämnden i Väs-
ternorrlands län för nästa budgetår beräknas under förevarande anslag.
Härför erfordras en ökning av medelsanvisningen med 5 000 kronor samt
för vikariatsersättningar ytterligare ett belopp av 1 500 kronor. Härtill
komma 700 kronor för löneklassuppflyttningar samt 800 kronor för rörligt
tillägg.

Anslaget beräknas sålunda: arvoden och särskilda ersättningar, bestämda
av Kungl. Maj:t, oförändrat 31 000 kronor, avlöningar till icke-ordinarie
personal 196 200 (+ 7 200) kronor och rörligt tillägg 15 800 (+ 800) kro-
nor. Anslaget skulle alltså höjas med (7 200 + 800) 8 000 kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (31 000 + 196 200 + 15 800) 243 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för länsnykterhets-
nämnderna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret
1950/51:

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	31 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	196 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	15 800

Summa förslagsanslag kronor 243 000;

b) till *Länsnykterhetsnämnderna*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 243 000 kronor.

[147] 19. *Länsnykterhetsnämnderna*: *Omkostnader*.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	90 500	111 712
1949/50 (statsliggaren s. 1001)	90 500	
1950/51 (förslag)	105 500	

Yrkande.

Socialstyrelsen (skr. 23/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 40 000 kronor.

	Utgifter 1948/49	Anslag 1949/50	Förslag	Ökning
1. Reseersättningar	57 500	40 000	65 000	25 000
2. Expenser, hyror m. m.	53 300	50 000	65 000	15 000
				40 000

Motiv.

1) Anslagsposten har under flera år visat sig otillräcklig, varför styrelsen nödgats begära tilläggsanslag, under budgetåret 1948/49 med 10 000 kronor. För budgetåret 1949/50 ha nämnderna begärt medel till reseersättningar med tillhoppa drygt 64 000 kronor. Tyngdpunkten i ombudsmännens verksamhet är det personliga aktiva deltagandet i nykterhetsvårdsarbetet ute i kommunerna.

2) Nämndernas arbetsuppgifter öka år från år med åtföljande stegrat behov av lokalutrymmen och utrustning. Jämsides härmed öka utgifterna för skrivmateriel, porton, telefon m. m. För innevarande budgetår ha nämnderna gjort framställningar om medel till ifrågavarande ändamål å tillhoppa 66 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret anser en höjning av posterna till reseersättningar samt expenser, hyror m. m. vara oundviklig. I nära anslutning till senaste belastningssiffror bör dock en uppräknig kunna begränsas till 18 000 resp. 4 000 kronor.

Departementschefen.

Anslagsposten till reseersättningar synes med hänsyn till belastningen böra uppräknas. Jag föreslår, att för ändamålet upptages ett belopp av 52 000 kronor, vilket innebär en höjning med 12 000 kronor. Av samma skäl anser jag, att anslagsposten till expenser, hyror m. m. bör höjas med 3 000 kronor till 53 000 kronor. Anslaget i dess helhet bör alltså uppföras med (90 500 + 12 000 + 3 000) 105 500 (+ 15 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsnykterhetsnämnderna*: Omkostnader för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 105 500 kronor.

[148] 20. Främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	332 000	331 753
1949/50 (statsliggaren s. 1002)	382 000	
1950/51 (förslag)	432 000	

Yrkande.

Socialstyrelsen (skr. 23/8 1949) föreslår, att anslaget höjes med 85 000 kronor.

	Ökning
1. Understöd åt kommunala nykterhetsnämnder	75 000
2. Understöd åt sammanslutningar av nykterhetsnämnder	10 000
	85 000

Motiv.

1) Ansökningar om understöd ha under åren 1947—1949 inkommit från resp. 1 125, 1 190 och 1 280 nykterhetsnämnder. Under budgetåret 1948/49 utgingo understöd med sammanlagt 300 000 kronor. Det sammanlagda ansökningsbeloppet år 1949 utgjorde omkring 438 000 kronor, vilket även är det högsta belopp som författningen enligt hade kunnat utgå. Det anvisade beloppet täckte endast 68,5 procent av detta ansökningsbelopp. En dylik reduktion bör enligt styrelsens mening icke vidare förekomma.

2) Från denna anslagspost utgår bl. a. statsbidrag till Svenska nykterhetsvårdsförbundet. Sedan någon tid tillbaka planeras en ombildning av detta förbund, varigenom det skulle få ökad kapacitet för konkreta arbetsuppgifter. Ombildningen medför avsevärt ökat behov av statsbidrag.

Yttrande.

Statskontoret. För innevarande budgetår har till understöd åt kommunala nykterhetsnämnder anvisats 350 000 kronor. Då detta innebär en höjning med 50 000 kronor i förhållande till anvisat belopp närmast föregående budgetår, lär en ytterligare uppräknings icke nu böra ifrågakomma. Till understöd åt sammanslutningar av nykterhetsnämnder synes böra anvisas oförändrat belopp, 10 000 kronor.

Departementschefen.

Med hänsyn till den fortgående ökningen av antalet ansökningar om statsbidrag till de kommunala nykterhetsnämnderna och av ansökningsbeloppens sammanlagda storlek anser jag det påkallat, att anslagsposten till understöd åt kommunala nykterhetsnämnder höjes. Jag föreslår, att medelsanvisningen för budgetåret 1950/51 ökas med 50 000 och alltså bestämmes

till 400 000 kronor. Övriga anslagsposter torde höra upptagas med oförändrade belopp.

Anslaget uppföres alltså med (382 000 + 50 000) 432 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 432 000 kronor.

[149] 21. Bidrag till övervakning enligt alkoholistlagen.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	25 000	24 840
1949/50 (statsliggaren s. 1002)	30 000	
1950/51 (förslag)	25 000	

Socialstyrelsen (skr. 23/8 1949) föreslår en nedsättning av medelsanvisningen till 25 000 kronor, enär anspråken på anslaget under senaste tiden ej ökat så mycket som man tidigare ansett sig böra räkna med.

Statskontoret har lämnat framställningen utan erinran.

Departementschefen.

Inom inrikesdepartementet överväges f. n. proposition till riksdagen om vissa ändringar i lagen den 12 juni 1885 angående lösdrivares behandling, innebärande bl. a. att, såvitt möjligt, vid frigivning av tvångsarbetare skall uppdragas åt en lämplig person att lämna den frigivne hjälp och stöd att föra ett samhällsnyttigt liv. För dylika uppdrag bör ersättning kunna utgå i likhet med vad som gäller bl. a. för övervakare enligt alkoholistlagen och enligt lagen om villkorlig dom. Med hänsyn till uppdragens karaktär synes det lämpligt, att ersättningsbeloppen bestämmas efter samma grunder, som gälla för övervakare enligt alkoholistlagen. För den händelse de ifrågasatta ändringarna i lösdrivarlagen skulle komma att genomföras, torde ersättningarna till övervakare böra bestridas från förevarande anslag. Någon större ökning av medelsbehovet under anslaget skulle, såvitt nu kan bedömas, icke föranledas av detta förslag. Då belastningen under budgetåret 1948/49 endast uppgått till omkring 24 800 kronor, torde anslaget för budgetåret 1950/51 kunna nedsättas till 25 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till övervakning enligt alkoholistlagen* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

[150] 22. Bidrag till Stockholms stadsmission för viss alkoholistvårdande verksamhet.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	10 000	10 000
1949/50 (statsliggaren s. 1002)	10 000	
1950/51 (förslag)	10 000	

Bidrag till detta ändamål beviljades första gången för budgetåret 1947/48.

Socialstyrelsen (skr. 23/8 1949) föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Statskontoret har lämnat framställningen utan erinran.

Departementschefen.

I likhet med *socialstyrelsen* föreslår jag, att anslag för detta ändamål anvisas även för nästa budgetår och upptages med oförändrat belopp. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Stockholms stadsmission för viss alkoholistvårdande verksamhet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 10 000 kronor.

D. Överståthållarämbetet och landsstaten.

[151] 1. Överståthållarämbetet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	2 650 000	2 850 273
1949/50 (statsliggaren s. 1003)	2 970 000	
1950/51 (förslag)	2 990 000	

Yrkanden.

Överståthållarämbetet har framlagt följande yrkanden.

I. I skrivelser den 8 september och den 31 augusti 1949 föreslås, att anslaget höjes beträffande kansliavdelningarna med 67 000 kronor och för skatteavdelningen med 236 900 kronor eller sammanlagt med 303 900 kronor.

Kansliavdelningarna.

	Ökn. el. minskn.
1. Löneregleringar:	
a) Överståthållaren Co 20 och underståthållaren Co 19	+ 14 958
b) Representationsbidrag till överståthållaren	+ 15 000
2. Nya tjänster:	
a) 1 kanslibitråde Ca 11	+ 6 516
b) 1 portvakt Ce 9	+ 5 592
3. Omräkning:	
reglerad befordringsgång för amanuenser	+ 8 215
” ” biträdespersonal	+ 9 855
löneklassuppflyttningar	+ 6 940
avrundning	— 76
	+ 67 000

Skatteavdelningen.

4. Omorganisation:	
a) 1 taxeringsintendent, 1 förste taxeringsinspektör, 1 taxeringsinspektör, 1 kansliskrivare, 1 kanslibitråde på ett nytt förortstaxeringskontor	+ 60 123
b) 7 amanuenser och 7 kanslister på taxeringsavdelningen	+ 141 214
c) 9 kontorister Ca 13 på taxeringskontoren, fastighetstaxeringskontoret och bokgranskningskontoret samt 1 kontorist Ca 13 på allmänna avdelningen i st. f. 2 kanslibiträden och 8 kontorsbiträden	+ 17 929
d) 1 kansliskrivare Ca 15 i st. f. 1 kanslibitråde Ca 11 på kupongskattekontoret	+ 1 183
5. Lönereglering:	
2 assessorer överföras från icke-ordinarie till ordinarie stat	—
6. Tillfällig personal	+ 20 000
7. Personliga lönefyllnader	+ 792
8. Omräkning:	
reglerad befordringsgång för amanuenser	+ 7 140
löneklassförändringar	— 11 441
avrundning	— 40
	+ 236 900

II. I skrivelse den 28 februari 1949 har föreslagits, att överståthållarämbetet må efter framställning av tjänsteman, vilken i samband med omorganisation av ämbetet 1942 eller 1947 förklarar sig vilja kvarstå på Stockholms 15 — Bihang till riksdagens protokoll 1950. 1 saml. Nr 1. Bil. 13.

stads lönestat, utnämna honom till innehavare av den statliga tjänst, å vilken han i samband med någon av nämnda omorganisationer blivit förordnad att tjänstgöra, och samtidigt föreskriva, att de i samband med omorganisationerna meddelade övergångsföreskrifterna skola äga tillämpning på honom.

Motiv.

1 a) och b) Lönereglering för överståthållaren och underståthållaren beslöts av 1948 års riksdag, att träda i kraft fr. o. m. den dag nuvarande överståthållaren lämnade sin tjänst. Beslutet innefattade, att dessa tjänstemän skulle placeras i Co 20 resp. Co 19 samt att överståthållaren skulle erhålla representationsbidrag med 15 000 kronor för år och nuvarande underståthållaren personligt avlöningstillägg. Detta tillägg beräknas till 1 302 kronor. Överståthållaren har hemställt om avsked fr. o. m. 1/10 1949.

2 a) Ytterligare en befattningshavare erfordras för besvarande av telefonförfrågningar vid automobilregistret. Med hänsyn till de krav, som ställas på befattningshavaren, bör tjänsten placeras i kanslibiträdesgraden.

2 b) Såsom i 1948 års statsverksproposition anförts erfordras en tjänst såsom portvakt i Ce 9, då i samband med överståthållaren Nothins avgång det s. k. Tessinska palatsets skötsel övertages av kronan.

4) För arbetsbelastningen på taxeringsavdelningen lämnas följande redogörelse.

Arbetsvolymen har under hösten 1948 och våren 1949 ökat avsevärt. Avdelningens nuvarande organisation bygger bl. a. på att antalet prövningsnämndsbesvär skulle uppgå till cirka 6 000. För avarbetande av dessa beräknades 13 kvalificerade befattningshavare. Antalet av 1948/49 års prövningsnämnd avgjorda ärenden uppgick emellertid till 16 180. Dessutom ha 276 ärenden måst skjutas över till 1949/50 års prövningsnämnd. Härjämte har ett betydande antal taxeringsfall måst lämnas utan närmare utredning, varav följt minskade skatteintäkter. Huvudparten av dessa ärenden hänföra sig till förortstaxeringskontoret.

Jämsides med prövningsnämndsbesvaren ha till avdelningen under budgetåret 1948/49 inkommit tillhopa 1 783 remisser i taxeringsmål. Antalet kan förväntas avsevärt stiga följande år.

För att bemästra denna utomordentliga arbetsbelastning ha under våren 1949, förutom vissa rationaliseringar, extra ordinära åtgärder måst genomföras. Bl. a. ha under viss del av taxeringsperioden 18 befattningshavare vid bokgranskningsavdelningen avdelats för andra uppgifter än bokgranskning, varigenom bokgranskningen tidvis måst eftersättas. Även de tjänstemän, som varit kronoombud, ha i viss utsträckning måst tagas i anspråk och i deras ställe ha bland utom verket stående personer utsetts 18 biträdande kronoombud varjämte 35 kontorsbiträden ställts till kronoombudens förfogande. Vidare har tillfällig arbetskraft måst anlitas. Personalen har pressats så hårt, att flera sjukdomsfall inträffat, vilka få sättas i samband med överansträngning i arbetet.

Genom en effektivisering av övervaknings- och granskningsuppgifterna, vilken dock kräver ökade arbetsinsatser från taxeringsavdelningens personal, torde besvärshäufigheten kunna minskas. Antalet besvär torde likväl

framdeles komma att avsevärt överstiga vad man vid ämbetets omorganisation hade anledning räkna med. Ämbetet utgår från att antalet under de närmaste åren icke kommer att understiga 10 000.

Jämväl för allmänna avdelningen (skatteavdelningen utom taxeringsavdelningen och kupongskattekontoret) samt kupongskattekontoret utvisar 1948 års arbetsstatistik i vissa hänseenden en anmärkningsvärt större arbetsmängd än som tidigare förutsetts.

4 a) Då den nuvarande kontorsindelingen år 1936 fastställdes, utgjorde antalet i förorterna mantalsskrivna 87 596 eller 16,41 procent av hela stadens folkmängd. Sedermera har folkmängden i ytterområdena avsevärt ökat. Efter inkorporeringen av Spånga utgjorde den 284 510 personer eller 39,25 procent av stadens hela invånarantal. Den till förortstaxeringskontoret hörande befolkningsdelen var därmed $2\frac{1}{2}$ gånger så stor som medeltalet för övriga lokala taxeringskontor. De av 1948/49 års prövningsnämnd handlagda ärendena från förortstaxeringskontoret utgjorde 25 procent av hela antalet prövningsnämndsärenden. Förortstaxeringskontoret bör delas i två kontor, det ena omfattande Bromma och Spånga församlingar samt det andra Enskede och Brännkyrka församlingar. Efter uppdelningen bör vardera av förortskontoren erhålla samma personaluppsättning som övriga lokala taxeringskontor. Personalförstärkningen bör då omfatta 1 taxeringsintendent, 1 förste taxeringsinspektör, 1 taxeringsinspektör, 1 kansliskrivare och 1 kanslibitråde.

4 b) Gällande personalram medger endast, att 8 kvalificerade befattningshavare under taxeringsperioden kunna avdelas för att biträda taxeringsintendenterna. De övriga fullgöra såsom tjänsteåliggande uppdrag som kronombud. För att taxeringsavdelningen skall kunna tillfredsställande fullgöra sina funktioner bör antalet kvalificerade personer, vilka kunna avdelas för att biträda taxeringsintendenterna under taxeringsperioden, ökas med två befattningshavare för varje lokalt taxeringskontor.

4 c) Ur beföringssynpunkt äro förhållandena för biträdespersonalen inom verket icke tillfredsställande, vilket bl. a. medför svårigheter att förvärva och behålla lämpliga aspiranter. Ett bestämt behov föreligger även att tillföra de lokala taxeringskontoren biträdespersonal i mellangraderna för att möjliggöra en ökad avlastning från de kvalificerade befattningshavarna av arbetsuppgifter av mera rutinmässigt slag. På ett vart av taxeringskontoren bör inrättas en tjänst såsom kontorist i Ca 13. Vidare böra inrättas två kontoristtjänster i Ca 13 för föreståndarinnorna för fastighets-taxeringskontorets och bokgranskningskontorets expeditioner samt en sådan tjänst på allmänna avdelningen för biträde med uppbördsärenden. Då någon reell personalökning icke åsyftas, böra kontorsbiträden och kanslibiträden minskas med 8 resp. 2.

4 d) Uppflyttningen föreslås med hänsyn till arten av de göromål, som åvila befattningshavaren.

5) Uppbördsassessorstjänsterna på flertalet länsstyrelser uppfördes redan vid deras inrättande i samband med genomförandet av det nya uppbörds-systemet på ordinarie stat. Även tidigare befintliga icke-ordinarie assessors-tjänster på de största landskontoren ha numera överförts till ordinarie stat. Stadigvarande behov föreligger av de nu icke-ordinarie assessorerna på skatteavdelningen.

6) Ersättning till tillfällig personal, som skall syssla med återbetalning av överskjutande skatt m. m., beräknas till 35 000 kronor. Därvid förutsät-tes, att återbetalningen kan organiseras på i huvudsak samma sätt som under 1949. För upprättande av näringsstatistik räknar ämbetet med en personalkostnad av oförändrat 10 000 kronor.

7) Genom beslut den 17 december 1948 har Kungl. Maj:t under vissa vill-kor medgivit personliga lönefyllnader för två tjänstemän, vilka i samband med ämbetets omorganisation år 1947 övergått från Stockholms stads löne-stat till anställning i statens tjänst.

Yttranden.

I anledning av *skrivelserna den 31 augusti och 8 september 1949* ha ytt-randen avgivits av *statskontoret* och *statens lönenämnd*.

Statskontoret tillstyrker delningen av förortskontoret men avstyrker med hänsyn till den pågående biträdesutredningen de föreslagna utbytena av dels två kanslibiträdes- och åtta kontorsbiträdestjänster mot tio kontorist-tjänster och dels en kanslibiträdestjänst mot en tjänst såsom kansliskri-vare. Ämbetsverket anser sig ej heller kunna tillstyrka förstärkningen med sju amanuenser och sju kanslister.

Statens lönenämnd anser likaledes frågan om de nyss nämnda personal-bytena böra prövas av 1947 års biträdesutredning.

Förslaget i *skrivelsen den 28 februari 1949* föranleder ej erinran från *statskontorets* sida.

Departementschefen.

Genom beslut den 22 september 1949 beviljade Kungl. Maj:t dåvarande överståthållaren avsked med utgången av samma månad. Med stöd av riks-dagens bemyndigande (riksdagens skrivelse nr 11/1948) uppfördes sam-tidigt på personalförteckningen en tjänst såsom överståthållare i Co 20 och en tjänst såsom underståthållare i Co 19. Vidare bemyndigade Kungl. Maj:t överståthållarämbetet att fr. o. m. den 1 oktober 1949 anställa en portvakt, tillika värmeledningsskötare i Ce 9.

Arbetskraften på kansliavdelningarna har fr. o. m. innevarande budgetår förstärkts i viss utsträckning. Den ytterligare ökning av personalen med ett kanslibitråde, som nu föreslås, anser jag mig icke böra tillstyrka. Där- emot torde i enlighet med förenämnda beslut den 22 september 1949 fortsatt anställning böra beredas en för Tessinska palatsets skötsel m. m. avsedd

befattningshavare. Då bensinransoneringen numera upphört, kan den för denna ransoning avsedda personalen avvecklas.

Beträffande personalbehovet för skatteavdelningen vill jag erinra, att personalen redan för innevarande budgetår icke obetydligt förstärkts. Med hänsyn till den relativt korta tid, som förflutit sedan ämbetet omorganiserades, ansågs emellertid vid framläggandet av förslag härom i 1949 års statsverksproposition, att förstärkningen väsentligen borde begränsas till personal i lägre löneställning. Av vad ämbetet anför i skrivelsen den 31 augusti 1949 synes framgå, att en ökning av den mera kvalificerade personalen på taxeringsavdelningen nu framstår såsom angelägen. Sedan frågan om avdelningens personalbehov hösten 1948 prövades inom inrikesdepartementet, har någon minskning av ansvällningen av göromål icke inträtt. Arbetsbalansen är alltjämt avsevärd och tjänstemännen nödgas fortfarande utföra övertidsarbete i betydande utsträckning. Med hänsyn härtill samt på övriga av ämbetet anförda skäl tillstyrker jag, att taxeringsavdelningen erhåller viss personalförstärkning, vilken emellertid torde böra begränsas till 4 amanuenser och 4 icke-ordinarie kanslister. Jag vill erinra, att Kungl. Maj:t dels den 11 november 1949 medgivit ämbetet att längst till den 1 juli 1950 förordna en förste taxeringsinspektör eller förste taxeringsrevisor att fullgöra vissa göromål, som åvila taxeringsintendent, och dels den 14 december 1949 medgivit anställande av 4 amanuenser och 4 kanslister fr. o. m. den 1 januari 1950. Förslaget att uppdelna förortstaxeringskontoret anser jag mig icke nu kunna biträda liksom ej heller förslaget om ökning av den tillfälliga personalen på skatteavdelningen.

Då någon tvekan ej finnes om att ett permanent behov av de två i skatteavdelningens framställning berörda assessorstjänsterna föreligger, tillstyrker jag, att de fr. o. m. nästa budgetår överföras på ordinarie stat. Däremot kan jag icke tillstyrka uppflyttning av vissa tjänster på taxeringsavdelningen, allmänna avdelningen och kupongskattekontoret.

I övrigt ha framställningarna i skrivelserna den 31 augusti och 8 september 1949 icke föranlett någon erinran från min sida.

Det i skrivelsen den 28 februari 1949 framlagda förslaget innebär, att möjlighet skulle beredas tjänsteman vid överståthållarämbetet, vilken vid omorganisation av ämbetet förklarat sig vilja kvarstå på Stockholms stads lönestat, att övergå till statlig tjänst. Emot detta förslag har jag icke något att erinra. Jag förutsätter, att enahanda bestämmelser härvid komma till tillämpning, som för motsvarande fall fastställdes vid 1942 års och 1947 års omorganisation av ämbetet.

I anledning av den vidtagna regleringen av överståthållarens och underståthållarens löner bör för dessa befattningshavare för nästa budgetår räknas med en ökad anvisning av 15 000 kronor för löner och 15 000 kronor för representationsbidrag till överståthållaren. För sistnämnda utgift bör en särskild anslagspost uppföras i avlöningsstaten för ämbetet. I övrigt erfordras vid bifall till de nu framlagda förslagen en höjning av anslaget med

5 500 för en portvaktstjänst, 45 500 för 4 amanuensstjänster och 34 000 för 4 kanslisttjänster. Härtill komma de automatiska utgiftsökningarna, vilka beräknas för kansliavdelningarna till 18 000 för uppflyttningar i reglerad befordringsgång och 6 500 för löneklassuppflyttningar samt för skatteavdelningen till 7 000 för uppflyttningar i reglerad befordringsgång. Å andra sidan nedgår medelsbehovet med 115 000 genom det minskade personalbehovet i anledning av bensinransoneringens avveckling samt med 11 500 i anledning av löneklassförändringar för personal på skatteavdelningen. Anslaget skulle alltså höjas med $(15\,000 + 15\,000 + 5\,500 + 45\,500 + 34\,000 + 18\,000 + 6\,500 + 7\,000 - 115\,000 - 11\,500)$ 20 000 kronor.

Anslaget beräknas för kansliavdelningarna sålunda: avlöningar till överståthållaren och underståthållaren 50 500 (+ 11 500) kronor, avlöningar till ordinarie tjänstemän 494 200 (+ 5 100) kronor, arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 10 200 kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 323 500 (— 92 800) kronor, representationsbidrag till överståthållaren 15 000 (+ 15 000) kronor och rörligt tillägg 100 900 (+ 5 300) kronor.

För skatteavdelningen upptagas följande anslagposter, nämligen avlöningar till ordinarie tjänstemän 1 169 000 (+ 12 100) kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 631 700 (+ 56 800) kronor och rörligt tillägg 195 000 (+ 7 000) kronor.

Anslagsposterna för ämbetet i dess helhet böra alltså uppföras med följande belopp: avlöningar till överståthållaren och underståthållaren 50 500 (+ 11 500) kronor, avlöningar till ordinarie tjänstemän 1 663 200 (+ 17 200), arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 10 200 kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 955 200 (— 36 000) kronor, representationsbidrag till överståthållaren 15 000 (+ 15 000) kronor och rörligt tillägg 295 900 (+ 12 300) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till $(50\,500 + 1\,663\,200 + 10\,200 + 955\,200 + 15\,000 + 295\,900)$ 2 990 000 (+ 20 000) kronor.

I anledning av förslagen bör vidare personalförteckningen ändras på det sätt, att två nya assessorstjänster i Ca 30 upptagas och två assessorstjänster i Ce 30 uteslutas.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för överståthållarämbetet, vilka nyss angivits;

b) fastställa följande avlöningsstat för överståthållarämbetet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till överståthållaren och underståthållaren, <i>förslagsvis</i>	50 500
---	--------

2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 663 200
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	10 200
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	955 200
5. Representationsbidrag till överståthållaren	15 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	295 900

Summa förslagsanslag kronor 2 990 000;

c) till *Överståthållarämbetet*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 990 000 kronor.

[152] 2. *Överståthållarämbetet*: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	185 000	347 174
1949/50 (statsliggaren s. 1005)	220 000	
1950/51 (förslag)	300 000	

Yrkande.

Överståthållarämbetet (skr. 8/9 och 31/8 1949) hemställer, att anslaget höjes beträffande kansliavdelningarna med 17 200 kronor och för skatteavdelningen med 96 000 kronor eller sammanlagt med 113 200 kronor.

	Utgifter 1948/49	Anvisat 1949/50	Förslag	Ökning
1. Sjukvård m. m.				
Kansliavdelningarna	5 132	2 800	4 000	1 200
2. <i>Expenser</i> :				
a) <i>Bränsle, lyse och vatten</i> :				
Kansliavdelningarna	14 795	10 000	23 000	13 000
b) <i>Övriga expenser</i> :				
Kansliavdelningarna	81 684	71 000	74 000	3 000
Skatteavdelningen	266 400	100 000	196 000	96 000
				113 200

Motiv.

2 a) Enligt avtal mellan kronan och Stockholms stad skall statsverket från dagen för överståthållare Nothins avgång bestrida underhållet för det s. k. Tessinska palatset. Kostnaderna härför beräknas med ledning av från staden inhämtade uppgifter till 8 000 kronor. I övrigt föranledes uppräkningsen av belastningen.

2 b) Åt ämbetet har anskaffats en tjänstebil. Driftkostnaderna för denna medför, att det för *kansliavdelningarna* beräknade beloppet behöver ökas.

Kostnaderna för *skatteavdelningen* ha beräknats med ledning av de faktiska utgifterna under föregående budgetår. I beloppet för nästa budgetår ingår ett belopp av 24 000 kronor för den nyanskaffning av inventarier, som måste komma till stånd vid en delning av förortstaxeringskontoret.

Yttrande.

Statskontoret har ej funnit anledning till erinran mot förslagen.

Departementschefen.

Jag godtager i huvudsak ämbetets uppskattning av medelsbehovet för kansliavdelningarna. Dock bör ökningen till sjukvård m. m. begränsas till 1 000 kronor.

Såsom jag under föregående punkt anført kan jag icke förorda en delning av skatteavdelningens förortskontor. Medel behöva därför icke beräknas för inventarieinköp till ett nytt förortskontor. Med hänsyn till belastningen föreslår jag, att den för skatteavdelningen upptagna delposten till övriga expenser höjes med 63 000 kronor.

Anslaget uppräknas sålunda med (1 000 + 13 000 + 3 000 + 63 000) 80 000 kronor till (220 000 + 80 000) 300 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Överståthållarämbetet: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

[153] 3. Länsstyrelserna: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	20 600 000	21 261 868
1949/50 (statsliggaren s. 1005) ..	22 050 000	
1950/51 (förslag)	23 320 000	

I särskilda framställningar, inkomna under augusti och september 1949, ha *länsstyrelserna* avgivit förslag till beräkning av utgifterna under nästa budgetår för ifrågavarande ändamål.

Vissa länsstyrelser ha härvid hemställt om inrättande av nya tjänster, vilka — vid bifall till förslagen — skulle uppföras på personalförteckningen. Tre länsstyrelser ha ifrågasatt inrättande av nya ordinarie tjänster i enlighet med sina till biträdesutredningen avgivna förslag. Med bortseende från dessa förslag samt förslag om ordinariesättning av kontorsbiträdestjänster i enlighet med de av 1947 års riksdag antagna grunderna för reglerad befordringsgång innebära framställningarna följande.

Länsstyrelsen i Blekinge län föreslår uppflyttning av taxeringsinspektören (Ce 24) till Ce 27. Länsstyrelsen anför, att de arbetsuppgifter, som åvila taxeringsinspektören, äro krävande såväl ifråga om arbetets kvalitet som dess kvantitet. Antalet inom ordinarie besvärstid till länsstyrelsen inkomna prövningsnämndsbesvär torde icke avsevärt understiga det som förekommer i vissa län med två taxeringsinspektörer.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län hemställer om inrättande av en tjänst som materialförvaltare i Ca 14.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län föreslår, att tjänsterna såsom taxeringsinspektör i Ce 27 och kanslibiträde i Ce 11 på taxeringsavdelningen överföras på ordinarie stat.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län hemställer, under erinran om att vid länsstyrelsen finnes anställd endast en ordinarie länsbokhållare, att en icke-ordinarie länsbokhållartjänst ordinariesättes.

Länsstyrelsen i Örebro län föreslår, att förste expeditionsvakten i Ca 11 med hänsyn till bl. a. arten av hans göromål uppflyttas till Ca 14.

Länsstyrelsen i Norrbottens län föreslår inrättande av en ny kanslibiträdestjänst i Ca 11 på taxeringsavdelningen. Till stöd härför anför länsstyrelsen, att bl. a. uppbördsreformens genomförande medfört en mycket betydande, icke tillfällig ökning av arbetsuppgifterna.

Vidare ha länsstyrelserna, såvitt gäller befattningar, som skola uppföras på personalförteckningen, framfört förslag om överförande av 35 icke-ordinarie biträden på ordinarie stat.

Härutöver ha länsstyrelserna anmält, att två landskanslisters och en landskontorists, alla å övergångsstat och i lönegrad Ca 19, före ingången av nästa budgetår komma att ha avgått med pension.

Vad angår behovet av medel för avlöningar vid länsstyrelserna under budgetåret 1950/51 ger en sammanställning av länsstyrelsernas förslag vid handen, att länsstyrelserna för de olika anslagsposterna i avlöningsstaten beräknat följande belopp, nämligen till *avlöningar till landshövdingarna* 596 383 kronor, till *avlöningar till övriga tjänstemän å ordinarie stat* 8 264 308 kronor, till *avlöningar till tjänstemän å övergångsstat* 218 505 kronor, till *arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t*, 91 519 kronor, därav till sakkunniga för biträde vid utredningar m. m., 11 050 kronor till militärassistenter, 73 669 kronor samt till inkvarteringschefer 6 800 kronor, till *avlöningar till övrig icke-ordinarie personal* 11 804 914 kronor, till *särskilda förmåner till ordinarie tjänstemän* 148 678 kronor, till *tilläggsförmåner åt befattningshavare å äldre stat* 13 678 kronor och till *rörligt tillägg* 2 296 715 kronor.

Enligt länsstyrelsernas förslag skulle alltså anslaget i sin helhet böra beräknas till 23 434 700 kronor.

Departementschefen.

I samband med avvecklingen av vissa krisorgan har Kungl. Maj:t tillagt länsstyrelserna en del av de uppgifter, som ankommit på dessa krismyndigheter. Sålunda har Kungl. Maj:t den 4 augusti 1949 beslutat, att i samband med kristidsstyrelsernas avveckling med utgången av år 1949 priskontoren skola läggas under priskontrollnämndens ledning och kristidsstyrelsernas kvarvarande uppgifter överflyttas på länsstyrelserna. De uppgifter, som sålunda tillagts länsstyrelserna, bestå huvudsakligen av ärenden rörande restitution av tilläggsskatt på s. k. jordbruksbensen, utlämning av person- och inköpskort till kommunala myndigheter samt granskning av dessa myndigheters kort- och kupongutdelning, ransonering av vissa bränslen och beredskapsuppgifter på det ekonomiska området, såsom inhämtande

av upplysningar om produktionen i länet samt tillgång på och behov av livsmedel i händelse av krig. Vidare ha länsstyrelserna i kungörelse den 4 november 1949, nr 586, ålagts att fr. o. m. den 1 januari 1950 biträda priskontrollnämnden i dess prisreglerande och prisövervakande uppgifter. Hit hörande ärenden skola handläggas vid ett inom landskontoret inrättat pris-kontor. Härjämte kan förväntas, att även trafikkommissionen upphör under första kvartalet 1950. Detta skulle medföra, att vissa planläggningsuppgifter m. m., vilka tidigare handhåfts av de av trafikkommissionen avlönade, till länsstyrelserna knutna länstrafikledarna, komma att överföras på länsstyrelserna. Kristidsorganens fortsatta avveckling kan komma att medföra, att även vissa andra kvarstående uppgifter överföras på länsstyrelserna. De nya arbetsuppgifterna påverka givetvis länsstyrelsernas personalbehov. I fråga om priskontrollärendena har Kungl. Maj:t redan — genom beslut den 18 november 1949 — bemyndigat länsstyrelserna att utöver tidigare medgiven personal tills vidare anställa de tillfälliga befattningshavare, som ytterligare oundgängligen erfordras. Även beträffande övriga uppgifter, som överförts eller komma att överföras till länsstyrelserna, måste man räkna med att särskild arbetskraft kan behöva ställas till förfogande. Denna bör anställas såsom tillfällig personal.

Vad angår länsstyrelsernas behov av personal för de ordinära arbets-åliggandena finner jag mig med hänsyn till pågående utredning rörande länsstyrelsernas organisation icke f. n. kunna biträda av länsstyrelserna framförda förslag om uppflyttning i lönegrad av vissa tjänster. Jag kan ej heller tillstyrka, att nya ordinarie befattningar inrättas i annan mån än som betingas av grunderna för den reglerade befordringsgången för biträden med skriv- och kontorsgöromål. Antalet ordinarie kontorsbiträdes-tjänster har för innevarande budgetår bestämts till 240 och bör för nästa budgetår ökas med 35 till 275. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fördela dessa tjänster på de olika länsstyrelserna. Med hänsyn till den allt-jämmt fortgående ökningen av länsstyrelsernas normala arbetsuppgifter torde vara erforderligt, att i vissa fall nya icke-ordinarie befattningar upptagas på personalplanen. Då, såsom av det föregående framgår, utredning pågår angående länsstyrelsernas organisation, torde den personalförstärkning, som må finnas oundgänglig, böra i huvudsak begränsas till befattningar i lägre löneställning.

Beträffande anslagsbehovet torde för avlöningar till landshövdingarna böra avses ett från 590 000 till 596 000 kronor förhöjt belopp.

Till avlöningar till övriga tjänstemän å ordinarie stat torde böra upptagas 8 215 000 kronor, varav 8 125 700 kronor utgöra grundlöner och 89 300 kronor vikariatsersättningar.

Medelsbehovet för avlöningar till tjänstemän å övergångsstat kan beräknas nedgå till 218 000 kronor.

Under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av

Kungl. Maj:t, torde oförändrad medelsanvisning, 10 000 kronor, böra avses för ersättning till sakkunniga för biträde vid utredningar m. m. För ersättning till militärassistenter bör beräknas 73 000 kronor i stället för i gällande stat upptaget belopp av 70 000 kronor. Kostnaderna för ersättning till inkvarteringschefer torde kunna uppskattas till 7 000 kronor. Anslagsposten i dess helhet skulle alltså uppgå till (10 000 + 73 000 + 7 000) 90 000 kronor.

I fråga om övrig icke-ordinarie personal torde för grundlöner till personal enligt personalplanen böra beräknas 8 613 600 kronor. I grundlöner åt sådan personal, som, enligt vad jag tidigare förordat, skall förstärka arbetskraften för de ordinarie uppgifterna, beräknar jag 91 000 kronor. Jag vill i detta sammanhang anmäla, att det på grund av den med landssekreterartjänsterna i Stockholms och Malmöhus län förenade synnerligen tyngande arbetsbördan efter företagen utredning befunnits oundgängligt att även för inneyarande budgetår uppdelade landssekreterargöromålen i vartdera länet på två befattningshavare. Detta har skett genom att Kungl. Maj:t för ettvarv av länen förordnat en biträdande landssekreterare i Cg 33. Kostnaderna för tillfällig personal ha av länsstyrelserna uppskattats till 2 494 000 kronor, varav för personal i anledning av bensinransoneringen 730 000 kronor. Då denna ransonering numera upphört och det äskade beloppet för annan tillfällig personal än för bensinransoneringen bör kunna reduceras med 200 000 kronor, torde det av länsstyrelserna beräknade beloppet kunna minskas med (730 000 + 200 000) 930 000 kronor till i runt tal 1 565 000 kronor. Å andra sidan tillkomma kostnaderna för avlöning till den tillfälligt anställda personal, vilken skall handhava de uppgifter, som övertagas från krisorganen. I fråga om priskontoren har priskontrollnämnden — med utgångspunkt från nuvarande kostnader och med reduktion av kontorens antal från 26 till 23 — beräknat kostnaderna till omkring 880 000 kronor. Emot denna uppskattning har jag ej funnit anledning till erinran. För tillfällig personal för övriga krisuppgifter beräknar jag med ledning av från livsmedelskommissionen och trafikkommissionen inhämtade uppgifter i runt tal 300 000 kronor. Jag har härvid utgått från att den f. n. erforderliga arbetskraften för hithörande göromål kan avsevärt reduceras nästa budgetår. Vikariats-, övertids- och semesterersättningar samt gottgörelse för tillsyn över ämbetslokaler beräknar jag till resp. 131 800, 200 000, 14 400 och 9 200 kronor. Anslagsposten skulle sålunda böra upptagas till (8 613 600 + 91 000 + 1 565 000 + 880 000 + 300 000 + 131 800 + 200 000 + 14 400 + 9 200) 11 805 000 kronor.

Anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie tjänstemän (representationbidrag till landshövdingarna) torde med hänsyn till att en landshövding på äldre stat beräknas avgå böra höjas till 135 000 kronor, medan anslagsposten till tilläggsförmåner till befattningshavare å äldre stat bör uppföras med oförändrat belopp, 13 000 kronor.

För rörligt tillägg erfordras 2 248 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till landshövdingarna 596 000 (+ 6 000) kronor, avlöningar till övriga tjänstemän å ordinarie stat 8 215 000 (+ 215 000) kronor, avlöningar till tjänstemän å övergångsstat 218 000 (— 17 000) kronor, arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 90 000 kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 11 805 000 (+ 955 000) kronor, särskilda förmåner till ordinarie tjänstemän 135 000 (+ 8 000) kronor, tilläggsförmåner till befattningshavare å äldre stat oförändrat 13 000 kronor samt rörligt tillägg 2 248 000 (+ 103 000) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (596 000 + 8 215 000 + 218 000 + 90 000 + 11 805 000 + 135 000 + 13 000 + 2 248 000) 23 320 000 (+ 1 270 000) kronor.

I anledning av förslagen böra vidare på personalförteckningen uppföras ytterligare 35 kontorsbiträden i Ca 8 eller sammanlagt 275 sådana tjänster. Vidare böra två tjänster såsom landskanslist och en tjänst såsom landskontorist, alla på övergångsstat i Ca 19, avföras från förteckningen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för länsstyrelserna, vilka nyss angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för länsstyrelserna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till landshövdingarna, <i>förslagsvis</i>	596 000
2. Avlöningar till övriga tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	8 215 000
3. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	218 000
4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:	
a. Ersättning till sakkunniga för biträde vid utredningar m. m., <i>förslagsvis</i>	10 000
b. Ersättning till militärassistenter, <i>förslagsvis</i>	73 000
c. Ersättning till inkvarteringschefer, <i>förslagsvis</i>	7 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	11 805 000
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie tjänstemän (representationsbidrag till landshövdingarna), <i>förslagsvis</i>	135 000

7. Tilläggsförmåner åt befattningshavare å äldre stat, <i>förslagsvis</i>	13 000
8. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 248 000

Summa förslagsanslag kronor 23 320 000;

c) till *Länsstyrelserna: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 23 320 000 kronor.

[154] 4. *Länsstyrelserna: Sjukvård m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1946/47	50 000	72 200
1947/48	60 000	91 693
1948/49	60 000	129 148
1949/50 (statsliggaren s. 1014)	70 000	
1950/51 (förslag)	110 000	

Enligt *länsstyrelsernas* beräkningar skulle de sammanlagda utgifterna för nästa budgetår uppgå till 118 500 kronor.

Departementschefen.

Medelsanvisningen för nästa budgetår torde med hänsyn till belastningen å anslaget under budgetåret 1948/49 och länsstyrelsernas beräkningar böra höjas. Jag föreslår dock, att höjningen begränsas till 40 000 kronor. Anslaget upptages alltså med 110 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelserna: Sjukvård m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 110 000 kronor.

[155] 5. *Länsstyrelserna: Reseersättningar.*

	Anslag	Nettoutgift
1946/47	275 000	409 414
1947/48	275 000	407 091
1948/49	275 000	414 841
1949/50 (statsliggaren s. 1014)	325 000	
1950/51 (förslag)	750 000	

Enligt *länsstyrelsernas* beräkningar skulle medelsbehovet under nästa budgetår uppgå till sammanlagt 392 900 kronor.

Departementschefen.

Belastningen på anslaget har under budgetåren 1946/47—1948/49 icke oväsentligt överstigit det belopp, varmed medelsanvisningen upptagits för nu löpande budgetår. Jag anser anslaget av denna anledning böra höjas med 50 000 kronor.

Under punkten 153 har jag anmält, att länsstyrelserna övertagit och beräknas komma att övertaga en del uppgifter, som åvilat krisorgan, vilka avvecklats eller komma att avvecklas. Enligt av priskontrollnämnden och trafikkommissionen gjorda uppskattningar skulle behovet av medel till reseersättningar åt den personal vid länsstyrelserna, som avses skola bestrida priskontorens och länstrafikledarnas arbetsuppgifter, kunna beräknas till sammanlagt 433 000 kronor. För egen del anser jag, att en medelsanvisning av 375 000 kronor bör vara tillfyllest för reseersättningar åt personal med krisuppgifter.

Anslaget uppföres alltså för nästa budgetår med (325 000 + 50 000 + 375 000) 750 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelserna: Reseersättningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kronor.

[156] 6. Länsstyrelserna: *Expenser.*

	Anslag	Nettoutgift
1946/47	2 200 000	3 263 736
1947/48	2 600 000	3 985 555
1948/49	2 500 000	3 696 305
1949/50 (statsliggaren s. 1015)	2 600 000	
1950/51 (förslag)	3 900 000	

Enligt av *länsstyrelserna* avgivna förslag skulle medelsbehovet för nästa budgetår uppgå till sammanlagt 3 428 801 kronor, varav för bränsle, lyse och vatten 615 700 kronor, för övriga expenser för eget behov 2 656 371 kronor samt för expenser för annat än eget behov 156 730 kronor.

Departementschefen.

Anslaget disponeras dels av statskontoret för anskaffande av s. k. fönsterkuvert för försändande till de skattskyldiga av debetsedlar samt tryckning genom postverkets försorg av anställningskort enligt förordningen den 30 april 1943 (nr 218) om skyldighet för arbetsgivare att anmäla arbetsanställning, uppbördskort och debetsedlar, dels av byggnadsstyrelsen för bestridande av kostnader för möblering av representationsrum i landshövdingebostäderna m. m., dels ock av länsstyrelserna i samtliga län för de ändamål, som angivits i länsstyrelsernas anslagsäskanden.

Enligt vad jag inhämtat ha de på statsverket fallande kostnaderna för postverkets tryckning av anställningskort m. m. uppgått till omkring 400 000 kronor för år räknat. Dessa kostnader ha alltsedan senare hälften av budgetåret 1946/47 icke uttagits av postverket och således ej belastat anslaget.

Kostnaderna för de ändamål, för vilka länsstyrelserna beräknat medel, ha enligt länsstyrelsernas egna uppgifter under de två senast förflutna bud-

getåren uppgått till cirka 3 248 000 resp. 3 423 000 kronor. Jag anser, att härför böra för nästa budgetår beräknas 3 200 000 kronor, varav 550 000 kronor till bränsle, lyse och vatten, 2 500 000 kronor till övriga expenser för eget behov samt 150 000 kronor till expenser för annat än eget behov.

Till möblering av landshövdingebostäder samt anskaffning av s. k. föns-terkuvert för debetsedlar m. m. beräknar jag 500 000 kronor.

Under punkten 153 har jag anmält, att länsstyrelserna övertagit och be-räknas komma att övertaga en del uppgifter, som åvilat krisorgan, vilka avvecklats eller komma att avvecklas. Enligt av priskontrollnämnden gjord uppskattning skulle expensbehovet nästa budgetår för priskontoren vid länsstyrelserna uppgå till cirka 227 000 kronor. För egen del har jag intet att erinra mot denna beräkning. Beloppet torde dock lämpligen kunna av-rundas till 200 000 kronor. Även övriga på länsstyrelserna överförda upp-gifter kunna medföra ökade kostnader under förevarande anslag. Då nå-gon mera tillförlitlig uppskattning av dessa kostnader f. n. icke är möjlig, anser jag mig icke böra beräkna något belopp härför.

Anslaget uppföres alltså med $(3\,200\,000 + 500\,000 + 200\,000)$ 3 900 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelserna: Expenser* för budgetåret 1950/51
anvisa ett förslagsanslag av 3 900 000 kronor.

[157] 7. *Länsstyrelserna: Publikationstryck.*

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	120 000	139 348
1948/49	130 000	144 601
1949/50 (statsliggaren s. 1018)	130 000	
1950/51 (förslag)	130 000	

Länsstyrelserna ha uppskattat medelsbehovet för nästa budgetår till 148 200 kronor.

Departementschefen.

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelserna: Publikationstryck* för budgetåret
1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 130 000 kronor.

[158] 8. *Landsfogdarna m. fl.: Avlöningar.*

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	760 000	644 616
1949/50 (statsliggaren s. 1018)	760 000	
1950/51 (förslag)	925 000	

I anslagsframställningar för nästa budgetår ha *länsstyrelserna* beräknat, att för den under länsstyrelserna sorterande personalen skulle erfordras sammanlagt 604 865 kronor.

Riksåklagarämbetet har dels i skrivelse den 31 augusti 1949 gjort framställning om medel för den ämbetet underställda åklagaraspirantorganisationen — ambulerande landsfogdeassistenter och aspiranter — dels i skrivelse den 7 oktober 1949 hemställt om anvisande för innevarande budgetår av ytterligare medel till aspirantorganisationen, dels i skrivelse den 18 oktober 1949 föreslagit inrättande av två nya biträdande landsfogdetjänster och dels samma dag avgivit utlåtande över en av länsstyrelsen i Västerbottens län gjord framställning om inrättande av en tjänst som biträdande landsfogde i länet.

I *skrivelsen den 31 augusti 1949* anför riksåklagarämbetet beträffande behovet av åklagaraspiranter.

Den pågående och i viss mån oförutsett snabba utbyggnaden av åklagarorganisationen i städerna i anledning av rättegångsreformen har medfört stort behov av åklagaraspiranter. Bortsett från Stockholm skola under den närmaste framtiden 25 stadsfiskaltjänster besättas. För vikariat vid tjänstledighet, sjukdom, semester o. dyl. inom stadsfiskalsorganisationen erfordras åtminstone 10 nya befattningshavare. Stadsfiskalsorganisationen skulle alltså behöva förstärkas med $(25 + 10)$ 35 befattningshavare.

Rättegångsreformen har för landsfogdarna i åtskilliga län medfört, att deras arbetsbörda nu är så stor, att risk föreligger för att de icke skola behörigen kunna fullgöra alla sina tjänsteåligganden. Under de senaste åren har landsfogdeorganisationen förstärkts genom att de fasta landsfogdeassistenttjänsterna i fem län utbyts mot biträdande landsfogdebefattningar. Fasta assistenttjänster finnas f. n. inrättade i fyra län. Ytterligare behov av kvalificerad arbetskraft föreligger i vissa av dessa län. I flera av de övriga 15 länen, där landsfogdarna sakna biträde av juridiskt utbildad personal, erfordras sådan arbetskraft antingen stadigvarande eller under vissa tider. Den behövliga förstärkningen av landsfogdeorganisationen utgöres enligt riksåklagarämbetets mening av 10 befattningshavare.

Det totala behovet av befattningshavare inom åklagarorganisationen uppgår alltså till $(35 + 10)$ 45 befattningshavare. Mot detta behov svarar en tillgång på 30 senast våren 1951 utbildade åklagaraspiranter, som icke inneha eller varaktigt uppehålla fast tjänst. Ytterligare $(45 - 30)$ 15 aspiranter måste sålunda antagas.

I Stockholm har antalet åklagare under senare tid ökats från 14 till 29. Denna ansvällning har medfört, att nyantagna aspiranter i stället för att utbildas måst förordnas såsom åklagare. Utbildningen för dessa aspiranter har sålunda måst framskjutas i tiden. Det är nu nödvändigt, att aspiranterna erhålla sin utbildning. Med hänsyn till arbetsbelastningen är det knappast möjligt att påbörja utbildningen av mer än 5 av dessa aspiranter för ett vart av följande tre budgetår.

Ämbetet beräknar, att 3 av de 15 nya aspiranterna skola kunna antagas fr. o. m. den 1 oktober 1949 och återstående 12 fr. o. m. den 1 juli 1950, samt att 5 aspiranter, vilka f. n. uppehålla åklagartjänst i Stockholm skola påbörja sin utbildning under nästa budgetår.

Sedan det nu aktuella behovet av åklagarpersonal till städerna blivit tillgodosett synes nämnvärd ytterligare utbyggnad av åklagarorganisationen knappast vara att förvänta, varför den årliga nyanlagningen av aspiranter kan beräknas successivt nedgå.

På personalförteckningen äro f. n. uppförda 8 tjänster såsom ambulerande landsfogdeassistent. Riksåklagarämbetet hemställer, att för nästa budgetår 7 assistenter upptagas på förteckningen. F. n. äro 3 sådana tjänster tillsatta. Ytterligare tre tjänster beräknas bliva tillsatta under innevarande och en under nästa budgetår. Ämbetet räknar med att innehavarna av nämnda sju tjänster skola förordnas antingen å fasta åklagartjänster eller såsom biträdande åklagare i städerna. Därest så icke skulle bliva fallet anses emellertid möjlighet böra föreligga att bibehålla dem vid deras anställning som ambulerande assistenter.

Medelsbehovet har av ämbetet beräknats på följande sätt. Till grundlöner åt 3 ambulerande landsfogdeassistenter (Ce 25) beräknas 32 400 kronor och till grundlöner åt 4 assistenter (Ce 23), vilka erfordras som arbetsbiträde inom landsfogdeorganisationen, 38 736 kronor. Kostnaderna — rörligt tillägg ej inräknat — för utbildning av övriga aspiranter, vilka redan finnas på banan, beräknas till 67 056 kronor. För de 15 aspiranter, som skola antagas senast den 1 juli 1950, beräknas i grundlöner 112 860 kronor. Vidare beräknas de 5 aspiranter, vilka tjänstgöra såsom åklagare i Stockholm och som avses skola erhålla utbildning fr. o. m. nästa budgetår, i grundlöner draga 38 880 kronor. Hela behovet av grundlöner skulle alltså uppgå till i runt tal $(32\,400 + 38\,736 + 67\,056 + 112\,860 + 38\,880)$ 290 000 kronor.

I *skrivelsen den 7 oktober 1949* hemställer riksåklagarämbetet om ett tilläggsanslag av 80 000 kronor för aspirantorganisationen för innevarande budgetår. Ämbetet anför.

Såsom i skrivelsen den 31 augusti 1949 anförts har den snabba utbyggnaden av åklagarorganisationen i städerna medfört, att åklagaraspiranternas utbildning måst uppskjutas. Det är erforderligt att de nya 15 aspiranter, vilka beräknats bliva antagna senast fr. o. m. den 1 juli 1950, redan under innevarande budgetår påbörja sin tjänstgöring. Under budgetåret tillgängliga medel för grundlöner — 170 000 kronor — beräknas emellertid ej förslå till avlönande av flera än 3 av dessa 15 aspiranter. Anledningen härtill är, att äldre åklagaraspiranter måste utbildas i en omfattning, som ej kunnat förutses. Medel erfordras alltså till avlönande av 12 aspiranter. Härulöver anser ämbetet det med hänsyn till landsfogdarnas arbetsbörda ofrånkomligt, att medel anvisas för 4 i tjänst varande ambulerande landsfogdeassistenter. Kostnaderna beräknas till sammanlagt 77 400 kronor eller i runt tal 80 000 kronor. Framhållas må, att av det för aspirantorganisationen för budgetåret 1948/49 beräknade beloppet en besparing på cirka 90 000 kronor uppstått till följd av nödtvungen förskjutning i aspirantutbildningen.

I *skrivelsen den 18 oktober 1949* hemställer riksåklagarämbetet på anförda skäl, att de fasta landsfogdeassistenttjänsterna (Ce 25) i Kopparbergs 16 — *Bihang till riksdagens protokoll 1950. 1 saml. Nr 1. Bil. 13.*

och Norrbottens län utbytas mot tjänster såsom biträdande landsfogde (Ce 30). I *utlåtandet samma dag* tillstyrker ämbetet en av länsstyrelsen i Västerbottens län gjord framställning om enahanda utbyte i detta län.

Departementschefen.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän torde böra uppföras med 375 000 kronor.

Vad angår anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal anser jag mig f. n. icke kunna tillstyrka ändring av assistenttjänsterna i Kopparbergs, Västerbottens och Norrbottens län till tjänster såsom biträdande landsfogde.

Länsstyrelserna ha beräknat sammanlagt 165 000 kronor för avlönande av biträdande landsfogdar och fasta assistenter. Mot denna beräkning har jag icke något att erinra. Medelsbehovet för aspirantorganisationen har av riksåklagarämbetet uppskattats till 290 000 kronor. Då staten åtagit sig att ansvara för utbildningen av aspiranter på stadsfiskals- och landsfogdetjänster samt trängande behov föreligger att utbilda ett ökat antal sådana aspiranter, anser jag mig böra godtaga ämbetets medelsberäkning.

Av den lämnade redogörelsen framgår även, att bristen på färdigutbildade åklagare är så stor, att utbildningen redan under innevarande budgetår bör intensifieras. För detta ändamål beräknar riksåklagarämbetet skola erfodras — utöver tidigare för budgetåret anvisade medel — 80 000 kronor. Med hänsyn till vad nyss anförts samt på de av ämbetet anförda skälen anser jag, att detta förslag bör bifallas. Hemställan om överskridande av icke-ordinarieposten för innevarande budgetår för berörda ändamål gör jag i annat sammanhang.

Den under anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal för nästa budgetår erforderliga medelsanvisningen skulle alltså utgöra (165 000 + 290 000) 455 000 kronor.

För rörligt tillägg beräknar jag 95 000 kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (375 000 + 455 000 + 95 000) 925 000 kronor.

På personalförteckningen torde i enlighet med riksåklagarämbetets förslag fr. o. m. nästa budgetår böra upptagas 7 ambulerande landsfogdeassistenter i Ce 25.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bestämma, att personalförteckningen för landsfogdarna m. fl. skall upptaga 7 tjänster såsom ambulerande landsfogdeassistent i Ce 25;

b) fastställa följande avlöningsstat för landsfogdarna m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	375 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	455 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	95 000

Summa förslagsanslag kronor 925 000;

c) till *Landsfogdarna m. fl.*: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 925 000 kronor.

[159] 9. *Landsfogdarna m. fl.*: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	96 000	153 440
1948/49	105 000	185 050
1949/50 (statsliggaren s. 1020)	125 000	
1950/51 (förslag)	155 000	

Länsstyrelserna ha uppskattat medelsbehovet för nästa budgetår till 182 385 kronor.

Departementschefen.

Jag beräknar anslagsposten till sjukvård m. m. till samma belopp som för löpande budgetår eller sålunda till 1 000 kronor.

Belastningen på posten till reseersättningar under budgetåren 1947/48 och 1948/49 har enligt länsstyrelsernas uppgifter uppgått till 90 500 resp. 123 300 kronor. För budgetåren hade icke beräknats större belopp än resp. 50 000 och 59 000 kronor. För innevarande budgetår har posten upptagits med 79 000 kronor. För att bli anpassad efter den erforderliga medelsåtgången torde posten bära uppräknas. I avvaktan på närmare erfarenhet föreslår jag emellertid, att posten för nästa budgetår höjes endast med 21 000 kronor och alltså bestämmas till 100 000 kronor.

Posten till expenser — för innevarande budgetår uppförd med 45 000 kronor — torde, med hänsyn till att belastningen under vart och ett av de två sist förflutna budgetåren uppgått till i runt tal 59 000 kronor, bära höjas med 9 000 till 54 000 kronor.

Anslaget uppföres alltså med (1 000 + 100 000 + 54 000) 155 000 (+ 30 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Landsfogdarna m. fl.*: Omkostnader för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 155 000 kronor.

[160] 10. *Häradsskrivarna m. fl.*: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	7 480 000	8 426 768
1949/50 (statsliggaren s. 1021)	7 790 000	
1950/51 (förslag)	8 310 000	

I skrivelser, som inkommit under augusti och september 1949, ha *länsstyrelserna* avgivit förslag rörande anslaget under nästa budgetår.

Beträffande personalorganisationen ha tre länsstyrelser ifrågasatt inrättande av nya ordinarie tjänster i enlighet med sina till 1947 års biträdesutredning avgivna förslag. Därutöver ha länsstyrelserna, såvitt gäller befattningar, som skola uppföras på personalförteckningen, framfört förslag om överförande av 49 icke-ordinarie biträden på ordinarie stat.

Vad angår medelsbehovet under de olika anslagsposterna ger en sammanställning av förslagen vid handen, att länsstyrelserna beräknat till *avlöningar till ordinarie tjänstemän* 2 607 605 kronor, till *avlöningar till icke-ordinarie personal* 5 172 483 kronor, till *tilläggsförmåner åt befattningshavare å äldre stat* 15 060 kronor och till *rörligt tillägg* 878 695 kronor. Sammanlagda medelsbehovet utgör alltså enligt denna uppskattning $(2\,607\,605 + 5\,172\,483 + 15\,060 + 878\,695)$ 8 673 843 kronor.

Departementschefen.

Med hänsyn till pågående utredning angående löneställningen för den statliga biträdespersonalen kan jag icke tillstyrka inrättande av andra ordinarie biträdesbefattningar än kontorsbiträdestjänster. Enligt grunderna för den reglerade befordringsgången böra således fr. o. m. nästa budgetår 49 nya ordinarie kontorsbiträdestjänster uppföras på personalförteckningen för häradsskrivarna m. fl. Antalet ordinarie kontorsbiträden skulle därefter uppgå till 113.

Vad angår beräkningen av medelsbehovet för nästa budgetår torde anslagsposten till avlöningar till ordinarie personal böra upptagas till 2 600 000 kronor. Härav utgöra i runt tal 2 483 000 kronor grundlöner, 87 000 kronor övergångsvis utgående ersättning till häradsskrivare för mistade sportler och 30 000 kronor vikariatsersättningar.

Under anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal erfordras 4 174 000 kronor till grundlöner till personal enligt gällande personalplan, 452 000 kronor till tillfällig personal, 84 000 kronor till vikariatsersättningar, 104 000 kronor till övertidsersättningar samt 6 000 kronor till semesterersättningar. Posten bör alltså bestämmas till $(4\,174\,000 + 452\,000 + 84\,000 + 104\,000 + 6\,000)$ 4 820 000 kronor.

För tilläggsförmåner åt befattningshavare å äldre stat torde böra anvisas 15 000 kronor.

Medelsbehovet för rörligt tillägg uppskattar jag till 875 000 kronor.

Anslaget bestämmes alltså till $(2\,600\,000 + 4\,820\,000 + 15\,000 + 875\,000)$ 8 310 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) besluta, att personalförteckningen för häradsskrivarna m. fl. skall upptaga 113 ordinarie kontorsbiträdestjänster i lönegrad Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för häradsskrivarna m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	2 600 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, förslagsvis	4 820 000
3. Tilläggsförmåner åt befattningshavare å äldre stat, förslagsvis	15 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	875 000
Summa förslagsanslag kronor	8 310 000;

c) till *Häradsskrivarna m. fl.*: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 8 310 000 kronor.

[161] 11. Häradsskrivarna m. fl.: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	740 000	1 052 207
1949/50 (statsliggaren s. 1024)	815 000	
1950/51 (förslag)	932 000	

Länsstyrelserna ha uppskattat medelsbehovet för nästa budgetår till sammanlagt 1 017 900 kronor.

Departementschefen.

Anslagsposten till sjukvård torde med hänsyn till belastningen under budgetåret 1948/49, 41 500 kronor, böra något höjas. Jag föreslår, att posten, i avvaktan på vidare erfarenhet, bestämmas till 35 000 kronor.

Belastningen på anslagsposten till expenser under de två senast förflutna budgetåren har enligt länsstyrelsernas uppgifter uppgått till resp. 634 000 och 700 000 kronor. Posten torde i anseende härtill böra uppräknas något. Jag föreslår, att den för nästa budgetår upptages till 600 000 kronor.

För reseersättningar och övriga utgifter (kurskostnader) beräknar jag oförändrat 250 000 resp. 47 000 kronor.

Anslaget uppföres alltså med (35 000 + 600 000 + 250 000 + 47 000) 932 000 (+ 117 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Häradsskrivarna m. fl.*: Omkostnader för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 932 000 kronor.

[162] 12. Landsfiskalerna m. fl.: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	10 900 000	11 243 310
1949/50 (statsliggaren s. 1026)	11 800 000	
1950/51 (förslag)	11 950 000	

I skrivelser, som inkommit under augusti och september 1949, ha *länsstyrelserna* avgivit förslag rörande anslaget under nästa budgetår.

Vad angår personalorganisationen har länsstyrelsen i Västerbottens län anmält, att den vid länsstyrelsen tjänstgörande landsfiskalen å övergångsstat i Ca 25 numera pensionerats. Två länsstyrelser ha ifrågasatt inrättande av nya ordinarie tjänster i enlighet med sina till 1947 års biträdesutredning avgivna förslag. Utöver dessa förslag ha länsstyrelserna, såvitt gäller befattningar, som skola uppföras på personalförteckningen, framlagt förslag om överförande av 8 icke-ordinarie biträden för skriv- och kontorsgöromål på ordinarie stat.

I fråga om medelsbehovet under de olika anslagsposterna ger en sammanställning av förslagen vid handen, att länsstyrelserna beräknat till *avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat* 5 297 233 kronor, till *avlöningar till icke-ordinarie personal* 5 204 444 kronor, till *arvoden till landsfiskalselever m. fl.* 365 100 kronor samt till *rörligt tillägg* 1 229 503 kronor. Sammanlagda medelsbehovet utgör alltså enligt dessa beräkningar (5 297 233 + 5 204 444 + 365 100 + 1 229 503) 12 096 280 kronor. Ersättning från städerna Trollhättan och Karlskoga har upptagits till 18 049 kronor. För nästa budgetår skulle i enlighet härmed erfordras (12 096 280 — 18 049) 12 078 231 kronor.

Departementschefen.

I enlighet med länsstyrelsernas förslag förordar jag, att 8 icke-ordinarie biträden för skriv- och kontorsgöromål enligt grunderna för den reglerade befordringsgången fr. o. m. nästa budgetår erhålla ordinarie kontorsbiträdestjänster. Antalet ordinarie kontorsbiträden skulle vid bifall härtill uppgå till 149. I övrigt anser jag mig icke kunna tillstyrka inrättande av nya ordinarie tjänster.

Vidare torde en av de på övergångsstat uppförda landsfiskalstjänsterna i lönegrad Ca 25 fr. o. m. nästa budgetår avföras från personalförteckningen.

Vad angår beräkningen av medelsbehovet för nästa budgetår torde under anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat böra beräknas 5 288 000 kronor för grundlöner och 2 000 kronor för vikariatsersättningar. Posten upptages alltså till (5 288 000 + 2 000) 5 290 000 kronor.

Till avlöningar till icke-ordinarie personal torde anvisas 5 100 000 kronor. Härav utgöra 4 586 000 kronor grundlöner till personal enligt personalplanen, 378 000 kronor ersättning till tillfällig personal, 100 000 kronor vikariatsersättning, 32 000 kronor övertidsersättning och 4 000 kronor semesterersättning.

Anslagsposten till arvoden till landsfiskalselever m. fl. beräknar jag till 365 000 kronor.

För rörligt tillägg erfordras 1 213 000 kronor.

I ersättning från städerna Trollhättan och Karlskoga kan antagas komma att inflyta 18 000 kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (5 290 000 + 5 100 000 + 365 000 + 1 213 000 — 18 000) 11 950 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att å personalförteckningen för landsfiskalerna m. fl. skola upptagas 149 ordinarie kontorsbiträdes-tjänster samt att från personalförteckningen skall avföras 1 tjänst som landsfiskal å övergångsstat i lönegrad Ca 25;

b) godkänna följande avlöningsstat för landsfiskalerna m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	5 290 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	5 100 000
3. Arvoden till landsfiskalselever m. fl., <i>förslagsvis</i>	365 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 213 000

Summa kronor 11 968 000;

Särskilda uppbördsmedel.

Ersättning från Trollhättans och Karlskoga städer	18 000
---	--------

Summa förslagsanslag kronor 11 950 000;

c) till *Landsfiskalerna m. fl.*: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 11 950 000 kronor.

[163] 13. Landsfiskalerna m. fl.: Omkostnader.

	Anslag]	Nettoutgift
1947/48	2 063 000	2 504 530
1948/49	2 063 000	2 779 282
1949/50 (statsliggaren s. 1033)	2 200 000	
1950/51 (förslag)	2 535 000	

Länsstyrelserna ha uppskattat medelsbehovet för nästa budgetår till sammanlagt 2 729 510 kronor.

Departementschefen.

Anslagsposten till sjukvård m. m. belastades förra budgetåret med 64 000 kronor. Med hänsyn härtill torde posten böra höjas. Jag föreslår, att den för nästa budgetår uppföres med 50 000 kronor.

För reseersättningar förbrukades under föregående budgetår något över 1 200 000 kronor. Medelsanvisningen torde med hänsyn härtill böra ökas. Jag vill dock förordna, att för nästa budgetår icke beräknas större belopp än 1 100 000 kronor.

Belastningen på anslagsposten till expenser under budgetåren 1947/48 och 1948/49 har enligt länsstyrelsernas uppgifter uppgått till 912 000 resp. 991 000 kronor. För 1949/50 anvisades till ändamålet 775 000 kronor. För att bli bättre anpassad efter den erforderliga medelsåtgången torde posten för nästa budgetår böra upptagas till 900 000 kronor. I detta sammanhang vill jag erinra, att Kungl. Maj:t numera plägar medgiva, att möbler till nyuppsatta kontor för landsfiskaler få anskaffas med anlitande av ifrågasvarande anslagspost.

De i anslagsposten till övriga utgifter ingående delposterna till antagningsnämndens verksamhet, handledning under landsfiskalsaspiranternas praktiska polistjänstgöring och kostnader för distriktsåklagarkurs torde böra anvisas med oförändrade belopp eller resp. 2 000, 1 000 och 14 000 kronor. Delposten till lokalbidrag m. m., vilken av länsstyrelserna beräknats till 468 580 kronor, torde böra uppföras med 450 000 kronor. Budgetåret 1948/49 belastades delposten till kostnader för tjänstedräkt med i runt tal 28 000 kronor. Jag förordar, att delposten för nästa budgetår höjes till 18 000 kronor. Anslagsposten till övriga utgifter bör alltså upptagas till (2 000 + 1 000 + 14 000 + 450 000 + 18 000) 485 000 kronor.

Anslaget uppföres alltså med (50 000 + 1 100 000 + 900 000 + 485 000) 2 535 000 (+ 335 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Landsfiskalerna m. fl.: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 535 000 kronor.

E. Polisväsendet.**[164] 1. Statspolisintendenten m. fl.: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	147 000	152 505
1949/50 (statsliggaren s. 1037)	163 000	
1950/51 (förslag)	166 600	

Yrkande.

Statspolisintendenten (skr. 31/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 20 000 kronor.

	Ökning
1. 1 kanslibiträde Ce 11 vid kriminalavdelningen i Stockholm	6 228
1 kanslibiträde Ce 11 vid avdelningen i Göteborg	5 964
1 skrivbiträde i reglerad befordringsgång vid ordningsavdelningen i Stockholm ..	4 260
2. Omräkning:	
reglerad befordringsgång för biträdespersonal, löneklassuppflyttningar, avrundning	
m. m.	3 548
	20 000

Motiv.

1) Vid statspolisen finnas 1 kanslibiträde i Ce 11, 3 kontorsbiträden i Ca 8 samt 16 icke ordinarie biträden för skriv- och kontorsgöromål. Kanslibiträdet är placerat vid statspolisintendentens expedition i Stockholm; av kontorsbiträdena tjänstgöra tre vid kriminalstatspolisens avdelning i Stockholm och ett vid avdelningen i Göteborg. För att i möjligaste mån undvika anställande av ny polispersonal bör denna personal om möjligt frigöras från sådant mindre kvalificerat kontorsarbete, som kan utföras av billigare arbetskraft. Den föreslagna utökningen med två kanslibiträden är helt betingad av den ökade arbetsbörda, som den nya rättegångsordningen medfört för kriminalstatspolisen. Biträdena avses huvudsakligen bliva sysselsatta med stenografarbete i anslutning till förundersökningar i brottmål och måste därför besitta mycket goda färdigheter i stenografi. De böra vidare ha sådana kvalifikationer, att de även eljest i viss utsträckning kunna deltaga i förundersökningsarbetet. De avses därvid närmast komma att anförtrons en del av de uppgifter, som ankomma på en polissyster. Möjligen kan det framdeles visa sig lämpligt att låta befattningshavarna undergå viss utbildning vid statens polisskola. För att möjliggöra lämpligt personval synas befattningshavarna icke böra placeras lägre än i Ce 11. Vidare erfordras ett kontorsbiträde vid ordningsstatspolisavdelningen i Stockholm. Denna avdelning sysselsätter i vanlig polistjänst 1 kommissarie, 3 överkonstaplar och 44 konstaplar, men disponerar ännu icke något skrivbiträde.

Yttranden.

Statskontoret. För innevarande budgetår ha statsmakterna ansett sig icke böra tillmötesgå hemställan om medel till ett kanslibitråde vid statspolisavdelningen i Stockholm. Då några nya omständigheter icke synas ha tillkommit, som böra föranleda ändrat ställningstagande, kan statskontoret icke tillstyrka det nya förslaget. Av samma skäl bör med inrättande av en liknande tjänst vid statspolisavdelningen i Göteborg tills vidare anstå.

Statens lönenämnd. Därest frågan om de föreslagna kanslibiträdestjänsternas lönegradsplacering icke anses böra underställas 1947 års biträdesutredning, är från lönenämndens sida icke något att erinra mot tillämpning av den föreslagna löneställningen.

Departementschefen.

Jag kan f. n. icke tillstyrka inrättandet av de föreslagna nya biträdestjänsterna. Anslaget bör således uppräknas endast med hänsyn till de automatiska utgiftsökningarna, som jag beräknar till 3 600 kronor.

Jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången bör ett kontorsbiträde i Ce 8 överföras till ordinarie stat.

Anslaget beräknas sålunda: avlöning till statspolisintendenten samt kostnader för hans pensionering, oförändrat 25 900 kronor, avlöningar till ordinarie tjänstemän 36 700 (+ 4 800) kronor, avlöningar till icke-ordinarie personal 89 700 (— 1 500) kronor, rörligt tillägg 14 300 (+ 300) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (25 900 + 36 700 + 89 700 + 14 300) 166 600 (+ 3 600) kronor.

I personalförteckningen för statspolisintendenten m. fl. bör antalet kontorsbiträden i Ca 8 ökas från 3 till 4.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga nyss angiven ändring i personalförteckningen för statspolisintendenten m. fl.;

b) godkänna följande avlöningsstat för statspolisintendenten m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till statspolisintendenten samt kostnader för hans pensionering, <i>förslagsvis</i>	25 900
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	36 700
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	89 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	14 300

Summa förslagsanslag kronor 166 600;

c) till *Statspolisintendenten m. fl.: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 166 600 kronor.

[165] 2. *Statspolisorganisationen: Inköp av motorfordon m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	174 500	62 926
1949/50 (statsliggaren s. 1038)	174 500	
1950/51 (förslag)	174 500	

Vid ingången av budgetåret 1948/49 fanns å anslaget en reservation av omkring 141 400 kronor. Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 162 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkande.

Statspolisintendenten (skr. 31/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 85 500 kronor.

	Anslag 1949/50	Förslag	Ökning
1. Inköp av motorfordon	162 000	245 500	83 500
2. Inköp av polishundar	500	2 500	2 000
			85 500

Motiv.

Medelsbehovet beräknas med utgångspunkt från att reservationen per den 1/7 1949 icke kan disponeras för att tillgodose nya ändamål. Av reservationen hänförde sig 138 800 kronor till inköp av motorfordon, 1 400 kronor till inköp av ridhästar och 1 200 kronor till inköp av polishundar.

1) Motorfordonsbeståndet bör utökas med en personbil vid envar av avdelningarna i Stockholm, Norrköping, Kalmar, Karlskrona, Malmö, Skövde och Luleå samt en skåpbil vid avdelningen i Stockholm. Det ökade behovet av bilar sammanhänger till övervägande del med den ökning av kriminalstatspolisens arbetsbörda, som inträtt väsentligen på grund av den nya rättegångsordningens genomförande. Om kriminalpolispersonalen i större utsträckning än hittills kunde tillhandahållas motorfordon i tjänsten, skulle tjänstgöringstiden i högre grad kunna utnyttjas effektivt. Därigenom synas eljest nödvändiga personalutökningar till en del kunna undvikas. Skåpbilen erfordras huvudsakligen för godstransporter inom Stockholm till och från statspolisens centralförråd. Bilen torde därjämte fylla ett behov i samband med större poliskommenderingar och i vissa fall vid transporter av omhändertagna personer. För de nämnda ändamålen ha hitintills antingen statspolisens personbilar fått användas eller också privata firmor måst anlitas.

Inköpskostnaden för bilarna beräknas till 9 500 kronor per personbil,

¹ Med tillägg av förefintlig reservation per den 1 juli 1948 uppgår posten till 189 800 kronor.

inräknat viss specialutrustning, samt för skåpbilen 10 000 kronor. Genom försäljning av två motorcyklar (i Göteborg och Malmö) kan förväntas inflyta 3 000 kronor. För nyinköp skulle alltså åtgå ($7 \times 9\,500 + 10\,000 - 3\,000$) 73 500 kronor.

I enlighet med de normer, som tidigare tillämpats, böra sådana bilar utbytas, som tillryggalagt en vägsträcka av omkring 12 500 mil. Med tillämpning härav böra nästa budgetår 14 bilar utbytas. Dessutom böra de två motorcyklar, som finnas vid avdelningen i Stockholm, ersättas med nya. Kostnaderna för dessa utbyten beräknas för bilarna till 168 000 kronor och för motorcyklarna till 4 000 kronor eller tillhopa 172 000 kronor. Det förutsättes, att flera än 14 bilar må kunna utbytas, därest kostnadsramen icke brytes.

Den sammanlagda kostnaden för inköp av motorfordon beräknas sålunda till ($73\,500 + 172\,000$) 245 500 (+ 83 500) kronor.

2) Fr. o. m. budgetåret 1947/48 omfattar statspolisens hundorganisation 15 till olika avdelningar förlagda hundar. F. n. finnas sålunda tjänstehundar vid samtliga ordningsavdelningar utom de i Eskilstuna, Västerås, Karlskrona och Skövde. Emellertid ha även dessa avdelningar framställt önskemål om att bliva tilldelade tjänstehund. Från ordningsavdelningen i Stockholm har gjorts framställning om ytterligare en tjänstehund. Erfarenheterna av hundorganisationen giva vid handen, att densamma måste tillmätas betydande värde. Med hänsyn härtill bör den nuvarande organisationen utökas med 5 hundar. Dessutom föreslås, att liksom tidigare 2 äldre hundar ersättas med nya.

Inköpspriset för en tjänstehund uppskattas till omkring 350 kronor. För inköp av 7 hundar beräknas i runt tal 2 500 (+ 2 000) kronor.

Yttrande.

Statskontoret. Med hänsyn till den förefintliga reservationen å anslaget förefaller det statskontoret tillfyllest att uppföra anslaget med oförändrat belopp.

Departementschefen.

Jag kan i nuvarande läge icke tillstyrka större utökning av statspolisens bilpark än med fyra personbilar jämte den begärda skåpbilen. Kostnaderna för inköpet med avdrag av vad som kan inflyta vid föreslagen försäljning av två motorcyklar beräknar jag till 44 000 kronor. För utbyte av 14 bilar och 2 motorcyklar räknar jag med 164 000 kronor. Medelsbehovet för inköp av motorfordon uppskattar jag således till 208 000 kronor. Enligt vad jag under hand inhämtat kan man förvänta, att å den del av reservationen å anslaget, vilken belöper på inköp av motorfordon, kommer att uppstå en besparing av omkring 47 000 kronor. Med hänsyn härtill torde anslagsposten till inköp av motorfordon böra uppföras med (208 000 —

47 000) 161 000 kronor eller 1 000 kronor mindre än för innevarande budgetår.

Statspolisintendentens hemställan om medel till utökning av polishundorganisationen med 5 hundar och till ersättningsköp av 2 hundar anser jag mig böra tillstyrka. Med hänsyn till den förefintliga reservationen behöver anslagsposten emellertid icke höjas med mer än 1 000 kronor.

I enlighet med det anförda torde anslaget för nästa budgetår böra uppföras med ett oförändrat belopp av 174 500 kronor. Härav torde enligt gällande principer ett belopp av 161 000 kronor böra avräknas mot automobilskattemedlen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statspolisorganisationen: Inköp av motorfordon m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 174 500 kronor, därav 161 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[166] 3. Statspolisorganisationen: Underhålls-, drift- och expeditionskostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	530 000	596 065
1949/50 (statsliggaren s. 1038)	709 000	
1950/51 (förslag)	660 000	

Av anslaget för löpande budgetår skola 301 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkande.

Statspolisintendenten (skr. 31/8 1949) föreslår, att anslaget minskas med 44 800 kronor.

	Anslag 1949/50	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Polishundorganisationen.....	12 100	21 600	+ 9 500
2. Underhåll och drift av motorfordon samt underhåll och vård av velocipeder	600 000	538 000	— 62 000
3. Expeditionskostnader, inköp av diverse materiel och löpande utgifter i övrigt	62 500	70 200	+ 7 700
			— 44 800

Motiv.

1) Under föregående punkt har föreslagits, att antalet hundar ökas från 15 till 20. Med de beräkningsgrunder, som tillämpas för nuvarande budgetår, erfordras för underhåll och vård av 20 hundar i runt tal 12 200 (+ 3 100) kronor. Kostnader för veterinärvård, ansvarighetsförsäkring och oförutsedda utgifter samt kostnader för hundskatt beräknas till (2 500 + 700)

3 200 (+ 200) kronor. I detta belopp ingår även beräknad kostnad för anlitande av sakkunnig hjälp vid inköp av hundar samt för tillsyn över hundarnas vård och tjänstduglighet.

De fem nyanskaffade hundarna jämte deras förare böra genomgå en grundläggande utbildningskurs under omkring sex veckor. Därjämte böra sju hundar jämte förare, vilka tidigare erhållit första utbildning, undergå fortsatt utbildning under omkring tre veckor. Denna kurs bör lämpligen läggas i anslutning till senare delen av den för första utbildningen avsedda kursen. Kurserna böra förläggas till arméhundgården i Sollefteå. Kostnaderna för kurserna beräknas till 6 200 (+ 6 200) kronor.

2) Liksom i föregående års statförslag räknas med en sammanlagd körsträcka för motorfordonen av omkring 300 000 mil. Genom sträng ekonomisering och genom att mindre vagntyper i rätt stor omfattning anskaffats för kriminalpolistjänst har bensinförbrukningen numera kunnat sänkas från i medeltal 1,9 till 1,6 liter för körd mil. Oljeförbrukningen uppgår till 0,025 liter för mil. Då bensinpriset genomsnittligen utgör 70 öre och oljepriset 1 krona 60 öre för liter, kunna kostnaderna för drivmedel och olja uppskattas till (336 000 + 12 000) 348 000 kronor.

Kostnaderna för reparationer m. m. beräknas i likhet med för innevarande budgetår till 150 000 kronor. Övriga i delposten ingående utgifter såsom kostnader för bilskatt, försäkring, bilgummi, underhåll och vård av cyklar m. m. upptagas oförändrat till 40 000 kronor.

Hela delposten för underhåll och drift av motorfordon samt underhåll och vård av velocipeder skulle sålunda böra beräknas till (348 000 + 150 000 + 40 000) 538 000 (— 62 000) kronor.

3) Kostnaden för löpande utgifter i egentlig mening uppskattas oförändrat till 45 000 kronor. Till nyanskaffning av nio skrivmaskiner och två räknemaskiner begäres 5 600 kronor. För underhåll och vård samt erforderlig besiktning av statspolisens tillhöriga skjutvapen, för justering och reparation av statspolisens bilvagnar samt för komplettering av laboratorie- och fotografisk utrustning beräknas 1 000, 4 000 och 2 000 kronor. För prövande av nya uppslag och utexperimenterande av förbättringar inom polisens verksamhetsområde upptages ett belopp av 1 000 kronor.

Från flera av statspolisens avdelningar ha framställts önskemål, att avdelningarna måtte utrustas med ljudupptagningsapparater. Dessa, som avses komma till användning vid förhör, synas vara ägnade att underlätta kriminalpolispersonalens arbete. För vinnande av vidare erfarenheter hemställles om medel till anskaffande av tre ljudupptagningsapparater, vilka skulle tilldelas kriminalavdelningarna i Stockholm, Göteborg och Malmö. Kostnaden för dessa apparater jämte erforderlig utrustning uppskattas till 6 600 kronor.

Under budgetåret 1950/51 beräknas vid några av statspolisens avdelningar viss utökning av lokalerna komma att ske. För nyanskaffning av möbler,

armatur m. m. till dessa avdelningar ävensom för komplettering, utbyten och reparationer av möbler vid övriga avdelningar beräknas 5 000 kronor.

Delposten upptages sålunda till (45 000 + 5 600 + 1 000 + 4 000 + 2 000 + 1 000 + 6 600 + 5 000) 70 200 (+ 7 700) kronor.

Yttrande.

Statskontoret har lämnat framställningen utan erinran.

Departementschefen.

Förslaget att höja posten till expeditionskostnader anser jag mig icke kunna biträda i vidare mån än att jag föreslår posten uppräknad med 3 500 kronor. Jag räknar härvid med att inom ramen för beloppet under denna delpost tre ljudupptagningsapparater skola kunna inköpas.

I övrigt godtagar jag statspolisintendentens beräkningar.

Anslaget uppföres alltså med (709 000 + 9 500 — 62 000 + 3 500) 660 000 (— 49 000) kronor. Härav bör enligt gällande principer ett belopp av 270 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statspolisorganisationen: Underhålls-, drift- och expeditionskostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 660 000 kronor, därav 270 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[167] 4. Statspolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistrikten.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	3 800 000	4 690 940
1949/50 (statsliggaren s. 1039)	4 250 000	
1950/51 (förslag)	4 370 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 635 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkanden.

Statspolisintendenten (skr. 31/8 1949) föreslår, att anslaget höjes med 178 800 kronor.

	Anslag 1949/50	Förslag	Ökning
1. Personal vid ordningsstatspolisen	2 605 000	2 656 600	51 600
2. Personal vid kriminalstatspolisen	1 240 000	1 339 100	
a) Personaltökningar			
en kriminalkonstapel i Jönköping			9 600
d:o i Kalmar			9 500
d:o i Karlstad			9 700
d:o i Karlskrona			9 500
en kriminalöverkonstapel och en kriminalkonstapel i Malmö			21 500

b) Utbyte av tjänster			
två kriminalöverkonstaplar i st. f. två kriminalkonstaplar i Göteborg.....			3 800
en kriminalkommissarie i st. f. en kriminalöverkonstapel i Luleå			2 000
c) Omräkning			33 500
3. Hyresersättning för stall och garage	40 000	43 800	3 800
4. Underhåll och vård av hästar.....	140 000	148 600	8 600
5. Expeditionslokaler, telefon m. m.	225 000	240 700	15 700
	4 250 000	4 428 800	178 800

6. I särskild skrivelse (31/8 1949) föreslår statspolisintendenten, att vissa polismän vid ordningsstatspolisens förses med bostadstelefon på statsverkets bekostnad. Kostnaden härför beräknas till 2 300 kronor.

Motiv.

1) Enligt preliminära beräkningar uppgingo kostnaderna för år 1948 till 2 656 600 kronor. Samma belopp bör beräknas för år 1950.

2 a) Föreståndarna för avdelningarna i Jönköping, Kalmar och Karlstad ha hos statspolisintendenten hemställt om ökning av kriminalpolispersonalen vid resp. avdelningar med 1 kriminalkonstapel. Föreståndaren för avdelningen i Karlskrona har föreslagit inrättande av 2 kriminalkonstapels-tjänster. Avdelningsföreståndaren i Malmö har föreslagit en utökning av personalen med 2 kriminalöverkonstaplar och 2 kriminalkonstaplar. Vederbörande landsfogdar och länsstyrelser ha tillstyrkt framställningarna.

Den motivering, som anföres för de olika förslagen kan sammanfattas sålunda.

Arbetsbördan vid kriminalstatspolisens avdelningar har under och efter det senaste kriget oavbrutet ökat. Såsom exempel kan anföras, att antalet för brott misstänkta personer rörande vilka utredning verkstälts av avdelningen i Kalmar under åren 1945—1948 uppgått till resp. 140, 421, 579 och 731. Vid avdelningen i Malmö har antalet registrerade anmälningar om brott under samma år utgjort resp. 1 143, 1 278, 1 366 och 1 578. Flertalet ärenden kräva ett omfattande och tidsödande arbete. Trots att personalen i vissa fall fått avstå både från fridagar och annan ledighet har det med nuvarande arbetsbörda icke alltid varit möjligt att ägna utredningarna den tid som varit önskvärd. Det har ofta inträffat, att utredningar måst avbrytas upprepade gånger för att nyinkomna brådskande ärenden skolat kunna behandlas. Ofta ha utredningar fått anstå till senare tidpunkt, vilket både försvårat arbetet och medfört sämre resultat. Slutligen har kriminalstatspolisen i stor utsträckning måst avvisa gjorda rekvisitioner om biträde. Någon minskning i arbetsbördan synes icke vara att förvänta inom överskådlig tid. Tvärtom synas åklagarna — bortsett från den i och för sig ökade brottsligheten — i allt större utsträckning rekvirera kriminalstatspolis för utredningar av brott. Det får vidare numera anses till fullo styrkt, att den nya rättegångsordningen medfört en avsevärd ökning av kriminalpolisens arbetsbörda. En följd av den ökade arbetsbördan har blivit, att den personal, som avsetts för bekämpande av olovlig rusdryckshantering, numera i huvudsak anlitas för allmän kriminalpolistjänst. Under krigsåren var den olovliga rusdryckshanteringen relativt obetydlig. Numera har denna hantering avsevärt ökat och visar även tendens till fortsatt ökning. Med

hänsyn härtill synes utvecklingen betänklig. Någon ändring torde emellertid icke kunna ske, om icke personalen vid de mest arbetstyngda avdelningarna utökas.

2 b) Föreståndarna för avdelningarna i Göteborg och Luleå ha med tillstyrkan av vederbörande landsfogdar och länsstyrelser gjort hemställan hos statspolisintendenten om dessa utbyten av tjänster.

Beträffande avdelningen i *Göteborg* anföres, att efter rättegångsreformens genomförande arbetsbördan ökat och kraven på förhørsledarna blivit avsevärt större. Kriminalkonstaplarna ha på grund av sin relativt korta kriminalpolistjänstgöring icke sådan erfarenhet, att de kunna anses vara fullgoda förhørsledare, åtminstone icke i mera invecklade mål. I stort sett kan därför antalet fullgoda förhørsledare anses vara begränsat till vid avdelningen tjänstgörande överkonstaplar.

Beträffande avdelningen i *Luleå* framhålles, att det direkta befälet över avdelningen utövas av en kommissarie. Denne ansvarar för ledningen av såväl kriminalpolispersonalen, bestående av 3 kriminalöverkonstaplar och 11 kriminalkonstaplar, som ordningspolisen, omfattande 2 överkonstaplar och 20 konstaplar. Avdelningens verksamhetsområde är Norrbottens län. Arbetsbördan för föreståndaren har alltid varit betydande och har under de senaste åren ökat avsevärt. Härtill har bidragit länets egenskap av gränslän mot såväl Norge som Finland ävensom de alldeles speciella geografiska förhållandena inom länet. Med avdelningens nuvarande organisation och styrka är det icke möjligt för föreståndaren att i längden ensam handhåva ledningen av såväl ordnings- som kriminalpolispersonalen.

2 c) Kostnaderna för kriminalstatspolispersonalen beräknades för innevarande budgetår till 1 240 000 kronor. De faktiska utgifterna under år 1948 uppgingo emellertid enligt preliminära beräkningar till 1 273 500 kronor.

3) Av ökningen belöper 400 kronor på omräkning med hänsyn till utgifterna under år 1948 och 3 400 kronor på beräknade merutgifter i anledning av att en utökning av antalet bilar i annat sammanhang föreslagits.

4) Utgifterna uppgingo under år 1948 till 148 600 kronor.

5) Ökad belastning bör medföra en höjning med 12 700 kronor. Med hänsyn till föreslagna personalökningar bör därjämte räknas med en merkostnad av 3 000 kronor.

6) Till stöd för framställningen anföres.

Enligt 6 § kungörelsen den 24 november 1932 (nr 533) angående vissa ersättningar åt befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet m. m. (ändrad 30/6 1947, nr 487) skall, därest bostadstelefon icke bekostas av vederbörande stad, ersättning av statsmedel utgå för inträdesavgift, abonnemangsavgift m. m. för bostadstelefon för kommissarie och överkonstapel med tjänstgöring vid ordningsstatspolisen, sådan konstapel med tjänstgöring vid ordningsstatspolisen, åt vilken uppdragits att vara hundförare, samt kommissarie, överkonstapel och konstapel med tjänstgöring vid kriminalstatspolisen. Annan konstapel vid ordningsstatspolisen än hundförare

erhåller icke ersättning. Det vore i och för sig önskvärt, att all personal vid ordningsstatspolisen ålades att på statsverkets bekostnad hålla bostadstelefon. Med hänsyn till de relativt betydande kostnaderna anser jag mig likväl f. n. icke böra framföra förslag härom.

Behovet av telefonförbindelse med bostaden har med särskild skärpa gjort sig gällande beträffande ordningsstatspolisens patruller vid finska gränsen utmed Torne älv (Haparanda, Övertorneå och Pajala). Den synnerligen fåtaliga personalen (1 överkonstapel och 8 konstaplar) samt patrullernas vidsträckta verksamhetsområden ävensom det i samband med gränsövervakningen ofta påkallade behovet av snabba uttryckningar nödvändiggör, att denna personal förses med bostadstelefon. Kostnaderna beräknas till, för abonnemangsavgifter 700 kronor för år samt för inträdesavgifter ett engångsbelopp av 1 600 kronor.

Yttrande.

Statskontoret. Den föreslagna utökningen av kriminalstatspolisorganisationen kan i rådande läge icke förordas liksom ej heller uppflyttning i högre lönegrad av vissa tjänster. Statskontoret vill däremot icke motsätta sig, att hänvändelse till riksdagen göres om fri bostadstelefon åt vissa polismän.

Departementschefen.

Inledningsvis vill jag anmäla, att kriminalstatspolisavdelningen i Stockholm enligt särskilda beslut av Kungl. Maj:t fr. o. m. januari 1949 tillfälligt förstärkts med 1 överkonstapel och 2 konstaplar. Förstärkningen, vilken är avsedd att bestå tills vidare t. o. m. utgången av juni 1950, vidtogs såsom ett provisorium i syfte att järnvägsstyrelsen skulle erhålla biträde vid vissa utredningar om förkommet och skadat järnvägsgods m. m. Huruvida anordningen bör fortvara under budgetåret 1950/51, kan icke nu förutses. I anslagsberäkningarna tager jag därför icke hänsyn till denna personal. Därest förstärkningen skulle visa sig behövlig även efter den 30 juni 1950, torde liksom hittills lönekostnaderna böra bestridas från förevarande anslag. I övrigt erforderliga utgifter böra bestridas från anslagen till underhålls-, drift- och expeditionskostnader samt till vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet. Om erfarenheten skulle giva vid handen, att behovet av förstärkning är permanent, torde anslagsfrågan böra ånyo anmälas för riksdagen.

Kostnaderna för hållande av personal vid ordningsstatspolisen uppskattar jag till 2 655 000 (+ 50 000) kronor.

Vad angår de föreslagna personalförstärkningarna vid kriminalstatspolisen vill jag erinra, att förslag om personalförstärkning vid avdelningarna i Kalmar, Göteborg, Karlstad och Luleå framfördes även i anslagsframställningen för budgetåret 1949/50. Jag uttalade härom, att jag ansåg behovet av personalförstärkning styrkt. I då rådande läge fann jag mig emellertid förhindrad att biträda förslagen. Erfarenheterna under den tid, som därefter förflutit, ha bekräftat, att kriminalstatspolisen både på dessa

och vissa andra orter icke är försedd med tillräckligt antal befattningshavare. Arbetsbördan har under och efter kriget oavbrutet ökat utan att personalen i motsvarande grad förstärkts. Till ökningen har bl. a. den nya rättegångsordningen bidragit, och det torde numera få anses till fullo styrkt, att denna reform medfört avsevärt skärpta krav på kriminalstatspolisens utredningsarbete, särskilt i kvantitativt hänseende. I anledning av personalens otillräcklighet ha åklagarmyndigheternas rekvisitioner av kriminalpolis icke kunnat tillgodoses i önskvärd omfattning. Jag finner det på grund härav icke försvarligt att längre uppskjuta en förstärkning av kriminalstatspolisen. Av statsfinansiella skäl anser jag mig emellertid endast delvis kunna biträda statspolisintendentens nu gjorda framställning, vilken förutom de nyss angivna avdelningarna avser även avdelningarna i Jönköping, Karlskrona och Malmö. Jag vill sålunda f. n. inskränka mig till att föreslå utbyte av en kriminalöverkonstapelstjänst mot en kriminalkommisarietjänst vid avdelningen i Luleå samt nyinrättande av en kriminalkonstapelstjänst vid avdelningen i Kalmar. För förstärkningarna beräknar jag en kostnad av $(2\,000 + 9\,500)$ 11 500 kronor. Då en höjning av posten bör företagas jämväl med hänsyn till belastningen, uppskattar jag utgifterna för kriminalstatspolisen under nästa budgetår till 1 284 000 (+ 44 000) kronor.

Då jag icke helt biträtt statspolisintendentens förslag om utökning av statspolisens bilpark, torde posten till hyresersättning för stall och garage böra bestämmas till ett något lägre belopp än det av statspolisintendenten beräknade. Jag uppskattar kostnaderna till 42 000 (+ 2 000) kronor.

För underhåll och vård av statspolisens hästar torde kunna upptagas ett avrundat belopp av 148 000 (+ 8 000) kronor.

Posten till expeditionslokaler, telefon m. m. torde böra uppräknas med 13 700 kronor i anledning av den ökade belastningen samt med hänsyn till de av mig förordade personalförstärkningarna. Jag finner det vidare motiverat, att konstaplarna vid ordningsstatspolisens patruller vid finska gränsen utmed Torne älv erhålla av statsverket bekostad telefon, och tillstyrker därför förslaget härom. För ändamålet erfordras under nästa budgetår en medelsanvisning av 2 300 kronor. Medelsbehovet under posten uppgår sålunda till $(225\,000 + 13\,700 + 2\,300)$ 241 000 (+ 16 000) kronor.

Enligt dessa beräkningar bör anslaget uppföras med $(2\,655\,000 + 1\,284\,000 + 42\,000 + 148\,000 + 241\,000)$ 4 370 000 (+ 120 000) kronor. Härav bör enligt gällande principer ett belopp av 650 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statspolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistrikten* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 4 370 000 kronor, därav 650 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[168] 5. Statspolisorganisationen: Polisradioväsendet.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	107 000	123 906
1949/50 (statsliggaren s. 1040)	107 000	
1950/51 (förslag)	82 600	

Vid ingången av budgetåret 1949/50 fanns å anslaget en reservation på omkring 84 000 kronor.

Yrkande.

Statspolisintendenten (skr. 31/8 1949) föreslår, att anslaget bestämmes till 82 600 kronor.

	Anslag 1949/50	Förslag
Rest från budgetåret 1948/49	24 400	—
Rörliga radioanläggningar	71 500	71 500
Reparationer och service	9 100	9 100
Tekniskt sakkunnig	2 000	2 000
	107 000	82 600

Motiv.

Det för budgetåret 1949/50 disponibla beloppet (84 000 + 107 000) 191 000 kronor motsvarar helt utgifter, som förut beräknats under anslaget. Anskaffandet av rörliga radioanläggningar till statspolisens bilar bör fullföljas under budgetåret 1950/51. Liksom för innevarande budgetår böra medel avses för inköp av 13 sådana anläggningar. Kostnaden beräknas oförändrad. Även för reparationer och service samt för arvode och reseersättningar åt en tekniskt sakkunnig böra samma belopp anvisas som för budgetåret 1949/50.

Yttrande.

Statskontoret har lämnat framställningen utan erinran.

Departementschefen.

Jag vill erinra, att jag till det vid 1948 års statsverksproposition fogade statsrådsprotokollet uttalade, att anskaffandet av rörliga anläggningar till samtliga statspolisens bilar — vilka då uppgingo till 94 — borde fördelas på en tid av 6—7 år. Medel ha hittills anvisats till 43 sådana anläggningar. För fortsatt utbyggnad bör i enlighet med statspolisintendentens förslag anvisas medel till ytterligare 13 stationer. Kostnaden härför, liksom kostnaderna för reparation och service samt arvode m. m. åt en tekniskt sakkunnig beräknar jag till oförändrade belopp. Anslaget bör sålunda uppföras med (71 500 + 9 100 + 2 000) 82 600 (— 24 400) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statspolisorganisationen: Polisradioväsendet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 82 600 kronor.

[169] 6. Poliskåren i Boden: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	292 000	236 131
1949/50 (statsliggaren s. 1041)	290 000	
1950/51 (förslag)	315 700	

Yrkande.

Polischefen i Boden (skr. 29/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 3 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. a) 1 kontorist Ca 13 i st. f. kontorsbiträde Ca 8	900	—
b) 1 kanslibiträde Ca 11 i st. f. skrivbiträde Ca 6 på övergångsstat	632	—
2. Vikariatslön till konstaplar	8 593	—
3. Omräkning		
a) ersättning till stadsfiskalens semestervikarie	—	500
b) löneklassändringar m. m.	—	6 615
	10 125	7 115
	+ 3 010	

Motiv.

1 a) Denna befattningshavare åligger att handha utanordningarna, föra räkenskaperna, upprätta avlöningslistor och beklädnadskonton samt omhänderha kassan och stämplarna. I arbetsuppgifterna ingår ytterligare att föra samtliga diarium med undantag av det för strafföreläggandeärenden, ombesörja ärendenas redovisning och uppsätta enklare yttranden.

1 b) Skrivbiträdet biträder med diariumföring, för självständigt diarium över strafförelägganden med upprättande av saköreslängd, för tjänstematrikel över personalen, omhänderhar polischefsärendena med upprättande av enklare polischefsprotokoll samt ombesörjer i övrigt sedvanligt expeditions- och skrivarbete. Erfarenheten har visat, att skrivbiträdets göromål ej kunna anförtros åt okvalificerad arbetskraft. Någon anledning att befattningen skall vara allenast av extra ordinarie natur torde ej förefinnas.

2) 3 ordinarie poliskonstaplar kunna under budgetåret förväntas vinna inträde i statens polisskolas överkonstapelsklass. Som vikarier för dessa under de 7 månader kursen varar torde komma att anlitas 3 extra ordinarie konstaplar med vikariatslöneförordnanden i 14 lönegraden. Då i förslaget till anslagsäskanden för innevarande budgetår räknats med 1 sådant vikariatslöneförordnande, torde medel böra anvisas till ytterligare 2 sådana.

3 a) I anslagsäskandena för innevarande budgetår antogs stadsfiskals-tjänsten komma att placeras i Ca 31, varmed skulle ha följt 35 dagars semester. Då denna lönesättning icke bifallits, uppgår semestern endast

till 25 dagar. Anslagsposten bör därför minskas med 500 till 900 kronor.

3 b) Av minskningen belöper 3 000 kronor på att äldre personal avgått och ersatts med yngre personal i lägre löneklasser. Ett belopp om 3 940 kronor, utgörande arvode för en konstapel under 7 månader, har borträknats. Å andra sidan beräknas en konstapel med ett årsarvode motsvarande lön enligt 12 löneklassen komma att uppflyttas i Cg 13, vilket reducerar minskningen till sammanlagt 6 615 kronor.

Yttranden.

Statspolisintendenten. I princip tillstyrkes en uppvärdering av de båda biträdestjänsterna. Denna uppvärdering synes dock böra ske så, att kontorsbiträdet utbytes mot ett kanslibitråde i Ca 11 och att i stället för skrivbiträdesbefattningen inrättas en kontorsbiträdesbefattning i Ca 8. Beträffande ersättningen till semestervikarie för stadsfiskalen synes för innevarande budgetår ha beräknats 1 000 kronor och icke, såsom polischefen synes förutsätta, 1 400 kronor. En minskning av ersättningen synes sålunda icke kunna ske med mera än högst 100 kronor.

Statskontoret. I avvaktan på resultatet av 1947 års biträdesutrednings arbete kan förslaget om uppflyttning i högre lönegrad av tjänster för kontorspersonalen icke tillstyrkas. I övrigt har statskontoret intet att erinra mot framställningen.

Statens lönenämnd. Av handlingarna framgår, att frågan om de båda biträdenas löneförmåner underställts 1947 års biträdesutredning. Med hänsyn härtill torde frågan icke böra nu prövas av lönenämnden.

Departementschefen.

Förslaget om uppflyttning i högre lönegrad av de två biträdesbefattningarna på stadsfiskalskontoret anser jag mig i avbidan på resultatet av 1947 års biträdesutrednings arbete icke kunna tillstyrka. Enligt vad jag under hand har inhämtat har innehavaren av den å övergångsstat uppförda tjänsten som skrivbiträde i Ca 6 numera slutat sin anställning och ersatts av ett kontorsbiträde i reglerad befordringsgång med placering i Ce 8.

Mot polischefens förslag om anvisande av medel till vikariatslöneförordnanden för ytterligare 2 poliskonstaplar under 7 månader har jag icke något att erinra.

Ersättningen till stadsfiskalens semestervikarie bör med hänsyn till vad statspolisintendenten anfört icke minskas med mer än 100 kronor.

I enlighet med det anförda uppräknas anslaget med 8 600 kronor för vikariatslöner. Å andra sidan nedsättes anslaget med 300 kronor, motsvarande skillnaden i lön för skrivbiträdet på övergångsstat och det e. o. kontorsbiträdet, 100 kronor, belöpande på ersättningen till stadsfiskalens semestervikarie, och 6 500 kronor på grund av löneklassändringar m. m. Anslaget bör alltså höjas med (8 600 — 300 — 100 — 6 500) 1 700 kronor.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän 276 900 (— 300) kronor, avlöningar till icke-ordinarie personal 50 600 (+ 600) kronor, rörligt tillägg 39 200 (+ 1 400) kronor.

Den ersättning till kronan, som Bodens stad skall utgiva för tiden 1/7 1947—30/6 1952, har i skiljedom den 10 december 1949 bestämts till 51 000 kronor för år. Då för budgetåret 1949/50 såsom uppbördsmedel beräknats 75 000 kronor, kommer medelsbehovet att av detta skäl öka med 24 000 kronor.

Anslaget uppföres alltså med (276 900 + 50 600 + 39 200 — 51 000) 315 700 (+ 25 700) kronor.

Den på personalförteckningen för poliskåren upptagna skrivbiträdestjänsten i Ca 6 å övergångsstat bör utgå ur förteckningen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för poliskåren i Boden vidtaga den ändring, som förut angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för poliskåren i Boden, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	276 900
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	50 600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	39 200

Summa kronor 366 700

Särskilda uppbördsmedel.

Ersättning från Bodens stad	51 000
-----------------------------	--------

Summa förslagsanslag kronor 315 700;

c) till *Poliskåren i Boden: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 315 700 kronor.

[170] 7. Poliskåren i Boden: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	50 000	66 505
1949/50 (statsliggaren s. 1042)	53 600	
1950/51 (förslag)	63 500	

Yrkande.

Polischefen i Boden (skr. 29/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 12 000 kronor.

	Utgifter 1948/49	Anslag 1949/50	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Sjukvård m. m.	1 395	1 000	1 500	+ 500
2. Reseersättningar	14 550	3 000	9 900	+ 6 900
3. Expenser: Övriga expenser	16 880	14 700	17 500	+ 2 800
4. Övriga utgifter: Underhåll av och driv- medel för motorfordon	13 710	12 400	13 700	+ 1 300
5. Övriga utgifter: Inköp av hästar	—	4 000	2 200	— 1 800
6. Övriga utgifter: Spilthyra och furage m. m. för hästar	8 420	9 000	11 300	+ 2 300
				+ 12 000

Motiv.

1) Anslagsposten har de senaste tre budgetåren belastats med resp. 1 429, 1 545 och 1 395 kronor.

2) Under budgetåret 1950/51 beräknas 3 konstuplar komma att genomgå överkonstupelsklassen samt 4 konstuplar konstupelsklassen vid statens polis-skola. Rese- och traktamentskostnader för dessa beräknas till 8 690 kronor. Övriga reseersättningar uppskattas till 1 250 kronor.

3) I nära anslutning till belastningen under budgetåret 1948/49 beräknas medelsbehovet för följande ändamål sålunda: telefoner 5 000 kronor, städning samt tvätt av kårens linne 3 600 kronor, skrivmateriel, underhåll av skrivmaskiner, inbindning av publikationer och protokoll samt inköp av böcker och ortstidningar 3 000 kronor, underhåll av polishundarna 1 300 kronor samt sakkunnigutlåtagen i samband med förundersökningar, pistolammunition, fotografimateriel, underhåll av inventarier m. m. 2 300 kronor. Dessutom beräknas för nyanskaffning av en skrivmaskin, vissa kontorsmöbler, 2 cyklar och 10 skidutrustningar resp. 450, 1 000, 400 och 450 kronor.

5) För budgetåret 1949/50 anvisades medel till inköp av två hästar. För nästa budgetår erfordras medel till inköp av en häst. Kåren tilldelades från början 7 hästar, men endast 6 finnas f. n. Av dessa torde en icke vara fullt tjänstduglig mer än ett år härefter, varefter den torde kunna användas som reservhäst under högst ett år. En annan av hästarna kommer att vara förbrukad om högst två år. Priset på en remont uppgår till 2 000 kronor, vartill kommer 200 kronor i uppfödningsspremie till hästägaren.

6) Hyra för stall belöper sig till 940 kronor för år. För furage till 7 hästar beräknas — efter 3 kronor 63 öre per dag — 9 275 kronor. Till underhåll och komplettering av utrustning, inköp av torvströ samt veterinärvård har under budgetåret 1948/49 åtgått 1 047 kronor. Ungefär samma belopp torde erfordras för nästa budgetår.

Yttranden.

Statspolisintendenten har lämnat framställningen utan erinran.

Statskontoret anför.

Delposten till övriga expenser har för innevarande budgetår uppräknats med 2 700 kronor. I betraktande härav föreslår statskontoret, att posten

för nästa budgetår icke upptages med högre belopp än 15 000 kronor. Därest oavvisligt behov av inköp av ytterligare en häst föreligger, synes den häst, som föregående år beräknades icke vara tjänsteduglig mer än ytterligare ett år och som nu angives »icke vara fullt tjänsteduglig mer än ett år här-efter», böra slås ut. Det beräknade beloppet för inköp av en häst torde vid sådant förhållande kunna nedsättas. Vidare bör behovet av medel för spilt-hyra och furage m. m. kunna uppskattas efter en uppsättning av endast 6 hästar. Delposten för detta ändamål torde därför kunna begränsas åt-minstone till 9 700 kronor. I övrigt har statskontoret icke något att erinra mot framställningen.

Departementschefen.

Anslagsposten till sjukvård m. m. torde böra upptagas till ett oförändrat belopp av 1 000 kronor.

Posterna till reseersättningar samt övriga utgifter: underhåll och driv-medel för motorfordon upptager jag i överensstämmelse med polischefens beräkningar till resp. 9 900 (+ 6 900) och 13 700 (+ 1 300) kronor. I fråga om posten till övriga expenser anser jag mig endast kunna tillstyrka en höjning till 16 000 (+ 1 300) kronor. Jag räknar härvid med nyanskaffning av en skrivmaskin.

På grund av vad polischefen anfört angående hästbeståndet vid kåren, tillstyrker jag, att medel anvisas till inköp av en ny häst. Kostnaden härför beräknar jag i likhet med polischefen till 2 200 (— 1 800) kronor. Delposten till spilthyra och furage m. m. uppskattar jag efter en uppsättning av 7 hästar till 11 200 (+ 2 200) kronor.

Då övriga i omkostnadsstaten ingående poster böra upptagas till oför-ändrade belopp, beräknar jag hela anslaget till (53 600 + 6 900 + 1 300 + 1 300 — 1 800 + 2 200) 63 500 (+ 9 900) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Poliskåren i Boden: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 63 500 kronor.

[171] 8. Bidrag till reservpolisorganisationen m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	350 000	464 818
1948/49	460 000	446 506
1949/50 (statsliggaren s. 1042)	575 000	
1950/51 (förslag)	575 000	

Yrkande.

Statspolisintendenten (skr. 31/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 63 000 kronor.

Motiv.

Enligt preliminära beräkningar torde kostnaderna för kalenderåret 1948 komma att uppgå till omkring 599 400 kronor. Såsom utgångspunkt för

medelsbehovet under budgetåret 1950/51 bör räknas med de gottgörelser, som kunna ifrågakomma under kalenderåret 1950. Härom anföres:

Vid oförändrad numerär och under förutsättning, att nu utgående rörliga tillägg icke ändras, synes böra beräknas samma belopp, som den beräknade faktiska kostnaden för kalenderåret 1948. Härtill kommer emellertid kostnaden för 3 reservpolismän i envar av städerna Motala, Oskarshamn och Kiruna, vilka städer fr. o. m. år 1949 äro skyldiga tillhandahålla reservpolispersonal, samt 3 reservpolismän i vardera av städerna Nacka och Hässleholm, vilka äro skyldiga att fr. o. m. kalenderåret 1950 tillhandahålla reservpolis. Härav föranledda kostnadsökningar kunna beräknas till 20 100 resp. 13 600 kronor. Jämväl till följd av ökat invånarantal bliva städerna Stockholm, Uppsala och Göteborg skyldiga att fr. o. m. ingången av år 1950 tillhandahålla, Stockholm ytterligare 2 samt Uppsala och Göteborg vardera ytterligare 1 reservpolisman. Kostnadsökningen uppskattas till 4 900 kronor.

I enlighet härmed beräknas kostnaderna till (599 400 + 20 100 + 13 600 + 4 900) 638 000 (+ 63 000) kronor.

Departementschefen.

Med utgångspunkt från nettoutgifterna å anslaget under de två senast förflutna budgetåren samt med hänsynstagande till förändringar i fråga om reservpolisens numerär m. m. beräknar jag anslagsbehovet för budgetåret 1950/51 till 575 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till reservpolisorganisationen m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 575 000 kronor.

[172] 9. Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	3 400 000	3 864 795
1948/49	3 400 000	5 099 725
1949/50 (statsliggaren s. 1043)	3 800 000	
1950/51 (förslag)	4 500 000	

Den väsentligt ökade belastningen under budgetåret 1948/49 torde huvudsakligen sammanhånga med de genomförda förbättringarna i löne- och pensionshänseende för fjärdingsmän och andra polismän. Med hänsyn till belastningssiffran vore det icke omotiverat med en höjning av anslaget till 5 miljoner kronor. Vissa omständigheter tala emellertid för en viss försiktighet vid anslagets höjning. Statsbidrag från anslaget rekvideras kalenderårsvis i efterskott. Någon begränsning av tiden för ingivandet av rekvisition finnes icke. Det är därför tänkbart, att belastningssiffran till följd av eftersläpning av statsbidragsrekvisitioner blivit onormalt hög. Därtill kommer, att nyssberörda löneförbättringar i en del fall gävos retroaktiv verkan, vil-

ket också kan ha bidragit till en onormal tillfällig belastning av anslaget. På grund av dessa omständigheter anser jag, att uppräknningen av anslaget i avbidan på ytterligare erfarenheter bör stanna vid 4 500 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 4 500 000 kronor.

[173] 10. Statens polis-skola: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	214 700	225 750
1949/50 (statsliggaren s. 1043)	225 800	
1950/51 (förslag)	244 400	

Yrkande.

Styrelsen för statens polis-skola (skr. 31/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 19 200 kronor.

	Ökning
1. Löneregleringar.	
a) 1 kansliskrivare Ca 15 i st. f. kontorist Ce 13.....	264
b) 1 kanslibiträde Ce 11 i st. f. kontorsbiträde Ca 8.....	564
2. Arvode åt militärpersoner för bestyr med materiel m. m.....	100
3. Två nya avdelningar av konstapelsklassen med undervisningen förlagd till Malmö	16 250
4. Övertidsersättningar.....	400
5. Omräkning.....	1 622
	19 200

Motiv.

1 a) Innehavaren av denna befattning åligger bl. a. att leda och fördela kanslipersonalens arbete, att under kontroll av rektor handha skolans medelsförvaltning samt att biträda rektor vid uppgörande av schemata för de olika kurserna.

1 b) Befattningshavaren biträder kontoristen, upptager stenogram samt förbereder behandlingen av ansökningarna om inträde i skolans olika klasser.

2) Det har befunnits ändamålsenligt att med avseende å utbildningen i vapnens bruk och stridstaktik fördela uppbördsmanansvaret för materiel på olika personer. Sålunda anlitas numera i detta hänseende två militärpersoner, av vilka den ene har ansvaret för tygmateriel och den andre för intendenturmateriel. Detta medför en kostnadsökning av 100 kronor.

3) Till den kurs i konstapelsklassen, som började vid skolan den 2 januari 1949, ansökte 222 polismän, medan blott 168 kunde beredas plats. Av 273 sökande till kursen i konstapelsklassen höstterminen 1949 kunde på grund av platsbrist endast 167 uttagas. Härjämte blevo 10 sökande hänvisade till polis-skolan i Göteborg. I allt fall måste 96 sökande avvisas.

Det synes nödvändigt att utöka konstapelsklassen med åtminstone två avdelningar. I statens polis-skolas nuvarande lokaler saknas tillräckliga utrymmen för att taga emot större antal elever än som nu förekommer. Enligt vad

styrelsen inhämtat överväger 1948 års polisutbildningskommitté en decentralisering av den lägre polisutbildningen, så att densamma skulle försiggå förutom i Stockholm och Göteborg även i Malmö och någon norrlandsstad. Det kan vara av värde att redan nu vinna erfarenheter angående undervisning i konstupelsklassen vid en å annan ort än Stockholm förlagd filial till statens polisskola. Styrelsen förordar, att Malmö, där lämpliga skollokaler och lärarkrafter kunna erhållas, härvid må komma ifråga. Underhandlingar härom ha förts med polismästaren och polisnämnden i Malmö. Enligt vad styrelsen inhämtat skulle såväl polisledningen som övrig polispersonal därstädes med stor tillfredsställelse se ett sådant projekt genomfört. Styrelsen anser sig kunna förutsätta, att Malmö stad utan kostnad för statsverket upplåter erforderliga för skoländamål utrustade lokaler samt svarar för belysning, bränsle, städning och dylikt. Å statsverket synes böra ankomma att bekosta undervisningen och undervisningsmaterielen.

I konstupelskursen i Malmö — vilken organisatoriskt bör utgöra en del av statens polisskola — skulle i första hand beredas elevplatser för i stadens polisverk nyanställda extra poliskonstaplar. Cirka 20 platser torde årligen behövas för stadens polismän. Återstående 20 å 25 platser skulle få disponeras av elever tillhörande andra sydsvenska städers poliskårer. Uttagning av elever liksom förordnande av lärare bör ske av styrelsen för statens polisskola.

Kostnaderna för skolan i Malmö beräknas sålunda: lärararvoden 15 000 kronor, arvode till en av styrelsen utsedd föreståndare 600 kronor, expeditorsbiträde åt föreståndaren 500 kronor samt arvoden åt militärpersoner, vilka vid utbildningen i vapnens bruk och stridstaktik anlitas för uppbördsmanansvar m. m., 150 kronor.

4) Ersättningarna för övertidsarbete uppgingo under budgetåret 1948/49 till 588 kronor, medan anslaget var 300 kronor. Då det icke finnes skäl att räkna med någon minskning av arbetsbördan utan tvärtom en ökning, bl. a. med hänsyn till förslaget om en filialskola i Malmö, bör anslaget höjas med åtminstone 400 kronor.

Yttranden.

Statskontoret. Därest utökning av yrkesutbildningen för polispersonal befinnes böra vidtagas, innan 1948 års polisutbildningskommitté slutfört sin utredning, förefaller det ur skilda synpunkter ändamålsenligt att förlägga den planerade konstupelskursen till Malmö. De härför beräknade kostnaderna ha i och för sig icke givit statskontoret anledning till erinran. Enligt ämbetsverkets mening borde det dock ligga närmast till hands att med Malmö stad träffa överenskommelse beträffande denna undervisning efter i huvudsak samma linjer som med staden Göteborg. En på detta sätt anordnad konstupelsundervisning innebär påtagliga fördelar både för statsverket och vederbörande stad och torde icke behöva utesluta, att undervisningen ställes under statens polisskolas ledning och överinseende i den utsträckning, som befinnes lämplig och erforderlig. Frågan om uppflyttning i högre lönegrad av en kontorist och ett kontorsbiträde bör anstå i avvaktan på resultatet av pågående biträdesutredning.

Statens lönenämnd gör enahanda uttalande som statskontoret beträffande biträdestjänsterna.

1948 års polisutbildningskommitté. Förslaget att redan under nästa budgetår förlägga en filialskola till Malmö med undervisning på två avdelningar i konstapelsklassens kurs tillstyrkes. Ett förverkligande av detta förslag skulle kunna skänka värdefulla erfarenheter rörande lämpligheten av en decentralisation av den lägre polisutbildningen.

Polisnämnden i Malmö. Nämnden har icke något att erinra mot att undervisningen vid två nya avdelningar av konstapelsklassen förlägges till Malmö. Därest skolstyrelsens förslag i denna del godkännes, kommer nämnden att ingå till stadsfullmäktige med hemställan om anslag till hyra för erforderliga lokaler och därmed sammanhängande kostnader. Några kostnader utöver vad som är att anse som hyreskostnader kommer nämnden icke att föreslå stadsfullmäktige. Lokaler för undervisningen finnas disponibla.

Departementschefen.

Styrelsens förslag om uppflyttning i lönegrad av en kontorist och ett kontorsbiträde ha framförts flera gånger tidigare och senast i anslagsframställningen till innevarande budgetår. I anslutning därtill uttalade jag till det vid 1949 års statsverksproposition fogade statsrådsprotokollet, att jag i avbidan på resultatet av pågående översyn av löneställningen för biträdespersonal ansåg mig icke då kunna tillstyrka förslagen. Av samma skäl kan jag icke heller nu biträda desamma.

Mot styrelsens hemställan om en ökad medelsanvisning av 100 kronor för att möjliggöra att uppbördsansvaret för den vid utbildningen i vapnens bruk och stridstaktik erforderliga materielen uppdelas på två personer, har jag ej något att erinra.

Undervisningen i polisskolans konstapelsklass avser att bibringa eleverna en grundläggande polisutbildning. Genomgång av konstapelsklass är enligt 1948 års polisreglemente en förutsättning för erhållande av tjänst som ordinarie konstapel eller ordinarie fjärdingsman. Den vid polisskolan föreliggande platsbristen föranleder, att årligen ett stort antal sökande till konstapelsklassen måste avvisas. Till följd härav finnas nu icke möjligheter att meddela grundläggande utbildning i den omfattning som påkallas av den erforderliga rekryteringen av polispersonalen. I relativt stor utsträckning måste därför för polistjänst användas personal, som icke erhållit sådan utbildning. Dessa förhållanden äro uppenbarligen icke tillfredsställande. Jag anser det ock på grund härav påkallat, att undervisningen i konstapelsklassen under nästa budgetår utökas med två avdelningar. Styrelsens förslag, att de nya avdelningarna skulle förläggas till Malmö, anser jag mig kunna tillstyrka. En förutsättning härför är emellertid, att Malmö stad bestrider utgifterna för lokaler, bränsle, lyse, städning och dylikt. Jag har

icke något att erinra mot styrelsens uppskattning av kostnaderna i anledning av förslaget och upptager alltså dessa till 16 250 kronor.

Till övertidsersättningar erfordras, såsom styrelsen anført, en höjning av medelsanvisningen med 400 kronor.

För automatiska utgiftsökningar till följd av löneklassuppflyttningar m. m. har styrelsen räknat med ett belopp av 1 622 kronor. Med hänsyn till att styrelsens förslag om lönereglering för kontoristen icke biträtts av mig, är det erforderligt att därutöver räkna med ett belopp för löneklassuppflyttning under budgetåret 1950/51 för denna befattningshavare. Det ökade medelsbehovet på grund av omräkning av anslaget uppskattar jag därför till 1 850 kronor.

I enlighet med vad jag nu anført skulle anslaget ökas med (100 + 16 250 + 400 + 1 850) 18 600 kronor.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän oförändrat 23 000 kronor, arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 158 700 (+ 15 600) kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 53 700 (+ 2 900) kronor samt rörligt tillägg 9 000 (+ 100) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (23 000 + 158 700 + 53 700 + 9 000) 244 400 (+ 18 600) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen, att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens polisskola, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	23 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	158 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	53 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	9 000

Summa förslagsanslag kronor 244 400;

b) till *Statens polisskola*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 244 400 kronor.

[174] 11. Statens polisskola: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	59 700	88 400
1949/50 (statsliggaren s. 1044)	101 000	
1950/51 (förslag)	106 000	

Yrkande.

Styrelsen för statens polisskola (skr. 31/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 5 800 kronor.

	Utgifter 1948/49	Anslag 1949/50	Förslag	Ökning
1. Reseersättningar	15	200	1 200	1 000
2. Övriga utgifter	41 397	80 300	85 100	4 800
				5 800

Motiv.

Ökningen föranledes av det under avlöningsanslaget framförda förslaget om en filialskola i Malmö.

1) Då statens polis-skolas styrelse och rektor avses skola hava inseendet över filialskolan, blir det nödvändigt med tjänsteresor dit för inspektion.

2) Elevantalet vid skolan i Malmö bör helst icke uppgå till mer än 40 å 45. Då det kan tänkas, att styrelsen nödgas taga in upp till 50 elever, uppskattas utgifterna för läroböcker och annan litteratur, kriminalteknisk förbrukningsmateriel, papper och skrivmateriel m. m. till 2 650 kronor. Kostnaderna för elevernas utbildning i pistolskjutning beräknas till 450 kronor. Vid skolan i Malmö bör, liksom i Stockholm, hållas föreläsningar i kulturella och sociala ämnen. Utgifterna härför kunna beräknas till 200 kronor. Vad beträffar utbildningen i vapnens bruk och stridstaktik beräknas åtgå 300 kronor till rese- och traktamentsersättningar åt militära instruktörer samt 1 200 kronor till förbrukningsmateriel, handräckningsarbeten, iordningställande av fältskjutningsmateriel m. m.

Yttrande.

Statskontoret har lämnat framställningen utan erinran.

Departementschefen.

Anslagsposten till reseersättningar bör på av styrelsen anført skäl uppräknas. Jag föreslår, att posten ökas med 700 kronor. För övriga utgifter torde, såsom styrelsen föreslagit, höra avses ett med 4 800 kronor höjt belopp.

Till bränsle, lyse, gas och vatten har för innevarande budgetår anvisats 2 000 kronor. Belastningen å denna delpost har under de tre senast förflutna budgetåren, enligt vad en vid styrelsens framställning fogad bilaga utvisar, uppgått till resp. 1 450, 1 170 och 1 310 kronor. Med anledning härav förordar jag, att delposten för nästa budgetår minskas med 500 kronor.

Omkostnadsanslaget bör således uppföras med (101 000 + 700 + 4 800 — 500) 106 000 (+ 5 000) kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Statens polis-skola: Omkostnader för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 106 000 kronor.

[175] 12. Statens kriminaltekniska anstalt: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	371 000	466 362
1949/50 (statsliggaren s. 1045)	395 000	
1950/51 (förslag)	437 500	

Yrkande.

Styrelsen för statens kriminaltekniska anstalt (skr. 30/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 72 000 kronor.

1. Kansliet:	Ökning
1 kontorsskrivare Ca 19 i st. f. 1 kansliskrivare Ca 15	390
1 kontorsskrivare Ca 17 i st. f. 1 kansliskrivare Ce 15	309
2. Laboratorieavdelningen.	
a) <i>Avdelningsföreståndaren:</i>	
1 kanslibitråde Ca 11 i st. f. 1 kontorsbiträde Ce 8	927
b) <i>Kemiska laboratoriet:</i>	
1 byråassistent Cg 21 i st. f. 1 biträdande byråingenjör Cg 19	954
1 förste laboratoriebiträde Cg 15	7 392
c) <i>Allmänna laboratoriet:</i>	
1 förste byråassistent Cg 24	11 464
d) <i>Skrifttekniska laboratoriet:</i>	
4 byråassistenter Cg 21 i st. f. 3 laboratorieassistenter Cg 18, 1 Cg 15	4 731
e) <i>Fotografiska laboratoriet:</i>	
1 fotograf Ce 15 i st. f. Ce 11	874
1 fotografbiträde Cg 6 i st. f. Cg 2	806
1 fotografbiträde Cg 2 i st. f. arvode 3 000 kronor	564
f) <i>Verkstaden:</i>	
1 reparatör Ca 14 i st. f. Ca 11	874
1 verkstadsbiträde Cg 2 i st. f. arvode 3 000 kronor	564
3. Registraturavdelningen.	
a) <i>Avdelningsföreståndaren:</i>	
1 kontorist Ca 13 i st. f. 1 kanslibitråde Ce 11	296
b) <i>Personregistret:</i>	
1 kontorist Ca 13 i st. f. 1 kanslibitråde Ce 11	296
1 kontorist Ca 13 i st. f. 1 kanslibitråde Cg 10	591
1 kanslibitråde Ca 11 i st. f. 1 kontorsbiträde Ce 8	927
1 kontorsbiträde Cg 6	4 731
Överflyttning av 1 kontorsbiträde Ce 8 till ordinarie stat (Ca 8)	—
c) <i>Fingeravtrycksregistret:</i>	
1 kontorist Ca 13 i st. f. 1 kanslibitråde Ce 11	282
1 expeditivsvaktbiträde, arvode 3 000 kronor	3 000
d) <i>Godsregistret:</i>	
1 kontorist Ca 13 i st. f. 1 kontorsbiträde Ce 8	1 519
1 kontorsbiträde Cg 6	4 731
e) <i>Passregistret:</i>	
1 kontorist Ce 13 i st. f. 1 kanslibitråde Cg 10	669
1 kanslibitråde Ce 11 i st. f. 1 kontorsbiträde Ce 8	927
4. Extra skrivhjälp	5 000

5. Arvoden åt av anstalten anlitade experter.....	3 600
6. Vikariatsersättningar	2 000
7. Övertidsersättningar.....	1 000
8. Omräkning	12 582
	72 000

Motiv.

I fråga om personalutökningar ävensom i fråga om löneregleringar för laboratorie- och verkstadspersonalen går styrelsens förslag icke utöver anslagsframställningen för budgetåret 1949/50. Sistnämnda framställning byggde i väsentliga delar på ett förslag, som den av Kungl. Maj:t förordnade utredningsmannen polismästaren Nils Lünings avgivit (se 1949 års statsverksproposition, XI s. 366 ff.). Under den tid som förflutit sedan utredningsmannen avgav sitt utlåtande har icke något inträffat, som rubbar styrelsens åsikt om den äskade personalförstärkningens nödvändighet. Arbetsförhållandena å anstalten äro fortfarande synnerligen otillfredsställande och arbetsbördan pressande. Utredningar kunna icke utföras inom rimlig tid, och den noggrannhet i ärendenas behandling, som skulle vara ett oeftergivligt krav med hänsyn till rättssäkerheten, måste mången gång eftersättas.

Därjämte hemställer styrelsen om vissa lönegradsuppflyttningar för kontorspersonalen i huvudsaklig överensstämmelse med ett förslag, som styrelsen avgivit till 1947 års biträdesutredning.

1) Kansliskrivaren i Ca 15 tjänstgör som redogörare, registrator och kansli-föreståndare. Kansliskrivaren i Ce 15 är anstaltens bibliotekarie, biträder redogöraren-registratorn samt sköter en betydande del av anstaltens utländska korrespondens. Den nuvarande innehavaren av tjänsten är fil. mag.

2 a) Denna befattningshavare har bl. a. att ombesörja diariieföring av avdelningens ärenden, tjänstgöra som sekreterare åt avdelningsföreståndaren samt i viss omfattning ansvara för till laboratoriet insänd undersökningsmateriel.

2 b—f) Beträffande dessa förslag återopas i stort sett enahanda motive-ring som i föregående års anslagsframställning.

3 a) Befattningshavaren skall bl. a. ombesörja diariieföring av avdelningens ärenden, upptaga stenogram samt översätta skrivelser och telegram från eller till utländska polismyndigheter.

3 b) Arbetet vid personregistret är så omfattande, att det icke är möjligt för där tjänstgörande förste kriminalassistent och kriminalassistent att själva handlägga alla ärenden. I stor utsträckning har därför registrering och redigering av tidningen Polisunderrättelser, utlänningsmeddelanden, spärrlista, utvisningsförteckning, spaningsbok samt månads- och årsregister måst överlätas på biträdespersonal. Vid registret finnas f. n. utom kontorsbiträden endast 1 kanslibitråde i Ce 11 och 1 kanslibitråde i Cg 10. För att skapa garantier för erhållande av kvalificerad arbetskraft synes det

nödvändigt att överföra dessa två kanslibiträdesbefattningar på ordinarie stat i högre lönegrad samt dessutom att ändra en kontorsbiträdestjänst till kanslibiträdestjänst.

Utredningsmannen Lünings föreslog en ökning med 3 kontorsbiträden på personregistret och 1 kontorsbiträde på spaningsregistret. I statsverkspropositionen till 1949 års riksdag föreslogs i allt 3 nya kontorsbiträdesbefattningar i Cf 4 till registraturavdelningen. Dessa ha fördelats så, att personregistret tillförts 2 befattningshavare och spaningsregistret 1. Arbetsbördan på personregistret har icke på något sätt minskat, sedan anslagsäskandena avgåvos för innevarande budgetår, och det kvarstår ett oundgängligt krav på ytterligare 1 kontorsbiträde.

Samtliga anstaltens 5 kontorsbiträden i Ca 8 ha under en följd av år bestritt högre tjänster men härvid kvarstått i sina ordinarie befattningar. Sedan ett extra ordinarie kanslibiträde, ordinarie Ca 8, numera slutat sin anställning hos anstalten, har å hennes Ce-tjänst utsetts en befattningshavare, vilken icke tidigare innehått statstjänst. Den ledigblivna Ca-befattningen synes nu böra besättas med en därtill kvalificerad befattningshavare i Ce 8.

3 c) Ifrågavarande kanslibiträde förestår under överinseende av förste kriminalassistenten det för identifiering avsedda 10-fingersregistret. Befattningshavaren verkställer kontrollklassificering av inkomna fingeravtryck och sökning av dessa i registret. Arbetet är av mera speciell natur och synnerligen ansvarsfullt samt fordrar mångårig träning.

I enlighet med utredningsmannen Lünings av styrelsen biträdda förslag beräknas ytterligare ett expeditionsvaktbiträde, delvis avsett att uträtta expeditionarbete å fingeravtrycksregistret, för vilket arbete f. n. avdelningens ordinarie och för dylikt arbete alltför kvalificerade personal måste tagas i anspråk.

3 d) Det till kontorist föreslagna kontorsbiträdet övervakar under förste kriminalassistentens ledning arbetet vid godsregistret, redigerar delvis självständigt tidningen Polisunderrättelser i vad avser godsnotiser, avfattar självständigt skrivelser till polismyndigheterna och svarar i viss utsträckning för förste kriminalassistenten, då denne är tillfälligt frånvarande från registret.

Utredningsmannen Lünings hade förordnat, att en kanslibiträdestjänst skulle inrättas vid godsregistret. Med hänsyn till nyss föreslagna lönegradsuppflyttning bör personalförstärkningen avse en kontorsbiträdesbefattning.

3 e) Kanslibiträdet i Cg 10 tjänstgör såsom direkt arbetsledare för personalen på passregistret. Det åligger henne därjämte att i synnerligen stor utsträckning självständigt upprätta skrivelser till pass- och polismyndigheter. Arbetet är mycket krävande.

Ett av de å passregistret tjänstgörande kontorsbiträdena måste biträda nyssnämnda befattningshavare vid utövandet av förmanskapet gentemot

övrig biträdespersonal. Detta kontorsbiträde uppsätter också självständigt enklare skrivelser till passmyndigheterna.

4) Under budgetåret 1950/51 måste ett nytt 5-årsregister till tidningen Polisunderrättelser utgivis. Arbetet därmed måste i likhet med vad som förut varit fallet delvis utföras med tillhjälp av extra skrivhjälp. Approximativt beräknas kostnaderna härför till 5 000 kronor.

5) Anslagsposten till experter är f. n. 6 000 kronor, varav 3 600 kronor äro avsedda till den särskilde fingeravtrycksexperten. Belastningen å posten med fråndragande av arvudet å 3 600 kronor har under budgetåren 1944/45—1948/49 utgjort resp. 8 207, 6 183, 9 883, 4 539 och 4 653 kronor.

6) För vikariatsersättningar har under budgetåret 1948/49 tagits i anspråk ett belopp av 5 328 kronor. Styrelsen begär 2 000 kronor.

7) Under sistförflutna budgetår uppgick belastningen å denna delpost till 2 259 kronor. Sedan emellertid numera övertidsarbetet minskat å anstalten till följd av att utlänningskommissionen övertagit vissa utredningar, vilka förut utförts på övertid av anstaltens personal, anser sig styrelsen icke böra upptaga större belopp än 1 000 kronor.

Yttranden.

Statskontoret. Med hänsyn till vad föredragande departementschefen anförde vid anmälan av frågan om detta anslag för innevarande budgetår torde allenast i mycket begränsad omfattning nya tjänster böra inrättas eller redan befintliga utbytas mot andra och högre. I detta hänseende erinrar statskontoret om att ämbetsverket i utlåtande över anstaltens anslags-
äskanden för innevarande budgetår icke ville motsätta sig, att fotografibiträderna samt verkstadsbiträdet uppflyttades till av styrelsen förordade lönegrader. Därest icke något av anstaltens icke-ordinarie biträden för skriv- och kontorsgöromål senast vid ingången av nästa budgetår beräknas fylla förutsättningarna enligt den reglerade befordringsgången för befordran till ordinarie tjänst i Ca 8, bör en av de ordinarie kontorsbiträdestjänsterna avföras ur personalförteckningen. Statskontoret kan icke förorda ett tillmötesgående av styrelsens nu ånyo gjorda hemställan om anvisande av ökade medel till arvoden åt av anstalten anlitade experter.

Statens lönenämnd anför.

I tidigare utlåtanden har nämnden icke ansett sig kunna tillstyrka uppflyttning från Cg 19 till Cg 21 av en tjänst som biträdande ingenjör vid kemiska laboratoriet eller uppflyttning från Ca 11 till Ca 14 av en reparatörstjänst vid anstaltens verkstad. Vidare har nämnden i fråga om den föreslagna tjänsten som förste laboratoriebiträde vid kemiska laboratoriet samt fotografitjänsten icke ansett sig kunna tills vidare förordade högre placering än i Cg 11 resp. Ce 13. Tjänstebenämningen förste byråassistent för den vid allmänna laboratoriet föreslagna tjänsten har nämnden funnit mindre lämplig och i stället förordat benämningen byråassistent. Slutligen har nämnden föreslagit, att 2 laboratorieassistentbefattningar vid skrift-

tekniska laboratoriet skulle placeras i Ce 21 och 2 i Ce 19. Nämnden har icke funnit anledning frågå vad den sålunda tidigare uttalat.

Lönenämnden har icke ansett sig böra ingå på prövning av förslagen rörande ändrad lönegradsplacering för biträdespersonal med kontorsgöromål.

Vid anstalten finnas ett relativt stort antal extra tjänster. Lönenämnden får i anledning härav erinra om numera gällande principer för valet av anställningsform samt ifrågasätta, huruvida icke åtminstone vissa av dessa tjänster borde överföras till extra ordinarie stat.

Anstaltsstyrelsens förslag om inrättande av 2 kontorsbiträdestjänster i Cg 6 samt om återupplivande av en vakantsatt kontorsbiträdestjänst i Ca 8 föranleder nämnden att erinra om gällande bestämmelser för lönegradsplacering och ordinariesättning av biträden för skriv- och kontorsgöromål.

1948 års polisutredning yttrar:

Enligt utredningens mening torde det kunna antagas, att de arbetsuppgifter, som f. n. åvila anstalten, icke komma att för framtiden minska i betydelse och omfattning utan att man i stället har att räkna med en fortsatt stegring i detta hänseende. Ett eventuell överförande av vissa av dessa uppgifter på en central polisinstans torde icke i och för sig medföra möjligheter till personalbesparing, utan lär i stort sett samma personal visa sig erforderlig för dessa uppgifter, oavsett till vilken myndighets arbetsområde uppgifterna hänföras. Ur de synpunkter, utredningen har att företräda, föreligger sålunda icke anledning att motsätta sig sådana förändringar i personalorganisationen, som kunna visa sig vara erforderliga med utgångspunkt från anstaltens nuvarande behov. Då det synes utredningen, att ett överförande till en central polismyndighet närmast torde kunna ifrågasättas beträffande uppgifterna å registraturavdelningen, får utredningen framhålla önskvärdheten av att sådana befattningar icke anordnas, vilka kunna verka försvårande på en dylik överföring.

Departementschefen.

Till det vid 1949 års statsverksproposition fogade statsrådsprotokollet uttalade jag såsom min uppfattning, att verksamheten vid anstalten på grund av otillräcklig personal icke kunnat bedrivas på ett tillfredsställande sätt. Av olika skäl ansåg jag mig emellertid icke kunna föreslå annat än relativt obetydliga personalförstärkningar. Av en undersökning, som jag under hand låtit göra rörande förhållandena vid anstalten under hösten 1949, har framgått, att någon väsentlig förbättring härvidlag icke ägt rum. I fråga om vissa underavdelningar har tvärtom en ytterligare försämring av läget inträtt. Så gott som samtliga anstaltens underavdelningar arbeta med betydande balanser. Vid allmänna laboratoriet, dit årligen omkring 400 ärenden inkomma, förelåg i slutet av september 1949 en balans av 98 ärenden, varav 7 voro av brådskande natur. Laboratoriet har under en tid understigande ett år måst avslå över 30 framställningar om biträde vid brottsplatser på olika orter i landet; i några fall härav har det misstänkta brottet varit sabotage eller mordbrand. Även vid kemiska laboratoriet förelåg vid nämnda tidpunkt en viss balans. På grund av laboratorieavdelningens ar-

betsbördha ha undersökningar ofta icke kunnat utföras inom önskvärd tid och med den noggrannhet, som ur rättssäkerhetssynpunkt oundgängligen måste krävas. Vad registraturavdelningen beträffar är balansen särskilt betydande vid personregistret, fingeravtrycksregistret och godsregistret. Rörande förhållandena vid det sistnämnda i början av oktober 1949 kan nämnas, att över 400 godsavlysningar icke hade hunnit tagas ur registret och avlysas ur Polisunderrättelser samt att cirka 2 400 kort på tillvaratagna cyklar icke hade hunnit jämföras med uppgifterna om stulna cyklar.

För att laboratorieavdelningen på ett nöjaktigt sätt skall kunna fullgöra sina nuvarande arbetsuppgifter, torde en personalförstärkning vara ofrånkomlig. Denna förstärkning anser jag böra i första hand komma allmänna laboratoriet till godo. Vid detta laboratorium finnes f. n. ingen befattningshavare med teoretisk vetenskaplig utbildning. Detta förhållande måste anses vara i hög grad otillfredsställande, i synnerhet som undersökningarnas resultat läggas till grund för åklagares och domstolars ställningstaganden. Jag föreslår därför, att på laboratoriet anställas en ny befattningshavare i högst lönegrad Cg 24. I enlighet med vad statens lönenämnd förordat, torde tjänsten böra benämnas byråassistent. Jag förutsätter, att befattningshavaren även i viss mån skall kunna komma att biträda med undersökningar på kemiska laboratoriet.

Vad beträffar registraturavdelningen måste sådana register som person- och godsregistret för att fylla sin uppgift hållas dagsaktuella. För att detta skall medhinnas torde en personalutökning erfordras. Jag vill därför tillstyrka, att två nya skrivbiträden i reglerad befordringsgång anställas vid registraturavdelningen.

Övriga föreslagna personalutökningar kan jag icke f. n. biträda.

Vad angår de föreslagna lönegradsuppflyttningarna kan jag endast förordha, att den i Cg 15 placerade laboratorieassistenten på skrifttekniska laboratoriet uppflyttas till Cg 18.

Till extra skrivhjälp samt övertids- och vikariatsersättningar har under anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal beräknats ett belopp av 5 000 kronor. Jag föreslår, att under ordinarietposten upptages ett belopp av 500 kronor till vikariatsersättningar samt att under icke-ordinarietposten för vikariatsersättningar m. m. beräknas ytterligare 500 kronor. Det till arvoden åt av anstalten anlitade experter anvisade beloppet torde med hänsyn till den genomgående höga belastningen böra höjas med 2 000 till 8 000 kronor. För automatiska utgiftsökningar beräknar jag 18 596 kronor, häri inberäknat avlöning för ett kontorsbiträde, vilket anställts såsom ersättare för ett ordinarie kontorsbiträde, som uppehåller högre icke-ordinarie tjänst.

I enlighet med det anförda bör anslaget höjas med 19 980 kronor för personalutökning, 924 kronor för uppflyttning i lönegrad av en tjänst, 1 000 kronor för vikariatsersättningar m. m., 2 000 kronor för arvoden åt experter

och 18 596 kronor på grund av omräkning, eller sammanlagt 42 500 kronor.

Enligt bestämmelserna för den reglerade befordringsgången för biträdespersonal bör ett e. o. kontorsbiträde överföras på ordinarie stat. Någon ändring i personalförteckningen föranledes ej härav, enär ett av de ordinarie kontorsbiträdena slutat sin anställning hos anstalten.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän 147 600 (+ 9 800) kronor, avlöningar till icke-ordinarie personal 244 200 (+ 28 800) kronor och rörligt tillägg 45 700 (+ 3 900) kronor.

Anslaget uppföres alltså med (147 600 + 244 200 + 45 700) 437 500 (+ 42 500) kronor.

Under innevarande budgetår har Kungl. Maj:t, i likhet med vad som tidigare skett under en följd av år, medgivit att vid anstalten finge förbestyr med det centrala passregistret finnas anställd viss tillfällig biträdespersonal. Då Kungl. Maj:t jämväl under nästa budgetår torde böra ha samma möjlighet att anställa dylik personal, bör anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal uppföras förslagsvis.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens kriminaltekniska anstalt, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	147 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	244 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	45 700

Summa förslagsanslag kronor 437 500;

b) till *Statens kriminaltekniska anstalt*: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 437 500 kronor.

[176] 13. Statens kriminaltekniska anstalt: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	298 000	377 116
1949/50 (statsliggaren s. 1046)	294 000	
1950/51 (förslag)	363 000	

Yrkande.

Styrelsen för statens kriminaltekniska anstalt (skr. 30/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 90 800 kronor.

	Utgifter 1948/49	Anslag 1949/50	Förslag	Ökning
1. Expenser: Lyse, gas och vatten	3 276	2 500	3 300	800
2. Expenser: Övriga expenser.....	77 346	60 500	81 000	20 500
3. Publikationstryck	130 000	130 000	190 000	60 000
4. Övriga utgifter	15 475	15 500	20 000	4 500
5. Uppbördsmedel (minskning)	—	—	—	5 000
				90 300

Motiv.

2) Styrelsen beräknar för renhållning och städning 10 000 kronor (9 591)¹, för skrivmateriel, blankettryck o. dyl. 22 000 kronor (20 060), för telefon, telegram och annonsering 24 000 kronor (21 785), varav 11 310 kronor (11 074) för teleprinteranläggningen, samt för inköp och bindning av böcker m. m. 7 000 kronor (6 788). För inköp och underhåll av inventarier avses ett belopp av 9 000 kronor (5 709), varvid förutsättes, att vissa nyanskaffningar av skrivmaskiner och möbler måste ske varjämte diverse möbler måste omklädas och repareras. För inköp av stålskåp till anstaltens kortregister beräknas cirka 9 000 kronor.

3) Utgifterna för publikationstryck stannade budgetåret 1948/49 vid 130 000 kronor. I besparingssyfte hade styrelsen nämligen indragit en del av anstaltens publikationstryck. Av en sådan besparingsåtgärd träffades också den s. k. spärrlistan, vilken f. n. endast utgives 6 gånger om året till en kostnad av cirka 18 000 kronor. Denna åtgärd har emellertid mött åtskillig kritik från polismyndigheternas sida, emedan alltför lång tid passerar mellan avlysningarna, varför i många fall åtgärder vidtagits mot personer, vilka redan reglerat sina mellanhavanden med myndigheterna. Med hänsyn till rättssäkerheten synes det därför vara oundvikligt, att spärrlistan ånyo utgives 12 gånger per år. Merkostnaderna uppgå till cirka 15 000 kronor. Under år 1951 måste arbetet med färdigställandet av tidningen Polisunderrettelsers 5-årsregister för perioden 1946—1950 påbörjas. Register ha oavbrutet utgivits sedan 1878 och innebära en betydande avlastning av polisens arbetsbörda. Enligt en approximativ beräkning av statens tryckerikonsulent skulle tryckningen av registret kosta omkring 45 000 kronor.

4) Höjningen motiveras bl. a. med att ett jämförelsemikroskop till ett pris av 6 000 kronor måste inköpas.

5) Styrelsen föreslår, att uppbördsmedlen beräknas till 15 000 kronor, varav 7 000 kronor i ersättningar för utförda undersökningar m. m. (inkomst 1948/49 4 660 kronor) samt 8 000 kronor i ersättningar för försålda passformulär.

Yttrande.

Statskontoret. Med hänsyn till belastningen vill statskontoret icke motsätta sig en uppräknig av posten till övriga expenser till 75 000 kronor.

¹ Siffrorna inom parentes anglva utgifterna för budgetåret 1948/49.

Ej heller torde något vara att erinra mot att posten till publikationstryck höjes med erforderligt belopp för att möjliggöra tryckning av nytt 5-årsregister till tidningen Polisunderrättelser. Däremot kan ämbetsverket icke tillstyrka en uppräknings av sistnämnda post av annan anledning. Statskontoret ifrågasätter, om icke utgifterna för det föreslagna jämförelsemikroskopet kunna rymmas inom nuvarande kostnadsram för delposten till övriga utgifter. I övrigt har framställningen icke givit anledning till erinran.

Departementschefen.

Den i anslagsposten till expenser ingående delposten till lyse, gas och vatten upptager jag till oförändrat belopp.

Vad angår delposten till övriga expenser för eget behov vill jag föreslå en höjning med i runt tal 9 000 kronor för att möjliggöra inköp av stålskåp till anstaltens kortregister. Delposten bör således upptagas med 69 500 kronor, därvid jag räknar med i stort sett följande fördelning, nämligen för renhållning och städning 9 000 kronor, för skrivmateriel m. m. 20 000 kronor, för telegram, telefon och annonsering inklusive teleprinteranläggningen 22 000 kronor, för inköp och bindning av böcker m. m. 4 500 kronor samt för inköp och underhåll av inventarier 14 000 kronor.

Anslagsposten till publikationstryck bör i enlighet med styrelsens förslag ökas med 60 000 kronor för att anstalten skall kunna utgiva dels spärrlistan 12 i stället för 6 gånger årligen, dels ock femårsregistret för tidningen Polisunderrättelser för perioden 1946—1950.

Posten till övriga utgifter anser jag kunna uppföras med oförändrat belopp. Jag räknar härvid med att ett jämförelsemikroskop skall kunna köpas inom ramen för beloppet.

De särskilda uppbördsmedel, som inflyta under anslaget och som för innevarande budgetår beräknats till 20 000 kronor, uppskattar jag till oförändrat belopp.

I enlighet med det anförda bör anslaget i dess helhet uppföras med (294 000 + 9 000 + 60 000) 363 000 (+ 69 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens kriminaltekniska anstalt: Omkostnader*
för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 363 000
kronor.

[177] 14. Gottgörelse till vissa polisdistrikt för ombesörjande av särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	200 000	270 789
1949/50 (statsliggaren s. 1046)	200 000	
1950/51 (förslag)	260 000	

Under innevarande budgetår skola enligt beslut av Kungl. Maj:t från detta anslag bestridas utgifter för bl. a. gottgörelse till Stockholms stad för vissa pensionskostnader med förslagsvis 35 000 kronor samt gottgörelse till Stockholms, Malmö, Trelleborgs, Landskrona, Hälsingborgs, Brunnby, Göteborgs och Karlstads polisdistrikt för gränskontroll med förslagsvis 152 000 kronor. Enligt vad jag under hand inhämtat från riksräkenskapsverket utgjorde nettoutgifterna för dessa ändamål under budgetåret 1948/49 47 587 resp. 200 258 kronor. Då jag räknar med i stort sett lika stora utgifter härvidlag under budgetåret 1950/51, föreslår jag en uppräknig av hela anslaget till 260 000 (+ 60 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gottgörelse till vissa polisdistrikt för ombesörjande av särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 260 000 kronor.

[178] 15. Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	200 000	397 428
1948/49	200 000	684 020
1949/50 (statsliggaren s. 1047)	200 000	
1950/51 (förslag)	550 000	

Av utgifterna för budgetåret 1948/49 är enligt företagen utredning ett belopp av cirka 35 000 kronor att hänföra till krisutgifter (hamnbevakning, viss gränsbevakning, utlänningsförläggningar, säkerhetstjänsten m. m.). De ordinarie utgifterna utgjorde 649 000 kronor, varav 4 000 kronor för inlösen av vapen, 230 000 kronor för pass- och gränskontroll, 230 000 kronor för poliskurser, 98 000 kronor för skyddspolisen i Kalix och 87 000 kronor för övriga utgifter.

För budgetåret 1950/51 uppskattar jag utgifterna för inlösen av vapen samt för pass- och gränskontroll, i anslutning till belastningen, till 4 000 resp. 230 000 kronor. De stora kostnaderna för poliskurser under budgetåret 1948/49 hänföra sig huvudsakligen till polisens fortlöpande utbildning i vapnens bruk och stridstaktik. Denna utbildning bedrevs under budgetåret i en mycket stor omfattning. För nästa budgetår räknar jag med att ett belopp av 120 000 kronor kommer att tagas i anspråk till poliskurser. För skyddspolisen i Kalix kan förutses ett medelsbehov av 75 000 kronor, varav 56 000 kronor till avlöningar och 19 000 kronor till omkostnader. Övriga utgifter uppskattar jag till 120 000 kronor. Jag har därvid räknat med att — i anledning av en framställning från länsstyrelsen i Stockholms län — ett belopp mellan 10 000 och 20 000 kronor tages i anspråk för inköp

av en lämplig motorbåt för polisbevakning i Stockholms skärgård samt cirka 3 000 kronor för underhåll och drift av samma båt. Vidare har jag, till följd av en framställning från statspolisintendenten, i beloppet för övriga utgifter inräknat en summa av 20 000 kronor för inköp av pistolammunition, avsedd huvudsakligen för polispersonalens skjututbildning.

På grund av det anförda föreslår jag, att anslaget i sin helhet upptages med ett avrundat belopp av 550 000 (+ 350 000) kronor samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 550 000 kronor.

[179] 16. Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	900 000	1 250 609
1948/49	1 000 000	1 610 474
1949/50 (statsliggaren s. 1051)	1 100 000	
1950/51 (förslag)	1 500 000	

Av anslaget för budgetåret 1949/50 skola 120 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Ökningen av belastningen å anslaget under budgetåret 1948/49 torde till stor del sammanhånga med höjningen av biljettpiserna för järnvägsresor.

Fr. o. m. nästa budgetår böra från anslaget, förutom de kostnader som f. n. bestridas från detsamma, gäldas även de rese- och traktamentsersättningar för förrättningar inom landets gränser, som hittills utgått från anslaget till kostnader för särskild polisverksamhet för hindrande och uppdragande av spioneri m. m. Dessa utgifter ha för innevarande budgetår beräknats till 60 000 kronor.

Jag föreslår, att anslaget uppräknas till 1 500 000 (+ 400 000) kronor, varav 165 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedel, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor, därav 165 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[180] 17. Poliskollegierna.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	2 000	1 949
1949/50 (statsliggaren s. 1051)	2 000	
1950/51 (förslag)	2 000	

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Poliskollegierna* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 kronor.

[181] 18. Ersättning vid förhör i polisiära disciplinärenden.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 000	188
1949/50 (statsliggaren s. 1051)	1 000	
1950/51 (förslag)	1 000	

Från anslaget, som första gången anvisades för budgetåret 1948/49, bestridas ersättningar i vissa fall till den, som inkallas att höras upplysningsvis inför poliskollegium eller polischef.

I avbidan på ytterligare erfarenheter rörande medelsbehovet under anslaget, torde detsamma uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning vid förhör i polisiära disciplinärenden* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[182] 19. Ersättning vid biträde åt ordningsmakten m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 000	2 983
1949/50 (statsliggaren s. 1052)	1 000	
1950/51 (förslag)	1 000	

Anslag under denna rubrik uppfördes första gången för budgetåret 1948/49. Beträffande de utgifter, som gäldas från anslaget, får jag hänvisa till 1948 års statsverksproposition (XI s. 267).

Anslaget torde i avvaktan på vidare erfarenheter rörande medelsbehovet böra upptagas till oförändrat belopp. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning vid biträde åt ordningsmakten m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[183] 20. Kostnader för särskild polisverksamhet för hindrande och uppdragande av spioneri m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	2 890 000	2 268 124
1949/50 (statsliggaren s. 1052)	2 675 000	
1950/51 (förslag)	2 725 000	

Av anslaget för 1949/50 ha 1 989 270 kronor avsetts för spaningsverksamheten och 685 730 kronor för radiokontrollen.

Statspolisintendenten (skr. 31/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 227 682 kronor.

Beträffande spaningsverksamheten föreslår intendenten, att fem kontorsbiträdesbefattningar, på vilka ankomma mer kvalificerade arbetsuppgifter än på övriga biträden, ändras till kanslibiträdestjänster. Att kanslibiträdestjänster inrättas är av vikt även ur rekryteringssynpunkt, i synnerhet som de anställda med nuvarande organisation icke kunna överföras till ordinarie stat. Löneregleringen föranleder en kostnadsökning av 1 560 kronor. För att största möjliga effektivitet skall kunna utvinnas av tillgänglig kriminalpolispersonal är det önskvärt, att biträdespersonalen utökas med två skrivbiträden. Lönerna för dessa beräknas till 8 172 kronor. I fråga om gottgörelsen till polisdistrikten föreslår intendenten en ökning med 145 579 kronor för förstärkning av polispersonalen. En ökning med 5 000 kronor föreslås under posten till extra avlöningskostnader för polispersonal. Automobilbeståndet anses böra ökas med 5 bilar, varjämte en av de nu befintliga bilarna anses böra utbytas mot en ny. Härför beräknas ett ökat medelsbehov i förhållande till innevarande budgetår med 36 000 kronor. Med hänsyn till den föreslagna utökningen av antalet bilar uppräknas posten till underhåll och drift av motorfordon m. m. med 5 100 kronor. Slutligen föreslås, att de kostnader för resor och traktamenten, som uppkomma vid spanings- och radiokontrollverksamheten, framdeles påföras anslaget till vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet, vilket i fråga om spaningsverksamheten medför en minskning av medelsbehovet under förevarande anslag med 25 000 kronor. Automatiska förändringar beträffande personalens löneklassplaceringar m. m. föranleda, att det för spaningsverksamheten avsedda beloppet bör höjas med 17 831 kronor.

I fråga om radiokontrollen har statspolisintendenten hemställt om en ökning av medelsanvisningen med 33 440 kronor. Närmare redogörelse för förslagen torde icke böra inflyta i statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar torde i stället få lämnas riksdagens vederbörande utskott.

Sammanlagda medelsbehovet under anslaget enligt statspolisintendentens förslag skulle således utgöra 2 902 682 kronor.

Departementschefen.

Polisverksamheten för hindrande och uppdagande av spioneri m. m. torde under nästa budgetår böra bedrivas under i stort sett samma former som tidigare. En mindre personalförstärkning torde emellertid av vissa skäl vara ofrånkomlig. På Kungl. Maj:t torde böra ankomma att vidtaga sådana jämkningar i organisationen, som må finnas påkallade.

Statspolisintendentens hemställan om utbyte av fem kontorsbiträdesbefattningar mot kanslibiträdestjänster kan jag f. n. icke biträda. Vad angår

föreslagen utökning av skrivbiträdespersonalen vill jag tillstyrka, att ett nytt skrivbiträde i den reglerade befordringsgången (Cf 4—Ce 8) anställs. Härför beräknar jag 4 260 kronor. För förstärkning av polispersonalen bör avses ett belopp av 40 000 kronor. I enlighet med statspolisintendentens förslag upptager jag en ökning med 5 000 kronor under posten till extra avlöningskostnader för polispersonal. I fråga om automobilbeståndet förordar jag en utökning med 3 bilar, vilket medför ett ökat medelsbehov i förhållande till innevarande budgetår med 5 900 kronor. Någon uppräkningspost av posten till underhåll och drift av motorfordon m. m. torde icke erfordras. För utländska resor bör ett belopp av 4 000 kronor upptagas. Kostnader för resor och traktamenten vid förrättningar inom landet torde av praktiska skäl böra för framtiden gäldas från anslaget till vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet. Å den del av förevarande anslag, som är avsedd till spaningsverksamheten, uppkommer härigenom en minskning av 25 000 kronor. Posten till ersättning till fyra personer för samråd med statspolisintendenten torde kunna minskas med 1 000 kronor. För expeditionskostnader räknar jag med en ökning om 46 800 kronor. Till följd av ändrade löneklassplaceringar m. m. bör beräknas en höjning med 15 340 kronor.

För innevarande budgetår är till arvode till en polisjurist anslaget ett belopp av 12 800 kronor. Sedan den senaste innehavaren av befattningen frånträtt densamma under hösten 1949, visade sig stora svårigheter föreligga att återbesätta tjänsten. För att en kompetent ersättare skulle erhållas å befattningen har Kungl. Maj:t måst medgiva ett överskridande av anslagsposten för innevarande budgetår med 1 560 kronor i syfte att gottgöra efterträdaren, vilken innehade ordinarie statstjänst, för de avlöningsförmåner han ginge miste om vid tjänstledighet för uppdragets fullgörande. Av samma skäl torde posten för budgetåret 1950/51 böra höjas med 2 430 kronor. På Kungl. Maj:t torde ankomma att meddela föreskrifter rörande semester, tjänstledighet, sjukvård m. m. för befattningshavaren.

Medelsbehovet för spaningsverksamheten skulle enligt dessa förslag öka med 97 730 kronor. Då anvisade medel till radiokontrollen torde böra minskas med 47 730 kronor, upptager jag anslaget till 2 725 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för särskild polisverksamhet för hinderande och uppdragande av spioneri m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 725 000 kronor.

[184] 21. Ersättningar åt befattningshavare på avgångsstat vid polis- och åklagarväsendet.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	10 000	—
1949/50 (statsliggaren s. 1052)	100	
1950/51 (förslag)	100	

Anslaget, som anvisades första gången för budgetåret 1946/47, hade vid utgången av sistförflutna budgetår ännu icke till någon del tagits i anspråk. För nästa budgetår torde böra anvisas 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar åt befattningshavare på avgångsstat vid polis- och åklagarväsendet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

F. Civilförsvaret.**[185] 1. Civilförsvarsstyrelsen: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	814 000	779 463
1949/50 (statsliggaren s. 1053)	790 000	
1950/51 (förslag)	817 000	

Yrkande.

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 29/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 103 500 kronor.

	Ökning
1. Styrelsens administrativ-kamerala byrå omorganiseras till en kanslibyrå.....	—
2. <i>Kanslibyrån.</i>	
a) 1 byrådirektör Ca 31 i st. f. 1 förste byråsekreterare Ca 29	1 356
b) 1 maskinist	2 700
3. <i>Organisationsbyrån.</i>	
a) 1 förste byråinspektör Ce 29	14 808
b) 1 assistent Ce 22	10 236
4. <i>Tekniska byrån.</i>	
a) 1 byrådirektör Ca 31	16 164
b) 1 förste byråingenjör Ce 29	14 808
c) 1 förste byråsekreterare Ca 27 i st. f. 1 byråsekreterare Ca 24.....	1 968
d) 1 ritbiträde Ca 11 i st. f. 1 kontorsbiträde Cf 4	1 968
5. <i>Riksbrandinspektörens avdelning.</i>	
a) 1 förste byråsekreterare Ca 29 i st. f. Ca 27.....	1 380
b) 1 förste byråingenjör Ce 29	14 808
c) 1 byråinspektör Ca 25 i st. f. 1 assistent Ce 24.....	636
6. Vikariats- och övertidsersättningar.....	5 000
7. Omräkning	17 668
8. 1 byrådirektör Ce 31, 1 förste byråingenjör Ce 29 och 1 byråintendent Ce 27 uppföras å ordinarie stat	—
	103 500

Motiv.

Den löpande arbetsbelastningen har under de senaste åren i stort sett haft en ganska konstant omslutning och torde under nästa budgetår bli av i huvudsak samma omfattning som tidigare. Den tid, som förflutit sedan styrelsens nya organisation trädde i kraft den 1 juli 1948, har emellertid otvetydigt visat, att personalstyrkan ej förslår för fullgörande av viktiga arbetsuppgifter. De arbetsuppgifter, som måst eftersättas, hänföra sig i första hand till organisationsbyrån, tekniska byrån samt riksbrandinspektörens avdelning. Utan personalökning kommer balansen fortsätta att öka.

1 och 2 a) På grund av den omfattande arbetsbörda, som vilar på chefen för administrativ-kamerala byrån, ha denna byrås administrativ-kamerala

ärenden måst överlåtas på förste byråsekreteraren. På denne har även lagts det formella ansvaret bl. a. för medelsförvaltningen, vilken omsluter omkring 5 miljoner kronor. Inom byrån — vilkens namn bör ändras till kansli-byrån — bör därför inrättas en administrativ-kameral avdelning med en byrådirektör i Ca 31 som chef.

2 b) Den fastighet, vari styrelsen har sina lokaler, har i redovisningshänseende övergått från fortifikationsförvaltningen till byggnadsstyrelsen. I samband därmed har överenskommits, att maskinistens avlöning, som tidigare utgått från anslag under fjärde huvudtiteln, skall gäldas från styrelsens avlöningsanslag.

3 a) Förste byråinspektörsbefattningen är avsedd för sjukvårdsfrågor. Någon befattningshavare med uppgift att sysselsätta sig med den organisatoriska utformningen av civilförsvarets sjukvårdstjänst och därmed sammanhängande personal- och materieförfrågor finnes icke. Sjukvårdstjänsten har därför icke annat än i ringa omfattning kunnat tillgodogöras rön och erfarenheter från utvecklingen under kriget och därefter.

3 b) Assistentbefattningen avses i första hand för att leda arbetet med organisationsplanernas granskning och statistiska bearbetning.

4) År 1948 inkommo å tekniska byrån 1 419 ärenden. Antalet balanserade ärenden, som inkommit före den 31 december 1948, uppgick den 31 mars 1949 till 114.

4 a) Byrådirektören skall ha till huvudsaklig uppgift att samordna de mångskiftande arbetsuppgifterna inom byråns båda sektioner samt att handha viktigare utredningar av teknisk och ekonomisk natur framför allt i frågor, som ha samband med samhällsplanering. Dessa uppgifter äro nu nästan helt åsidosatta.

4 b) Förste byråingenjörstjänsten är avsedd för handläggning av gasskyddsärenden och ärenden angående den tekniska tjänsten. Någon befattningshavare har hittills ej kunnat avdelas för dessa frågor, och särskilt gasskyddsärendena ha på grund härav kommit i lägervall.

4 c) Denne befattningshavare handhar granskningen av statsbidragsärenden, handlägger med egen föredragning dispens- och besvärärenden samt beslutar å styrelsens vägnar i ärenden, som röra slutreglering av beviljade statsbidrag.

4 d) Ritbiträdets arbetsuppgifter bestå i uppgörande av ritningar i tusch och blyerts till skyddsrum och andra civilförsvarsanläggningar, och deras fullgörande på ett tillfredsställande sätt är av största vikt för byråns verksamhet. Tidigare kvalificerad innehavare har lämnat tjänsten på grund av dess nuvarande placering och det har vållat styrelsen stora svårigheter att återbesätta densamma.

5) Den verksamhet, som författningsenligt åligger riksbrandinspektören, har för varje år starkt ökat (antalet inkommande ärenden 1 646 år 1945, 2 395 år 1948). Den takt, i vilken ärendena kunnat behandlas, har avsevärt

nedgått och i ett stort antal fall har avgörandet och besvarandet fördröjts 3 till 6 månader. Vissa betydelsefulla arbetsuppgifter ha icke alls eller endast i mycket ringa utsträckning kunnat påbörjas. Den tidigare brandtekniska avdelningen, som endast sysselsattes med civilförsvarets brandtjänst, hade en större personal än riksbrandinspektörens avdelning. Under tiden ha fredsbrandärendena tillkommit, vilkas handläggning tager den ojämförligt största delen av arbetskraften i anspråk.

5 a) På förste byråsekreteraren ankommer att leda det omfattande administrativa arbetet å avdelningen samt förestå avdelningen i riksbrandinspektörens frånvaro.

5 b) En ny arbetskraft erfordras i anledning av ökade tekniska arbetsuppgifter (brandskyddsåtgärder i samband med samhällsplanering, standardisering av brandmateriel och teknisk utrustning av olika slag, brandteknisk forskning, planläggning och organisation av brandförsvaret under krig). Om byråingenjörstjänsten inrättas, kan en av de båda assistentbefattningarna i Ce 24 föras över stat.

5 c) Befattningen är erforderlig på avdelningen även i framtiden och bör därför ordinariebildas. Den nuvarande lönesättningen är lägre än den, som förekommer inom kommunerna för befattningshavare med motsvarande utbildning (brandchefskurs kategori I).

6) Till styrelsens disposition för förevarande ändamål stå i runt tal 9 000 kronor å icke-ordinarie posten. Beloppet har visat sig otillräckligt. Hos styrelsen finnas anställda två befattningshavare, som under långa perioder åtnjuta sjukledighet. Vikarier för dessa draga avsevärda belopp. Styrelsen beräknar, att en merbelastning å minst 5 000 kronor härigenom uppkommer å anslaget.

8) Byrådirektören är chef för utrymnings- och socialtjänstavdelningen inom organisationsbyrån. Förste byråingenjören är placerad på samma byrå och ansvarar för handläggningen av undanförsel- och förstöringsärenden. Byråintendenten sorterar under kanslibyrån och handhar förrådsverksamheten. Befattningarna äro behöfliga under överskådlig tid.

Skiljaktig mening.

En ledamot i civilförsvarsstyrelsen, ledamoten av riksdagens andra kammar F. Thapper, har avgivit följande särskilda yttrande.

Jag biträder styrelsens begäran om omorganisation av styrelsens administrativ-kamerala byrå till en kanslibyrå och ombildande av en förste byråsekreterarebefattning där till en byrådirektörsbefattning. Jag biträder även styrelsens begäran om medel för en maskinisttjänst. Däremot finner jag mig med hänsyn till rådande statsfinansiella läge icke kunna biträda styrelsens förslag om personalförstärkningar. I övrigt har jag intet att erinra mot styrelsens framställning.

*Yttranden.**Statskontoret anför.*

Statskontoret kan icke finna tillräckliga skäl anförda för att omorganisera administrativ-kamerala byrån till en kanslibyrå och att i samband därmed uppflytta en befattning som förste byråsekreterare till byrådirektörstjänst.

Föreslagen uppflyttning i högre lönegrad av vissa befattningar torde böra prövas i samband med tjänsteförteckningsrevisionen.

Någon överföring av icke-ordinarie tjänster till ordinarie stat synes ej heller böra företagas f. n.

De i övrigt påkallade personalförstärkningarna föranleda statskontoret att erinra om att Kungl. Maj:t i proposition nr 233 till 1948 års riksdag angående vissa anslag till civilförsvaret m. m. föreslagit bl. a., att personalen hos civilförsvarsstyrelsen temporärt skulle förstärkas samt att för ändamålet skulle — utöver vad i propositionen nr 82/1948 förordats — anvisas 80 000 kronor till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal jämte 10 000 kronor till rörligt tillägg. Statsutskottet (utlåtande nr 168) förklarade sig emellertid icke berett tillstyrka, att personal tillfördes styrelsen utöver vad som föreslagits i propositionen nr 82/1948. Riksdagen fattade sitt beslut i enlighet med vad utskottet förordat. I betraktande av vad sålunda förekommit och under hänvisning till den reservation, som avgivits av herr Thapper, måste statskontoret för sin del ifrågasätta, huruvida någon förstärkning av styrelsens personal nu bör vidtagas.

Den föreslagna överflyttningen från fortifikationsförvaltningen till styrelsens stat av en maskinistbefattning föranleder icke någon erinran från statskontorets sida.

Ombildningen av en assistenttjänst i Ce 24 till en befattning som byråinspektör i Ca 25 bör tagas under övervägande först då assistentbefattningen blir vakant.

Statens lönenämnd. Förslagen om uppflyttning av tjänster som förste byråsekreterare i Ca 29 å administrativ-kamerala byrån samt förste byråsekreterare i Ca 27 och assistent i Ce 24 å riksbrandinspektörens avdelning till tjänster såsom byrådirektör i Ca 31, förste byråsekreterare i Ca 29 resp. byråinspektör i Ca 25 böra underställas 1949 års tjänsteförteckningskommitté. Därest oundgängligt behov av en särskild tjänst för handhavandet av sjukvårdsärendena å organisationsbyrån anses föreligga, torde en placering i 27 lönegraden kunna anses tillräcklig. Enligt lönenämndens mening giver den av styrelsen lämnade motiveringen för lönegradsplaceringen av byrådirektören och förste byråingenjören på tekniska byrån ej tillräcklig vägledning för ett säkert bedömande av denna fråga; detta gäller främst byrådirektörstjänsten. Därest en särskild teknisk befattning anses erforderlig å riksbrandinspektörens avdelning, vill lönenämnden ej framställa erinran mot att den i enlighet med styrelsens förslag placeras i Ce 29.

Departementschefen.

Civilförsvarsstyrelsens nuvarande personalorganisation fastställdes av 1948 års riksdag och har gällt sedan den 1 juli samma år. Styrelsen har

nu ansett sig böra föreslå relativt betydande personalförstärkningar samt vissa lönegradsuppflyttningar. För egen del är jag icke beredd att redan nu förorda någon omorganisation eller någon mera betydande utökning av personalstaten utan anser ytterligare erfarenheter av den nu gällande ordningen böra avvaktas. Jag kan sålunda endast tillstyrka, att en tjänst som ritbiträde i Ce 11 nyinrättas. Härvid torde en kontorsbiträdestjänst i den reglerade befordringsgången bliva överflödig. I enlighet med vad styrelsen anfört böra därjämte medel beräknas för avlöning åt en maskinist. De av styrelsen framförda förslagen om lönegradsuppflyttningar torde få prövas av 1949 års tjänsteförteckningskommitté.

Beträffande de till ordinariesättning föreslagna tjänsterna har jag under hand inhämtat, att ifrågavarande befattningshavare erhållit extra ordinarie anställning tidigast i juli 1948. Jag kan på grund härav icke f. n. biträda ifrågavarande förslag.

Beloppet för vikariatserättningar torde i enlighet med styrelsens förslag böra höjas med 5 000 kronor.

I enlighet med det anförda skulle anslaget öka med 6 228 kronor för ett ritbiträde, 2 700 kronor för en maskinist och 5 000 kronor för vikariatserättningar. Härtill komma automatiska utgiftsökningar på grund av löneklassuppflyttningar, reglerad befordringsgång m. m. med 17 332 kronor. Å andra sidan bör anslaget nedsättas med 4 260 kronor, motsvarande avlöning för ett kontorsbiträde i Cf 4. Nettoökningen å anslaget skulle alltså bliva 27 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän 267 000 (+ 8 700) kronor, arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 13 500 kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 453 800 (+ 16 200) kronor samt rörligt tillägg 82 700 (+ 2 100) kronor.

Anslaget bestämmes således till (267 000 + 13 500 + 453 800 + 82 700) 817 000 (+ 27 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för civilförsvarsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	267 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	13 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	453 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	82 700

Summa förslagsanslag kronor 817 000;

b) till *Civilförsvarsstyrelsen*: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 817 000 kronor.

[186] 2. **Civildéfarsvarsstyrelsen: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	190 000	194 255
1949/50 (statsliggaren s. 1054)	190 000	
1950/51 (förslag)	200 000	

Civildéfarsvarsstyrelsen (skr. 29/8 1949) föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Statskontoret. Anslagsposten till sjukvård m. m. bör med hänsyn till belastningen under de senaste budgetåren höjas från 1 500 till 6 000 kronor. Å andra sidan torde anslagsposten till reseersättningar av samma anledning nedsättas från 60 000 till 50 000 kronor.

Departementschefen.

Såsom civildéfarsvarsstyrelsen i sin framställning röraude avlöningsanslaget omförmålt har den fastighet, vari styrelsens lokaler äro inrymda, i redovisningshänseende öfverförs från fortifikationsförvaltningen till byggnadsstyrelsen. Detta medför, att kostnaderna för bränsle och vatten, som hittills gäldats från anslag under fjärde huvudtiteln, nu böra belasta civildéfarsvarsstyrelsens omkostnadsanslag. I enlighet med beräkningar, som under hand lämnats av styrelsen, föreslår jag, att härför upptages ett belopp av 10 000 kronor. Anslagsposten till expenser bör sålunda uppräknas med detta belopp.

Medelsbehovet under övriga anslagsposter uppskattar jag till oförändrade belopp.

På grund av det anförda beräknar jag hela anslaget till 200 000 (+ 10 000) kronor samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Civildéfarsvarsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

[187] 3. **Civildéfarsvarsområdenas administration: Avlöningar.** För budgetåret 1949/50 har under denna rubrik anvisats ett förslagsanslag av 2 270 000 kronor (statsliggaren s. 1055).*Yrkande.*

Civildéfarsvarsstyrelsen (skr. 29/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 390 000 kronor.

	Ökning
1. Avlöningar till civildéfarsvarschefér	40 000
2. Tillfällig personal	350 000
3. Samtliga extra befattningar uppföras å extra ordinarie stat	—
	390 000

I en senare inkommen underhandspromemoria (24/10 1949) föreslås, att arvodesbefattningen som chef för Stockholms civildéfarsvarsområde omändras till en tjänst i Cp 14.

Motiv.

1) På grundval av avlöningsbestämmelserna i kungörelsen den 3 juni 1949, nr 347, beräknar styrelsen ersättningarna till civilförsvarscheferna, med undantag av dem i Stockholms, Göteborgs och Malmö civilförvarsområden, till 240 000 kronor. Härjämte böra 30 000 kronor upptagas såsom ersättning för mistade avlöningsförmåner enligt 3 § i kungörelsen.

På grund av särskilda bestämmelser utgår ersättning till civilförvarschefen i Stockholm med 12 000 kronor, till ställföreträdande civilförvarschefen i Göteborg med 9 120 kronor och till civilförsvarschefen i Malmö med 8 000 kronor eller tillhopa 29 120 kronor.

Civilförsvarschefen i Stockholm, överste Åke Grönhagen, uppnår i januari 1950 65 års ålder. Enligt styrelsens mening, vilken delas av överståthållarämbetet, bör Grönhagen tills vidare kvarstå i tjänst. Emellertid måste förberedelser vidtagas för att ny innehavare till befattningen skall kunna sätta sig in i arbetsuppgifterna. Styrelsen föreslår därför, att 8 000 kronor ställas till förfogande för budgetåret 1950/51 till avlöning åt en ställföreträdare åt civilförsvarschefen i Stockholm.

Sammanlagt erfordras sålunda $(240\,000 + 30\,000 + 12\,000 + 9\,120 + 8\,000 + 8\,000)$ i avrundat tal 310 000 (+ 40 000) kronor.

2) För innevarande budgetår står ett belopp om 550 000 kronor till förfogande för tillfällig personal. Samtliga länsstyrelser ha anmält, att de belopp, som anvisats dem, äro avsevärt lägre än de kommunala medel, som under budgetåret 1948/49 kunnat disponeras för ändamålet. I stort sett beräknar civilförvarsstyrelsen, att de av staten till förfogande ställda medlen endast uppgå till 60 procent av dem, som kommunerna anvisat. Då ej heller den fasta organisationen motsvarar vad kommunerna kontinuerligt avdelat för civilförvarsändamål, kan det befaras, att betydande eftersläpningar komma att uppstå i det lokala civilförvarsarbetet. Än allvarigare blir läget, om dessa verkningar få fortsätta under budgetåret 1950/51. Det synes styrelsen vara en smidig lösning att öka de för tillfällig personal avsedda medlen. Härigenom blir det möjligt att åstadkomma en förstärkning av de personella resurserna utan ändring av organisationen. En sådan lösning får ej bli permanent. Men den möjliggör, att erfarenheterna från den nuvarande organisationen kunna avvaktas utan att verksamheten bryter samman.

3) I den nuvarande organisationen finnas sammanlagt 175 heltidsanställda befattningshavare, varav 40 extra ordinarie, 61 extra och 74 inom den reglerade befordringsgången. Styrelsen föreslår, att samtliga befattningar uppföras på extra ordinarie stat; inom den reglerade befordringsgången dock endast i den mån befordringsgången så medgiver. Rekryteringen till de extra tjänsterna har visat sig mycket svår. Länsstyrelserna befara, att endast mindre god arbetskraft kan erhållas eller bibehållas på de extra tjänsterna. Möjligheten att efter den 1 juli 1950 kunna uppnå extra ordinarie

anställning kan väntas verka stimulerande på dem, som reflektera på anställning i civilförsvaret. Styrelsen hyser allvarliga farhågor för att administrationen i botteninstansen — därest tjänsterna ej regleras på angivet sätt — kommer att brista i effektivitet.

Yttranden.

Statskontoret. I avvaktan på erfarenhet av 1949 års organisationsbeslut lärer någon höjning av anslaget nu ej böra vidtagas. Av principiella skäl och med hänsyn till konsekvenserna av ett bifall avstyrker statskontoret den begärda medelsanvisningen, 8 000 kronor, till en ställföreträdande civilförsvarschef i Stockholm. Beträffande det i underhandspromemorian framförda förslaget förordar statskontoret, att befattningen som civilförsvarschef i Stockholm placeras högst i Cg eller Ce 33 eller Cp 10.

Statens lönenämnd. Lönenämnden anser sig på grundval av föreliggande utredning icke kunna avgöra, huruvida ett belopp av 8 000 kronor är erforderligt för avlöning av en ställföreträdare åt civilförsvarschefen i Stockholm. I fråga om ombildandet av tjänsten till en lönegradsplacerad befattning anser sig lönenämnden, i avvaktan på vidare erfarenheter, ej kunna tillstyrka högre lönegradsplacering än Cp 10. Mot förslaget att bereda extra-ordinarie anställning åt de tjänstemän, som f. n. äro anställda som extra, finner lönenämnden ej anledning till erinran, särskilt som viss del av den till dessa områden hörande personalen redan är uppförd på extra ordinarie stat.

Departementschefen.

Civilförsvarsstyrelsens förslag om anställande under nästa budgetår av en ställföreträdare för civilförsvarschefen i Stockholm kan jag av principiella skäl icke biträda.

Tjänsten som civilförsvarschef i Stockholm är en heltidssyssla med ett årsarvode av 12 000 kronor. Befattningen spelar en betydande roll inom landets civilförsvär, icke minst därigenom att mer än $\frac{1}{10}$ av landets befolkning bor inom Stockholms civilförsvarsområde. Med hänsyn härtill är det av största betydelse att till befattningen kunna knyta en mycket dugande kraft. Med nuvarande lönesättning av tjänsten kan en kompetent innehavare endast påräknas om vederbörande uppbär inkomster vid sidan av tjänsten. I verkligheten blir personvalet härigenom begränsat till pensionsavgångna personer, företrädesvis högre officerare. Ehuru det hittills lyckats att finna lämplig innehavare av befattningen, anser jag likväl den nu rådande ordningen icke böra bestå för framtiden, särskilt som de officerare, vilka kunna ifrågakomma, redan vid tjänstens tillträdande uppnått en ganska hög ålder. För att möjliggöra ett större personurval bör befattningen uppföras på löneplan och förenas med pensionsrätt. Befattningen torde därvid böra placeras i Ce 33. Ehuru den nuvarande befattningshavaren, som uppnår 65 års ålder i januari 1950, kan förutsättas vara villig kvarstå i tjänst under nuvarande

och nästa budgetår, torde likväl frågan om de löneförmåner, som framdeles skola vara förenade med tjänsten, redan nu böra underställas riksdagens prövning. Jag föreslår alltså, att för uppdraget såsom civilförsvarschef i Stockholm på personalförteckningen upptages en tjänst i Ce 33, att inrättas fr. o. m. den dag, då den nuvarande befattningshavaren avgår. Några medel för avlönande av en befattningshavare i denna lönegrad torde emellertid icke behöva beräknas för nästa budgetår.

I övrigt föranleder civilförsvarsstyrelsens uppskattning av medelsbehovet till avlöningar åt civilförsvarscheferna icke någon erinran från min sida. Jag beräknar alltså för detta ändamål ett ökat medelsbehov av i runt tal 30 000 kronor.

I proposition nr 154 till 1949 års riksdag föreslog jag i fråga om fördelningen av tjänster inom civilförsvarets botteninstans på extra ordinarie och extra, att extra ordinarie anställning skulle användas i de fall, då motsvarande kommunala befattning förenats med pensionsrätt. Jag beräknade det totala behovet av heltidsanställd personal till 175 befattningshavare, varav 40 extra ordinarie, 61 extra och 74 i den reglerade befordringsgången. Vid sedermera skedd fördelning av de extra-ordinarie tjänsterna företogs — inom ramen för det i propositionen upptagna antalet sådana tjänster — i ett par undantagsfall en annan lokal placering av tjänsterna än den i propositionen förutsatta. Vidare har Kungl. Maj:t under den hittills förflutna delen av innevarande budgetår — med tillämpning av de i propositionen angivna grunderna — i vissa fall, då civilförsvarsgöromål före den 1 juli 1949 fullgjorts av befattningshavare med pensionsberättigande kommunal tjänst, för vilken i propositionen icke räknades med extra ordinarie statsanställning, medgivit sådan anställning. Härigenom ha utöver det i propositionen beräknade antalet ytterligare 6 extra-ordinarie befattningar tillkommit. F. n. kvarstå sålunda å extra stat 55 befattningshavare ävensom ett antal biträden inom den reglerade befordringsgången. Civilförsvarsstyrelsen har föreslagit, att dessa befattningshavare skola göras till extra ordinarie, beträffande personal inom den reglerade befordringsgången dock endast i den mån gällande bestämmelser så medgiva. I enlighet med förut angivna grunder för personalens fördelning på extra ordinarie och extra tjänster förordar jag, att 7 befattningshavare överföras på extra ordinarie stat, nämligen 1 förste byråingenjör Cg 27 i Stockholm, 1 förste byråinspektör Cg 29 i Göteborg, 1 förste byråinspektör Cg 27 i Malmö samt 1 assistent Cg 14 i vardera av Uppsala, Borås, Falköpings och Örnsköldsviks civilförsvarsområden. Därjämte vill jag föreslå, att 1 assistent Cg 14 i Kramfors civilförsvarsområde erhåller extra ordinarie anställning. Befattningshavaren har tjänstgjort å heltid inom civilförsvaret sedan 1939 och blev ordinarie i kommunens tjänst 1 januari 1948. Kommunen fattade emellertid icke något beslut angående pensionsrätt i avvaktan på att staten skulle överlaga civilförsvarets lokala administration. Ehuru således med tillämpning av förut nämnda grunder

extra-ordinariesättning icke skulle kunna ske i detta fall, tala dock omständigheterna för, att befattningshavaren beredes pensionsberättigande anställning.

Jag vill i detta sammanhang uttala, att det givetvis är till men ur rekryteringssynpunkt, att befattningar av extra natur förekomma inom civilförsvarets botteninstans i så stor utsträckning som nu är fallet. Det kan därför framdeles bli nödvändigt för att säkra tillgången på god arbetskraft, att ett större antal extra tjänster överförs på extra ordinarie stat.

I nyssnämnda proposition beräknade jag för grundlöner till heltidsanställd icke-ordinarie personal under budgetåret 1949/50 ett belopp av 950 000 kronor. Jag utgick därvid ifrån att samtliga befattningar icke skulle hinna tillsättas redan vid budgetårets början. Då personaluppsättningen torde vara fulltalig vid ingången av budgetåret 1950/51, torde emellertid medelsanvisningen för sistnämnda budgetår böra höjas. Jag beräknar för ändamålet ett sammanlagt belopp av 1 050 000 kronor (+ 100 000) kronor.

Jag kan icke tillstyrka någon uppräknings av posten till tillfällig personal. I propositionen nr 154/1949 beräknades härför 650 000 kronor.

Då för avlöningar till icke-ordinarie personal i gällande stat upptagits 2 170 000 kronor, skulle alltså för nästa budgetår erfordras (2 170 000 + 30 000 + 100 000) 2 300 000 (+ 130 000) kronor.

För rörligt tillägg beräknar jag 120 000 (+ 20 000) kronor.

Anslaget uppföres alltså med (2 300 000 + 120 000) 2 420 000 (+ 150 000) kronor.

I personalförteckningen böra fr. o. m. ingången av nästa budgetår tillkomma 1 förste byråinspektör i Ce 29, 1 förste byråingenjör i Ce 27 och 1 förste byråinspektör i Ce 27. Därjämte torde fr. o. m. den dag, då den nuvarande chefen för Stockholms civilförsvarsområde lämnar sin befattning, å förteckningen uppföras 1 chef för Stockholms civilförsvarsområde i Ce 33.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för civilförsvarsområdenas administration vidtaga de ändringar, som nyss angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för civilförsvarsområdenas administration, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	2 300 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	120 000

Summa förslagsanslag kronor 2 420 000;

c) till *Civilförsvarsområdenas administration: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 420 000 kronor.

[188] 4. **Civildéfarsvarsområdenas administration: Omkostnader.** För budgetåret 1949/50 har under denna rubrik anvisats ett förslagsanslag av 500 000 kronor (statsliggaren s. 1059).

Yrkande.

Civildéfarsvarsstyrelsen (skr. 29/8 1949) föreslår, att anslaget minskas med 30 000 kronor.

	Anslag 1949/50	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Reseersättningar	50 000	80 000	+ 30 000
2. <i>Expenser</i>	40 000	200 000	+ 160 000
3. Inlösen och inköp av kontorsmateriel.....	220 000	—	— 220 000
			— 30 000

Motiv.

1) Länsstyrelserna ha beräknat erforderliga medel för reseersättningar till 82 035 kronor. *Civildéfarsvarsstyrelsen*, som avrundar beloppet till 80 000 kronor, har ingen erinran mot länsstyrelsernas beräkningar. Inom civilförsvaret är det betydelsefullt, att personalen har möjlighet att knyta personliga lokala kontakter, särskilt vid inskrivning av personal och i utbildningsverksamheten. Det är därför angeläget, att medel till reseersättningar ej beräknas för knappt.

2) Enbart för civilförvarsbyrån i Stockholm uppgick expensbehovet under budgetåret 1948/49 till nära 40 000 kronor eller samma belopp, som för innevarande budgetår beräknats för hela riket. En kraftig höjning är därför erforderlig. Länsstyrelserna ha beräknat sina utgifter för *expenser* till 211 320 kronor. *Civildéfarsvarsstyrelsen* vill för sin del föreslå, att 200 000 kronor upptagas för ändamålet.

3) Ifrågavarande anslagspost tillkom för att bestrida kostnader av engångsnatur i samband med statens övertagande av ansvaret för den lokala administrationen från kommunerna. Utrustningsbehovet av kontorsmateriel torde bli tillgodosett under innevarande budgetår.

Yttrande.

Statskontoret kan icke förorda annan ökning än att anslagsposten till *expenser* beräknas till 50 000 kronor.

Departementschefen.

Anslagsposten till reseersättningar beräknar jag till oförändrat belopp. Vad beträffar kostnaderna för *expenser* ger erfarenheten redan nu vid handen, att det anvisade beloppet av 40 000 kronor icke kommer att förslå för innevarande budgetår, varför ett kraftigt överskridande är att vänta. En höjning av expensposten bör därför ske för budgetåret 1950/51. I avbidan på ytterligare erfarenheter vill jag emellertid icke föreslå större höjning än med 70 000 kronor. Anslagsposten till inlösen och inköp av kon-

torsmateriel bör i enlighet med civilförvarsstyrelsens förslag utgå. Anslaget bör således bestämmas till (500 000 + 70 000 — 220 000) 350 000 (— 150 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Civilförvarsområdenas administration: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 350 000 kronor.

[189] 5. Utbildnings- och övningsverksamhet. Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 2 315 000 kronor (statsliggaren s. 1059).

Yrkande.

Civilförvarsstyrelsen (skr. 29/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 45 000 kronor.

Motiv.

För utbildning vid statens civilförvarsskola äro för innevarande budgetår 150 000 kronor anvisade, varav 40 000 kronor äro avsedda för inspelning av film. Skolans verksamhet avses att under nästa budgetår bedrivas i samma omfattning som hittills, dock att särskilda kurser måste anordnas för utbildning av bevakningspolis. Denna utvidgning är en följd av landstormspolisens överförande till civilförsvaret. Antalet kurser för bevakningspolis beräknas till fyra och kostnaderna för varje kurs till 10 000 kronor. För detta ändamål erfordras alltså ytterligare 40 000 kronor.

Styrelsen har för avsikt att modernisera utbildningen vid skolan. Som ett led häri erfordras i ökad omfattning anskaffning av viss undervisningsmateriel såsom modeller, bildband och skioptikonbilder. Vidare avser styrelsen att inköpa och till svenska dubba utländsk instruktionsfilm, i första hand från England. Styrelsen beräknar härför 5 000 kronor.

Huruvida anslagsposterna till central och lokal utbildning inom länen samt till lokala övningar skola komma att fullt utnyttjas beror på möjligheterna att genomföra det uppgjorda utbildningsprogrammet. Detta är i sin tur beroende på tillgången av goda instruktörer och tekniska hjälpmedel, i vilka hänseenden f. n. brist råder. Styrelsen vidtager emellertid åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Yttrande.

Statskontoret. Den utvidgade kursverksamhet, som styrelsen föreslagit, torde i nuvarande läge böra anstå. Statskontoret vill därjämte ifrågasätta, om det kan vara påkallat att för inspelning av film årligen anvisa ett så betydande belopp som 40 000 kronor.

Departementschefen.

I enlighet med vad civilförvarsstyrelsen föreslagit böra vid statens civilförvarsskola särskilda kurser anordnas för utbildning av bevakningspolis. I likhet med styrelsen beräknar jag kostnaderna härför till 40 000

kronor. Någon annan höjning av medelsanvisningen för skolan anser jag mig icke böra tillstyrka.

För innevarande budgetår ha anslagsposterna till central och lokal utbildning inom länen samt till lokala övningar upptagits med resp. 1 650 000 och 210 000 kronor. Då utbildnings- och övningsverksamheten till följd av brist på lämpliga instruktörer m. m. under nästa budgetår icke torde kunna genomföras i avsedd omfattning anser jag dessa poster böra nedräknas med 320 000 resp. 35 000 kronor.

Till det vid proposition nr 154/1949 fogade statsrådsprotokollet anmälde jag, att civilförsvarsstyrelsen inkommit med förslag till ändrade bestämmelser angående ersättning till personal under deltagande i civilförsvarsutbildning och övning. Med hänsyn till att motsvarande spörsmål för de frivilliga försvarsorganisationernas del var under utredning av kommittén för frivilligt försvarsarbete, ansåg jag förslaget böra vila till dess statsmakterna bleve i tillfälle att pröva även nämnda kommittés förslag. Jag har under hand inhämtat, att kommitténs betänkande icke torde kunna förväntas föreligga i så god tid, att proposition i frågan kan föreläggas riksdagen vid vårsessionen 1950. Jag utgår därför från att nu gällande ersättningsbestämmelser böra gälla även under nästa budgetår.

Under återopande av det anförda föreslår jag, att anslaget uppföres med (2 315 000 + 40 000 — 320 000 — 35 000) 2 000 000 (— 315 000) kronor, samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utbildnings- och övningsverksamhet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor.

[190] 6. Bidrag till vissa frivilliga organisationer.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	285 000	280 000
1949/50 (statsliggaren s. 1060)	285 000	
1950/51 (förslag)	285 000	

Yrkande.

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 29/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 31 500 kronor.

	Anslag 1949/50	Förslag	Ökning
1. Riksluftskyddsförbundets upplysnings- och propaganda- verksamhet	5 400	15 400	10 000
2. Riksluftskyddsförbundets verksamhet för instruktörsut- bildning av lärare	43 500	65 000	21 500
			31 500

Motiv.

1) Förbundet avser att med egna medel öka personalstyrkan på förbundets kansli. Härvid blir förbundet emellertid nödsakat att för detta ända-

mål använda 10 000 kronor av de medel, förbundet självt tillskjuter för propaganda och upplysning. För att sistnämnda verksamhet skall kunna uppehållas på nuvarande nivå erfordras alltså höjning av statsbidraget för densamma med motsvarande belopp. Civilförsvarsstyrelsen finner förbundets begäran böra tillstyrkas. En nedgång i upplysnings- och propaganda-verksamheten skulle vara till stort men för civilförsvaret, i synnerhet i nuvarande läge, då allmänhetens insatser i obligatorisk och frivillig utbildning påfordras i ökad omfattning.

2) Skolöverstyrelsen har framställt önskemål, att riksluftskyddsförbundets verksamhet för instruktörsutbildning av lärare skall fortsätta och under budgetåret 1950/51 omfatta utbildning av cirka 360 gymnastik- och folk-skollärare. Kostnaderna härför beräknar förbundet till 65 000 kronor. Under förutsättning att detta belopp ställes till förfogande, är förbundet villigt genomföra utbildningen. Civilförsvarsstyrelsen, som ej har någon erinran mot förbundets beräkningar, finner utbildningen böra komma till stånd.

Yttrande.

Statskontoret. Ökat bidrag till riksluftskyddsförbundets verksamhet för upplysning och propaganda kan icke tillstyrkas. I själva verket synes höjningen enligt motiveringen närmast avse att möjliggöra en utökning av förbundets kanslipersonal.

Departementschefen.

Jag anser mig icke f. n. kunna tillstyrka någon höjning av detta anslag. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa frivilliga organisationer* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 285 000 kronor.

[191] 7. **Försöksverksamhet.** Under denna rubrik har för budgetåret 1949/50 anvisats ett förslagsanslag av 115 000 kronor (statsliggaren s. 1061).

Yrkande.

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 29/8 1949) föreslår, att anslaget höjes till 150 000 kronor.

Motiv.

Försöksverksamheten bedrives dels genom försvarets forskningsanstalt och fortifikationsförvaltningen, dels i civilförsvarsstyrelsens egen regi.

Åt försvarets forskningsanstalt ha anförtrotts vissa forskningsuppgifter rörande atombombens och de radioaktiva stridsmedlens strålningsverkan ävensom vissa uppgifter på gasskyddets område. För fortsatta forskningar

inom i huvudsak samma områden beräknas ett medelsbehov av 40 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen har av civilförsvarsstyrelsen fått i uppdrag att verkställa utredningar rörande atombombens och högbrisanta moderna sprängbombers detonationsverkan. Under budgetåret 1950/51 avser styrelsen låta fortifikationsförvaltningen göra undersökningar rörande lämpligaste skyddskonstruktioner mot från atombomben uppkommande stötvågor. För detta uppdrag beräknar fortifikationsförvaltningen ett medelsbehov av 30 000 kronor.

Civilförsvarsstyrelsens egen forskningsverksamhet har främst inriktats på det tekniska utformandet av fullträffsäkra skyddsrumsanläggningar samt brandtekniska försök. Styrelsen har under innevarande budgetår fullbordat utförandet av en försöksanläggning, som skall användas till att utprova den lämpligaste planlösningen av en i berg insprängd civilförsvarscentral för en medelstor stad. Styrelsen avser att i fortsättningen uppföra liknande anläggningar av skilda slag. Kostnaderna härför beräknas till 45 000 kronor. För fortsatta sprängningsförsök i lera i avsikt att utröna detonationsvågors fortplantning i lermark och inverkan på byggnadskonstruktioner samt lämpliga skyddsåtgärder vid lervakar, som uppkommit vid sprängning, beräknas ett medelsbehov av 10 000 kronor. Styrelsen ämnar vidare bedriva försök i anslutning till civilförsvarets radionät. Härför beräknas 10 000 kronor. Slutligen avser styrelsen att fortsätta de brandtekniska försöken, omfattande standardiseringsfrågor och provningar av materiel. Härför erfordras 10 000 kronor.

För försöksverksamhet bör alltså upptagas (40 000 + 30 000 + 45 000 + $3 \times 10\,000$) 145 000 kronor. Härtill komma kostnader för gasskyddslaboratorier med ett oförändrat belopp av 5 000 kronor. Styrelsen förutsätter, att det skisserade forskningsprogrammet icke betraktas som definitivt bindande, enär utvecklingen kan framtvinga ändrade dispositioner.

Yttrande.

Statskontoret. Med utvidgningen av försöksverksamheten torde i nuvarande läge böra anstå.

Departementschefen.

På grund av krigsteknikens snabba utveckling i fråga om vapen och anfallsmetoder är det av mycket stor vikt, att försöks- och forskningsverksamhet bedrivs i syfte att få fram sådana tekniska hjälpmedel, som kunna begränsa verkningarna av en hemortsbekämpning. Den av civilförsvarsstyrelsen skisserade planen för verksamhetens bedrivande under nästa budgetår föranleder i och för sig ingen erinran från min sida. På grund av det ekonomiska läget anser jag mig dock icke kunna förorda någon höjning

av anslaget, som således bör uppföras med ett oförändrat belopp av 115 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försöksverksamhet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 115 000 kronor.

[192] 8. Engångsanskaffning av materiel.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	4 780 000	—
1949/50 (statsliggaren s. 1061)	5 490 000	
1950/51 (förslag)	4 626 000	

Yrkanden.

Civilt försvarsstyrelsen (skr. 29/8 1949) hemställer, att anslaget uppföres med 19 090 000 kronor.

1. Personlig utrustning	5 234 664
2. Alarmeringsanläggningar	97 400
3. Signalmateriel	381 000
4. Teknisk materiel	469 403
5. Gasskyddsmateriel	10 912 392
6. Socialtjänstmateriel	461 000
7. Sjukvårdsmateriel	1 420 730
8. Läkemedel	111 000
9. Avrundning	2 411
	19 090 000

I fråga om anskaffningen under 2) och 5) hemställer styrelsen om be-
myndigande att lägga ut vissa beställningar för en följd av år.

Motiv.

Civilt försvarsstyrelsen har utarbetat sammanställningar över behovet, tillgången och bristen av materiel enligt organisationsplanerna för civilförsvaret. Det angivna behovet omfattar dels behov för utrustning och dels behov av ersättningsmateriel under en verksamhetsperiod av 3 månader. På grundval av sammanställningarna framlägger styrelsen förslag om materielanskaffning för täckande av bristen å sådan materiel, som bör lagerhållas i fred.

1) För täckande av bristerna i fråga om gevär, pistoler och kulsprute-
pistoler, avsedda för ordningshållningspersonalen, erfordras 1 644 150 kro-
nor. Denna anskaffning bör i sin helhet ske under nästa budgetår. Vidare
föreligger en brist på 50 000 regnkappor. Denna brist täckes under inne-
varande budgetår. Styrelsen har nämligen erhållit ett mycket förmånligt
erbjudande att inköpa regnkappor från England. Med riksnämnden för
ekonomisk försvarsberedskap har styrelsen överenskommit, att nämnden
inköper kapporna för styrelsens räkning med anlitan- de av medel, varö-
ver nämnden disponerar. Då dessa medel i princip icke äro avsedda för lag-

ringsköp av färdiga varor, har nämnden förutsatt, att styrelsen äskar medel för nästa budgetår till inlösen av kapporna. Härför erfordras 200 000 kronor. För övrig materiel (omfattande arbetshandskar, arbetsskodon, överdragskläder, skyddsglasögon, stålhelmar, ficklampor, pälsar m. m.) beräknas 16 952 570 kronor. Anskaffningen torde här uppdelas på en femårsperiod, varför medelsbehovet för 1950/51 blir 3 390 514 kronor. Sammanlagt erfordras alltså för personlig utrustning $(1\,644\,150 + 200\,000 + 3\,390\,514)$ 5 234 664 kronor.

2) För komplettering av anläggningar i 30 orter erfordras 84 000 kronor. 65 orter med mindre än 1 000 invånare böra utrustas med alarmeringsanläggningar. Härför beräknas 270 000 kronor. Reservmateriel bör anskaffas för 100 000 kronor. Nämnda brister böra avhjälpas på 5 år. Därest beställning kan läggas ut för hela materielbehovet, kunna prislättnader erhållas och vederbörande företag lättare planera tillverkningen. Styrelsen hemställer om bemyndigande att lägga ut sådan beställning. För installation av utrustning för telefonalarmering i samband med automatisering av 15 telefonstationer beräknas ett belopp av 6 600 kronor. Medelsbehovet för budgetåret 1950/51 blir alltså $\left(\frac{84\,000 + 270\,000 + 100\,000}{5} + 6\,600\right)$ 97 400 kronor.

3) För utbyggnad av civilförsvarets lokala radionät har för innevarande budgetår anvisats medel avseende halva behovet eller 20 stationer. Till återstående 20 stationer erfordras 140 000 kronor. För utnyttjande av befintliga polisradiostationer för civilförsvarets räkning bör såsom skett innevarande budgetår anslås 125 000 kronor, motsvarande återstående hälft av behovet. Reservmateriel för radiostationer bör anskaffas till en kostnad av 100 000 kronor. Civilförsvaret disponerar f. n. inga fälttelefoner. Behovet härav har beräknats till 300 apparater motsvarande en kostnad av 80 000 kronor, vilket behov bör täckas på 5 år. Härför erfordras alltså 16 000 kronor. Sammanlagda medelsbehovet för signalmateriel uppgår sålunda till $(140\,000 + 125\,000 + 100\,000 + 16\,000)$ 381 000 kronor.

4) Huvuddelen av den tekniska materiel, som civilförsvaret behöver, ställes till förfogande av vederbörande kommuner. Verksamheten under krig kräver emellertid större insatser än under fred. En utökad utrustning behövs därför. För inköp av kompressorer, motorspett, bensinmotorpumpar med slang samt övrig erforderlig materiel erfordras 2 347 015 kronor. Anskaffningen bör ske under 5 år. För budgetåret 1950/51 kräves alltså 469 403 kronor.

5) Kostnaden för att täcka bristerna på gasskyddsmateriel enligt organisationsplanerna uppgår till 25 535 460 kronor. Materielen bör upphandlas på 5 år. För nästa budgetår erfordras alltså 5 107 092 kronor. Därjämte bör förnyelse ske av den nu lagerhållna materielen. Denna är i stor omfattning oanvändbar eller har fått användbarheten starkt nedsatt. Materielen bör kontinuerligt omsättas under en tid, som för gasmaskerna bör

beräknas till 7 år samt för gasskyddsdräkter och gummihandskar till 4—6 år. Den årliga kostnaden skulle utgöra 5 122 300 kronor. Möjligheter att få till stånd tillverkning av gasmasker i önskad omfattning föreligga. Ett villkor för igångsättande av en dylik produktion är dock, att företagen kunna räkna med en kontinuerlig efterfrågan under de närmaste åren. Möjligheterna att anskaffa övrig gasskyddsmateriel skulle jämväl avsevärt underlättas, därest tillverkarna finge garanti för en kontinuerlig efterfrågan. Styrelsen hemställer därför om bemyndigande att lägga ut beställningar på gasskyddsmateriel att levereras i enlighet med det anskaffningsprogram, styrelsen skisserat. För budgetåren 1948/49 och 1949/50 ha medel anvisats för impregnering av ett visst antal gasmasker samt gasfilter till luftreningsaggregat med tillhoppa 2 330 000 kronor. De anvisade medlen ha emellertid visat sig icke förslå för avsett antal gasmasker och gasfilter. Sålunda erfordras ytterligare 683 000 kronor. Sammanlagda medelsbehovet för gasskyddsmateriel blir (5 107 092 + 5 122 300 + 683 000) 10 912 392 kronor.

6) Filtar av ylle för en sammanlagd anskaffningskostnad av 2 miljoner kronor böra upphandlas på 10 år. Annan socialtjänstmateriel (mattransportkärl, vattenflaskor, lågtrycksångpannor m. m.) för tillhoppa 1 305 017 kronor bör anskaffas under 5 år. För 1950/51 erfordras alltså i runt tal 461 000 kronor.

7) Bristen i fråga om sjukvårdsmateriel utgöres av bindor av olika slag, cykelbårkärror, första förband, samaritväskor m. m. till en sammanlagd kostnad av 7 103 647 kronor. Anskaffningen bör ske under 5 budgetår. För 1950/51 kräves alltså avrundat 1 420 730 kronor.

8) Styrelsen lagerhåller ej andra läkemedel än septin och dextran. Bristen utgör 12 600 liter dextran och 1 500 kg septin. Kostnaderna härför uppgå till 555 000 kronor. Anskaffningen kan uppdelas på 5 år. För budgetåret 1950/51 erfordras alltså 111 000 kronor.

Departementschefen.

I rådande statsfinansiella läge anser jag mig endast i ringa grad kunna biträda civilförsvarsstyrelsens förslag till anskaffning av materiel under budgetåret 1950/51.

Vad angår för ordningshållningspersonalen avsedda gevär och pistoler torde bristerna kunna täckas genom att erforderligt antal av ifrågavarande vapen överföres från försvarsväsendet till civilförsvaret. Kulsprutepistolerna däremot böra nyinköpas, varvid anskaffningen bör uppdelas på två budgetår. För budgetåret 1950/51 beräknar jag härför 78 000 kronor. För likvid av de regnkappor, som inköpts av riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap i samråd med civilförsvarsstyrelsen, torde anvisas äskat belopp 200 000 kronor.

I 1949 års statsverksproposition uttalade jag, att nyanskaffning av radio-

stationer för civilförsvarets lokala radionät ävensom erforderliga anordningar för utnyttjande av befintliga fasta polisradiostationer för civilförsvarets räkning borde genomföras under två budgetår. För fullföljande härav bör i enlighet med civilförsvarsstyrelsens förslag anvisas 140 000 resp. 125 000 kronor.

Den gasskyddsmateriel, som f. n. finnes för civilförsvarets behov, är enligt vad civilförsvarsstyrelsen uppger i mindre gott skick på grund av långvarig lagring. Det torde vara nödvändigt, att materielen kontinuerligt omsättes. Jag anser mig emellertid för nästa budgetår icke kunna föreslå större belopp för detta ändamål än 3 miljoner kronor.

För impregnering av gasmasker och gasfilter bör av skäl, som civilförsvarsstyrelsen anfört, anvisas 683 000 kronor.

I fråga om sjukvårdsmateriel och läkemedel föreslår jag, att för nästa budgetår anvisas 400 000 kronor.

Då jag icke kan biträda övriga förslag, skulle medelsbehovet under anslaget uppgå till (78 000 + 200 000 + 140 000 + 125 000 + 3 000 000 + 683 000 + 400 000) 4 626 000 (— 864 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Engångsanskaffning av materiel* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 4 626 000 kronor.

[193] 9. Inköp av brandmateriel.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	705 000	94 416
1949/50	—	
1950/51 (förslag)	500 000	

Yrkande.

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 29/8 1949) hemställer, att anslaget bestämmes till 3 609 000 kronor.

1. Motorsprutor	1 028 800
2. Snabbkopplingsrör och brandslang	1 140 775
3. Rörtransportvagnar, syrgasapparater, tappkranslang och övrig materiel	1 439 395
4. Avrundning	30
	3 609 000

Motiv.

På grundval av sammanställningar över behov, tillgång och brist på materiel för civilförsvarets behov enligt organisationsplanerna framlägger styrelsen förslag om täckande av bristerna i fråga om brandmateriel.

1) Bristen på motorsprutor utgör 1 286 stycken. Under krig kunna sprutorna förväntas komma att betjäna långa vattentransportledningar, enär brandpostnätet i stor utsträckning icke kommer att kunna tagas i anspråk efter ett luftanfall. På grund härav böra anskaffas sprutor med större kapacitet än de eljest vanligen förekommande. Anskaffningen beräknas kosta 10 288 000 kronor och bör ske under en tioårsperiod.

2) När det gäller vattentransport längre sträckor äro snabbkopplingsrör att föredraga framför brandslang. Rören ha nämligen betydligt större vattentransportförmåga samt äro mindre ömtåliga. Härtill kommer att rören kräva mindre vård än slangen samt att de icke för sin förvaring fordra tillgång till särskilda anordningar (uppvärmning o. dyl.). Brandslang måste emellertid alltid finnas i viss omfattning såsom s. k. arbetsslang. Anskaffning bör ske av 220 000 meter 100 mm snabbkopplingsrör samt 766 821 meter 63 mm brandslang. Kostnaderna för rören uppskattas till 2 640 000 kronor, vartill komma tillbehör och övergångsdelar för tillhopa 380 000 kronor. Brandslangen beräknas kosta 5 367 747 kronor. Anskaffningstiden bör utgöra 5 år för rören och 10 år för slangen. För budgetåret 1950/51 erfordras alltså $\left(\frac{3\,020\,000}{5} + \frac{5\,367\,747}{10} \right)$ 1 140 775 kronor.

3) För täckande av bristerna i fråga om denna materiel erfordras sammanlagt 7 196 975 kronor. Materielen bör anskaffas på 5 år. För nästa budgetår kräves alltså 1 439 395 kronor.

Departementschefen.

Jag kan f. n. icke tillstyrka inköp av motorsprutor till större antal än 25. Härför erfordras 200 000 kronor.

I fråga om brandvattenledningarna vill jag endast i så måtto biträda styrelsens förslag, att jag förordar inköp av snabbkopplingsrör med tillbehör för en kostnad av 300 000 kronor.

Övriga av civilförsvarsstyrelsen framförda förslag kan jag i rådande läge icke biträda.

Medelsbehovet under detta anslag skulle således uppgå till (200 000 + 300 000) 500 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Inköp av brandmateriel* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

[194] 10. Anskaffning av viss förbrukningsmateriel.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	10 000	—
1949/50 (statsliggaren s. 1061)	75 000	
1950/51 (förslag)	125 000	

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 29/8 1949) föreslår, att anslaget bestämmes till 141 000 kronor. Tillika hemställer styrelsen om bemyndigande att med anlitan- de av under händer varande medel upphandla förbrukningsmateriel för skolundervisningen i olycksfallsvård och brandskydd, för frivillig utbildning i riksluftskyddsförbundets regi och för verkskyddsutbildningen, att tillhandahållas vederbörande till självkostnadspris.

Den av styrelsen begärda anslagsökningen är erforderlig för att utbildningsverksamheten under budgetåret 1950/51 skall kunna genomföras i av styrelsen förutsatt omfattning.

Departementschefen.

Under anslaget till utbildnings- och övningsverksamhet har jag an- fört, att ifrågavarande verksamhet till följd av brist på lämpliga instruktörer m. m. under nästa budgetår icke torde kunna genomföras i avsedd omfattning. Med hänsyn härtill bör nu förevarande anslag kunna uppföras med ett lägre belopp än civilförsvarsstyrelsen beräknat. Jag föreslår, att anslaget upptages med 125 000 (+ 50 000) kronor.

Därest riksdagen icke framställer erinran däremot har jag för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t att giva styrelsen begärt bemyndigande att centralt upphandla viss materiel.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anskaffning av viss förbrukningsmateriel* för bud-
getåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 125 000 kronor.

[195] 11. Förvaring och underhåll av viss materiel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 000 000	1 011 704
1949/50 (statsliggaren s. 1061)	800 000	
1950/51 (förslag)	1 000 000	

Yrkande.

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 29/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 275 000 kronor.

	Anslag 1949/50	Förslag	Ökning
1. Förrådshållning	695 000	875 000	180 000
2. Drift av alarmeringsanläggningar	85 000	180 000	95 000
			275 000

Motiv.

1) Rationalisering av förrådshållningen pågår. Materiel för utrustning av internat, vilken materiel tidigare i samband med flyktingsverksamheten varit spridd över hela landet, har sammanförts till 23 förråd. I fråga om annan materiel har antalet förrådsorter nedbringats från 400 till

mindre än 300 och antalet förrådslokaler från 950 till 670. Rationaliseringsverksamheten går emellertid långsamt till följd av brist på lämpliga förrådslokaler. En viss merbelastning å anslaget kan förväntas med anledning av att nya utrymmen till en del måste anskaffas för den materiel, till vars upphandling medel beviljats för budgetåren 1948/49 och 1949/50.

Utgifterna för den egentliga lagerhållningen avse hyror, avlöningar samt löpande omkostnader för expedition och översyn (större genomgång av materiel och förrådsförbättringar). F. n. utgöra hyrorna i runt tal 320 000 kronor per år och arvoden till mera fast anställd förrådspersonal i runt tal 225 000 kronor per år. För löpande omkostnader ha länsstyrelserna beräknat i runt tal 155 000 kronor. Sammanlagda utgifterna för egentlig lagerhållning uppgå alltså till 700 000 kronor. Detta belopp torde i enlighet med vad ovan sagts om väntad merbelastning å anslaget höjas till 725 000 kronor. Härtill komma kostnaderna för reparation av materiel och för upphandling av svårersättlig reservmateriel. För dessa ändamål bör beräknas minst ett oförändrat belopp av 150 000 kronor.

2) Vid beräkning av utgifterna till drift av alarmeringsanläggningar för innevarande budgetår har hänsyn ej tagits till att abonnemangsavgifterna för manöverledning under år 1948 höjts från 14 kronor till 36 kronor per kilometer ledningslängd och år. Denna avgiftshöjning medför en merkostnad av 94 000 kronor. För ifrågavarande ändamål erfordras alltså (85 000 + 94 000) i runt tal 180 000 kronor.

Departementschefen.

För förrådshållning av civilförsvarsmateriel uppskattar jag kostnaderna till 800 000 (+ 105 000) kronor. Utgifterna för drift av statsägda alarmeringsanläggningar böra i enlighet med civilförsvarsstyrelsens förslag beräknas till 180 000 (+ 95 000) kronor. Medelsbehovet under anslaget skulle således öka med (105 000 + 95 000) 200 000 kronor, varför anslaget bör uppföras med (800 000 + 200 000) 1 000 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förvaring och underhåll av viss materiel m. m.*
för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

[196] 12. **Vissa löpande kostnader för civilförsvarets verksamhet inom civilförsvarsområdena.** Under denna rubrik har för budgetåret 1949/50 anvisats ett förslagsanslag av 775 000 kronor (statsliggaren s. 1062).

Yrkande.

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 29/8 1949) hemställer, att anslaget ökas med 410 000 kronor.

	Anslag 1949/50	Förslag	Ökning el. minskning
1. Ersättning till fastighetsägare för intrång ..	37 000	30 000	— 7 000
2. Abonnemang av telefoner	133 000	135 000	+ 2 000
3. Statsbidrag till enskilda för anordnande av skyddsrum	585 000	1 000 000	+ 415 000
			+ 410 000

Motiv.

1) och 2) Länsstyrelserna ha beräknat medelsbehovet till resp. 29 698 och 135 629 kronor. Civilförsvarsstyrelsen har ingen erinran mot beräkningarna.

3) Av det anslagna beloppet för innevarande budgetår ha 575 000 kronor beräknats såsom statsbidrag till aktiebolaget Stockholms spårvägar för skyddsrum i samband med tunnelbygget. Bolaget har hittills i särskilda framställningar, vilka ännu icke slutbehandlats av civilförsvarsstyrelsen, anhållit om statsbidrag till tre färdigställda skyddsrum (Sofielundsplan, Skogskyrkogården och Tallkrogen, samtliga å Gubbängsbanan). Dessa ha dragit en kostnad av i runt tal 165 000 kronor. Därjämte har bolaget upp-lyst, att bolaget till den 1 januari 1951 skall ha färdigställt ytterligare skyddsrum till en beräknad kostnad av 1 920 000 kronor (Örbybanan 270 000 kronor, Södertunneln 150 000 kronor samt å sträckan Fridhemsplan—Kungsgatan 1 500 000 kronor). Statsbidrag torde böra utgå med cirka 1 600 000 kronor. Då för innevarande budgetår 575 000 kronor stå till för-fogande, erfordras för nästa budgetår ytterligare i runt tal 1 000 000 kronor. Till statsbidrag åt andra enskilda bör liksom tidigare beräknas 10 000 kro-nor. Sammanlagt erfordras alltså ett beopp av 1 010 000 kronor, vilket torde kunna avrundas till 1 000 000 kronor.

Departementschefen.

Emot beräkningen av kostnaderna under punkterna 1) och 2) har jag ej något att erinra.

Vad beträffar kostnaderna för statsbidrag till aktiebolaget Stockholms spårvägar för anordnande av vissa fullträffsäkra skyddsrum torde man icke med säkerhet kunna räkna med att skyddsrummen hinna färdigställas inom den av civilförsvarsstyrelsen angivna tiden. Utbetalningen av detta bidrag torde utan olägenhet kunna anstå till budgetåret 1951/52. Jag anser mig därför icke för nästa budgetår böra beräkna några medel till ända-målet. Härav föranledes en minskning av anslagsbehovet i jämförelse med budgetåret 1949/50 med 575 000 kronor. Till statsbidrag åt andra enskilda upp-tager jag i enlighet med civilförsvarsstyrelsens förslag oförändrat belopp.

Anslaget bör sålunda uppföras med (775 000 — 7 000 + 2 000 — 575 000) 195 000 (— 580 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa löpande kostnader för civilförsvarets verk-samhet inom civilförvarsområdena* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 195 000 kronor.

[197] 13. Kostnader för anordnande av allmänna skyddsrum m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	16 700 000	927 464
1949/50 (statsliggaren s. 1062)	1 400 000	
1950/51 (förslag)	2 130 000	

Yrkande.

Civilt försvarsstyrelsen (skr. 29/8 1949) hemställer, att anslaget upptages med 17 820 000 kronor.

	Anslag 1949/50	Förslag
1. Allmänna skyddsrum	—	8 740 000
2. Kommunala tekniska verk	1 400 000	1 330 000
3. Skyddsanordningar för länsstyrelserna	—	3 750 000
4. Skyddsrum för särskilt ändamål	—	4 000 000
	1 400 000	17 820 000

Motiv.

1) Frågan om allmänna skyddsrum är under utredning av särskilda sakkunniga. I avbidan på de sakkunnigas betänkande vill civilförsvarsstyrelsen icke f. n. framlägga något förslag om medel till skyddsrum, avsedda för civilbefolkningen. Vad beträffar skyddsrum åt civilförsvarspersonal torde det emellertid icke råda någon tvekan om behovet. Utan skyddsrum för personal och materiel är civilförsvarets tjänstbarhet ringa. Med stöd av organisationsplanerna för civilförsvarsområdena beräknas kostnaderna för centraler, gruppstationer och materieluppställningsplatser till 100 miljoner kronor, varav 60 miljoner kronor för fullträffsäkra anläggningar och 40 miljoner kronor för normalskyddsrum. Statsbidrag utgår med $\frac{2}{3}$ av kostnaderna och kommer alltså att utgöra 40 miljoner kronor för de fullträffsäkra anläggningarna och 26,7 miljoner kronor för normalskyddsrummen. Med hänsyn till att för budgetåret 1948/49 till fullträffsäkra anläggningar anvisades 6 miljoner kronor, vilka medel i huvudsak kvarstå oförbrukade, utgör medelsbehovet för detta ändamål $(40 - 6)$ 34 miljoner kronor. De fullträffsäkra anläggningarna böra färdigställas på 10 år och normalskyddsrummen på 5 år. Medelsbehovet för nästa budgetår blir alltså $\left(\frac{34\,000\,000}{10} + \frac{26\,700\,000}{5} \right)$ 8 740 000 kronor.

2) Till styrelsen ha ingivits eller äro inom den närmaste tiden att vänta följande ansökningar om statsbidrag: a) Borås stad: Anläggning av en transformatorstation med en beräknad merkostnad för fullträffsäkert utförande av 600 000 kronor; b) Göteborgs stad: Transformator vid Lärje och mottagningsstation vid Guldheden med en beräknad merkostnad av 900 000 kronor; c) Västerås stad: Råvattenpumpstation med en beräknad merkostnad av 95 000 kronor; d) Stockholms stad: Råvattenpumpstation med en beräknad merkostnad av 400 000 kronor.

¹ Därav 700 000 kronor avsedda för trafik- och skolskyddsrum, för vilket ändamål nu särskilt anslag finnes.

Civildéfarsstyrelsen anser anläggningarnas utförande i fullträffsäkert skick av största betydelse ur civilförsvarssynpunkt. Statsbidrag torde utgå med $\frac{2}{3}$ av merkostnaden. Medelsbehovet blir alltså [$\frac{2}{3} \times (600\,000 + 900\,000 + 95\,000 + 400\,000)$] 1 330 000 kronor.

3) Civildéfarsstyrelsen anser det synnerligen angeläget, att länsstyrelsernas möjligheter att verka under krig säkras genom anordnande av fullträffsäkra skyddsrum för de delar av länsstyrelserna, som skola handha den operativa ledningen. Några länsstyrelser ha redan iordningställt eller börjat iordningställa skyddsrummen. I fråga om övriga länsstyrelser erfordras ett belopp om 15 miljoner kronor för ändamålet. Byggnadsprogrammet bör genomföras på 4 år. För nästa budgetår erfordras alltså 3 750 000 kronor.

4) Styrelsen har i särskild ordning hemställt om anordnande av en skyddsrumsanläggning för visst ändamål. För en första utbyggnad bör anvisas 4 000 000 kronor.

Yttrande.

1948 års skyddsrumsutredning. Tills vidare böra i första hand iordningställas planerade fullträffsäkra anläggningar. För att undvika ett föregripande av de framtida ställningstagandena böra allmänna skyddsrum i icke fullträffsäkert utförande tills vidare anordnas endast i begränsad omfattning. Skyddsrumsutredningen ämnar förorda statsbidrag till kommuns kostnader för skyddsrum med $\frac{2}{3}$ av kostnadsbeloppet. Med nu anförda reservationer har skyddsrumsutredningen intet att erinra i anledning av de gjorda medelsberäkningarna i vad avser det allmänna civilförsvarets skyddsrum.

Vad gäller offentliga skyddsrum för civilbefolkningen är det angeläget, att utbyggnaden påbörjas så snart som möjligt. De framtida riktlinjerna för skyddsrumsfågans lösning torde icke på något väsentligt sätt komma att föregripas genom att dylika åtgärder förberedas och medel för ändamålet anslås för nästa budgetår. Ubyggnaden bör tillsvidare avse anordnandet av bergskyddsrum. Skyddsrumsutredningen föreslår, att 5 miljoner kronor upptagas för byggande av offentliga bergskyddsrum för budgetåret 1950/51.

Vad civilförsvarsstyrelsen anført beträffande kommunala tekniska verk och skyddsanordningar för länsstyrelserna undandrager sig utredningens bedömande.

Departementschefen.

Vad angår statsbidrag för anordnande av allmänna skyddsrum torde läget på byggnadsmarknaden icke medgiva ett byggnadsprogram av den storleksordning, som civilförsvarsstyrelsen föreslagit. Med hänsyn till förefintlig reservation torde ytterligare medel för nästa budgetår icke behöva anvisas.

I fråga om statsbidrag för merkostnader, som föranledas av att vissa kommunala tekniska verk utföras i fullträffsäkert skick, har civilförsvarsstyrelsen hemställt, att medel anvisas till vissa angivna anläggningar i Borås, Göteborg, Västerås och Stockholm. Samtliga dessa anläggningar äro enligt min mening av den art, att statsbidrag bör utgå. Jag har under hand inhämtat, att anläggningarna i de tre sistnämnda städerna pågå samt beräknas vara färdigställda å sådan tid, att statsbidraget kan utbetalas under budgetåret 1950/51. Anläggningen i Borås är däremot icke påbörjad och kan icke beräknas vara färdigställd förrän omkring 4 år efter det arbetena igångsatts. För budgetåret 1950/51 böra därför medel anvisas endast för statsbidrag till Göteborg, Västerås och Stockholm. Medelsbehovet härför — $\frac{2}{3}$ av kostnaderna — beräknar jag till sammanlagt 930 000 kronor. Jag utgår från att, därest riksdagen icke nu framställer erinran däremot, medel för statsbidrag till anläggningen i Borås anvisas det budgetår, varunder anläggningen kan beräknas bliva färdigställd.

I likhet med civilförsvarsstyrelsen anser jag det vara av stor vikt, att fullträffsäkra skyddsrum anordnas för de delar av länsstyrelserna, som skola handha den operativa ledningen i krig. I rådande läge torde emellertid byggnadsprogrammets genomförande böra utsträckas över en längre tidsperiod än vad styrelsen föreslagit. Jag förordar, att för budgetåret 1950/51 anvisas 1 200 000 kronor.

Styrelsens yrkande under punkten 4) kan jag f. n. icke tillstyrka.

Medelsbehovet under detta anslag för nästa budgetår skulle således uppgå till (930 000 + 1 200 000) 2 130 000 (+ 730 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för anordnande av allmänna skyddsrum m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 2 130 000 kronor.

[198] 14. **Bidrag till kommuner för anordnande av vissa trafik- och skolskyddsrum.** Under denna rubrik har för budgetåret 1949/50 anvisats ett förslagsanslag av 700 000 kronor (statsliggaren s. 1063).

I enlighet med förslag av civilförsvarsstyrelsen (skr. 29/8 1949) uppföres anslaget med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till kommuner för anordnande av vissa trafik- och skolskyddsrum* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

[199] 15. **Kostnader för viss motorfordonsberedskap.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 000 000	123 842
1949/50 (statsliggaren s. 1063)	480 000	
1950/51 (förslag)	330 000	

Yrkande.

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 29/8 1949) föreslår, att anslaget bestämmes till 1 824 165 kronor.

	Anslag 1949/50	Förslag	Ökning
1. Besiktning av fordon	50 000	50 000	—
2. Förnyelse av ringutrustning	280 000	280 000	—
3. Inköp av visst materiel	150 000	1 494 165	1 344 165
	480 000	1 824 165	1 344 165

Motiv.

1) Besiktning av för civilförsvaret uttagna motorfordon bör ske kontinuerligt. Det är nämligen nödvändigt, därest god beredskap skall uppehållas, att civilförsvarsmyndigheterna äga kännedom om tillståndet och användbarheten av uttagna fordon.

2) För innevarande budgetår ha anvisats medel till förnyelse av halva antalet däck till befintliga ambulans- och transportsläpkärror. Förnyelsen bör fullföljas under budgetåret 1950/51 med inköp av återstående antal erforderliga däck.

3) För att täcka förefintliga brister böra släpfordon och viss utrustning för motorfordon anskaffas. Sålunda böra 1 000 transportsläpkärror för en beräknad kostnad av 850 000 kronor inköpas under två år samt 8 600 startbatterier, 24 900 mörkläggningsstrålkastare och 3 203 draganordningar för en beräknad kostnad av tillhopa 3 823 325 kronor upphandlas under en femårsperiod. Övrig erforderlig materiel kan beräknas kosta 609 000 kronor och bör anskaffas med hälften under budgetåret 1950/51 och resten under påföljande fyra budgetår. Medelsbehovet för 1950/51 blir alltså $\left(\frac{850\,000}{2} + \frac{3\,823\,325}{5} + \frac{609\,000}{2}\right)$ 1 494 165 kronor.

Departementschefen.

I enlighet med styrelsens förslag beräknar jag för besiktning av motorfordon ett oförändrat belopp av 50 000 kronor. Förnyelsen av ringutrustningen till ambulans- och transportsläpkärror bör fullföljas. För detta ändamål bör såsom för innevarande budgetår anvisas 280 000 kronor. Övriga av civilförsvarsstyrelsen framförda förslag kan jag i rådande läge icke biträda. Anslaget bör således uppföras med (50 000 + 280 000) 330 000 (— 150 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för viss motorfordonsberedskap* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 330 000 kronor.

G. Brandväsendet.

[200] 1. Statens brandinspektion: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	106 800	105 463
1949/50 (statsliggaren s. 1063)	106 800	
1950/51 (förslag)	106 800	

Yrkande.

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 30/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 3 960 kronor. Höjningen avser posten till arvoden åt länsbrandinspektörerna, länsskogsbrandinspektörerna och biträden åt länsskogsbrandinspektörerna, vilken post för budgetåret 1949/50 anvisats med 82 700 kronor.

Motiv.

Såväl länsstyrelser som kommuner och enskilda ha i allt större omfattning påkallat länsbrandinspektörernas medverkan i brandfrågor, i första hand vad gäller det förebyggande brandförsvaret. Betydelsen av denna medverkan är särskilt framträdande i fråga om industribrandskyddet med hänsyn till den hämmande inverkan på landets produktion, som de ofta inträffande industrieldsvådorna ha. Den föreslagna höjningen, som beräknats på grundval av från länsstyrelserna inkomna förslag, skulle möjliggöra en mindre arvodeshöjning för vissa av de ifrågavarande befattningshavarna för deras alltmer ökade arbete.

Yttrande.

Statskontoret. Frågan om förhöjning av arvoden har prövats i samband med beviljande av anslag till brandinspektionen för budgetåren 1948/49 och 1949/50. Härvid ha statsmakterna ansett sig icke kunna tillmötesgå gjorda äskanden om anvisande av ökade medel för detta ändamål. Under hänvisning härtill avstyrkes framställningen.

Departementschefen.

Jag kan f. n. icke tillstyrka någon höjning av ifrågavarande arvoden. Då ej heller övriga anslagsposter torde böra ändras, bör anslaget med den fördelning, som angives i gällande avlöningsstat, upptagas med samma belopp som för innevarande budgetår, 106 800 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens brandinspektion: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 106 800 kronor.

[201] 2. Statens brandinspektion: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	61 100	47 036
1949/50 (statsliggaren s. 1064)	60 000	
1950/51 (förslag)	52 500	

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 30/8 1949) föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Statskontoret har lämnat förslaget utan erinran.

Departementschefen.

Enligt gällande omkostnadsstat ha anvisats bl. a. till reseersättningar åt riksbrandinspektören och tillkallade sakkunniga 7 500 kronor, till tryckningskostnader m. m. 5 000 kronor samt till reseersättningar åt länsbrandinspektörerna, länsskogsbrandinspektörerna och biträden åt länsskogsbrandinspektörerna 47 400 kronor. Belastningen å dessa anslagsposter under budgetåret 1948/49 uppgick till resp. 4 898, 1 433 och 40 315 kronor. Även under de två närmast föregående budgetåren understeg belastningen icke obetydligt de anvisade beloppen. Jag förordar därför, att de nämnda anslagsposterna minskas till resp. 6 400 (— 1 100), 4 000 (— 1 000) och 42 000 (— 5 400) kronor. Anslaget skulle alltså beräknas till (60 000 — 1 100 — 1 000 — 5 400) 52 500 (— 7 500) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens brandinspektion: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 52 500 kronor.

[202] 3. Statens brandskola: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	88 000	87 264
1949/50 (statsliggaren s. 1065)	98 900	
1950/51 (förslag)	92 500	

Yrkande.

Styrelsen för statens brandskola (skr. 10/8 1949) föreslår, att anslaget minskas med 4 600 kronor.

	Anslag 1949/50	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Arvoden till timlärare vid följande kurser:			
a) brandchefskurs kat. I	13 500	—	— 13 500
b) brandmästarekurs kat. I	5 600	5 800	+ 200
c) brandförmanskurs * I	4 950	9 900	+ 4 950
d) repetitionskurs för brandchefer kat. II	—	800	+ 800
e) repetitionskurs för brandmästare och brandförmän kat. II	—	400	+ 400
f) repetitionskurser kat. III	5 000	6 000	+ 1 000
g) mästarekurs för skorstensfejare	2 800	3 000	+ 200
h) brandsignalkurs	—	500	+ 500
i) rökskyddskurs	—	300	+ 300
2. Löneklassuppflyttningar och avrundning			+ 550
			— 4 600

Motiv.

1 b) Eleverna ha på grund av anslagets knapphet ej kunnat beredas tillfälle att i önskvärd utsträckning under sakkunnig ledning besöka industrier m. m. för studier av förebyggande åtgärder. Med hänsyn till brandmästarnas stegrade deltagande i brandsyneförrättningar äro sådana studiebesök av stort värde.

1 c) Styrelsen föreslår, att under budgetåret 1950/51 två brandförmanskurser kategori I anordnas i stället för en sådan kurs under 1949/50. Yrkesbrandkårernas utökning till antal och omfattning ökar behovet av brandförmän. På grund av brandskolans provisoriska lokalförhållanden har utbildningen av brandförmän kategori I nått och jämnt motsvarat det oundgängligaste behovet. Brandcheferna klaga allmänt över att vid förfall bland brandförmännen reserv av utbildad personal saknas. Särskilt vid de mindre kårerna med fåtalig befälspersonal är en sådan brist kännbar. Då förhållandena under budgetåret 1950/51 medge, att två brandförmanskurser inpassas i arbetsordningen, anser styrelsen, att detta tillfälle till utjämning mellan tillgång på och behov av brandförmän bör utnyttjas.

1 d) och e) Repetitionskurser kategori II ha tidigare ej varit anordnade. Då emellertid 116 brandchefer och 108 brandmästare av denna kategori nu utbildats, bör tillräckligt antal elever för repetitionskurserna kunna samlas.

1 f) För innevarande budgetår ha medel anvisats till 10 repetitionskurser kategori III. Utbildningsbehovet för landsbygdens brandchefer synes alltså jämt vara stort. Under 1950/51 böra 12 repetitionskurser anordnas.

1 g) Skorstensfejarnas fackorganisationer ha för styrelsen framhållit, att mästarekurserna böra ökas med 15 timmar från 207 till 222. Som skäl härfor har anförts bl. a., att antalet värmeanläggningar av nya och mera komplicerade typer ständigt ökas. Härigenom stegras fordringarna på skorstensfejarnas yrkeskunskaper. Styrelsen delar fackorganisationernas synpunkter.

1 h) och i) Enligt 1 § stadgan för statens brandskola har skolan till uppgift att meddela utbildning för brandbefäl och skorstensfejarepersonal. Brandväsendets utveckling gör det emellertid önskvärt, att även vissa specialister beredas tillfälle till utbildning. Hit hör bl. a. vid brandkår anställd personal, som har till uppgift att underhålla brandsignalanläggningar och rökskyddsutrustning. Styrelsen föreslår, att under budgetåret 1950/51 försöksvis anordnas en brandsignalkurs och en rökskyddskurs, vardera om en vecka. I dessa kurser beräknas deltaga icke endast brandbefäl utan även sådana brandmän, som för dessa uppgifter besitta goda förutsättningar.

Yttranden.

Statskontoret ifrågasätter om icke antalet repetitionskurser kategori III i likhet med vad som skett innevarande budgetår bör begränsas till tio.

Riksbrandinspektören. Styrelsens förslag om anordnande av brandsignal-

kurs och rökskyddskurs kan riksbrandinspektören icke biträda. Enligt 1 § stadgan för statens brandskola har skolan till uppgift att meddela utbildning för bl. a. brandbefäl. I styrelsens motivering framhålles, att i de planerade kurserna beräknades deltaga även brandmän. Under sådana förhållanden får anordnandet av de avsedda kurserna anses stå i strid med föreskrifterna i nämnda paragraf. Undervisning i de föreslagna ämnena meddelas redan nu samtliga brandbefälselever i skolan. Det kunskapsstoff, de därunder inhämta, får anses tillräckligt för att göra dem lämpade att själva utbilda personalen vid de olika brandkårerna. Det starkt ökade behovet av brandbefäl, föranlett av den nya brandlagstiftningen, har ännu icke kunnat tillgodoses. Det synes angeläget, att verksamheten i första hand inriktas på att täcka denna brist.

Departementschefen.

Emot styrelsens förslag har jag inga andra erinringar än att repetitionskurserna kategori III böra begränsas till tio samt att brandsignalkursen och rökskyddskursen på de skäl som riksbrandinspektören anfört icke böra komma till stånd. I enlighet härmed bör avlöningsanslaget å ena sidan minskas med 13 500 kronor och å andra sidan ökas med (200 + 4 950 + 800 + 400 + 200 + 550) 7 100 kronor. Sammanlagt minskas alltså anslaget med 6 400 kronor.

Anslaget beräknas sålunda: avlöning till ordinarie tjänsteman oförändrat 16 800 kronor, avlöningar till icke-ordinarie personal 71 400 (— 6 400) kronor, rörligt tillägg oförändrat 4 300 kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (16 800 + 71 400 + 4 300) 92 500 (— 6 400) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens brandskola, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	16 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	71 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	4 300
Summa förslagsanslag kronor	92 500;

b) till *Statens brandskola*: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 92 500 kronor.

[203] 4. Statens brandskola: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	55 200	55 521
1949/50 (statsliggaren s. 1065)	55 900	
1950/51 (förslag)	58 000	

Yrkande.

Styrelsen för statens brandskola (skr. 10/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 3 600 kronor.

	Anslag 1949/50	Förslag	Ökning
1. Reseersättningar	4 500	5 100	600
2. Kostnader för läroböcker:			
a) brandförmanskurs kat. I	1 125	2 250	1 125
b) repetitionskurs för brandchefer kat. II	—	500	500
c) repetitionskurs för brandmästare och brandförmän kat. II	—	300	300
d) repetitionskurser kat. III	7 400	8 000	600
e) brandsignalkurs	—	200	200
f) rökskyddskurs	—	200	200
g) avrundning			75
			3 600

Motiv.

1) Järnvägarnas biljettpriser ha höjts. En höjning av delposten till reseersättningar är nödvändig, om kontakt mellan skolans ledning i Stockholm och skolans landsortsverksamhet skall kunna upprätthållas i samma utsträckning som hittills.

2) Ökningen betingas av att eleverna vid samtliga de kurser, som avses anordnas under budgetåret 1950/51, äro berättigade till fri undervisningsmateriel, medan eleverna i den under budgetåret 1949/50 anordnade brandchefskursen kategori I ej ha denna förmån.

2 a) Två kurser avses komma till stånd mot tidigare en.

2 b) och c) Repetitionskursernas elever utgöras av brandbefäl, som efter genomgången utbildning vid brandskolan genom praktisk tjänsteutövning förvärvat erfarenhet. Undervisningen kommer att kunna hållas på ett högre plan än i de grundläggande kurserna. Läroböcker och annan undervisningsmateriel, som eleverna tidigare erhållit, böra därför kompletteras. Varje kurs beräknas omfatta 25 elever.

2 d) Antalet kurser har föreslagits utökat från 10 till 12.

2 e) och f) Kostnaderna för undervisningsmaterielen ha beräknats efter omkring 15 elever per kurs och 10 å 12 kronor per elev.

Yttranden.

Statskontoret och *riksbrandinspektören* ha, bortsett från de synpunkter, som redovisats under avlöningsanslaget, lämnat framställningen utan erinran.

Departementschefen.

Till reseersättningar beräknas i enlighet med styrelsens förslag ytterligare 600 kronor. Med hänsyn till att jag under avlöningsanslaget förordat, att antalet repetitionskurser kategori III begränsas till tio samt att brandsignalkurs och rökskyddskurs icke anordnas, böra merkostnaderna för läroböcker beräknas till $(1\,125 + 500 + 300)$ 1 925 kronor. Jag uppräknar därför expensposten med ett avrundat belopp av 2 000 kronor. Under posten till övriga utgifter har under en följd av år anvisats bl. a. ett belopp av 1 000 kronor till ersättning till kommuner för vållande av skador å materiel m. m. Belastningen å denna delpost har under de tre senast förflutna budgetåren varit resp. 11, 227 och 0 kronor. Med hänsyn härtill föreslår jag, att delposten minskas med 500 kronor. Omkostnadsanslaget bör alltså bestämmas till $(55\,900 + 600 + 2\,000 - 500)$ 58 000 (+ 2 100) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens brandskola: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 58 000 kronor.

[204] 5. **Bidrag till svenska brandskyddsföreningen** (statsliggaren s. 1066). Anslaget har för vart och ett av budgetåren 1941/42—1949/50 utgått med 2 000 kronor.

Yrkande.

Svenska brandskyddsföreningen (skr. 30/9 1949) hemställer, att bidraget höjes med 3 000 kronor.

Motiv.

Brandskyddet har blivit av allt större betydelse, icke minst för uppehållandet och stärkandet av Sveriges industriella produktion. Det ställes också allt större fordringar på svenska brandskyddsföreningens utbildnings-, propaganda- och rådgivningsverksamhet. Den inarbetade propagandan, särskilt bland de industrianställda, måste i första hand hållas vid makt. Därtill kommer, att myndigheter, organisationer, företag och enskilda fordra brandteknisk service i allt större utsträckning. Ökad brandteknisk verksamhet kräves också oavbrutet av föreningen speciellt på grund av industriens tekniska utveckling, som ständigt skapar nya brandskyddsproblem.

Yttrande.

Civilförsvarsstyrelsen. Det måste anses ligga i statsmakternas intresse, att föreningens utbildnings- och propagandaverksamhet upprätthålles och ytterligare utvidgas. Starka skäl tala för att brandskyddsföreningen erhåller statsbidrag med samma belopp, som under en följd av år tilldelats svenska brandkårernas riksförbund, eller 5 000 kronor.

Departementschefen.

Jag vill i rådande ekonomiska läge icke förordna någon höjning av bidraget, vilket alltså torde böra bestämmas till ett oförändrat belopp av 2 000 kronor. Bidraget bör förbindas med samma villkor som under innevarande budgetår. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till svenska brandskyddsföreningen* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 2 000 kronor.

[205] 6. *Bidrag till svenska brandkårernas riksförbund* (statsliggaren s. 1066). I enlighet med förslag av svenska brandkårernas riksförbund (skr. 31/8 1949), vilket tillstyrkts av civilförsvarsstyrelsen, uppföres anslaget med ett oförändrat belopp av 5 000 kronor. Bidraget torde böra förbindas med samma villkor som under innevarande budgetår. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen,

att till *Bidrag till svenska brandkårernas riksförbund* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 5 000 kronor.

[206] 7. *Bidrag till förebyggande och släckning av brand.*

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	385 000	684 779
1949/50 (statsliggaren s. 1066)	400 000	
1950/51 (förslag)	600 000	

Yrkanden.

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 30/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 120 000 kronor.

	Anslag 1949/50	Förslag	Ökning
1. Skogsbrandbevakning	235 000	260 000	25 000
2. Nybyggnad och underhåll av brandtorn m. m.	40 000	60 000	20 000
3. Ersättning för verksamhet vid brandsläckning m. m.	125 000	200 000	75 000
	400 000	520 000	120 000

4. Styrelsen föreslår, att ett Kramfors stad tillhörigt brandtorn inlöses av kronan.

5. Styrelsen föreslår, att viss staten tillhörig skogsbrandsläckningsmateriel överlåtes utan vederlag till kommuner, som därav äro i behov.

Motiv.

1) Länsstyrelserna ha för detta ändamål anmält ett medelsbehov av inalles 268 592 kronor. Svårigheterna att erhålla bevakningspersonal ha ökat och för att kunna erhålla tillräcklig sådan personal är det nödvändigt att ersättningarna till densamma höjas. Postens ökning hänför sig även till de höjda kostnaderna för telefonabonnemang och nya telefonledningar.

2) Vissa äldre brandtorn av träkonstruktion måste snarast utbytas mot nya.

3) Ersättningarna för verksamhet vid brandsläckning ha, enligt vad länsstyrelserna uppgivit, för budgetåret 1948/49 uppgått till ialles 414 822 kronor. För budgetåret 1950/51 beräknas kostnaderna av länsstyrelserna till 563 000 kronor. Den städse stora belastningen på denna post synes civilförsvarsstyrelsen motivera en höjning med 75 000 kronor till 200 000 kronor.

4) Länsstyrelsen i Västernorrlands län har med tillstyrkan av riksbrandinspektören föreslagit, att ett inom Kramfors stad beläget och i riksplanen intaget brandtorn, vilket tillhör staden men som staden nu vill överlåta, inlöses av staten. Civilförsvarsstyrelsen biträder förslaget. Tornet har av en byggnadssakkunnig värderats till 731 kronor. Kostnaden för tornets inlösen torde böra bestridas från anslagsposten till nybyggnad och underhåll av brandtorn m. m. men föranleder ingen ytterligare uppräknings av posten.

5) Den materiel, som styrelsen på förslag av riksbrandinspektören föreslår skola överlåtas, förvaras dels i 197 depåer inom olika kommuner och dels centralt av styrelsen. Den i depåerna förvarade materielen består av 200 skumsprutor, 10 000 yxor, 10 000 spadar, 4 000 hackor, 4 000 sågar, 4 000 hinkar, 2 500 stålkvastar, 2 200 strilkannor samt 16 000 meter $1\frac{1}{4}$ tums brandslang. Den övriga materielen utgöres av ett mindre antal strilkannor, stålkvastar, yxor, hackor, timmersvansar och bågsågar. Såsom villkor för överlåtelse bör gälla, att materielen städse skall väl vårdas och underhållas av mottagaren, att förkommen eller skadad materiel snarast skall ersättas med ny samt att materiel skall kunna tillfälligt utlånas till angränsande kommun för eldsläckning därest framställning om sådant lån göres av brandchef eller annan för brandförsvaret ansvarig person inom kommunen. I den mån sålunda utlånad materiel förkommer eller skadas, bör det åligga låntagaren att gottgöra långivaren.

Det torde få ankomma på riksbrandinspektören att efter länsstyrelsernas hörande besluta i fråga om materielens fördelning.

Yttrande.

Statskontoret. Delposten till skogsbrandbevakning synes i rådande statsfinansiella läge böra upptagas med oförändrat belopp. Däremot torde den föreslagna höjningen med 75 000 kronor av delposten till ersättning för verksamhet vid brandsläckning med hänsyn till de senaste årens belastningssiffror icke vara tillräcklig. Posten torde böra uppräknas till minst 300 000 kronor. I övrigt har statskontoret icke något att erinra mot bifall till framställningen.

Departementschefen.

Från anslaget bestridas kostnader för dels skogsbrandbevakning, dels nybyggnad och underhåll av brandtorn m. m., dels ock ersättning för verk-

samhet vid brandsläckning m. m. Nettoutgifterna under anslaget ha de två senast förflutna budgetåren uppgått till 1 334 700 resp. 684 700 kronor. Den största delen av utgifterna hänför sig till ersättningarna för verksamhet vid brandsläckning. Medelsåtgången för detta ändamål växlar starkt under olika budgetår, beroende på i vilken omfattning skogsbränder förekomma. Med anledning av den stora belastningen under de två sista budgetåren bör anslaget uppräknas. Jag föreslår, att anslaget i sin helhet uppföres med 600 000 (+ 200 000) kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att senare fördela anvisade medel på de olika anslagsposterna.

Civildéforsvarsstyrelsens förslag, att staten skulle inlösa ett Kramfors stad tillhörigt brandtorn, kan jag icke biträda.

Den skogsbrandsläckningsmateriel, som civilförsvarsstyrelsen föreslår skola överlätas till vissa kommuner, inköptes under krigsåren i olika omgångar med medel från nionde huvudtiteln. Anskaffningskostnaderna ha uppgått till omkring 270 000 kronor. Största delen av materielen har kommit till användning vid skogsbrandsläckning och övningar, varför dess värde torde ha nedgått betydligt. Jag har under hand inhämtat, att materielens nuvarande värde uppskattningsvis torde kunna beräknas till 70 000 kronor. Vad beträffar brandslangen ha de motorsprutor, för vilka den är avsedd, redan utan vederlag överlåtits till vissa kommuner. Som en följd härav bör slangen överlätas på samma sätt. I fråga om den övriga materielen må anföras, att dennas underhåll och förnyelse kräver årliga kostnader. Sålunda har för sådant ändamål för ett vart av budgetåren 1948/49 och 1949/50 anvisats ett belopp av 3 000 kronor. Förrådshållningen kräver därjämte kontroll och administration från statens sida. Ur praktiska synpunkter synes det därför lämpligt att överlåta materielen till kommuner, som äro i behov därav. Överlåtelsen bör emellertid ske mot villkor, som garantera, att materielen bibehålles för avsett ändamål. Med hänsyn till den skyldighet att ansvara för materielen, som sålunda bör åläggas kommunerna, jämte övriga föreliggande omständigheter torde överlåtelseerna böra ske utan vederlag. Jag tillstyrker sålunda styrelsens förslag i denna del.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till förebyggande och släckning av brand*
för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 600 000
kronor.

[207] 8. **Bidrag till kommuner för inköp av motorbrandsprutor.** För budgetåret 1949/50 har för detta ändamål anvisats ett reservationsanslag av 50 000 kronor (statsliggaren s. 1067). Vid ingången av budgetåret 1949/50 fanns å anslaget en reservation av 524 386 kronor.

På förslag av civilförsvarsstyrelsen (skr. 30/8 1949) uppföres anslaget

med ett formellt belopp av 100 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till kommuner för inköp av motorbrandsprutor* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[208] 9. *Bidrag till kommuner för inköp av brandslang*. För budgetåret 1949/50 har för detta ändamål anvisats ett reservationsanslag av 100 000 kronor (statsliggaren s. 1067). Vid ingången av budgetåret 1949/50 fanns å anslaget en reservation av 818 199 kronor.

I enlighet med förslag av civilförsvarsstyrelsen (skr. 30/8 1949) uppföres anslaget med ett formellt belopp av 100 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till kommuner för inköp av brandslang* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[209] 10. *Bidrag till kommuner för anläggande av branddammar*.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	400 000	440 626
1949/50 (statsliggaren s. 1068)	100	
1950/51 (förslag)	300 000	

Vid ingången av budgetåret 1949/50 fanns en reservation å anslaget av 927 693 kronor.

Yrkande.

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 30/8 1949) hemställer, att anslaget upptages med 800 000 kronor.

Motiv.

I anledning av uttalande av departementschefen i 1949 års statsverksproposition (XI s. 429) har undersökts i vilken utsträckning medel kunde frigöras genom återkallande av äldre bidragsbeslut. Dylikt återkallande har kunnat verkställas endast i ett mycket ringa antal fall. Sedan utredningen slutförts har en icke ringa del av ifrågavarande äldre beslut kunnat slutregleras. Styrelsen beviljar icke vidare statsbidrag i andra fall än då bevis om erhållet byggnadstillstånd bilagts ansökningshandlingarna eller då byggnadstillstånd icke erfordras. Medel å anslaget torde icke vidare annat än i ringa omfattning under någon längre tid komma att vara bundna av äldre bidragsbeslut.

Av reservationen å 927 693 kronor finnas i runt tal 325 000 kronor disponibla för bidragsbeslut under budgetåret 1949/50. Återstoden har bundits genom beslut, meddelade under i huvudsak åren 1947 och 1948. Intill den

1 juli 1949 hade inkommit ansökningar, avseende anläggningar med ett byggnadsvärde av cirka 1 500 000 kronor, motsvarande i statsbidrag 750 000 kronor. Av en av riksbrandinspektören i slutet av maj 1949 verkställd undersökning har framgått, att branddammar inom kommunerna under år 1950 avsåges bliva utförda till en beräknad kostnad av mer än 6 000 000 kronor. Statsbidraget å en dylik anläggningskostnad skulle utgöra i runt tal 3 000 000 kronor.

Med hänsyn till nu rådande medelsbegränsning är det i regel icke möjligt att bevilja statsbidrag i andra fall än då de planerade dammarna komma att skydda objekt icke understigande 1 000 000 kronors värde. Efter denna norm föreligger möjlighet att, med anlitande av det disponibla beloppet 325 000 kronor, tillgodose i huvudsak alla den 30 juni 1949 inneliggande ansökningar om statsbidrag. Ansökningar, som därefter inkommit samt alla ansökningar om bidrag till branddammar, som avses skydda värden understigande 1 000 000 kronor, kunna sålunda icke f. n. beviljas.

Yttrande.

Statskontoret. Även för budgetåret 1949/50 hemställde civilförvarsstyrelsen om ett anslag på 800 000 kronor. De skäl, som då åberopades för avslag på framställningen, föreligga enligt statskontorets uppfattning allttjämt. Anslaget torde därför böra uppföras med 100 kronor.

Departementschefen.

Till det vid 1949 års statsverksproposition fogade statsrådsprotokollet uttalade jag, att civilförvarsstyrelsen torde böra närmare undersöka i vilken omfattning medel, som bundits genom äldre beslut om bidrag till anläggande av branddammar, åter kunde göras disponibla. I avbidan på resultatet av en sådan undersökning och med hänsyn till storleken av då förefintlig reservation — som den 12 november 1948 uppgick till 1 300 000 kronor — ansåg jag anslaget för budgetåret 1949/50 endast böra upptagas med 100 kronor.

Den av mig förordade undersökningen har givit vid handen, att endast i ett mycket ringa antal fall medel kunnat göras disponibla genom återkallande av äldre bidragsbeslut. Situationen är nu den, att med disponibla medel i huvudsak kunna tillgodoses endast sådana statsbidragsansökningar, som inkommit före den 1 juli 1949 och som gälla branddammar med uppgift att skydda objekt, vilkas värde icke understiga 1 miljon kronor. För att möjliggöra ett fortsatt beviljande av statsbidrag måste medel anvisas för nästa budgetår. Jag vill föreslå, att 300 000 kronor upptagas för ändamålet.

På grund av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till kommuner för anläggande av branddammar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

[210] 11. Bidrag till kommuner för uppförande av brandstationer. För budgetåret 1949/50 har för detta ändamål anvisats ett reservationsanslag av 100 kronor (statsliggaren s. 1068). Vid ingången av budgetåret 1949/50 fanns å anslaget en reservation av 616 288 kronor.

I enlighet med förslag av civilförsvarsstyrelsen (skr. 30/8 1949) uppföres anslaget med ett formellt belopp av 100 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till kommuner för uppförande av brandstationer* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

H. Diverse.

[211] 1. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Medicinalstyrelsens delfond.** Med åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till medicinalstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Medicinalstyrelsens delfond* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 4 574 000 kronor.

[212] 2. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 932 000 kronor.

[213] 3. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Uppsala universitets delfond.** Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till Uppsala universitets delfond: akademiska sjukhuset av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Uppsala universitets delfond* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 444 000 kronor.

[214] 4. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Karolinska sjukhusets delfond.** Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till karolinska sjukhusets delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Karolinska sjukhusets delfond* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 147 000 kronor.

[215] 5. Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark. Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till nämnda fond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 10 500 kronor.

[216] 6. Statens utlänningskommission: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1946/47	1 500 000	2 442 381
1947/48	1 632 000	2 005 490
1948/49	1 780 000	1 985 905
1949/50 (statsliggaren s. 1069)	1 900 000	
1950/51 (förslag)	2 100 000	

Yrkande.

Statens utlänningskommission (skr. 30/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 216 500 kronor.

	Ökning
1. Ersättning till ordföranden för mistade avlöningsförmåner	500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	166 608
3. Extra ordinarie anställning för viss extra amanuens- och biträdespersonal	—
4. Omräkning:	
Reglerad befordringsgång för amanuenser	8 565
Reglerad befordringsgång för biträdespersonal	15 641
Löneklassuppflyttningar	22 868
Avrundning	2 318
	216 500

Motiv.

1) Ordföranden beräknas erhålla löneklassuppflyttning den 1 januari 1951 i sin byråchefstjänst i arbetsmarknadsstyrelsen.

2) Den sedan några år pågående ökningen av antalet utlännningar i landet fortgår alltså. Stegringen omfattar såväl den mera stadigvarande utlänningsstocken — innehavare av uppehållstillstånd — som totalantalet utlännningar, vari jämväl ingå turister och andra tillfälliga besökande. Även antalet arbetsanmälda utlännningar visar samma tendens. Sålunda utgjorde totalantalet utlännningar den 1 juli 1949 201 000 eller 28 000 flera än ett år tidigare. Antalet arbetsanmälda utlännningar och utlännningar med uppehållstillstånd ökade under budgetåret 1948/49 med resp. 13 000 och 7 000 till 90 000 resp. 95 000. Däremot har antalet illegalt anländande flyktingar minskat under samma tidsperiod jämfört med budgetåret 1947/48 med 1 777 till 2 581. Utlänningarnas in- och utresor under budgetåret 1948/49 ha uppgått till 3 917 000, vilket innebär en ökning med 722 000 jämfört med budgetåret 1947/48.

Med utgångspunkt från förhållandena i augusti 1948 räknade kommis-

sionen för innevarande budgetår med en personalstyrka på 295 befattningshavare i tjänst, varav 38 amanuenser och högre tjänstemän samt 255 biträden för kommissionens egen verksamhet, samt en sekreterare och ett biträde för utlänningsnämndens kansli. Genom beslut av Kungl. Maj:t den 19 november 1948 bemyndigades kommissionen att fr. o. m. den 1 januari 1949 utarbeta fortlöpande statistik angående utlänningars turistbesök i Sverige och att i samband därmed anställa två biträden. Härigenom ökades antalet tjänstemän till 297.

Under budgetåret 1948/49 har kommissionen haft i medeltal 301 befattningshavare i tjänst. Antalet har varierat mellan 291 och 311. Med ledning av erfarenheterna från detta budgetår och med hänsyn till svårigheten att göra några mera exakta beräkningar angående arbetsbördan under budgetåret 1950/51 räknar kommissionen med samma personalstyrka som beräknats för detta budgetår eller 297.

Det för innevarande budgetår anvisade anslaget beräknas med nuvarande personalstyrka behöva överskridas med 166 608 kronor. Anslaget för nästa budgetår uppräknas med samma belopp.

3) Genom beslut av 1947 års riksdag inrättades 136 extra ordinarie tjänster hos kommissionen. Fr. o. m. den 1 juli 1948 ha jämlikt beslut av 1948 års riksdag de arvodesanställda befattningshavarna antagits till extra tjänstemän. I samband med utarbetandet av petitaskrivelsen för innevarande budgetår ansåg sig kommissionen icke vilja föreslå någon ändring av antalet extra ordinarie befattningar, enär den utgick från att den centrala utlänningsmyndighetens organisation skulle bli föremål för behandling i samband med den utredning av frågan om utlänningskontrollens framtida utformning och bedrivande, som torde kunna förväntas. Enligt vad nu kan bedömas torde emellertid slutgiltigt ställningstagande i denna fråga komma att låta vänta på sig ytterligare flera år. Att en så ringa del av kommissionens tjänstemän kan erhålla extra ordinarie anställning har medfört svårigheter för kommissionen att rekrytera och behålla personal. Kommissionen hemställer därför om bemyndigande att utan hinder av tidigare föreskriven inskränkning i antalet extra ordinarie befattningar fr. o. m. den 1 juli 1950 tillämpa kungörelsen den 30 juni 1947 (nr 436) angående reglerad befordringsgång för viss icke-ordinarie personal i statens tjänst. Härigenom skulle ytterligare omkring 100 befattningshavare erhålla extra ordinarie ställning. Några ökade lönekostnader skulle icke uppkomma. Reglerad befordringsgång tillämpas bl. a. för personalen på arbetsmarknadsstyrelsens byråer för utlänningsärenden och byggnadstillstånd, vilka tillhöra styrelsens krisdel.

Yttranden.

Statskontoret och *statens lönenämnd* ha ingen erinran mot kommissionens förslag. Lönenämnden erinrar att 1945 års lönekommitté i sitt betänkande

(del I) bemött den uppfattningen, att den extra ordinarie anställningen såsom pensionsberättigande borde bereda sina innehavare samma trygghet, som tillkomme ordinarie tjänstemän. Samtidigt framhölls, att extra ordinarie anställning skulle kunna tillkomma tjänstemännen, även om anställningens varaktighet icke vore fullt säker.

Riksräkenskapsverket finner på av kommissionen anförda skäl förslaget om överförande till extra ordinarie stat av extra befattningshavare kunna tillmötesgå i viss utsträckning.

Överrevisionen för krisförvaltningen anser det tveksamt, om man i avvakten på ett definitivt organisationsförslag bör utan inskränkning tillämpa beföringångskungörelsen. Övervägande skäl tala å andra sidan för att de extra befattningshavare, vilka varit anställda längre tid hos kommissionen, beredas pensionsrätt. Med hänsyn till bl. a. kommissionens svårigheter att rekrytera personal vill överrevisionen icke motsätta sig bifall till förslaget.

Departementschefen.

Antalet utläningar i riket uppgick den 1 juli 1948 till 173 000. Detta antal har därefter stigit, och den 1 juli 1949 funnos i riket 201 000 utläningar. Personalen vid utlänningskommissionen utgjorde vid förstnämnda tidpunkt 291 befattningshavare. Under budgetåret 1948/49 varierade antalet mellan 291 och 311. I medeltal funnos under denna tidsperiod anställda 301 befattningshavare. Vid sina anslagsberäkningar för innevarande budgetår utgick kommissionen från ett uppskattat personalbehov av 295 befattningshavare. Till grund för denna uppskattning hade kommissionen lagt de kommissionen då åvilande arbetsuppgifterna. Sedermera har Kungl. Maj:t medgivit, att vid kommissionen finge anställas ytterligare två befattningshavare för bestridande av vissa göromål.

För nästa budgetår räknar kommissionen med oförändrad personalkader eller 297 befattningshavare. Det personalbehov, som kommer att föreligga den 1 juli 1950, kan givetvis icke nu exakt beräknas. Antalet utläningar i riket har emellertid under sistlidna budgetår icke oväsentligt ökat. Ökat vidtagna rationaliseringar torde därför arbetsbördan för kommissionen, såvitt nu kan bedömas, ej komma att minskas. Jag finner mig på denna grund böra godtaga kommissionens beräkning av personalbehovet för nästa budgetår. Liksom under innevarande budgetår torde emellertid antalet extra befattningshavare få anpassas efter behovet.

Kommissionens förslag att bereda samtliga extra amanuenser och skrivbiträden extra ordinarie anställning kan jag ej tillstyrka. För att söka säkerställa en tillfredsställande rekrytering torde emellertid antalet extra ordinarie tjänster böra något ökas. Jag föreslår, att ytterligare 24 extra tjänster överföras på extra ordinarie stat, varav 2 byråsekreterare i Cg 27, 3 amanuenser, 2 assistenter i Cg 19, 2 kanslibiträden i Cg 11 samt 15 biträ-

den för skriv- och kontorsgöromål i Cg 8. Enligt vad jag under hand inhämtat ha de befattningshavare, vilka nu bestrida ifrågavarande tjänster, en statlig tjänstgöringstid, som den 1 juli 1950 ej i något fall understiger 5 år.

För ersättning till ordföranden för mistade avlöningsförmåner erfordras för nästa budgetår en ökning av medelsanvisningen med 500 kronor. För den icke-ordinarie personalen har för innevarande budgetår beräknats för lågt belopp. Medelstillelningen till denna personal måste därför ökas. Jag beräknar härför 143 000 kronor. Till två nya tjänster — medgivna av Kungl. Maj:t genom beslut den 19 november 1948 — erfordras 10 000 kronor. Härtill komma de automatiska utgiftsökningarna, vilka beräknas till 22 800 kronor för löneklassuppflyttningar och 24 200 kronor för uppflyttningar i reglerad befordringsgång. Anslaget skulle alltså höjas med (500 + 143 000 + 10 000 + 22 800 + 24 200) 200 500 kronor, vilket belopp torde höra avrundas till 200 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda: ersättning till ordföranden för mistade avlöningsförmåner 17 500 (+ 500) kronor, arvoden åt ordföranden, vice ordföranden och ledamöter oförändrat 17 000 kronor, ersättningar till av kommissionen anlitade sakkunniga oförändrat 2 000 kronor, arvoden till ledamöter och suppleanter i utlänningsnämnden oförändrat 8 000 kronor, avlöningar till icke-ordinarie personal 1 850 000 (+ 190 000) kronor samt rörligt tillägg 205 500 (+ 9 500) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (17 500 + 17 000 + 2 000 + 8 000 + 1 850 000 + 205 500) 2 100 000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit böra vidare på personalförteckningen uppföras två nya tjänster såsom byråsekreterare i Ce 27.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga nyss angiven ändring i personalförteckningen för statens utlänningskommission;

b) till *Statens utlänningskommission: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 100 000 kronor.

[217] 7. Statens utlänningskommission: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1946/47	150 000	353 119
1947/48	280 000	274 264
1948/49	225 000	223 545
1949/50 (statsliggaren s. 1070)	225 000	
1950/51 (förslag)	245 000	

Yrkande.

Statens utlänningskommission (skr. 30/8 1949) föreslår, att anslaget höjes med 76 000 kronor.

	Utgifter 1948/49	Anslag 1949/50	Förslag	Ökning
1. Sjukvård m. m.	19 266	15 000	20 000	5 000
2. Expenser	194 996	200 000	271 000	71 000
				76 000

Motiv.

1) Under de två senast förflutna budgetåren belastades anslagsposten med 19 372 resp. 19 266 kronor.

2) Utgifterna för andra expenser än tryckningskostnader, inköp av kortlådor, dossieromslag och pärmar uppgingo under budgetåret 1948/49 till 144 573 kronor. För nästa budgetår beräknas 145 000 kronor.

Kostnaderna för tryckning av blanketter m. m. uppgingo under budgetåren 1947/48 och 1948/49 till resp. 79 000 och 47 000 kronor. Anslaget för sistnämnda budgetår skulle dessutom rätteligen ha belastats med en utgift på 12 000 kronor, vars betalning på grund av bristande tillgång på medel måst uppskjutas till påföljande budgetår. Till dessa ändamål beräknas 70 000 kronor för budgetåret 1950/51.

Anskaffningen under budgetåret 1948/49 av kortlådor, dossieromslag och pärmar kostade 3 000 kronor. En till detta budgetår hänförlig utgift å 11 000 kronor kunde icke likvideras förrän under budgetåret 1949/50. För nästa budgetår upptages ett belopp av 14 000 kronor.

I juni 1947 beställde kommissionen en automatisk telefonväxel, vilken beräknas bli levererad i april eller maj 1951. Växeln är avsedd att ersätta den manuella växelanläggning, som kommissionen f. n. har. Anskaffandet av växeln väntas medföra, att antalet telefonister kan minskas från 4 heltidsanställda till 2 heltidsanställda och en halvtidsanställd samt att antalet direkttelefoner kan minskas från 32 till 5. Personalinskränkningen och det minskade antalet direkttelefoner beräknas medföra besparingar på cirka 8 000 resp. 500 kronor per år. Engångskostnaderna för växeln uppgå till 42 160 kronor.

Hela anslagsposten skulle enligt dessa beräkningar uppgå till (145 000 + 70 000 + 14 000 + 42 160) 271 160 kronor eller i avrundat tal 271 000 kronor.

Yttranden.

Statskontoret har icke funnit anledning till annan erinran än att uppräkningsav anslagsposten till expenser bör begränsas till 42 000 kronor för anskaffande av en automatisk telefonväxel. *Överrevisionen för krisförvaltningen* har lämnat förslagen utan erinran.

Departementschefen.

Anslagsposten till sjukvård m. m. torde med hänsyn till belastningen under föregående budgetår böra något uppräknas. Jag föreslår, att posten upptages till 17 000 kronor.

För reseersättningar beräknar jag oförändrat 10 000 kronor.

Anslagsposten till expenser torde böra uppdelas på två delposter, den ena för bränsle och lyse samt den andra för övriga expenser. Till bränsle och lyse beräknar jag i nära anslutning till belastningen under föregående budgetår 19 000 kronor. Förslaget om utbyte av kommissionens manuella telefonväxel mot en automatisk anser jag mig f. n. ej kunna tillstyrka. Utgifterna under delposten till övriga expenser uppskattar jag, med hänsyn till tidigare belastningssiffror, till 199 000 kronor. Anslagsposten i sin helhet skulle alltså uppgå till (19 000 + 199 000) 218 000 kronor.

Enligt dessa beräkningar upptages anslaget för nästa budgetår till (17 000 + 10 000 + 218 000) 245 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens utlänningskommission: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 245 000 kronor.

[218] 8. Bidrag till internationellt hälsovårdsarbete.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	50 000	243 677
1949/50 (statsliggaren s. 1070)	400 000	
1950/51 (förslag)	630 000	

Anslaget är avsett att användas för bestridande av de kostnader, som föranledas av Sveriges anslutning till världshälsovårdsorganisationen, samt av kostnaderna för ombud och experter för deltagande i organisationens sammanträden, ävensom av utgifter i övrigt för internationellt samarbete på hälso- och sjukvårdens område.

Sveriges bidrag till världshälsovårdsorganisationens budget för år 1949, vilken vid världshälsovårdsförsamlingens första möte i Genève sommaren 1948 fastställdes till 5 000 000 dollars, utgjorde 98 623 dollars. Sistnämnda belopp, i svenskt mynt motsvarande 353 202 kronor 72 öre, har inbetalats under juli 1949 och belastar alltså anslaget för innevarande budgetår. För år 1950 har organisationens ordinarie budget vid världshälsovårdsförsamlingens andra möte i Rom sommaren 1949 fastställts till 7 501 500 dollars, varav 7 000 000 dollars skulle inbetalas av medlemsstaterna. Till sistnämnda belopp har Sverige att bidraga med 116 955 dollars. Sveriges bidrag har alltså ökat med närmare 20 000 dollars. På grund av vissa vidtagna ändringar i bidragsreglerna har emellertid å andra sidan vårt lands procentuella andel i budgeten sjunkit från i det närmaste 2 procent till knappt 1,7 procent. Med nuvarande växelkurser bör för gäldande av bidraget för 1950, vilket bör belasta anslaget för budgetåret 1950/51, beräknas ett belopp av i runt tal 590 000 kronor. Vidare torde för de övriga ändamål, som skola tillgodoses från anslaget, upptagas ett belopp av 40 000 kronor. Anslagets slutsumma skulle alltså bli (590 000 + 40 000) 630 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till internationellt hälsovårdsarbete* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 630 000 kronor.

[219] 9. Vissa kostnader i anledning av allmänna val. Från anslaget bestri-
das samtliga de kostnader, vilka åsamkas statsverket på grund av dels val
till riksdagen, dels ock kommunala val, d. v. s. val av landstingsmän, kom-
munalfullmäktige, municipalfullmäktige, stadsfullmäktige och kyrkofull-
mäktige.

För budgetåret 1949/50 har anslaget upptagits till 1 000 kronor. För sagda
budgetår har främst räknats med vissa utgifter för resekostnads- och trakta-
mentsersättningar till landstingsmän och stadsfullmäktige för deltagande i
val till riksdagens första kammare. Med dylika utgifter är att räkna även
för budgetåret 1950/51. För sistnämnda budgetår tillkomma emellertid ut-
gifterna för de kommunala val, som skola förrättas under hösten 1950. De
på statsverket belöpande utgifterna för dessa val äro huvudsakligen av föl-
jande slag:

- 1) kostnader för tryckning och distribution av vissa inom inrikesdeparte-
mentet utarbetade anvisningar,
- 2) kostnader för tillverkning och distribution av vissa kuvert, blanketter
och dylikt,
- 3) vissa kungörelsekostnader,
- 4) kostnader för röstmottagning å postanstalter och sjukvårdsanstalter,
- 5) kostnader för offentliggörande av de s. k. preliminära röstsamman-
räkningarna vid vissa val,
- 6) utgifter för förhyrande av lokaler för de på länsstyrelserna ankom-
mande röstsammanräkningarna samt
- 7) ersättning till den personal, som av länsstyrelserna anlitas för sist-
nämnda röstsammanräkningar.

Medelsbehovet för ifrågavarande ändamål torde för nästa budgetår kunna
beräknas med utgångspunkt från statens kostnader för ändamålet under
budgetåret 1946/47, under vilket budgetår kommunala val senast höllos.
Sagda kostnader uppgingo till omkring 197 000 kronor. Utgifterna för nästa
budgetår kunna dock antagas komma att något överstiga nämnda belopp,
varför det synes motiverat, att förevarande anslag upptages till 200 000
kronor.

På grund av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå
riksdagen

att till *Vissa kostnader i anledning av allmänna val* för
budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 200 000
kronor.

[220] 10. Kommunal upplysningsverksamhet.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	180 000	81 460
1949/50 (statsliggaren s. 1071)	175 000	
1950/51 (förslag)	227 000	

Yrkande.

Nämnden för kommunal upplysningsverksamhet (skr. 6/9 1949) föreslår, att anslaget höjes med 52 000 kronor.

	Ökning
1. Korrespondensundervisning	2 000
2. Muntliga kurser	50 000
	52 000

Motiv.

I enlighet med av Kungl. Maj:t givet uppdrag i anledning av riksdagens skrivelse nr 11/1949 (p. 158) lämnar nämnden till en början följande *redogörelse* rörande organisationen av det för verksamheten avsedda kansliet.

F. n. tjänstgöra hos nämnden två hos svenska landskommunernas förbund anställda konsulenter. I stort sett hälften av deras arbetstid disponeras av nämnden. Härfor uttager landskommunernas förbund av nämnden en mot vederbörandes prestationer svarande ersättning, vilken hittills utgått med belopp, beräknade efter 27 löneklassen löneplan 1 i statens allmänna avlöningsreglemente. Ingendera konsulenten är sålunda direkt anställd av nämnden. Däremot är sedan mitten av oktober 1948 ett kanslibiträde i Ce 11 anställt direkt hos nämnden. Landskommunernas förbund har nämligen förklarat sig icke kunna åtaga sig det löpande kontorsarbetet för nämnden. I den mån sådan arbetskraft härutöver skulle erfordras för nämnden, kommer emellertid förbundet att med sin personal biträda nämnden i den utsträckning, som är möjlig med hänsyn till förbundets resurser. Kostnaderna för sådant biträde kommer att uttagas av förbundet efter självkostnadspris.

1) För budgetåret 1948/49 anvisades 75 000 kronor till korrespondensundervisning. Av detta belopp togos endast cirka 21 000 kronor i anspråk, då utarbetandet av nya brevkurser ej kunde ske i den takt, man från början räknat med. Nämnden övertog under detta budgetår svenska landskommunernas förbunds korrespondenskurs i kommunal medelsförvaltning och påbörjade utarbetandet av andra kurser, av vilka två, nämligen en för hälsovårdsnämnder och en för barnavårdsnämnder, vid slutet av budgetåret voro tämligen långt framskridna men ej fullt färdigställda.

För innevarande budgetår har anvisats 60 000 kronor. Nämnden räknar med att under detta budgetår fullt färdigställa — förutom de två sistnämnda kurserna — en kurs för barnavårdsmän och en kurs i skoladministrativa frågor samt utgiva en ny upplaga av kursen i kommunal medelsförvaltning. Även större delen av en kurs i byggnadslagstiftning beräknas bli färdigställd under innevarande budgetår. Arbetet med kursen torde emellertid vara slutfört först under nästa budgetår. Nämnden överväger tillika att un-

der sistnämnda budgetår få till stånd en kurs om folkpensioneringen samt omarbetning av hälsovårds- och barnavårdskurserna. De fasta kostnader för korrespondensundervisningen, vilka komma att belasta anslaget under nästa budgetår, skulle alltså bli 9 000 kronor för vardera en kurs i byggnadslagsstiftning och en kurs om folkpensionering samt 7 000 kronor för vardera av två omarbetade kurser eller sammanlagt ($2 \times 9\,000 + 2 \times 7\,000$) 32 000 kronor.

De rörliga kostnaderna ha för innevarande budgetår beräknats med utgångspunkt från 350 deltagare i varje kurs. Med hänsyn till den stora tillslutningen under budgetåret 1948/49 — i runt tal 1 000 till kursen i kommunal medelsförvaltning — bör man för nästa budgetår räkna med i genomsnitt 500 deltagare per kurs. Då minst sex kurser kunna beräknas vara i gång under nästa budgetår samt kostnaderna per deltagare uppskattas till oförändrat 10 kronor, skulle de rörliga kostnaderna bli ($500 \times 6 \times 10$) 30 000 kronor.

Det totala medelsbehovet för korrespondensundervisningen under nästa budgetår skulle sålunda uppgå till ($32\,000 + 30\,000$) 62 000 kronor.

2) Till muntliga kurser ha för budgetåren 1948/49 och 1949/50 anvisats 65 000 kronor, avsedda att täcka kostnaderna för 10 kursveckor under vardera budgetåret. Antalet kurser under budgetåret 1948/49 uppgick till allenaast 5, då det beräknade antalet brevkurser icke kunde färdigställas. Kostnaderna per kurs belöpte sig till i genomsnitt 8 770 kronor mot beräknade 6 500 kronor. Någon erfarenhet från liknande kursverksamhet förefanns ej vid beräkningen av dessa kostnader. Kostnadsökningen sammanhänger med att studiearbetet ordnats i form av mindre grupper, var och en under ledning av lärare, vilket å ena sidan ur pedagogisk synpunkt givit mycket gott resultat, men å andra sidan krävt ökad insats av lärare. Skäl tala för att genomsnittskostnaderna för kommande kurser skola kunna sättas lägre än de för budgetåret 1948/49 redovisade. Deltagarna i kurser för barnavårds- och hälsovårdsnämnder torde nämligen icke behöva uppdelas i så många studiegrupper som varit påkallat vid kurser i kommunal medelsförvaltning. Härigenom erfordras ett mindre antal lärare. Kostnaden per kurs för nästa budgetår beräknas till i genomsnitt 7 800 kronor.

För nästa budgetår planerar nämnden att anordna 16 kursveckor, fördelade med 4 på en var av kurserna för barnavårds- och hälsovårdsnämnder samt 2 på envar av övriga fyra kurser. Kostnaderna skulle alltså uppgå till ($16 \times 7\,800$) 124 800 kronor eller i runt tal 125 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret föreslår, att posterna till korrespondensundervisning och muntliga kurser med hänsyn till de statsfinansiella förhållandena uppföras med oförändrade belopp.

Departementschefen.

Av den av nämnden lämnade redogörelsen framgår, att svenska landskommunernas förbund ej velat åtaga sig att i första hand ansvara för nämndens löpande expeditiönsarbete. Av denna anledning har av nämnden anställt ett biträde. Övrig till nämndens verksamhet knuten kanslipersonal har — såsom den lämnade redogörelsen torde giva vid handen — ej på något fastare sätt knutits till nämndens kansli. Med hänsyn till det anförda, anser jag mig icke böra förorda någon ändring av nämndens nuvarande organisation.

Beträffande den aktuella omfattningen av nämndens verksamhet har jag under hand inhämtat att antalet deltagare i de brevkurser, som voro igång i mitten av december 1949 var följande: kommunal medelsförvaltning 1 291, barnavårdsnämnder 1 001 och kommunal hälsovård 243.

Korrespondensundervisningen torde under nästa budgetår böra bedrivas i den av nämnden angivna omfattningen. I enlighet med nämndens kostnadsuppskattning upptager jag medelsanvisningen för korrespondensundervisningen till ett belopp, som med 2 000 kronor överstiger medelsanvisningen för innevarande budgetår eller till 62 000 kronor.

I fråga om de *muntliga kurserna* har nämnden upplyst, att den på grund av svårigheter att få till stånd det planerade antalet brevkurser under budgetåret 1948/49 hållit allenast 5 muntliga kurser av de för budgetåret medgivna 10. Genomgång av brevkurs är nämligen ett villkor för att få delta i den muntliga undervisningen. Antalet muntliga kurser har även för innevarande budgetår bestämts till 10. Nämnden föreslår, att under nästa budgetår hålles 16 sådana kurser. Med hänsyn till att nämnden under sitt första verksamhetsår ej kunnat anordna muntliga kurser i avsedd omfattning samt med beaktande av den för nästa budgetår föreslagna fördelningen av kurserna på de olika ämnena tillstyrker jag nämndens förslag i denna del. Kostnaderna per kurs under förra budgetåret ha, enligt vad nämnden upplyser, uppgått till i genomsnitt närmare 8 800 kronor mot beräknade 6 500 kronor. Anledningen härtill är att deltagarna uppdelats i studiegrupper, vilket medfört ökat behov av studieledare. För nästa budgetår räknar nämnden med att uppdelningen i grupper ej skall behöva drivas så långt som under budgetåret 1948/49 samt att kostnaderna per kurs därför skola kunna begränsas till 7 800 kronor. Med hänsyn till det ökade utbyte av kurserna, ett sådant grupparbete synes medföra, har jag ej något att erinra häremot. Jag biträder även nämndens kostnadsberäkning och uppskattar sålunda medelsbehovet för den muntliga undervisningen till 125 000 kronor, vilket innebär en ökning med 50 000 kronor.

Då för administrationskostnader bör anvisas oförändrat belopp, 40 000 kronor, skulle vid bifall till förslagen anslaget för nästa budgetår höjas med (2 000 + 50 000) 52 000 kronor till (175 000 + 52 000) 227 000 kronor.

Ifrågasvarande upplysningsverksamhet har huvudsakligast varit motiverad

av kommunindelningsreformen. Kommunindelningen är avsedd att träda i kraft den 1 januari 1952. Med hänsyn härtill anser jag mig kunna räkna med att verksamheten skall nå sin kulmen under budgetåret 1950/51. Jag vill emellertid framhålla, att det under tiden närmast därefter med all säkerhet kommer att finnas ett kvardröjande behov av sådan upplysningsverksamhet, som har ett direkt samband med tillkomsten av de nya storkommunerna och som bör tillgodoses genom den av nämnden bedrivna verksamheten. Frågan om huruvida därefter medel böra anvisas för en fortlöpande upplysningsverksamhet av detta slag i en eller annan form torde sedermera få bli föremål för prövning.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommunal upplysningsverksamhet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 227 000 kronor.

[221] 11. Resestipendier. Någon direkt motsvarighet till detta anslag finnes icke i gällande riksstat. Däremot har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag till Resestipendier till åklagare, vilket uppförts med 10 000 kronor.

I skrivelse den 10 november 1948 föreslår *statens sinnessjukvårdsberedning*, att 15 000 kronor anvisas till stipendier för psykiatriska studier i utlandet. Till motivering för förslaget anför beredningen.

F. n. finnas ej möjligheter för kunniga och intresserade yngre psykiatrici att i Sverige erhålla den vidare utbildning och stimulans till fortsatt forskning, som bjudes på åtskilliga håll i utlandet. För att tillgodose behovet av utbildning av kvalificerade specialiteter torde den lättast framkomliga vägen vara specialstudier i utlandet. Genom sådana studier skulle svenska psykiatrici kunna personligen taga del av nyare rön inom psykiatriens olika områden. Därjämte vore det av utomordentligt värde för en intensifierad behandling vid landets sinnessjukhus, att genom stipendiegivning möjliggöra studier av de nya behandlingsmetoder, som i allt större utsträckning användas utomlands. Av största betydelse är även, att personliga kontakter knyts med ledande psykiatrici vid olika utländska kliniker, då därigenom möjligheterna till fortsatt vetenskapligt utbyte väsentligen skulle främjas.

I anledning av skrivelsen ha *statskontoret*, *medicinalstyrelsen* och *svenska psykiatriska föreningen* avgivit utlåtanden. Statskontoret ifrågasätter lämpligheten att f. n. anvisa medel till ifrågavarande ändamål. Medicinalstyrelsen och nämnda förening tillstyrka förslaget.

Departementschefen.

Psykiatrien har under senare år varit stadd i snabb utveckling i utlandet. Med de förhållandevis blygsamma resurser, som stå till buds, har det ej varit möjligt att inom landet hålla samma utvecklingstakt på detta område. I nuvarande läge på sinnessjukvårdens område framstår det därför som synnerligen önskvärt, att yngre, väl kvalificerade psykiatrici, som

22 — Bihang till riksdagens protokoll 1950. 1 saml. Nr 1. Bil. 13.

verka inom landets sinnessjukvård, kunna beredas möjlighet att bedriva studier i utlandet i frågor, som beröra deras verksamhetsområden. I sinnessjukvårdsberedningens framställning har antytts fördelarna av sådana studier. Med hänsyn till vad sinnessjukvårdsberedningen anfört anser jag, att medel till stipendier för berörda studier böra anvisas fr. o. m. nästa budgetår.

Såsom förut angivits har i gällande riksstat uppförts ett reservationsanslag på 10 000 kronor till resestipendier åt åklagare. Anslaget är avsett för studier i utlandet. Även för nästa budgetår torde medel för detta ändamål böra finnas tillgängliga.

Utgifterna för stipendier åt åklagare och psykiatrici torde böra sammanföras under ett gemensamt anslag. Från detta torde få beviljas resestipendier även för andra studieändamål. Jag föreslår att anslaget uppföres under benämningen Resestipendier och erhåller reservationsanslags natur samt anvisas med 10 000 kronor. Till det nya anslaget torde böra överföras den behållning på anslaget till resestipendier åt åklagare, som kan förefinnas vid ingången av nästa budgetår.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Resestipendier* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

[222] 12. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** Anslaget har i gällande riksstat upptagits till 500 000 kronor (statsliggaren s. 1071). För nästa budgetår torde anslaget böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

[223] 13. **Extra utgifter.** För innevarande budgetår har anslaget uppförts med 70 000 kronor (statsliggaren s. 1072). Anslaget torde för nästa budgetår böra höjas med 5 000 kronor. Anslaget uppföres alltså med 75 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

[224] 14. **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** Medelsbehovet för nästa budgetår torde kunna uppskattas till oförändrat belopp,

65 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 65 000 kronor.

Sammanfattning.

För budgetåret 1950/51 skulle, vid bifall till gjorda förslag, under elfte huvudtiteln uppföras kronor 295 002 900

Då å riksstaten för budgetåret 1949/50 under huvudtiteln anvisats » 287 835 300
 skulle således huvudtitelns slutsumma komma att ökas
 med » 7 167 600

Förändringarna inom huvudtitelns avdelningar framgå av följande sammanställning:

Avdelning	Anvisat 1949/50	Äskat 1950/51	Ökn. el. minskn.
A. Inrikesdepartementet	560 000	570 000	+ 10 000
B. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården	183 705 800	185 617 300	+ 1 911 500
C. Alkoholistvård	4 709 700	5 241 100	+ 531 400
D. Överståthållarämbetet och landsstaten	51 865 000	56 307 000	+ 4 442 000
E. Polisväsendet	15 317 000	17 097 900	+ 1 780 900
F. Civilförsvaret	18 435 000	15 793 000	— 2 642 000
G. Brandväsendet	878 800	1 217 100	+ 338 300
H. Diverse	12 364 000	13 159 500	+ 795 500

Vissa anslag ha endast kunnat upptagas med preliminärt beräknade belopp.

Differenserna mellan löpande och nästkommande budgetår i fråga om *avlönings- och omkostnadsanslagen* framgå av följande sammanställning:

Avlöningar och omkostnader.

	Avlöningar	Omkostnader
A. Inrikesdepartementet	0	+ 10 000
B. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården	+ 2 311 800	+ 1 155 300
C. Alkoholistvård	+ 66 700	+ 169 600
D. Överståthållarämbetet och landsstaten	+ 2 125 000	+ 2 327 000
E. Polisväsendet	+ 90 400	+ 83 900
F. Civilförsvaret	+ 177 000	— 140 000
G. Brandväsendet	— 6 400	— 5 400
H. Diverse	+ 200 000	+ 20 000
	+ 4 964 500	+ 3 620 400
	8 584 900	

Ökningen av avlöningarna beror beträffande avdelning B väsentligen på en preliminär uppräknig av anslaget till Statens sinnessjukhus: Avlöningar. I fråga om avdelning D må framhållas, att mer än hälften av ökningen faller på länsstyrelserna, för vilka särskilt de krisuppgifter, som överförts eller väntas bli överförda från krisorganen, kräva en betydande personalförstärkning. Vidare har anslaget till Avlöningar åt häradsskrivarna m. fl. höjts rätt avsevärt. Ökningen av omkostnaderna belöper huvudsakligen på det preliminärt beräknade anslaget till Statens sinnessjukhus: Omkostnader samt på länsstyrelsernas omkostnadsanslag.

I det följande lämnas en översikt av mera betydande ändringar å *andra anslag än avlönings- och omkostnadsanslag*. Först behandlas de anslag, vilka återfinnas såväl i riksstaten för innevarande budgetår som i det huvudtitelsförslag, som nu framlägges.

Mera betydande ökningar.

Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.

Bidrag till sinnessjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö	1 000 000	
Bidrag till driften av anstalter för bildbara sinnesslöa	100 000	
Bidrag till Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund	278 700	
Bidrag till vissa driftkostnader vid Sabbatsbergs sjukhus	130 000	
Bidrag till driften av anstalter för kirurgisk tuberkulos	150 000	
Bidrag till byggnadsarbeten vid folksanatorierna	190 000	
Bidrag till vanföreanstalter m. m.	370 000	
Bidrag till avlöningar m. m. inom förebyggande mödra- och barnavård	200 000	
Stipendier för blivande distriktstandläkare m. fl.	150 000	2 568 700

Alkoholistvård m. m.

Bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader m. m.	115 000
--	---------

Polisväsendet.

Statspolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistrikten	120 000	
Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m.	700 000	
Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m.	350 000	
Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet	400 000	1 570 000

Civilförsvaret.

Förvaring och underhåll av viss materiel m. m.	200 000	
Kostnader för anordnande av allmänna skyddsrum m. m.	730 000	930 000

Brandväsendet.

Bidrag till förebyggande och släckning av brand	200 000	
Bidrag till kommuner för anläggande av branddammar	299 900	499 900

Diverse.

Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond	231 000	
Bidrag till internationellt hälsovårdsarbete	230 000	
Vissa kostnader i anledning av allmänna val	199 000	660 000
Summa kronor		6 343 600

Ändamål, för vilka medel ej anvisats å riksstaten för budgetåret 1949/50.

Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.

Bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden	100	
Om- och tillbyggnad av psykiatriska kliniken i Lund	600 000	
Bidrag till uppförande och inrättande eller inlösen av vårdhem för lättskötta sinnessjuka	100	
Serafimerlasarettet: Utrustning	89 900	
Bidrag till uppförande av nybyggnad för barnsjukhuset vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m.	476 500	
Bidrag till uppförande eller inrättande av barnavdelningar vid lasarett m. m.	100 000	
Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av epidemivårdanstalter	100	
Bidrag till uppförande eller inrättande av förlossningsanstalter	100	
Vissa undersökningar rörande små avloppsreningsanläggningar	57 000	
Bidrag till utrustning av polikliniker för folktandvård	100 000	
Bidrag till uppförande av ett sjukhärberge i Kare-suando	40 000	1 463 800

Alkoholistvård m. m.

Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Vissa byggnadsarbeten	90 000	
Bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter	100	90 100

Civilförsvaret.

Inköp av brandmateriel		500 000
------------------------	--	---------

Diverse.

Resestipendier	10 000	
Summa kronor		2 063 900

Utgiftsstegringarna å avlönings- och omkostnadsanslagen samt nyss redovisade större ökningar ävensom anslagen till nya ändamål uppgå sålunda till sammanlagt (8 584 900 + 6 343 600 + 2 063 900) 16 992 400 kronor. Å andra sidan ha minskningar om tillhopa 10 363 700 kronor kunnat uppnås genom större nedskärningar av vissa anslag och bortfall av andra anslag. I detta hänseende hänvisas till följande sammanställningar.

Större minskningar.

Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.

Utrustning av nya sinnessjukhus	620 000	
Driftkostnadsersättning för psykiatriska klinikerna i Lund och Uppsala	300 000	
Bidrag till uppförande eller inrättande av psykiatriska avdelningar vid lasarett	349 900	
Bidrag till uppförande eller inrättande av anstalter för bildbara sinnesslöa	499 900	
Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulos-sjukvårdsanstalter	149 900	
Bidrag till driften av folksanatorierna	191 500	
Bidrag till driften av epidemivårdanstalter	400 000	
Bidrag till driften av förlossningsanstalter och väntehem m. m.	200 000	
Bidrag till avlöningar åt distriktssköteskor m. m.	100 000	
Bidrag till avlöningar åt distriktsbarnmorskor m. m.	200 000	
Bidrag till distriktsbarnmorskans resor i samband med hemförlossning och eftervård	200 000	
Understödjande av dispensärverksamhet	150 000	3 361 200

Civiltjänsten.

Utbildnings- och övningsverksamhet	315 000	
Engångsansskaffning av materiel	864 000	
Vissa löpande kostnader för civiltjänstens verksamhet inom civiltjänstområdena	580 000	
Kostnader för viss motorfordonsberedskap	150 000	1 909 000

Diverse.

Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Medicinalstyrelsens delfond	220 000	
Summa kronor	5 490 200	

I gällande riksstat upptagna anslag, för vilka medel icke äskats för budgetåret 1950/51.

Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.

Anordnande av lokaler för statens rättsläkarstation i Lund	60 000
Inredning och utrustning av statens rättsläkarstation i Lund	40 000

Statens skol- och yrkeshem på Salbohed:

Renoveringsarbeten m. m.	95 000	
Engångsanskaffning av utrustning	60 000	
Ombyggnad av rättarbostad m. m.	30 000	
Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg: Engångs- anskaffning av utrustning	22 000	
Bidrag till vissa sanitära förbättringar m. m. vid svenska diakonsällskapets epileptikeranstalt å Stora Sköndal	80 000	
Karolinska sjukhuset: Utrustning	175 000	
Serafimerlasarettet:		
Vissa om- och nybyggnadsarbeten	40 700	
Utrustning m. m. för röntgenavdelningen vid akade- miska sjukhuset i Uppsala	172 800	
Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m.	451 400	
Bidrag till ny- och ombyggnad av Sabbatsbergs sjuk- hus	900 000	
Vissa byggnadsarbeten vid vanförelanstaltens i Stock- holm skolhem i Lidingö	38 000	
Vissa byggnadsarbeten vid vanförelanstalten i Göteborg	42 000	
Bidrag till allmänna barnbördshuset i Stockholm	100	
Upplysningsverksamhet rörande sjuksköterskeyrket m. m.	13 000	
Anskaffande av ny apparatur för den allmänna skärm- bilsundersökningen	384 000	2 604 000

Överståthållarämbetet och landsstaten.

Resestipendier åt åklagare	10 000
---------------------------------	--------

Civilförsvaret.

Central upphandling av viss materiel för enskilda skyddsrum	2 250 000
---	-----------

Diverse.

Inlösen av en fastighet i Fjällbacka municipalsamhälle m. m.	9 500
Summa kronor	4 873 500

Vad föredragande departementschefen sålunda, med in-
stämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt be-
hagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Lars Lemne.

Register

till

Elfte huvudtiteln för budgetåret 1950/51.

A. Inrikesdepartementet.

Sid.		Kronor
	Inrikesdepartementet:	
1	Avlöningar	510 000
2	Omkostnader	60 000
		570 000

B. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.

Medicinalstyrelsen med dithörande stater.

	Medicinalstyrelsen:	
4	Avlöningar	1 579 000
10	Omkostnader	252 000
12	Beredskapsavdelning	30 000
	Sjukvårdsberedskapsnämnden:	
13	Avlöningar	96 100
13	Omkostnader	34 000
	Sinnessjuknämnden:	
14	Avlöningar	44 100
16	Omkostnader	5 300
	Statens bakteriologiska laboratorium:	
16	Avlöningar	1 475 000
22	Omkostnader	955 000
	Statens rättskemiska laboratorium:	
24	Avlöningar	219 000
26	Omkostnader	54 000
	Statens farmaceutiska laboratorium:	
28	Avlöningar	301 000
30	Omkostnader	69 000
31	Svenska farmakopékommittén m. m.	49 300
	Statens rättsläkarstationer:	
33	Avlöningar	144 500
38	Omkostnader	24 200
39	Medikolegala besiktningar	25 000

Sid.		Kronor
	Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.:	
40	Avlöningar	7 950 000
43	Sjukvård m. m.	25 000
43	Reseersättningar	180 000
44	Bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden	100
44	Bidrag till extra provinsialläkares avlönande m. m.	75 000

Sjukvårdsanstalterna.

Sinnessjukvårdsanstalter:

Statens sinnessjukhus:

45	Avlöningar	51 700 000*
46	Omkostnader	23 900 000*
46	Övervakning av vissa försöksutskrivna patienter	16 000
46	Utrustning av nya sinnessjukhus	600 000*
47	Om- och tillbyggnad av psykiatriska kliniken i Lund	600 000
48	Driftkostnadsersättning för psykiatriska klinikerna i Lund och Uppsala	1 700 000
50	Bidrag till sinnessjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö	11 000 000
51	Bidrag till uppförande eller inrättande av psykiatriska avdelningar vid lasarett	100
51	Bidrag till driften av psykiatriska avdelningar vid lasarett	30 000
52	Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av vårdhem för lättskötta sinnessjuka	100
53	Bidrag till driften av vårdhem för lättskötta sinnessjuka	1 300 000
	Statens skol- och yrkeshem på Salbohed:	
53	Avlöningar	203 000
54	Omkostnader	117 800
	Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg:	
56	Avlöningar	98 000
56	Omkostnader	46 400
57	Bidrag till anstalter för obildbara sinnesslöa	1 800 000
58	Bidrag till uppförande eller inrättande av anstalter för bildbara sinnesslöa	100
58	Bidrag till driften av anstalter för bildbara sinnesslöa	5 700 000
	Statens anstalt för fallandesjuka:	
61	Avlöningar	670 000*
61	Omkostnader	250 000*
61	Ferieresor för elever m. m.	6 000
61	Bidrag till epileptikeranstalter	700 000
63	Bidrag till driften av anstalter för psykopatiska och nervösa barn	240 000

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
	Universitetssjukhus:	
	Karolinska sjukhuset:	
63	Avlöningar	10 070 000
71	Omkostnader	4 450 000
	Serafimerlasarettet:	
74	Avlöningar	4 280 000
78	Omkostnader	2 030 000
80	Utrustning	89 900
81	Bidrag till akademiska sjukhuset i Uppsala	1 880 000
83	Bidrag till Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund	1 610 000
84	Bidrag till uppförande av nybyggnad för barnsjukhuset vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m.	476 500
86	Avlöning av vissa underordnade läkare vid Sabbatsbergs sjukhus	129 300
86	Bidrag till vissa driftkostnader vid Sabbatsbergs sjukhus	230 000
87	Bidrag till pediatrik klinisk och poliklinik i Stockholm	132 000*
	Övriga egentliga sjukvårdsanstalter:	
88	Vissa bidrag till lasarett m. m.	15 800
88	Bidrag till uppförande eller inrättande av barnavdelningar vid lasarett m. m.	100 000
89	Bidrag till driften av barnavdelningar vid lasarett m. m.	700 000
89	Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulosjukvårdsanstalter	100
95	Bidrag till driften av anstalter för lungtuberkulos	4 600 000
96	Bidrag till driften av anstalter för kirurgisk tuberkulos	2 900 000
97	Bidrag till resor för vissa patienter vid kustsanatorierna m. m.	60 000
97	Bidrag till byggnadsarbeten vid folksanatorierna	330 000
100	Bidrag till driften av folksanatorierna	611 000
100	Bidrag till ambulatorisk behandling m. m. av vissa tuberkulospatienter	450 000
101	Behandling av medellösa lupuspatienter från landsorten	70 000
101	Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av epidemivårdanstalter	100
102	Bidrag till driften av epidemivårdanstalter	600 000
103	Bidrag till uppförande m. m. av hem för kroniskt sjuka	100
104	Bidrag till driften av hem för kroniskt sjuka	2 700 000
105	Bidrag till Lilla Hemmet	40 000
106	Bidrag till driften av centralanstalter för radioterapi	600 000
108	Bidrag till resor för patienter vid vissa anstalter för radiumbehandling m. m.	270 000
108	Bidrag till driften av en neurokirurgisk avdelning vid lasarettet i Lund	85 000

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
	Vanförestalter m. m.:	
109	Bidrag till vanförestalter m. m.	6 500 000
112	Bidrag till resor för vanföra m. m.	525 000
112	Bidrag till kuratorsverksamhet vid vanförestalterna	36 000
113	Bidrag till Eugeniahemmet	400 000
115	Bidrag till stödjebandage och proteser vid ortopediska lasarettssavdelningar m. m.	300 000
116	Bidrag till de vanföras riksorganisation	3 400
117	Bidrag till anskaffande och drift av hörapparater	60 000*
118	Bidrag till hörselfrämjandet	40 000*
	Förlossningsanstalter:	
118	Bidrag till uppförande eller inrättande av förlossningsanstalter	100
119	Bidrag till driften av förlossningsanstalter och väntehem m. m.	2 500 000
119	Viss ersättning till barnbördshuset i Lund	1 400

Hälsovård i allmänhet.

	Statens institut för folkhälsan:	
120	Avlöningar	1 516 000
126	Omkostnader	614 000
128	Vissa undersökningar rörande små avloppsreningsanläggningar	57 000
	Barnmorskeläroanstalterna:	
132	Avlöningar	161 400*
132	Omkostnader	141 500*
	Statens sjuksköterskeskola:	
133	Avlöningar	138 500
135	Omkostnader	64 000
136	Stipendier till elever vid godkända sjuksköterskeskolor	23 000
137	Bidrag till driften av godkända sjuksköterskeskolor	10 000
139	Bidrag till utbildningskurser för instruktionssköterskor och husmödrar vid sjukvårdsanstalter m. fl.	36 700
142	Utbildning av sysselsättnings- och arbetsterapeuter	60 000
143	Bidrag till avlöningar åt distriktssköterskor m. m.	4 400 000
144	Bidrag till avlöningar åt distriktsbarnmorskor m. m.	2 700 000
145	Bidrag till distriktsbarnmorskans resor i samband med hemförlossning och eftervård	200 000
146	Understödjande av dispensärverksamhet	1 300 000
	Allmän skärmbildsundersökning:	
147	Lokala undersökningar	550 000
152	Medicinalstyrelsens skärmbildscentral	188 000
155	Bidrag till avlöningar m. m. inom förebyggande mödra- och barnavård	2 800 000
159	Bidrag till resor i förebyggande mödra- och barnavård	500 000
160	Läkemedel åt vissa kvinnor och barn	1 000 000

* Beräknat belopp.

Std.		Kronor
161	Bidrag till folkbildningsorganisationerna för anordnande av allmän sexualhygienisk upplysningsverksamhet	50 000
161	Abortförebyggande åtgärder	175 000
166	Stipendier för blivande distriktstandläkare m. fl.	400 000
168	Bidrag till avlöningar åt distriktstandläkare och distriktstandsköterskor m. m.	2 200 000*
169	Bidrag till utrustning av polikliniker för folktandvård	100 000*
169	Lindring i obemedlades och mindre bemedlades tandvårdskostnader	100 000*
170	Odontologisk försöksverksamhet vid Vipeholms sjukhus i Lund	53 000
172	Viss försöksverksamhet på yrkesmedicinens område	150 000
175	Åtgärder mot utbredning av könssjukdomar	900 000
178	Skyddskoppypmpning	140 000
179	Skyddsympning mot difteri	50 000
179	Vissa kostnader för allmän hälso- och sjukvård	75 000
180	Lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader	200 000
180	Förbättrad sjukvård inom rikets ödemarksområden	100
181	Bidrag till uppförande av ett sjukhärbärge i Kareuando	40 000
185	Sjuktransporter med flygplan	85 000
	Centrala sjukvårdsberedningen:	
185	Avlöningar	131 000
188	Omkostnader	15 800
189	Arbetsstudieavdelning	52 500
193	Bidrag till psykisk barna- och ungdomsvård	100 000
		185 617 300

C. Alkoholistvård m. m.

	Statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes:	
194	Avlöningar	508 000
198	Omkostnader	380 000
	Statens vid fängvårdsanstalter anordnade tvångsarbets- och alkoholistanstalter:	
200	Avlöningar	35 800*
200	Omkostnader	9 500*
	Statens inom sinnessjukvårdsorganisationen anordnade alkoholistanstalt:	
200	Avlöningar	81 000*
201	Omkostnader	33 000*
	Statens alkoholistanstalt å Venngarn:	
201	Avlöningar	359 700
204	Omkostnader	284 300
206	Vissa byggnadsarbeten	90 000
	Statens alkoholistanstalt å Haknäs:	
209	Avlöningar	30 000

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
211	Omkostnader	21 200
212	Bidrag till frälsningsarméns räddningshem	3 000
212	Bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter m. m.	100
214	Bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader m. m.	2 300 000
216	Tillfälligt omhändertagande av alkoholister m. m.	240 000
216	Resor vid tvångsinternering av alkoholister	40 000
217	Interneringskostnader i vissa fall	10 000
	Länsnykterhetsnämnderna:	
218	Avlöningar	243 000
221	Omkostnader	105 500
222	Främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m.	432 000
223	Bidrag till övervakning enligt alkoholistlagen	25 000
224	Bidrag till Stockholms stadsmission för viss alkoholistvårdande verksamhet	10 000
		5 241 100

D. Överståthållarämbetet och landsstaten.

	Överståthållarämbetet:	
225	Avlöningar	2 990 000
231	Omkostnader	300 000
	Länsstyrelserna:	
232	Avlöningar	23 320 000
237	Sjukvård m. m.	110 000
237	Resersättningar	750 000
238	Expenser	3 900 000
239	Publikationstryck	130 000
	Landsfogdarna m. fl.:	
239	Avlöningar	925 000
243	Omkostnader	155 000
	Häradsskrivarna m. fl.:	
243	Avlöningar	8 310 000
245	Omkostnader	932 000
	Landsfiskalerna m. fl.:	
245	Avlöningar	11 950 000
247	Omkostnader	2 535 000
		56 307 000

E. Polisväsendet.

249	Statspolisintendenten m. fl.: Avlöningar	166 600
	Statspolisorganisationen:	
251	Inköp av motorfordon m. m.	174 500
253	Underhålls-, drift- och expeditjonskostnader	660 000
255	Gottgörelse till polisdistrikten	4 370 000
260	Polisradioväsendet	82 600
	Poliskåren i Boden:	
261	Avlöningar	315 700
263	Omkostnader	63 500

Sid.		Kronor
265	Bidrag till reservpolisorganisationen m. m.	575 000
266	Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m.	4 500 000
	Statens polisskola:	
267	Avlöningar	244 400
270	Omkostnader	106 000
	Statens kriminaltekniska anstalt:	
272	Avlöningar	437 500
278	Omkostnader	363 000
280	Gottgörelse till vissa polisdistrikt för ombesörjande av särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet m. m.	260 000
281	Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m. ..	550 000
282	Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet	1 500 000
282	Poliskollegierna	2 000
283	Ersättning vid förhör i polisiära disciplinärenden	1 000
283	Ersättning vid biträde åt ordningsmakten m. m.	1 000
283	Kostnader för särskild polisverksamhet för hindrande och uppdagande av spioneri m. m.	2 725 000
286	Ersättningar åt befattningshavare på avgångsstat vid polis- och åklagarväsendet	100
		17 097 900

F. Civilförsvaret.

	Civilförsvarsstyrelsen:	
287	Avlöningar	817 000
292	Omkostnader	200 000
	Civilförsvarsområdenas administration:	
292	Avlöningar	2 420 000
297	Omkostnader	350 000
298	Utbildnings- och övningsverksamhet	2 000 000
299	Bidrag till vissa frivilliga organisationer	285 000
300	Försöksverksamhet	115 000
302	Engångsanskaffning av materiel	4 626 000
305	Inköp av brandmateriel	500 000
306	Anskaffning av viss förbrukningsmateriel	125 000
307	Förvaring och underhåll av viss materiel m. m.	1 000 000
308	Vissa löpande kostnader för civilförsvarets verksamhet inom civilförsvarsområdena	195 000
310	Kostnader för anordnande av allmänna skyddsrum m. m.	2 130 000
312	Bidrag till kommuner för anordnande av vissa trafik- och skolskyddsrum	700 000
312	Kostnader för viss motorfordonsberedskap	330 000
		15 793 000

Sid.

Kronor

G. Brandväsendet.

	Statens brandinspektion:	
314	Avlöningar	106 800
315	Omkostnader	52 500
	Statens brandskola:	
315	Avlöningar	92 500
318	Omkostnader	58 000
319	Bidrag till svenska brandskyddsföreningen	2 000
320	Bidrag till svenska brandkårernas riksförbund	5 000
320	Bidrag till förebyggande och släckning av brand	600 000
322	Bidrag till kommuner för inköp av motorbrandsprutor	100
323	Bidrag till kommuner för inköp av brandslang	100
323	Bidrag till kommuner för anläggande av branddammar	300 000
325	Bidrag till kommuner för uppförande av brandstationer	100
		1 217 100

H. Diverse.

	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
326	Medicinalstyrelsens delfond	4 574 000
326	Byggnadsstyrelsens delfond	2 932 000
326	Uppsala universitets delfond	444 000
326	Karolinska sjukhusets delfond	1 147 000
327	Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark	10 500
	Statens utlänningskommission:	
327	Avlöningar	2 100 000
330	Omkostnader	245 000
332	Bidrag till internationellt hälsovårdsarbete	630 000
333	Vissa kostnader i anledning av allmänna val	200 000
334	Kommunal upplysningsverksamhet	227 000
337	Resestipendier	10 000
338	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	500 000
338	Extra utgifter	75 000
338	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	65 000

13 159 500**Summa 295 002 900**

TOLFTE HUVUDTITELN

CIVILDEPARTEMENTET

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 4
januari 1950.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden
MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON,
STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON.

De frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1950/51 av utgifterna under riksstatens tolfte huvudtitel, innefattande — i enlighet med vad som anförts vid föredragning av för flera huvudtitlar gemensamma frågor — anslagen till ett nytt departement, civildepartementet, anmälas här efter av statsrådet Andersson, dock med undantag för den under punkt 23 angivna frågan, vilken anmäles av chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ericsson. Beträffande de olika frågorna anföres härvid följande.

A. Civildepartementet.

[1] 1. Civildepartementet: Avlöningar. Kungl. Maj:t har den 29 december 1949 på hemställan av chefen för justitiedepartementet beslutat att i proposition till riksdagen inhämta riksdagens yttrande över upprättat förslag till uppdelning av finansdepartementet i två departement, benämnda finansdepartementet och civildepartementet. I anslutning härtill har chefen för finansdepartementet förut denna dag vid föredragning av för flera huvudtitlar gemensamma frågor redogjort för den i riksstatsförslaget tillämpade fördelningen av olika anslag å de särskilda huvudtitlarna för finansdepartementet och civildepartementet. Jag anhåller nu att få anmäla frågorna om civildepartementets organisation och personalbehov samt därmed sammanhängande anslagsfrågor.

Inom civildepartementet skola handläggas ärenden angående löne- och pensionsväsendet, inklusive ärenden rörande dyrortsgrupperingen och förhandlingsrätt för statens tjänstemän. Såsom närmare utvecklats i förenämnda proposition innebär detta, att civildepartementet kommer att övertaga de arbetsuppgifter, som för närvarande inom finansdepartementet ankomma på löne- och pensionsavdelningen samt lönebyrå och pensionsbyrå, ävensom en väsentlig del (omkring hälften) av arbetsbördan på försvarsdepartementets andra byrå. Även från övriga departement, främst ecklesiastikdepartementet, kommer ett stort antal ärenden att överflyttas till civildepartementet. Vid ett bedömande av arbetsbördan för det nya departementet bör vidare beaktas, att utvecklingen torde i allt större omfattning leda mot att personalorganisationerna söka få till stånd förhandlingar eller mera informella överläggningar med departementet i olika löne- och pensionsfrågor. Vidare må erinras, att — såsom närmare framgår av vad jag anför under för flera huvudtitlar gemensamma frågor — behov föreligger av bättre samråd vid statens och kommunernas behandling av olika lönefrågor. Arbetet med och ansvaret för denna samordning kommer för statens del att vila å civildepartementet.

De arbetsuppgifter, som sålunda skola ankomma på civildepartementet, böra i anslutning till organisationen inom det nuvarande finansdepartementet fördelas på två avdelningar, underställda en statssekreterare och en expeditionschef. Vidare böra i civildepartementet ingå ett registratorskontor och expeditionsvakter.

Statssekreteraravdelningen bör handha departementets propositionsarbete och expedieringen av riksdagsskrivelser, som tillhöra departementets verksamhetsområde. Det nyss berörda samarbetet mellan staten och kommunerna har även en naturlig anknytning till statssekreteraravdelningen. Å denna avdelning bör vidare ankomma att handlägga frågor om utfärdande av eller ändring i allmänna författningar eller andra allmänt gällande föreskrifter på löne- och pensionsområdet. Till avdelningen böra även höra ärenden rörande departementets kommittéer.

Övriga löpande ärenden skola handläggas å expeditionschefens avdelning. Denna synes med hänsyn till arbetsuppgifternas omfattning böra organiseras på tre byråer, nämligen två lönebyråer och en pensionsbyrå.

Behovet av personal i högre löneställning i civildepartementet synes kunna beräknas på följande sätt.

I statssekreterarens avdelning böra ingå en byråchef samt en förste och en andre kanslisekreterare.

Till expeditionschefens avdelning komma enligt vad nyss anförts att höra tre byråer. Var och en av dessa byråer bör förestås av ett kansliråd, som till biträde bör erhålla en kanslisekreterare. Av de tre kanslisekreterare, som sålunda skulle ingå i expeditionschefens avdelning, böra två vara förste kanslisekreterare och en andre kanslisekreterare.

Av här nämnda högre tjänster i civildepartementet synes i avbidan på

närmare erfarenhet en förste kanslisekreterartjänst böra tills vidare upptagas såsom extra ordinarie.

Utöver nämnda befattningshavare böra för civildepartementet beräknas i huvudsak följande tjänstemän, nämligen fyra amanuenser i reglerad befordringsgång, en ordinarie registrator, två extra ordinarie kanslibiträden, en ordinarie förste expeditionsvakt, en ordinarie expeditionsvakt, en halvtidsanställd icke-ordinarie expeditionsvakt samt tre biträden för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång.

Någon särskild föredragande i regeringsrätten har icke beräknats för det nya departementet. Antalet regeringsrättsmål, som kunna ankomma på civildepartementet, torde bliva begränsat. Tills vidare, i avbidan på närmare erfarenhet, synes därför föredragningen av dessa mål kunna utan olägenhet uppdragas åt föredragande i regeringsrätten inom det departement, till vilket motsvarande mål hittills hört.

Av de tjänster, vilka enligt vad här anförts skulle ingå i civildepartementet, äro följande avsedda att överflyttas från det nuvarande finansdepartementet, nämligen en byråchef i lönegrad Cr 10, två kansliråd, en ordinarie och en extra ordinarie förste kanslisekreterare, en ordinarie andre kanslisekreterare, två amanuenser, ett extra ordinarie kanslibitråde samt två biträden för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång. Det extra ordinarie kanslibitråde, som skulle överflyttas, innehåller en ordinarie kontorsbiträdestjänst, vilken alltså bör upptagas på civildepartementets personalförteckning men för vilken medel icke nu behöva beräknas. Från försvarsdepartementet överflyttas en ordinarie andre kanslisekreterartjänst.

Med beaktande av att i samband med det nya departementets inrättande den nuvarande befattningen såsom chef för löne- och pensionsavdelningen, en biträdesbefattning i reglerad befordringsgång och en icke-ordinarie expeditionsvaktsbefattning inom finansdepartementet kunna indragas samt att försvarsdepartementets avlöningsanslag kan minskas med medel motsvarande avlöning till en halvtidsanställd amanuens och ett biträde i reglerad befordringsgång, kan den egentliga personalökningen för civildepartementets vidkommande beräknas till sammanlagt 7 tjänster (en expeditionschef, ett kansliråd, en förste kanslisekreterare, en heltidsanställd och en halvtidsanställd amanuens, en registrator, en förste expeditionsvakt och en halvtidsanställd expeditionsvakt). Denna personalökning bör bedömas mot bakgrunden av vad i det föregående anförts rörande omfattningen av de arbetsuppgifter, som komma att överföras till det nya departementet. Vidare bör i detta sammanhang beaktas, att den växande ekonomiska betydelsen för det allmänna av olika löne- och pensionsfrågors lösning påkallar att fastare riktlinjer uppdragas för den statliga löne- och pensionspolitiken samt att allt omsorgsfullare beredning ägnas dylika ärenden. Det är nödvändigt, att den del av Kungl. Maj:ts kansli, som bär ansvaret för dessa ärendens handläggning har erforderliga resurser för de specialundersökningar, som ofta erfordras för en bedömning av vilka konsekvenser ett visst ställningstagande i ärendet kan medföra.

Anslagsberäkning.

Avlöningsstaten för civildepartementet bör uppställas på samma sätt som avlöningsstaten för det nuvarande finansdepartementet. De olika anslagsposterna i staten böra upptagas, posten till avlöning till departementschefen med 27 600 kronor, posten till avlöningar till ordinarie tjänstemän med 174 400 kronor, posten till avlöningar till icke-ordinarie personal med 98 000 kronor och posten till rörligt tillägg med 30 000 kronor, varför anslaget bör upptagas med 330 000 kronor. I posten till avlöningar till icke-ordinarie personal ha inräknats, förutom medel för avlönande av den i det föregående omförmälda icke-ordinarie personalen, 5 000 kronor till vikariatsersättningar m. m. samt 10 000 kronor till extra skrivhjälp och annan tillfällig förstärkning av arbetskrafterna. Sist angivna belopp har ansetts erforderligt med hänsyn till svårigheten att nu bedöma personalbehovet inom det nya departementet.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande personalförteckning för civildepartementet, att gälla tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

*Personalförteckning.**Tjänstemän å ordinarie stat.*

Befattning	Lönegrad
1 statssekreterare	Cr 17
1 expeditionschef	Cr 14
1 byråchef	Cr 10
3 kansliråd	Ca 33
2 förste kanslisekreterare	Ca 29
2 andre kanslisekreterare	Ca 24
1 registrator	Ca 19
1 förste expeditionsvakt	Ca 11
1 expeditionsvakt	Ca 9
1 kontorsbiträde	Ca 8

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 24.

1 förste kanslisekreterare	Ce 29;
----------------------------------	--------

- b) godkänna följande avlöningsstat för civildepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	27 600
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	174 400
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	98 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	30 000

Summa kronor 330 000

c) till *Civildepartementet: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 330 000 kronor.

[2] 2. *Civildepartementet: Omkostnader.* Medelsbehovet för civildepartementets omkostnader för nästa budgetår kan med ledning av erfarenheterna från det nuvarande finansdepartementet uppskattas till 35 000 kronor, därav för sjukvård m. m. 900 kronor, för reseersättningar 100 kronor, för bränsle, lyse och vatten 3 000 kronor, för övriga expenser 25 000 kronor och för publikationstryck 6 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Civildepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 35 000 kronor.

B. Vissa myndigheter.

[3] 1. *Statens lönenämnd: Avlöningar.*

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	116 000	91 281
1949/50 (statsliggaren s. 409) ..	116 000	
1950/51 (förslag)	122 000	

Statens lönenämnd föreslår, att anslaget minskas med 3 000 kronor, varav 1 400 kronor hänföra sig till en omräkning av ordinarieposten med hänsyn till belastningen och 1 600 kronor till ändrade föreskrifter angående ersättning till ledamöter, bosatta utanför Stockholm. Lönenämnden erinrar om att Kungl. Maj:t genom beslut den 30 juni 1949 förordnat, att till ordförande, ledamot och suppleant i lönenämnden skulle för av vederbörandes uppdrag i nämnden föranledda resor utgå resekostnads- och traktamentsersättning enligt allmänna resereglementet att bestridas från den i omkostnadsstaten för lönenämnden upptagna anslagsposten till reseersättningar. Enligt dessförinnan gällande föreskrifter hade särskild ersättning utgått till ledamöter, bosatta utanför Stockholm, från anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

Föredraganden.

Mot lönenämndens förevarande förslag till minskning har jag ingen erinran.

Under arvodesposten synes därjämte böra beräknas medel till ersättning åt nuvarande ordföranden i nämnden för mistade avlöningsförmåner. Med hänsyn till belastningen å nämnda post bör höjningen för detta ändamål kunna begränsas till 9 000 kronor.

I enlighet härmed torde anslaget böra beräknas till 122 000 (+ 6 000) kronor. Anslagsförändringen inverkar på ordinarieposten (— 1 400) och arvodesposten (+ 7 400).

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens lönenämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	15 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	49 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	49 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	7 700
Summa kronor 122 000	

b) till *Statens lönenämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 122 000 kronor.

[4] 2. *Statens lönenämnd: Omkostnader.*

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	7 000	6 650
1949/50 (statsliggaren s. 409)	7 000	
1950/51 (förslag)	9 000	

Statens lönenämnd hemställer, att anslaget måtte höjas med 2 000 kronor, varav 100 kronor till sjukvård m. m., 900 kronor till reseersättningar och 1 000 kronor till övriga expenser.

M o t i v.

Sjukvård m. m. Utgift 1948/49 474; anslag 1949/50 200. — Sedan nuvarande belopp 200 kronor fastställdes, har lönenämndens personal ökat med en förste byråsekreterare och ett halvtidsanställt biträde för skriv- och kontorsgöromål.

Reseersättningar. Utgift 1948/49 209; anslag 1949/50 800. — Utgifterna under anslagsposten beräknas öka på grund av Kungl. Maj:ts under föregående punkt omförmälda beslut den 30 juni 1949 angående resekostnads- och traktamentsersättning till ordförande, ledamot eller suppleant i lönenämnden. Med beaktande av den ringa belastningen på anslagsposten under de senaste budgetåren har lönenämnden — i avvidan på närmare erfarenhet — ansett anslagsposten böra fastställas till 1 700 kronor.

Övriga expenser. Utgift 1948/49 4 945; anslag 1949/50 5 000. — Delposten har sedan budgetåret 1939/40 varit uppförd med 5 000 kronor. De senaste årens kostnadsfördyringar på grund av ökade löner till städpersonalen, höjda abonnemangsavgifter för telefon ävensom förutnämnda personalökning och tillkomsten av ytterligare ett tjänsterum ha medverkat till att delposten f. n. knappast lämnar något utrymme för nyanskaffning, t. ex. vid förslitning av skrivmaskiner e. d.

Mot lönenämndens förslag har jag ingen erinran och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens lönenämnd: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 9 000 kronor.

[5] 3. Statens avtalsnämnd: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	115 000	95 511
1949/50 (statsliggaren s. 416)	115 000	
1950/51 (förslag)	126 700	

Statens avtalsnämnd hemställer, att anslaget höjes med i runt tal 13 500 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Månadsarvoden till nämndens ledamöter		1 800
2. Dagarvoden till nämndens ledamöter	150	
3. Uppflyttning i lönegrad av byrådirektören Ce 31 till byråchef Ce 33	1 092	
4. 1 städningskonsulent Ce 27	13 428	
	14 670	1 800

Motiv.

1—2. Förändringarna äro en följd av Kungl. Maj:ts beslut den 20 maj 1949 beträffande ersättning till nämndens ledamöter.

3. Antalet kollektivavtal inom nämndens verksamhetsområde har ökat även under budgetåret 1948/49. Detta har lett till att byrådirektören i större omfattning måst självständigt anlitas för förhandlingsarbetet. Härtill kommer, att kansliets medverkan vid behandling av frågor rörande tolkning av kollektivavtal och därmed jämförliga frågor har påkallats i allt större utsträckning, även från områden inom statsförvaltningen som tidigare icke brukat begära biträde från nämnden. Byrådirektörens medverkan brukar också som regel påkallas vid förberedande av rättegångar i arbetsdomstolen samt i vissa fall även vid själva rättegången därstädes. Med hänsyn till de kvalificerade arbetsuppgifterna synes det avtalsnämnden erforderligt att tjänsten såsom e. o. byrådirektör hos nämnden ersättes med en tjänst såsom e. o. byråchef.

4. Statens lönekostnader för städningsarbete uppgå numera till avsevärda belopp. Städningsspersonalen i statens tjänst omfattade den 1 januari 1948 enligt riksräkenskapsverkets beräkningar 7 259 personer, och lönekostnaderna för dessa torde vid nuvarande löneläge kunna uppskattas till 16 å 17 miljoner kronor för år räknat.

Sedan ett tiotal år tillbaka regleras städningsspersonalens löne- och anställningsvillkor i anslutning till förslag till kollektivavtal (ramavtal), varom överenskommelse träffats mellan representanter för staten samt statstjänarkartellen. Genom cirkulär den 5 mars 1948 (SFS 1948: 80) har Kungl. Maj:t

anbefallt statliga myndigheter och institutioner att, då kollektivavtal träffas om städningsarbete, i huvudsak tillämpa förenämnda avtalsförslag. Förslaget förutsätter, att den avtalsslutande myndighetens lokaler skola indelas i städningsområden, vart och ett avsett för en arbetstagare, samt att en beräkning därefter skall ske av den för regelmässig städning inom varje städningsområde erforderliga tiden. Enligt nyssnämnda cirkulär böra myndigheterna söka samråd med byggnadsstyrelsen i frågor rörande indelning i städningsområden ävensom för städningsarbetet erforderliga tider, medan det ankommer på avtalsnämnden att tillhandagå myndigheterna med upplysningar i samband med kollektivavtals upprättande och tillämpning.

Å innehavaren av den föreslagna befattningen bör enligt avtalsnämndens mening ankomma att tillhandagå såväl myndigheterna inom civilförvaltningen som de affärsdrivande verken med råd och upplysningar i städningsfrågor, bl. a. beträffande arbetslokalernas indelning i städningsområden samt för städningsarbetet erforderliga tider, samt att i mån av behov deltaga i förhandlingar om upprättande av de lokala avtalen och lämna biträde vid dessa avtals tolkning. Därjämte bör befattningshavaren biträda vid de centrala förhandlingarna rörande nya förslag till kollektivavtal (ramavtal). Befattningshavaren bör härjämte äga rätt att inspektera arbetslokaler i fråga om städningsarbetets anordnande och bedrivande. Såsom ett led i rationaliseringsarbetet förutsättes, att städningsarbetet inom vissa lokaltyper successivt göres till föremål för arbetsstudier samt att biträde härmed lämnas från lämpligt statsorgan, t. ex. statens organisationsnämnd.

Som av det sagda framgår, måste ifrågavarande tjänsteman erhålla en förhållandevis självständig ställning. Han måste därjämte kunna uppträda med erforderlig auktoritet vid sina besök hos myndigheter och förhandlingar med representanter för personalorganisationer. Arbetsområdet blir omfattande och kommer att omspänna vitt skilda förhållanden. Med hänsyn härtill anser avtalsnämnden, att den föreslagna befattningen icke bör inplaceras i lägre lönegrad än lönegrad Ce 27.

Byggnadsstyrelsen har ansett behovet av den föreslagna tjänsten såsom städningskonsulent uppenbart. Enligt styrelsens mening borde tjänsten emellertid förläggas till styrelsen. Även *statskontoret* har funnit vägande skäl tala för inrättandet av ifrågavarande tjänst. Den föreslagna löneställningen har icke givit ämbetsverket anledning till erinran. Statskontoret har för sin del förordat, att tjänsten förlades till statens organisationsnämnd.

Föredraganden.

I nuvarande läge anser jag mig ej kunna tillstyrka avtalsnämndens förslag om uppflyttning i lönegrad av byrådirektörstjänsten.

Vad beträffar den föreslagna tjänsten såsom städningskonsulent, har jag med hänsyn till vad myndigheterna anfört blivit övertygad om behovet av att en sådan tjänst nu inrättas. Den föreslagna lönegradsplaceringen synes mig lämpligt avvägd. För egen del anser jag övervägande skäl tala för att tjänsten tills vidare förlägges till avtalsnämnden. Jag förutsätter, att sta-

tens organisationsnämnd vid behov ställer erforderlig expertis beträffande arbetsstudier till städningskonsulentens förfogande.

Mot avtalsnämndens övriga förslag har jag ingen erinran.

I enlighet härmed skulle anslaget ökas med i runt tal 11 700 kronor. De av mig förordade förslagen inverka på beräkningen av anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t (— 1 700), avlönningar till övrig icke-ordinarie personal (+ 12 600) och rörligt tillägg (+ 800).

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens avtalsnämnd uppföra en tjänst såsom städningskonsulent i Ce 27;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens avtalsnämnd att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	23 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	17 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	80 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	10 100

Summa kronor 131 700

Särskilda uppbördsmedel:

Ersättning för biträde åt statsägda bolag 5 000

Nettoutgift kronor 126 700

b) till *Statens avtalsnämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 126 700 kronor.

[6] 4. Statens avtalsnämnd: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	12 000	11 924
1949/50 (statsliggaren s. 417) ..	15 000	
1950/51 (förslag)	27 100	

Statens avtalsnämnd hemställer, att anslaget höjes med 12 100 kronor.

	Ökning
1. Reseersättningar	10 000
2. Lyse	100
3. Övriga expenser	2 000

Motiv.

1. *Reseersättningar*. Utgift 1948/49 2 397; anslag 1949/50 4 000. — Höjningen föranledes av att innehavaren av den föreslagna tjänsten såsom städ-

ningskonsulent enligt sakens natur kommer att i mycket stor utsträckning ha sitt arbete förlagt utom Stockholm.

2. *Lyse*. Utgift 1948/49 295; anslag 1949/50 300. — Det synes sannolikt, att ifrågavarande anslagspost med hänsyn till väntad ökad belastning icke kommer att förslå under budgetåret 1950/51.

3. *Övriga expenser*. Utgift 1948/49 8 745; anslag 1949/50 10 400. — Förhöjningen föranledes av iordningställandet av ett tjänsterum för innehavaren av den föreslagna tjänsten såsom städningskonsulent. Kostnaderna här för beräknas till 600 kronor för telefon och 1 500 kronor för möbler, kontorsmaskiner och kontorsmateriel. Å andra sidan beräknas övriga utgifter, som bestridas från förevarande anslagspost, minska med 100 kronor.

Mot avtalsnämndens förslag har jag ingen erinran och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens avtalsnämnd: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 27 100 kronor.

[7] 5. *Statens pensionsanstalt: Avlöningar*. Det intill den 1 januari 1950 gällande reglementet för statens pensionsanstalt innehöll bestämmelse om att staten skulle erlägga den årliga avgift, som enligt försäkringsteknisk beräkning erfordrades för att tillsammans med befattningshavarens och huvudmannens årsavgifter bereda pension enligt reglementet.

Den till en början tillämpade planen för finansieringen av pensioneringsverksamheten förutsatte härjämte, att av staten skulle erläggas ränta å då beräknad brist i den erforderliga försäkringsfonden. Från och med budgetåret 1933/34, vid vars ingång pensionsanstaltens kapitaltillgångar uppgingo till omkring 189 miljoner kronor, ha emellertid avsättningar icke skett till pensionsfond, och anvisningen av statsmedel har inskränkts till vad som beräknats åtgå för att pensionsanstaltens löpande utgifter, inberäknat förvaltningskostnader, skulle kunna bestridas utan anlitan de av kapitaltillgångarna. För ändamålet har å riksstaten under benämning »Bidrag till pensioneringskostnaderna för statens pensionsanstalt» uppförts ett särskilt förslagsanslag. Kungl. Maj:t och riksdagen ha fastställt personalförteckning ävensom avlönings- och omkostnadsstat för pensionsanstalten. Särskilda avlönings- och omkostnadsanslag ha dock ej uppförts, utan hänsyn till förvaltningskostnaderna har, på sätt nyss antytts, tagits vid beräkningen av förenämnda anslag till bidrag till pensioneringskostnaderna för pensionsanstalten.

Vad nu sagts har avseende såväl å den pensionering av icke-statliga befattningshavare, som regleras av reglementet för statens pensionsanstalt, som å den av pensionsanstalten omhändertavda pensioneringen enligt tjänste- och familjepensionsreglementena för de högre kommunala skolorna och för folkskolan. Beträffande den till pensionsanstalten förlagda pensioneringen av arbetare i statens tjänst gäller däremot i fråga om finansieringen av pensioneringen, att denna sker i enlighet med vad nu tillämpas i fråga om

statsanställda i allmänhet, d. v. s. utan fondering och på så sätt att utgifterna för utgående pensioner helt bestridas av särskilda riksstatsanslag.

I samband med beslut vid 1949 års riksdag (prop. nr 200; r. skr. nr 396) om nytt reglemente för statens pensionsanstalt har förutsatts en omläggning av finansieringen av pensionsanstaltens pensioneringsverksamhet beträffande icke-stalliga befattningshavare. Till en början skola medel för bestridande av anstaltens förvaltningskostnader icke anvisas under det anslag, från vilket utgifterna för pensioneringsändamål utgå, utan för ifrågavarande ändamål skola i enlighet med gällande budgetpraxis anvisas särskilda avlönings- och omkostnadsanslag. Vidare skall anslaget till bidrag till pensioneringskostnaderna för statens pensionsanstalt beräknas med utgångspunkt från att därifrån skola bestridas pensionsutgifterna, i den mån dessa icke täckas av huvudmansavgifter; den hos anstalten nu uppsamlade pensionsfonden har förutsatts skola omvandlas till en kapitalfond, vars avkastning — av riksräkenskapsverket uppskattad till 5 800 000 kronor för nästa budgetår — upptages såsom inkomst å riksstatens driftbudget.

I enlighet härmed torde för nästa budgetår böra upptagas *dels* två särskilda anslag för bestridande av pensionsanstaltens förvaltningskostnader, det ena under benämningen Statens pensionsanstalt: Avlöningar och det andra under benämningen Statens pensionsanstalt: Omkostnader, *dels* ock anslag för finansiering av pensionering genom statens pensionsanstalt under benämningen Bidrag till pensioneringskostnaderna för statens pensionsanstalt. Frågan om beräkningen av förstnämnda anslag torde få upptagas i detta sammanhang.

Kungl. Maj:t har den 3 juni 1949, i överensstämmelse med riksdagens beslut, för statens pensionsanstalt fastställt *dels* personalförteckning, *dels* ock stat, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50 (statsliggaren s. 1102). Staten upptager bl. a. följande avlöningsposter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	151 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	7 150
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	130 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	32 730
5. Barntillägg, <i>förslagsvis</i>	320

Säger för avlöningar kronor 322 400

Motsvarande poster för budgetåret 1948/49 slutade å ett belopp av 293 100 kronor. Utgifterna under samma budgetår uppgingo till 300 200 kronor.

Statens pensionsanstalt hemställer, att för budgetåret 1950/51 måtte å riksstaten uppföras förslagsanslag till Statens pensionsanstalt: Avlöningar med 351 000 kronor, innebärande i enlighet med nedanstående uppställning en ökning med 28 600 kronor i jämförelse med det i staten för innevarande budgetår upptagna beloppet.

	Ökning	Minskning
1. Upphävande av vakantsättningen av 1 kontorsbiträdestjänst i Ca 8 i samband med att ett kontorsbiträde i Ce 8 jämlikt grunderna för reglerad befordringsgång uppflyttas i Ca 8	4 728	4 728

	Ökning	Minskning
2. Lön till 1 extra skrivbiträde i Cg 4 i stället för till 1 ordinarie kontorsbiträde Ca 8	3 804	4 728
3. Personalförstärkningar.		
1 amanuens Cg 17	7 140	
1 kansliskrivare Ce 15	6 600	
1 kontorsbiträde Ce 8	4 728	
1 kontorsbiträde Ce 6	4 224	
4. Löneklassuppflyttning och befordringsgång	3 732	
5. Rörligt tillägg	3 100	
	38 056	9 456

Motiv.

1. En av de i pensionsanstaltens personalförteckning upptagna ordinarie kontorsbiträdestjänsterna i Ca 8 är under nu löpande budgetår vakantsatt, och medel till avlöning för tjänsten äro ej beräknade i staten. Jämlikt gällande grunder för inrättande av tjänster i Ca 8 beräknas tjänsten behöva tagas i anspråk för återbesättande från ingången av nästa budgetår. Pensionsanstalten hemställer om härför erforderligt bemyndigande. Därest pensionsanstaltens förslag i nu förevarande hänseende bifalles, bör sålunda anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän uppräknas med belopp, motsvarande avlöning åt kontorsbiträde i lönegrad Ca 8, samt anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal nedsättas med motsvarande belopp på grund av bortfallet av hittillsvarande utgift å anslagsposten till avlönande i lönegrad Ce 8 av ett kontorsbiträde.

2. Under innevarande budgetår inbesparas på anslagsposten till ordinarie personal ytterligare en avlöning för ett kontorsbiträde Ca 8, nämligen lönen för ett dylikt biträde, som är förordnat att vara kanslibiträde Ce 11 och som nu helt avlönas från anslagsposten till icke-ordinarie personal. Samtidigt med att sålunda en ordinarie lön inbesparas har täckning kommit att saknas för avlöningen till ett av de icke-ordinarie biträdena. På grund härav bör i staten för budgetåret 1950/51 avlöningsposten för ordinarie tjänstemän minskas med nämnda kanslibiträdes lön såsom ordinarie kontorsbiträde samt avlöningsposten för icke-ordinarie personal ökas med lönen för ett icke-ordinarie biträde i Cg 4.

3. Med hänsyn till de nya arbetsuppgifter, som för pensionsanstalten tillkomma vid ett genomförande av de i propositionen nr 200/1949 framlagda förslagen, äro vissa personalförstärkningar nödvändiga. Innan erfarenhet vunnits rörande omfattningen av dessa arbetsuppgifter, är det emellertid svårt att fixera personalbehovet. För att närmast under förste aktuarien leda arbetet med uppläggning av det i propositionen omnämnda centrala registret över befattningshavare med pensionsrätt i anstalten samt för att deltaga i vissa arbeten med ordnandet av befattningshavarnas pensionsrätt i enlighet med det föreslagna nya pensionsreglementets bestämmelser räknar pensionsanstalten med behov under hela året av en amanuens, avlönad i enlighet med den reglerade befordringsgången, förslagsvis i lönegrad

Cg 17. För arbetena beräknas härutöver behövas tre biträden. Dessa torde i fortsättningen bli behövliga för att fullgöra den fortlöpande registrering-
en. Ett av biträdena skulle enligt vad anstalten tänkt sig ha förmansställ-
ning med ansvar för registrets behöriga förande och för uppbörden av pen-
sionsavgifter. Med hänsyn härtill bör detta biträde erhålla minst kansli-
skrivarställning, lönegrad 15. Ehuru den fortlöpande registreringen kan sä-
gas icke taga sin början förrän i samband med avgiftsuppbörden i decem-
ber 1950, räknar anstalten med behov av tjänsten för hela budgetåret, detta
med hänsyn till önskvärdheten av att tjänstinnehavaren deltagar i arbe-
tet med registrets uppläggning och därigenom redan från början blir för-
trogen med de blivande uppgifterna. För de båda andra biträdena räknar
anstalten med en löneställning inom den reglerade befordringsgången.
Därest två nu hos anstalten tillfälligt anställda biträden komma att inde-
las för arbetet med den fortlöpande registreringen, komma dessa att enligt
befordringsschemat från och med nästa budgetår bliva placerade i Ce 8 re-
spektive Ce 6. I enlighet härmed ha lönekostnaderna beräknats.

4. Denna post avser utgiftsökningar på grund av löneklassuppflyttningar
och gällande reglerad befordringsgång.

5. Ökningen hänför sig till uppräknningen av avlöningsposterna.

Pensionsanstalten har därjämte erinrat, att anstalten till 1947 års biträ-
desutredning framfört förslag om ändrad lönegradsplacering av vissa bi-
trädestjänster hos anstalten, innebärande dels ordinariesättning av en kon-
toristtjänst Ce 13 samt en kanslibiträdestjänst Ce 11 och dels uppflyttning
av ett kontorsbiträde Ca 8 till kanslibiträde Ca 11 och av två kontorsbiträden
Ce 8 till kanslibiträden Ce 11. I anslutning härtill har pensionsanstalten
framhållit, att det för pensionsanstalten vore angeläget, att en reglering av
här berörda tjänster snarast möjligt komme till stånd. Pensionsanstalten
förutsatte dock, att resultatet av 1947 års biträdesutredning måste avvaktas,
innan åtgärd från Kungl. Maj:ts sida kunde ifrågakomma.

Statens pensionsanstalts personalförening har anhållit om omedelbara
åtgärder för inrättande av en kanslibiträdesbefattning och två befattningar
som förste byråsekreterare i Ce 27.

Föredraganden.

Med hänsyn till gällande grunder för biträdespersonalens befordringsgång
torde såsom pensionsanstalten föreslagit den vakanta befattningen såsom
kontorsbiträde i lönegraden Ca 8 få återbesättas. På grund härav bör å ena
sidan anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän uppräknas och
å andra sidan anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal ned-
räknas med belopp motsvarande avlöning åt det biträde, som avses att upp-
flyttas i lönegrad Ca 8.

Pensionsanstaltens förslag om ökning av icke-ordinarieposten med lön
för ett icke-ordinarie biträde för skriv- och kontorsgöromål samt om minsk-
ning av ordinarieposten med belopp motsvarande lön till ett ordinarie kon-
torsbiträde föranleder icke någon erinran från min sida.

De nya arbetsuppgifter för pensionsanstalten, som föranledas av de i propositionen nr 200 till 1949 års riksdag framlagda och av riksdagen godkända förslagen rörande pensionering genom statens pensionsanstalt av vissa icke-statliga befattningshavare, medföra, såsom i propositionen framhållits, behov av viss personalförstärkning hos anstalten. Pensionsanstaltens förslag i fråga om medel för tillgodoseende av det ökade personalbehovet synes mig böra godtagas.

Den höjning av avlöningsposterna med 3 732 kronor, som pensionsanstalten föreslagit för bestridande av kostnader, föranledda av löneklassuppflyttningar och tillämpning av bestämmelserna om reglerad befordringsgång, föranleder icke någon erinran från min sida. Beloppet torde fördelas med 600 kronor å anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän och med 3 132 kronor å anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal.

Anslagsposten till rörligt tillägg synes såsom pensionsanstalten ifrågasatt böra höjas med 3 100 kronor.

Anslagsposten till barntillägg torde böra utgå ur pensionsanstaltens avlöningsstat. Utgifterna för detta ändamål böra i stället bestridas från ett under tolfte huvudtiteln anvisat anslag till barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.

Någon höjning av lönegradsplaceringen för biträdestjänsterna hos anstalten synes icke böra vidtagas i avvaktan på statsmakternas ställningstagande till det förslag, som kan komma att framläggas av 1947 års biträdesutredning. Ej heller är jag nu beredd förorda att, såsom anstaltens personalförening hemställt, nya förste byråsekreterartjänster inrättas vid anstalten.

I enlighet med de i det föregående angivna grunderna böra avlöningsposterna beräknas sålunda

avlöningar till ordinarie tjänstemän (151 500 + 4 728 — 4 728 + 600) 152 100 kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t 7 150 kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal (130 700 — 4 728 + 3 804 + 22 692 + 3 132) 155 600 kronor;

rörligt tillägg (32 730 + 3 100) 35 830 kronor, vilket belopp för avrundning av avlöningsposternas slutsumma bör jämkas till 35 850 kronor.

Avlöningsposternas slutsumma skulle alltså bli (152 100 + 7 150 + 155 600 + 35 850) 350 700 (+ 28 300) kronor.

Under rubriken Särskilda uppbördsmedel finnes å pensionsanstaltens avlönings- och omkostnadsstat uppfört *förvaltningsbidrag från lärarinnornas pensionsanstalt*. Detta bidrag skall jämlikt föreskrift i Kungl. Maj:ts brev den 3 juni 1949 för budgetåret 1949/50 utgå med fem procent av kostnaderna för tillämpning av staten för statens pensionsanstalt med undantag av de utgifter, som falla å den å omkostnadsstaten upptagna anslagsposten till övriga utgifter. Pensionsanstalten har ansett förvaltningsbidraget för nästkommande budgetår böra utgå efter samma grunder. I överensstämmelse härmed bör bidraget, såvitt avser anslaget till avlöningar, uppgå till

fem procent av avlöningsposternas slutsumma eller alltså till $(0,05 \times 350\,700)$ 17 535 eller avrundat 17 500 kronor.

Förslagsanslaget till Statens pensionsanstalt: Avlöningar bör för budgetåret 1950/51 bestämmas till skillnaden mellan förut angivna slutsumma, 350 700 kronor, och sist omförmälda belopp, 17 500 kronor, eller således till 333 200 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens pensionsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	152 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	7 150
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	155 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	35 850

Säger för avlöningar kronor 350 700

Särskilda uppbördsmedel:

Förvaltningsbidrag från lärarinnornas pensionsanstalt	17 500
---	--------

Säger för särskilda uppbördsmedel kronor 17 500
Nettoutgift kronor 333 200

b) till *Statens pensionsanstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 333 200 kronor.

[8] 6. Statens pensionsanstalt: Omkostnader.

I den av Kungl. Maj:t den 3 juni 1949, i överensstämmelse med riksdagens beslut, fastställda staten för statens pensionsanstalt finnes upptagen en post å förslagsvis 72 200 kronor till bestridande av omkostnader, vilken enligt Kungl. Maj:ts beslut må disponeras på följande sätt:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	800
2. <i>Expenser</i> :	
a. Lyse, <i>förslagsvis</i>	1 200
b. Övriga <i>expenser</i> , <i>högst</i>	51 000 52 200
3. <i>Övriga utgifter</i> :	
a. Hyra, <i>förslagsvis</i>	16 400
b. Depositionskostnader m. m., <i>förslagsvis</i>	2 800 19 200

Säger för omkostnader kronor 72 200

Nettoutgifterna under budgetåret 1948/49, för vilket omkostnaderna i staten upptagits med 73 000 kronor, utgjorde 79 400 kronor (sjukvård m. m. 1 700 kronor, lyse 1 000 kronor, övriga expenser 57 000 kronor, hyra 17 000 kronor, depositionskostnader m. m. 2 700 kronor).

Statens pensionsanstalt hemställer, att å riksstaten för budgetåret 1950/51 måtte uppföras ett förslagsanslag å 80 600 kronor (+ 8 400 kronor). Pensionsanstalten har härvid räknat med ökning av utgifterna å delposterna till övriga expenser och till hyra med 8 000 respektive 600 kronor samt med minskning av belastningen å delposten till depositionskostnader m. m. med 200 kronor.

Motiv.

1. *Övriga expenser.* Utgifterna ha stigit på grund av den ökade omfattningen av anstaltens verksamhet. Med ledning av de verkliga utgifterna för budgetåret 1948/49 samt med beaktande av motsedda ökade expenskostnader på grund av föreslagna nya pensioneringsgrunder (jfr prop. nr 200/1949) uppskattas anslagsbehovet till minst 59 000 kronor.

2. *Hyra.* Med hänsyn till den ökade belastningen 1948/49, vilken har sin grund i höjda bränslekostnader, har anslaget uppräknats till 17 000 kronor. Därest anstalten erhåller ökat lokalutrymme, varav anstalten är i oundgängligt behov och varom anstalten gjort framställning, torde beloppet komma att bli otillräckligt.

3. *Depositionskostnader m. m.* En viss nedgång av kostnaderna kan väntas på grund av minskat antal deposita.

Föredraganden.

Mot pensionsanstaltens förslag i fråga om beräkningen av medelsbehovet för sjukvård m. m., expenser och depositionskostnader m. m. har jag icke funnit anledning till erinran.

Vad beträffar delposten till hyra har, sedan pensionsanstalten avlät sin framställning om anslag för nästa budgetår, tillkommit ett förhållande, som bragt frågan om hyreskostnaderna för anstalten i förändrat läge. På grund av utvidgningen av anstaltens verksamhet har det varit nödvändigt att bereda anstalten ökat lokalutrymme, vilket skett genom förhyrning för anstaltens räkning av helt nya lokaler. Hyran för dessa bör, på sätt eljest regelmässigt tillämpas, av byggnadsstyrelsen gäldas av medel å allmänna fastighetsfonden, vilken därefter bör erhålla gottgörelse från vederbörligt ersättningsanslag till fastighetsfonden. Vid nu angivet förhållande erfordras icke vidare beräkning å pensionsanstaltens omkostnadsanslag av medel för bestridande av hyreskostnad.

Slutsumman av omkostnaderna beräknade enligt vad nu anförts uppgår till (800 + 1 200 + 59 000 + 2 600) 63 600 kronor.

På sätt antytts vid behandlingen av det under föregående punkt omförmälda anslaget bör *förvaltningsbidraget från lärarinnornas pensionsanstalt* avse jämväl utgifter, som täckas med anlitande av de å omkostnadsstaten

för statens pensionsanstalt upptagna anslagsposterna, dock med undantag av utgifter, vilka hittills hänförts under posten till Övriga utgifter. I överensstämmelse härmed bör bidraget, i vad detsamma avser nu förevarande anslag, beräknas till 0,05 (800 + 1 200 + 59 000) eller alltså 3 050 kronor, lämpligen avrundat till 3 000 kronor.

I enlighet med nu angivna grunder bör förslagsanslaget till Statens pensionsanstalt: Omkostnader för budgetåret 1950/51 upptagas med (63 600 — 3 000) 60 600 kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens pensionsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 60 600 kronor.

C. Statliga pensionsväsendet.

Tjänstepensioneringen.

[9] 1. Pensioner åt f. d. befattningshavare i statens tjänst.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	66 500 000	67 982 851
1949/50 (statsliggaren s. 1097) ..	71 500 000	
1950/51 (förslag)	73 300 000	

Av ifrågavarande anslag bestridas för närvarande huvudsakligen kostnaderna för tjänstepensionsförmåner åt f. d. befattningshavare i statens tjänst enligt 1947 års allmänna tjänstepensionsreglemente samt enligt kungörelsen den 30 juni 1947 (nr 657) angående omreglerad tjänste- och familjepension m. m. Undantagna äro emellertid pensionsförmåner, som tillkomma förutvarande anställningshavare vid affärsverken (beträffande försvarets fabriksverk undantagas dock allenast förmåner åt anställningshavare, som varit i tjänst efter utgången av juni 1944).

Statskontoret hemställer, att anslaget höjes med 1 800 000 kronor.

M o t i v.

Med ledning av pensionskostnaderna under innevarande budgetårs två första månader samt anslagsbelastningen under sistförflutna budgetår har statskontoret beräknat utgifterna för innevarande budgetår, frånsett summan av innehållna pensionsförmåner för i arvodesbefattning placerad pensionerad militär personal, till 64 300 000 kronor. Då utgiftsökningen under nästkommande budgetår av statskontoret beräknas till 2 500 000 kronor samt summan av förenämnda innehållna pensionsförmåner, vilken summa skall tillgodoföras respektive avlöningsanslag under fjärde huvudtiteln, av statskontoret uppskattas till 6 500 000 kronor, kommer enligt ämbetsverkets beräkning det totala anslagsbehovet för pensioner åt f. d. befattningshavare i statens tjänst för budgetåret 1950/51 att uppgå till (64 300 000 + 2 500 000 + 6 500 000) 73 300 000 kronor.

Då jag icke funnit anledning till erinran mot statskontorets beräkningsgrunder får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensioner åt f. d. befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 73 300 000 kronor.

[10] 2. Pensioner åt personal i försvarsväsendets reserver.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 700 000	1 800 411
1949/50 (statsliggaren s. 1097) ..	1 800 000	
1950/51 (förslag)	1 800 000	

Från detta anslag bestridas kostnaderna för dels pensionsförmåner, som utgå till militär och civilmilitär personal i försvarsväsendets reserver, och dels mot pension svarande engångsbelopp, som i vissa fall tillkomma anställningshavare av denna kategori eller deras dödsbon.

Statskontoret hemställer, att anslaget för budgetåret 1950/51 uppföres med oförändrat belopp.

Jag hemställer i anslutning till statskontorets förslag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensioner åt personal i försvarsväsendets reserver* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 800 000 kronor.

[11] 3. Pensioner enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	5 000 000	5 533 052
1949/50 (statsliggaren s. 1097) ..	5 700 000	
1950/51 (förslag)	6 300 000	

Från detta anslag bestridas för närvarande i huvudsak kostnaderna för pensioner enligt 1947 års tjänstepensionsreglemente för arbetare samt enligt 1934 och 1942 års motsvarande tjänstepensionsreglementen beviljade, sedermera jämlikt kungörelsen den 30 juni 1947, nr 657, omreglerade pensioner, dock med undantag av pensioner åt arbetare vid affärsverken (beträffande försvarets fabriksverk undantagas allenast arbetare, vilka varit i tjänst efter utgången av juni 1944).

Statens pensionsanstalt hemställer, att anslaget höjes med 600 000 kronor.

M o t i v.

I jämförelse med utgifterna för budgetåret 1947/48 ha pensionskostnaderna under budgetåret 1948/49 ökats med 411 000 kronor. För innevarande och nästkommande budgetår räknar pensionsanstalten med en unge-

färligen motsvarande utgiftsstegring av 400 000 kronor för vardera året. Anslagsbehovet för budgetåret 1950/51 har i enlighet härmed av anstalten beräknats till (5 534 000 + 400 000 + 400 000) 6 334 000 eller i avrundat tal 6 300 000 kronor.

Med biträdande av pensionsanstaltens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensioner enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 6 300 000 kronor.

[12] 4. Pensioner åt viss arbetarpersonal i statens tjänst.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	300 000	273 963
1949/50 (statsliggaren s. 1097)	300 000	
1950/51 (förslag)	325 000	

Från anslaget bestridas för närvarande kostnader för pensioner enligt kungörelsen den 30 juni 1947, nr 490 (de s. k. summariska pensionsbestämmelserna för arbetare), samt pensioner — numera omreglerade jämlikt kungörelsen den 30 juni 1947, nr 657 — enligt de tidigare i samma ämne utfärdade kungörelserna den 7 december 1934, nr 585, och den 30 juni 1942, nr 696. Från anslaget bestridas dock ej kostnaderna för pensioner åt arbetare vid affärsverken (beträffande försvarets fabriksverk undantagas allenast arbetare, som varit i tjänst efter utgången av juni 1944).

Statens pensionsanstalt hemställer, med hänsyn till motsedd utgiftsökning, att anslaget höjes med 25 000 kronor.

I överensstämmelse med pensionsanstaltens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensioner åt viss arbetarpersonal i statens tjänst* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 325 000 kronor.

[13] 5. Vadstena krigsmanshuskassa.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 120 000	1 030 443
1949/50 (statsliggaren s. 1097) ..	1 000 000	
1950/51 (förslag)	955 000	

Från detta anslag bestridas för närvarande samtliga utgifter för de till Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare utgående förmånerna, däri jämväl inräknat dyrtidstillägg. I fråga om anslagets historik och användning m. m. hänvisas till 1934 års statsverksproposition (elfte huvudtiteln, s. 19

—39) ävensom till 1934 års riksdags skrivelse nr 11. Från och med budgetåret 1934/35 tillgodoföras anslaget dels Vadstena krigsmanshuskassa tillkommande ränte- och arrendemedel samt skatte- och åborättsavgifter m. m., dels ock från indelningsverkets besparingsfond samtliga årligen till fonden inflytande räntemedel. I enlighet med beslut av 1931 års riksdag, skrivelse nr 40, skola för täckande av den del av kostnaderna å anslaget, som är föranledd av kungörelsen den 13 mars 1931 (nr 43) angående ändrade villkor för underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa m. m., från indelningsverkets besparingsfonds kapitaltillgångar överföras erforderliga medel.

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget nedsättes till 955 000 kronor.

Motiv.

Redovisade utgifter för soldatunderhållet och dyrtidstillägg åt kassans understödstagare ha uppgått till följande belopp:

för budgetåret 1946/47		1 381 396
» » 1947/48		1 256 015
» » 1948/49		1 163 389

Med hänsyn till den successiva nedgången i utgifterna har försvarets civilförvaltning ansett kostnaderna för soldatunderhållet och dyrtidstillägg till Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare för budgetåret 1950/51 kunna beräknas till omkring 1 000 000 kronor, varav 54 000 kronor utgöra utgifter jämligt förutnämnda kungörelse den 13 mars 1931, nr 43.

För täckande av dessa kostnader å 1 000 000 kronor böra enligt ämbetsverkets mening i första hand tagas i anspråk förut omförmälda, Vadstena krigsmanshuskassa i form av ränte- och arrendemedel m. m. tillfallande inkomster, däri inbegripna räntemedel från indelningsverkets besparingsfond. Dessa inkomster beräknas under budgetåret 1950/51 uppgå till sammanlagt omkring 1 500 kronor.

Enär av indelningsverkets besparingsfonds kapitaltillgångar efter ingången av budgetåret 1950/51 endast återstå omkring 43 000 kronor, torde denna återstod av fondens kapitaltillgångar få tagas i anspråk för täckande av kostnader jämlikt förenämnda 1931 års kungörelse.

Anslaget torde alltså — under förutsättning av oförändrade grunder för underhållets och dyrtidstilläggets utgående — böra å riksstaten för budgetåret 1950/51 uppföras med ett belopp av (1 000 000 — 1 500 — 43 000) 955 500 kronor eller avrundat 955 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret, som vitsordat riktigheten av de i civilförvaltningens framställning lämnade uppgifterna rörande indelningsverkets besparingsfond, har icke funnit anledning till erinran mot civilförvaltningens hemställan.

Då jag icke har något att erinra mot försvarets civilförvaltnings nyss återgivna beräkningar, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Vadstena krigsmanshushus* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 955 000 kronor;

b) besluta, att till nämnda anslag skall efter ingången av budgetåret 1950/51 för samma budgetår från indelningsverkets besparingsfond överföras återstoden av fondens kapitaltillgångar, dock högst 54 000 kronor.

[14] 6. Pensionering av viss flottans gemenskap.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	135 000	125 649
1949/50 (statsliggaren s. 1098)	135 000	
1950/51 (förslag)	120 000	

Från detta anslag bestridas kostnaderna för pensioner eller understöd, som utgå till f. d. anställningshavare tillhörande flottans gemenskap med undantag av f. d. daglönare vid marinen, jämte därå utgående rörligt tilllägg eller annan tilläggsförmån.

Statskontoret hemställer, att anslaget med hänsyn till motsedd nedgång i belastningen å anslaget nedsättes med 15 000 kronor.

Jag hemställer, med biträdande av statskontorets förslag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensionering av viss flottans gemenskap* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 120 000 kronor.

Familjepensioneringen.

[15] 7. Pensioner åt efterlevande till befattningshavare i statens tjänst.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	21 500 000	21 228 980
1949/50 (statsliggaren s. 1098) ..	22 000 000	
1950/51 (förslag)	22 500 000	

Av anslaget bestridas för närvarande i huvudsak utgifterna för familjepensionsförmåner åt efterlevande till befattningshavare i statens tjänst enligt 1947 års allmänna familjepensionsreglemente samt enligt kungörelsen den 30 juni 1947 (nr 657) angående omreglerad tjänste- och familjepension m. m. Undantag utgöra emellertid förmåner, som utgå till efterlevande till anställningshavare vid affärsverken (beträffande försvarets fabriksverk dock allenast förmåner åt efterlevande till anställningshavare, som kvarstått i tjänst efter utgången av juni 1944).

Statskontoret hemställer, att anslaget höjes med 500 000 kronor.

Motiv.

Med utgångspunkt från utgifterna å anslaget under budgetåret 1948/49 och innevarande budgetårs två första månader har statskontoret beräknat utgifterna för innevarande budgetår till 21 700 000 kronor. Då utgiftsökningen under nästkommande budgetår av statskontoret uppskattas till 800 000 kronor, utgör anslagsbehovet för detta senare budgetår (21 700 000 + 800 000) 22 500 000 kronor.

I enlighet med statskontorets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensioner åt efterlevande till befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 22 500 000 kronor.

[16] 8. Pensioner åt efterlevande till arbetare i statens tjänst.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	750 000	849 907
1949/50 (statsliggaren s. 1098)	950 000	
1950/51 (förslag)	1 050 000	

De utgifter, som bestridas från anslaget, utgöras för närvarande av familjepensionsförmåner enligt 1947 års familjepensionsreglemente för arbetare samt enligt 1936 och 1942 års motsvarande familjepensionsreglementen beviljade, sedermera jämlikt kungörelsen den 30 juni 1947, nr 657, omreglerade pensioner, dock med undantag av familjepensionsförmåner åt efterlevande till arbetare vid de affärsdrivande verken (beträffande försvarets fabriksverk undantagas endast efterlevande till arbetare, som varit i tjänst efter utgången av juni 1944).

Statens pensionsanstalt hemställer, att anslaget höjes med 100 000 kronor.

Motiv.

I jämförelse med utgifterna för budgetåret 1947/48 ha pensionskostnaderna under budgetåret 1948/49 ökat med 106 000 kronor. För innevarande och nästkommande budgetår beräknas en ungefärligen motsvarande utgiftsstegring för vardera året. Pensionsanstalten uppskattar med utgångspunkt härifrån medelsbehovet under budgetåret 1950/51 till (850 000 + 100 000 + 100 000) 1 050 000 kronor.

Med biträdande av pensionsanstaltens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensioner åt efterlevande till arbetare i statens tjänst* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 050 000 kronor.

Gemensamma anslag.**[17] 9. Understöd i vissa fall åt f. d. anställningshavare vid lotsverket m. fl.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	15 000	11 425
1949/50 (statsliggaren s. 1098) ..	15 000	
1950/51 (förslag)	15 000	

Enligt *lotsstyrelsens* förslag bör anslaget uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd i vissa fall åt f. d. anställningshavare vid lotsverket m. fl.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

[18] 10. Diverse pensioner och understöd m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	3 400 000	3 451 049
1949/50 (statsliggaren s. 1098) ..	3 400 000	
1950/51 (förslag)	3 575 000	

Av anslaget bestridas utgifterna för *dels* pensioner i enlighet med för varje särskilt fall meddelade föreskrifter — huvudsakligen de s. k. riksdagspensionerna — *dels* understöd till vissa f. d. anställningshavare vid sinnessjukhusen, *dels* övergångsvis förekommande ersättningar åt efterlevande, då någon av lotsverkets betjäning till följd av tjänstutövning avlidit, *dels* ock pensioner åt vissa f. d. anställningshavare vid vägväsendet. Vidare bestridas från anslaget utgifter för omreglering av enligt vissa äldre bestämmelser utgående understöd åt efterlevande till stallbetjänter vid Strömsholms hingstdepå ävensom utgifter för bestridande — i enlighet med beslut, som meddelas av Kungl. Maj:t — av statsverkets andel i kostnaden för vissa pensioner åt befattningshavare vid allmänna barnbördshuset eller efterlevande till dylika befattningshavare.

Statskontoret beräknar med ledning av utgifterna under budgetåret 1948/49 och innevarande budgetår kostnaderna under nästkommande budgetår — inbegripet det uppskattade medelsbehovet för riksförsäkringsanstalten och statens pensionsanstalt — till 3 450 000 kronor och hemställer i avslutning härtill, att anslaget höjes med 50 000 kronor.

I detta sammanhang torde få erinras om att riksdagen i skrivelse den 17 juli 1948, nr 448, bemyndigat Kungl. Maj:t att, i överensstämmelse med i proposition nr 244 till 1948 års riksdag angivna riktlinjer, från och med budgetåret 1950/51 till ett sammanlagt årligt belopp av förslagsvis 100 000 kronor besluta om pensioner i fall, som ej reglerats i gällande pensionsförfattningar och som ej omfattas av fullmakt Kungl. Maj:t redan erhållit,

alt utgå såvitt avser personer, anställda vid de affärsdrivande verken, eller efterlevande efter sådana personer av de medel, av vilka verkets omkostnader bestridas, samt i övrigt från förevarande förslagsanslag till diverse pensioner och understöd m. m. Nu nämnt bemyndigande innebär allenast överflyttning till Kungl. Maj:t av avgörandet av ärenden, vilka hittills prövats av Kungl. Maj:t och riksdagen gemensamt, och förutsättes därför icke medföra någon merkostnad.

I avlöningsstaten för den offentliga arbetsförmedlingen har för innevarande budgetår upptagits en anslagspost å 125 000 kronor till pensionskostnader för av förutvarande huvudmän pensionerade befattningshavare. Statsverkets utgifter för ifrågavarande pensionskostnader synas emellertid böra redovisas under tolfte huvudtiteln och därvid bestridas från nu förevarande anslag till diverse pensioner och understöd m. m. Någon anslagspost för ändamålet har i enlighet härmed icke upptagits under femte huvudtiteln för budgetåret 1950/51. I stället synes anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. böra höjas med motsvarande belopp eller alltså 125 000 kronor. I detta sammanhang vill jag erinra, att av chefen för socialdepartementet tillkallats sakkunniga för förhandlingar med de äldre huvudmännen beträffande nu ifrågavarande pensionsförpliktelser och att de sakkunniga beräknas komma att inom den närmaste tiden framlägga förslag i frågan.

Då jag i övrigt icke funnit anledning att föreslå någon avvikelse från statskontorets förslag i fråga om beräkningen av det anslag, varom nu är fråga, förordar jag, att anslaget uppföres med (3 450 000 + 125 000) 3 575 000 kronor, och jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Diverse pensioner och understöd m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 3 575 000 kronor.

D. Statsunderstödda pensionsväsendet.

[19] 1. Bidrag till pensioneringskostnaderna för statens pensionsanstalt.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	59 000 000	48 911 074
1949/50 (statsliggaren s. 1101) ..	54 600 000	
1950/51 (förslag)	57 800 000	

I avseende å förestående belopp må anmärkas, att desamma, såvitt angår budgetåren 1948/49 och 1949/50, grunda sig å en kalkyl, vilken på inkomstsidan innesluter inkomsterna av ränta å den hos pensionsanstalten uppsamlade pensionsfonden och på utgiftssidan inbegriper jämväl förvaltningskostnaderna. Beträffande budgetåret 1950/51 har pensionsanstalten däremot — i överensstämmelse med de vid 1949 års riksdag beslutade huvud-

grunderna för den framtida finansieringen av pensioneringsverksamheten — såsom inkomster upptagit allenast årliga pensionsbidrag ävensom engångsavgifter för retroaktiv tjänstårsberäkning och såsom utgifter räknat allenast med kostnaderna för utgående pensioner. Med utgångspunkt härifrån har pensionsanstalten beräknat anslagsbehovet för sistnämnda budgetår till 57 800 000 kronor, motsvarande skillnaden mellan berörda utgifter och inkomster. I fråga om den närmare beräkningen av anslaget anför *pensionsanstalten* följande.

Med ledning av beräkningarna i 1944 års pensionsutrednings betänkande (s. 200 o. f.) uppskattar anstalten inkomsterna av årliga pensionsbidrag till omkring 10 000 000 kronor. Engångsavgifter för retroaktiv tjänstårsberäkning beräknas till omkring 800 000 kronor. I enlighet härmed bliva inkomsterna 10 800 000 kronor.

Med utgångspunkt från utgifterna under juli 1949, 5 400 000 kronor, beräknar anstalten utgifterna för pensioner till omkring 65 000 000 kronor för löpande budgetår. För nästa budgetår räknar anstalten, med ledning av utgiftsstegringen för juli 1949 i jämförelse med tidigare månadsbelopp, med en utgiftsökning av omkring 3 600 000 kronor. Till eventuell ökning på grund av de nya pensioneringsgrunderna har hänsyn icke tagits. Verkningarna av de nya reglerna ha dock förutsatts icke i nämnvärd omfattning komma att påverka utgifterna under det första tillämpningsåret. Utgifterna för 1950/51 ha alltså upptagits till 68 600 000 kronor.

Efter avdrag av beräknade inkomster, 10 800 000 kronor, skulle nettoutgifterna alltså utgöra 57 800 000 kronor.

Då jag icke funnit anledning till erinran mot pensionsanstaltens beräkningar, förordar jag, att förslagsanslaget till Bidrag till pensioneringskostnaderna för statens pensionsanstalt för budgetåret 1950/51 upptages med 57 800 000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

till *Bidrag till pensioneringskostnaderna för statens pensionsanstalt* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 57 800 000 kronor.

[20] 2. Statens andel i kostnaden för pensionering av vissa överåriga extra provinsialläkare.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	8 000	7 996
1949/50 (statsliggaren s. 1103)	8 000	
1950/51 (förslag)	8 000	

Statskontoret förordar, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Jag hemställer i anslutning till statskontorets förslag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens andel i kostnaden för pensionering av vissa överåriga extra provinsialläkare* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 8 000 kronor.

[21] 3. Bidrag till pensionering av den kvinnliga lärarpersonalen vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	10 000	11 814
1949/50 (statsliggaren s. 1103) ..	10 000	
1950/51 (förslag)	10 000	

Anslaget torde i enlighet med förslag av *statskontoret* och *statens pensionsanstalt* böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till pensionering av den kvinnliga lärarpersonalen vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor

[22] 4. Tilläggpensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 100 000	1 108 293
1949/50 (statsliggaren s. 1104) ...	1 075 000	
1950/51 (förslag)	1 050 000	

Från anslaget bestridas kostnaderna för tilläggpensioner jämlikt kungörelsen den 18 november 1921, nr 703, ävensom för den under år 1947 företagna förbättringen av pensioner och tilläggpensioner från lärarinnornas pensionsanstalt.

Statens pensionsanstalt förordar, att anslaget måtte nedsättas med 25 000 kronor, motsvarande beräknad nedgång i belastningen å anslaget.

I överensstämmelse med pensionsanstaltens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tilläggpensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 050 000 kronor.

[23] 5. Bidrag till pensioneringskostnaderna för handelsflottans pensionsanstalt. Under återopande av vad jag vid anmälan av tionde huvudtiteln anfört angående anslag till handelsflottans pensionsanstalt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att under kalenderåret 1950 dyrtidstillägg må utgå å pensioner från handelsflottans pensionsanstalt enligt samma grunder, som tillämpats under kalenderåret 1949;

b) till *Bidrag till pensioneringskostnaderna för handelsflottans pensionsanstalt* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 400 000 kronor.

E. Allmänna indragningsstaten.

[24] 1. Avlöningar till personal å indragningsstat m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	550 000	565 952
1949/50 (statsliggaren s. 1105)	550 000	
1950/51 (förslag)	625 000	

Från anslaget bestridas jämväl kostnaderna för rörliga tilläggsförmåner till personal å indragningsstat.

Statskontoret har med ledning av belastningen under löpande budgetår beräknat medelsbehovet för budgetåret 1950/51 till oförändrat belopp. Statskontoret har emellertid framhållit, att — därest vissa till indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet överförda befattningshavare erhöle förhöjda löneförmåner i enlighet med vad i propositionen nr 132 till 1949 års riksdag föreslagits — anslaget borde i motsvarande mån höjas.

Förenämnda proposition har numera av riksdagen bifallits (r. skr. 1949: 384). Enligt verkställd beräkning bör anslaget till följd härav höjas med 75 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avlöningar till personal å indragningsstat m. m.*
för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 625 000 kronor.

[25] 2. Ersättningar till f. d. befattningshavare vid av staten övertagna familjepensionskassor.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	27 500	20 682
1949/50 (statsliggaren s. 1110) ..	13 000	
1950/51 (förslag)	10 000	

Statskontoret hemställer, att anslaget nedsättes med 3 000 kronor med hänsyn till att en f. d. befattningshavare kommer att tillträda pension under innevarande budgetår.

I överensstämmelse med statskontorets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar till f. d. befattningshavare vid av staten övertagna familjepensionskassor* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

F. Diverse.

[26] 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 134 000 kronor.

[27] 2. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga. Den utsträckning, i vilken finansdepartementets kommittéanslag tagits i anspråk för att bestrida kostnaderna för utredningar inom det område, som är avsett att överflyttas till civildepartementet, har växlat tämligen starkt under de senare åren; den ungefärliga belastningen för detta ändamål har under budgetåren 1945/49 utgjort respektive 200 000, 300 000, 225 000 och 200 000 kronor. Vid bedömande av de medel för ifrågavarande ändamål, som erfordras för nästa budgetår, är att beakta, att vissa förhållandevis kostnadskrävande utredningar nyligen igångsatts eller torde komma att igångsättas inom den närmaste framtiden. Här må nämnas 1949 års tjänsteförteckningskommitté, vars uppdrag avser en allmän omprövning av lönegradsplaceringarna inom den civila och militära statsförvaltningen samt de icke-statliga områden, där personalens avlöningsförhållanden regleras genom statsmakternas beslut. Vidare har nyligen igångsatts en utredning rörande revision av allmänna resereglementet samt bestämmelserna rörande tjänstgöringstraktamente, flyttningersättning, omplaceringstraktamente m. m. Under den närmaste framtiden torde komma att igångsättas utredningar av betydande allmän räckvidd, för vilka riksdagen i olika sammanhang uttalat sig, angående revision av det statliga pensionsväsendet, samordning av pensionsförhållandena för stats- och kommunalanställd personal m. m. Härtill kommer, att det får förutsättas att nya utredningar i frågor, vilkas handläggning överflyttas till civildepartementet från annat departement än finansdepartementet, komma att verkställas på civildepartementets föranstaltande.

Med beaktande av det anförda synes mig ifrågavarande anslag icke böra för nästa budgetår bestämmas till lägre belopp än 300 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

[28] 3. **Extra utgifter.** Av finansdepartementets reservationsanslag till extra utgifter synes endast en mindre del ha tagits i anspråk för den verksamhet, som nu är avsedd att överflyttas till civildepartementet. I avbidan på närmare erfarenhet synes medelsanvisningen kunna begränsas till 10 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

[29] 4. **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** Medelsbehovet för bestridande enligt gällande bestämmelser av barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst kan, såvitt angår ifrågavarande huvudtitel, för nästa budgetår uppskattas till 1 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

Fördelning av vissa pensionskostnader på civilförvaltningen och försvarsväsendet under budgetåret 1948/49. I utlåtande nr 12 till 1943 års riksdag har bankoutskottet i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till ändrad uppställning av dåvarande tolfte huvudtiteln, innefattande anslagen till pensionsväsendet, framhållit, att förslaget innebure, att den ditintills tillämpade uppdelningen av pensionskostnaderna på särskilda anslag för civila och militära befattningshavare m. fl. skulle slopas. Då emellertid nämnda kostnader i räkenskaperna skulle bokföras var för sig, uttalade utskottet det önskemålet, att uppgift å kostnadernas fördelning på civila ändamål och försvarsändamål skulle offentliggöras i lämplig form, exempelvis i statsverkspropositionerna. I anledning av bankoutskottets sålunda uttalade önskemål torde i protokollet få intagas följande sammanställning å kostnadsfördelningen under budgetåret 1948/49 inom de anslag, från vilka pensionskostnader för såväl civila som militära befattningshavare m. fl. bestridas.

Anslag	Kostnader avseende förutvarande anställningshavare			
	vid civilförvaltningen		vid försvarsväsendet	
	för tjänstepension, kronor	för familjepension, kronor	för tjänstepension, kronor	för familjepension, kronor
Pensioner åt f. d. befattningshavare i statens tjänst.....	31 658 326: 77	—	36 324 524: 01	—
Pensioner enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare m. m. ...	1 598 418: 05	—	3 934 633: 82	—
Pensioner åt viss arbetspersonal i statens tjänst.....	170 474: 27	—	103 488: 63	—
Pensioner åt efterlevande till befattningshavare i statens tjänst.	—	11 634 044: 17	—	9 594 936: 29
Pensioner åt efterlevande till arbetare i statens tjänst.....	—	233 458: 55	—	616 448: 58

Understöd åt efterlevande till vissa statsanställda. I detta sammanhang tillåter jag mig vidare erinra om 1930 års riksdags bemyndigande för Kungl. Maj:t (riksdagens skrivelse nr 74) att i huvudsaklig överensstämmelse med av riksdagens bankoutskott angivna riktlinjer till ett sammanlagt belopp av förslagsvis 30 000 kronor om året besluta om årligt understöd åt änkor och barn efter anställningshavare i statens tjänst.

Beviljade understöd åt efterlevande efter personer, anställda vid de af-färsdrivande verken, skola gäldas av de medel, av vilka verkens omkostnader bestridas. Övriga understöd skola jämlikt beslut av 1934 års riksdag bestridas av anslaget till diverse pensioner och understöd m. m.

Genom särskilda beslut den 4 mars, 10 juni, 30 september och 9 december 1949 har Kungl. Maj:t beviljat understöd åt 30 änkor efter i statens tjänst anställda personer samt uppfostringsbidrag åt 3 barn efter dylika personer till ett sammanlagt årligt grundbelopp av 21 182 kronor. Av dessa understöd utgå

från *anslaget till diverse pensioner och understöd m. m.*: 3 understöd å 529 kronor, 1 understöd å 658 kronor och 7 understöd å 840 kronor (härav ett förhöjt från 658 kronor), tillhoppa 7 467 kronor;

av *trafikmedel*: 4 understöd å 529 kronor, 9 understöd å 658 kronor och 5 understöd å 840 kronor, tillhoppa 12 238 kronor;

av *telegrafverkets medel*: 1 understöd å 658 kronor; samt

av *postmedel* 3 uppfostringsbidrag å 273 kronor, tillhoppa 819 kronor.

Sammanfattning.

Vid bifall till de förslag, som framlagts i det föregående, kommer tolfte huvudtiteln slutsumma för budgetåret 1950/51 att uppgå till 172 331 600 kronor.

Härav belöpa 810 000 kronor på anslagen till civildepartementet och de anslag, som upptagits under rubriken Diverse. De slag av utgifter, för vilka dessa anslag äro avsedda, bestridas under innevarande budgetår jämte andra utgifter från vissa anslag under fjärde och sjunde huvudtitlarna. Såsom i annat sammanhang anförts beräknas civildepartementets inrättande medföra en kostnadsökning å i runt tal 100 000 kronor.

Återstoden av huvudtiteln slutsumma, 171 521 600 kronor, belöper på anslag, som med oförändrad rubrik överförts från sjunde och trettonde huvudtitlarna och som för innevarande budgetår äro upptagna med tillhoppa 164 709 000 kronor. Då emellertid berörda belopp av 171 521 600 kronor dels till 5 800 000 kronor motsvaras av avkastningen å statens pensionsanstalts kapitalmedel, vilken från och med nästa budgetår redovisas på driftbudgetens inkomstsida, dels ock innesluter 125 000 kronor, som för innevarande budgetår anvisats från anslag under femte huvudtiteln, utgör den verkliga ökningen 887 600 kronor. Denna ökning beror huvudsakligen på utgiftstegringar, vilka måste betecknas som automatiska eller eljest äro föranledda av tidigare meddelade beslut.

Vad föredragandena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Lars Lemne.

Register

till

Tolfte huvudtiteln för budgetåret 1950/51.**A. Civildepartementet.**

Sid.		Kronor
	Civildepartementet:	
1	Avlöningar	330 000
5	Omkostnader	35 000
	Säger för civildepartementet	365 000

B. Vissa myndigheter.

	Statens lönenämnd:	
5	Avlöningar	122 000
6	Omkostnader	9 000
	Statens avtalsnämnd:	
7	Avlöningar	126 700
9	Omkostnader	27 100
	Statens pensionsanstalt:	
10	Avlöningar	333 200
15	Omkostnader	60 600
	Säger för vissa myndigheter	678 600

C. Statliga pensionsväsendet.

17	Pensioner åt f. d. befattningshavare i statens tjänst.....	73 300 000
18	Pensioner åt personal i försvarsväsendets reserver.	1 800 000
18	Pensioner enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare m. m.	6 300 000
19	Pensioner åt viss arbetarpersonal i statens tjänst.....	325 000
19	Vadstena krigsmanshuskassa.....	955 000
21	Pensionering av viss flottans gemenskap.....	120 000
21	Pensioner åt efterlevande till befattningshavare i statens tjänst	22 500 000
22	Pensioner åt efterlevande till arbetare i statens tjänst	1 050 000
23	Understöd i vissa fall åt f. d. anställningshavare vid lotsverket m. fl.....	15 000
23	Diverse pensioner och understöd m. m.....	3 575 000
	Säger för statliga pensionsväsendet	109 940 000

D. Statsunderstödda pensionsväsendet.

24	Bidrag till pensioneringskostnaderna för statens pensionsanstalt	57 800 000
25	Statens andel i kostnaden för pensionering av vissa överåriga extra provinsialläkare.....	8 000
26	Bidrag till pensionering av den kvinnliga lärarpersonalen vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna.....	10 000

Sid.	Kronor
26 Tilläggspensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna.....	1 050 000
26 Bidrag till pensioneringskostnaderna för handelsflottans pensionsanstalt.....	1 400 000
Säger för statsunderstödda pensionsväsendet	60 268 000

E. Allmänna indragningsstaten.

27 Avlöningar till personal å indragningsstat m. m.....	625 000
27 Ersättningar till f. d. befattningshavare vid av staten övertagna familjepensionskassor.....	10 000
Säger för allmänna indragningsstaten	635 000

F. Diverse.

28 Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond	134 000
29 Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.....	300 000
29 Extra utgifter	10 000
29 Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.....	1 000
Säger för diverse	445 000
Summa	172 331 600

- 29 Fördelning av vissa pensionskostnader på civilförvaltningen och försvarsväsendet under budgetåret 1948/49.
- 30 Understöd åt efterlevande till vissa statsanställda.

BILAGA 15 TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN 1950

OFÖRUTSEDDA UTGIFTER

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 4
januari 1950.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden
MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON,
STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler efter gemen-
sam beredning med statsrådets övriga ledamöter frågan om anvisande av
anslag å riksstaten till oförutsedda utgifter och anför därvid följande.

Oförutsedda utgifter. För bestridande av oförutsedda utgifter har riksdagen
efter av Kungl. Maj:t gjorda framställningar å riksstaterna för de senaste
budgetåren uppfört förslagsanslag å 1 000 000 kronor, att under vissa an-
givna villkor stå till Kungl. Maj:ts förfogande för bestridande av utgifter
av så brådskande art, att frågan ej hinner underställas riksdagen.

Enligt Kungl. Maj:ts särskilda härefter angivna beslut ha under år 1949
följande utgifter anvisats att utgå från förevarande anslag, nämligen:

å utrikesdepartementets föredragning:

Till gäldande av ersättning för vissa av statstjänstemän m. fl.
under vistelse utom riket lidna förluster (25/2, 30/9, 9/12
1949) 60 977:—

å försvarsdepartementets föredragning:

Till gäldande av ersättning för skada till följd av flyghaveri å
Bromma flygplats den 1 juni 1947 (14/10 1949) 46 516: 37
» gäldande av vissa haverikostnader m. m. (4/11 1949) 113 185: 68

Säger 220 679: 05

För budgetåret 1950/51 torde anslaget till oförutsedda utgifter kunna be-
stämmas till 1 miljon kronor. Beträffande dispositionen av anslaget synas
de för innevarande budgetår stadgade villkoren böra gälla.

Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag i proposition nr 183 medgav 1944 års riksdag (skr. nr 329), att från anslaget till oförutsedda utgifter finge, på sätt i det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet föreslagits, tills vidare under budgetåren 1943/44 och 1944/45 utgå ersättning för förlust av eller skada å egendom utom landet till personer, vilka i rikets tjänst vore där bosatta, ävensom till deras familj och personliga tjänare. De förluster som avsågos voro sådana som uppkommit på grund av krigsförhållandena. Samma bemyndigande lämnades av riksdagen för budgetåren 1945/46 och 1946/47. Något ytterligare bemyndigande i berörda hänseende ansågs däremot icke erforderligt för budgetåret 1947/48.

I proposition nr 282 till 1948 års riksdag upptogs emellertid ånyo frågan om ersättning för vissa förluster, varvid föredragande departementschefen anförde bl. a. följande.

På grund av de under efterkrigstiden rådande osäkra förhållandena i vissa främmande länder ha personer, vilka uppehålla sig i utlandet och äro i rikets tjänst, ävensom deras familjemedlemmar och personliga tjänare åsamkats förluster, som i stort sett äro av samma natur som de, för vilka ersättning tidigare beretts av statsmedel. Det är att förvänta, att dylika förluster kunna uppkomma även i fortsättningen. Det synes rimligt, att jämväl dessa personer tillerkännas ersättning efter enahanda grunder, som tillämpats i fråga om de genom krigsförhållandena uppkomna förlusterna. Framställningar om ersättning böra i så fall granskas på samma sätt som dittills skett.

Riksdagen medgav (skr. nr 406) i anledning av propositionen att från anslaget till oförutsedda utgifter finge tills vidare under budgetåret 1948/49 utgå ersättning för förlust av eller skada å egendom utom riket till personer, som uppehålla sig därstädes och äro i rikets tjänst, ävensom till deras familjemedlemmar och personliga tjänare. 1949 års riksdag lämnade för innevarande budgetår motsvarande bemyndigande (skr. nr 219).

Med hänsyn till att de förhållanden, som föranlett bemyndigandet, kunna väntas bestå ännu under avsevärd tid synes hemställan böra göras hos riksdagen om förlängt bemyndigande tills vidare under nästa budgetår att på oförändrade villkor från anslaget till oförutsedda utgifter utbetala ersättning för skador av ifrågavarande natur.

1948 års riksdag medgav (skr. nr 297) på därom av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen gjord hemställan att belopp, som kronan genom lagakraftvunnen dom ålagts att utgiva, finge även under tid då riksdagen är samlad bestridas från förevarande anslag under förutsättning att andra medel ej stode till förfogande för ändamålet. Motsvarande bemyndigande lämnades för innevarande budgetår och torde böra inhämtas även beträffande budgetåret 1950/51.

Beträffande båda de nu berörda särskilda bemyndigandena förutsättes att ifrågakommande dispositionsbeslut i likhet med övriga anvisningar bringas till riksdagens kännedom.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Oförutsedda utgifter* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor, att stå till Kungl. Maj:ts förfogande för bestridande av utgifter, vilka äro av så brådskande art, att frågan ej hinner underställas riksdagen, under villkor:

att utgiften är av den storlek, att vederbörande huvudtitels anslag till extra utgifter med hänsyn till därå förefintlig behållning icke lämpligen kan för ändamålet anlitas,

att utgiften är av beskaffenhet att ej kunna bestridas av andra till Kungl. Maj:ts förfogande stående medel,

att utgiften icke heller avser ändamål, för vilka anslag uppförts å sådan beredskapsstat, varom förmäles i § 63 regeringsformen,

samt att genast vid nästa riksdags början en särskild specificerad anmälan göres till riksdagen om de utgifter, Kungl. Maj:t under det senaste året anvisat att utgå av anslaget;

b) medgiva att från anslaget till oförutsedda utgifter må, på sätt i det föregående föreslagits, tills vidare under budgetåret 1950/51 utgå ersättning för förlust av eller skada å egendom utom riket till personer, vilka uppehålla sig därstädes och äro i rikets tjänst, ävensom till deras familjemedlemmar och personliga tjänare;

c) medgiva, att belopp, som kronan genom lagakraftvunnen dom ålagts att utgiva, må bestridas från anslaget till oförutsedda utgifter under förutsättning att andra medel icke stå till förfogande för ändamålet.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Lars Lemne.

BILAGA 16 TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN 1950

RIKSDAGEN OCH DESS VERK M. M.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 4 januari 1950.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler fråga om anvisande av anslag för budgetåret 1950/51 till bestridande av kostnaderna för riksdagen och dess verk m. m. samt anför därvid följande.

Riksgäldskontoret har med skrivelse den 24 november 1949 överlämnat beräkningar rörande de anslag under huvudtiteln Riksdagen och dess verk m. m., som böra upptagas i riksstaten för budgetåret 1950/51. Jämte uppställning över anslagen har överlämnats specifikation, innefattande förslag till stater m. m. Beträffande innehållet i denna specifikation torde få hänvisas till handlingarna i ärendet.

Beträffande anslagsberäkningen inhämtas följande av skrivelsen.

Arvodesanslaget till riksdagens ledamöter har höjts med 300 000 kronor beroende på att man i föregående anslagsberäkningar utgått från en riksdagstid av åtta månader. Vid omläggningen till årsarvoden fastställdes emellertid arvodena med utgångspunkt från 1948 års riksdag, som varade närmare nio månader. Arvodesanslaget till riksdagens revisorer har på grund av omläggningen till årsarvoden höjts till 45 000 kronor. Reservationsanslaget till utgivande av otryckta ständsprotokoll samt anslaget till kostnader för riksdagens interparlamentariska grupp ha uppförts med samma belopp som för närmast föregående budgetår eller 20 000 resp. 32 000 kronor.

Anslaget till allmänt kyrkomöte har uppförts med ett formellt belopp av 100 kronor.

Avlönings- och pensionsanslagen till riksgäldskontoret, riksdagens ekonomibyrå, riksdagsbiblioteket och till justitie- och militieombudsmännen

samt deras expeditioner ävensom till riksdagens revisorer ha beräknats med hänsyn till nu utgående löner och pensioner, varvid rörligt tillägg beräknats efter 12 %. Till följd av personalminskning i riksgäldskontoret har avlöningsanslaget under riksgäldskontoret kunnat sänkas med 35 000 kronor.

Det under innevarande budgetår under anslaget till kostnader vid emission av statslån m. m. upptagna beloppet av 500 000 kronor till folkrörelsernas sparkampanj (budgetåret 1948/49 1 100 000 kronor) har ej vidare uppförts.

Omkostnadsanslaget under riksdagsbiblioteket har ansetts böra höjas med 1 900 kronor.

Riksgäldskontorets beräkning av de särskilda anslagen torde böra godtagas. I anslutning till vad jag anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor torde anslaget till ersättning till statens allmänna fastighetsfond: byggnadsstyrelsens delfond böra beräknas till 115 000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts gör jag under följande punkter hemställan om anslag för budgetåret 1950/51 till riksdagen och dess verk m. m.

[1] 1. Riksdagen: Arvoden till riksdagens ledamöter. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Arvoden till riksdagens ledamöter* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 3 185 000 kronor.

[2] 2. Riksdagen: Reseersättningar till riksdagens ledamöter. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Reseersättningar till riksdagens ledamöter* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

[3] 3. Riksdagen: Avlöningar till personal. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Avlöningar till personal* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kronor.

[4] 4. Riksdagen: Kostnader för riksdagstrycket. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Kostnader för riksdagstrycket* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 950 000 kronor.

[5] 5. Riksdagen: Utgivande av särskilda publikationer. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Utgivande av särskilda publikationer* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 17 000 kronor.

[6] 6. Riksdagen: Utgivande av otryckta ständsprotokoll. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Utgivande av otryckta ständsprotokoll* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

[7] 7. Riksdagen: Kostnader för riksdagens interparlamentariska grupp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Kostnader för riksdagens interparlamentariska grupp* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 32 000 kronor.

[8] 8. Riksdagen: Övriga omkostnader. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Övriga omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 315 000 kronor.

[9] 9. Allmänt kyrkomöte. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Allmänt kyrkomöte* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

[10] 10. Riksgäldskontoret: Avlöningar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksgäldskontoret: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 207 000 kronor.

[11] 11. Riksgäldskontoret: Kostnader vid emission av statslån m. m. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksgäldskontoret: Kostnader vid emission av statslån m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 740 000 kronor.

[12] 12. Riksgäldskontoret: Övriga omkostnader. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksgäldskontoret: Övriga omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 190 000 kronor.

[13] 13. Riksdagens ekonomibyrå: Avlöningar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagens ekonomibyrå: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 410 000 kronor.

[14] 14. Riksdagens ekonomibyrå: Omkostnader. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagens ekonomibyrå: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

[15] 15. Riksdagsbiblioteket: Avlöningar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagsbiblioteket: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 143 000 kronor.

[16] 16. Riksdagsbiblioteket: Omkostnader. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagsbiblioteket: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

[17] 17. Riksdagsbiblioteket: Bokinköp och bokbindning. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagsbiblioteket: Bokinköp och bokbindning* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[18] 18. Justitieombudsmannen och hans expedition: Avlöningar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Justitieombudsmannen och hans expedition: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 101 000 kronor.

[19] 19. Justitieombudsmannen och hans expedition: Omkostnader. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Justitieombudsmannen och hans expedition: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 10 100 kronor.

[20] 20. Militieombudsmannen och hans expedition: Avlöningar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militieombudsmannen och hans expedition: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 104 000 kronor.

[21] 21. Militieombudsmannen och hans expedition: Omkostnader. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militieombudsmannen och hans expedition: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 14 100 kronor.

[22] 22. Riksdagens revisorer och deras kansli: Arvoden till revisorerna. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagens revisorer och deras kansli: Arvoden till revisorerna* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 45 000 kronor.

[23] 23. Riksdagens revisorer och deras kansli: Avlöningar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagens revisorer och deras kansli: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

[24] 24. Riksdagens revisorer och deras kansli: Omkostnader. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagens revisorer och deras kansli: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

[25] 25. Pensioner åt f. d. riksdagsmän. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensioner åt f. d. riksdagsmän* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 225 000 kronor.

[26] 26. Pensioner åt f. d. befattningshavare m. fl. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensioner åt f. d. befattningshavare m. fl.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 205 000 kronor.

[27] 27. Pensioner åt efterlevande till befattningshavare. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensioner åt efterlevande till befattningshavare* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 46 000 kronor.

[28] 28. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Under åberopande av vad jag inledningsvis anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 115 000 kronor.

[29] 29. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

[30] 30. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 200 kronor.

Slutsumman av huvudtiteln för riksdagen och dess verk m. m. kommer, vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, att i riksstaten för budgetåret 1950/51 utgöra 10 316 500 kronor, vilket innebär en minskning i förhållande till gällande riksstat med 336 700 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Lars Lemne.

BILAGA 17 TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN 1950

LUFTFARTSFONDEN

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 4 januari 1950.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Nilsson, anmäler de frågor, som sammanhånga med luftfartsfonden, och anför därvid följande.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i 1949 års statsverksproposition framlagda förslag har riksdagen för luftfartsfonden å riksstaten för budgetåret 1949/50 upptagit ett underskott av 6,7 miljoner kronor.

Genom beslut den 30 juni 1949 har Kungl. Maj:t fastställt följande stat för luftfartsverkets driftkostnader för budgetåret 1949/50.

	Kronor
1. Luftfartsstyrelsen: Avlöningar	1 315 000
2. Luftfartsstyrelsen: Omkostnader	308 000
3. Flygplatsorganisationen: Avlöningar	1 850 000
4. Flygplatsorganisationen: Omkostnader	210 000
5. Underhåll och drift av luftfartsleder	985 000
6. Hyres- och arrendeavgifter m. m.	190 000
7. Förbindelsetjänst	2 375 000
8. Utgifter för väderlekstjänst	1 074 000
9. Sveriges bidrag till internationella civila luftfartsorganisa- tion	370 000
10. Pensionskostnader	5 000
11. Diverse utgifter	45 000
12. Projektering av flygplatser	15 000
13. Avsättning till värdeminskningsskonto	425 000

Summa kronor 9 167 000.

I anslutning här till fastställdes personalförteckning för tjänstemän å ordinarie stat och extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 24. Härjämte meddelades regleringsbestämmelser beträffande avlönings- och omkostnadsposterna av i huvudsak samma omfattning som gäller för statsförvaltningen i allmänhet.

Luftfartsstyrelsen har i skrivelse den 12 december 1949 framlagt förslag angående luftfartsverkets stat för driftkostnader för budgetåret 1950/51 m. m.

De av luftfartsstyrelsen i förenämnda skrivelse upptagna spörsmålen av organisatorisk art samt frågorna om antalet av och löneställningen för luftfartsstyrelsens och flygplatsorganisationens personal torde framdeles efter ytterligare beredning få anmälas för Kungl. Maj:t. I avbidan härpå torde underskottet å luftfartsfonden böra i riksstatförslaget för budgetåret 1950/51 upptagas till det belopp, 6 300 000 kronor, vartill underskottet på grundval av luftfartsstyrelsens statförslag kan preliminärt beräknas.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i avbidan på den proposition i ämnet, som kan bliva riksdagen förelagd, för *Luftfartsfonden* å riksstaten för budgetåret 1950/51 beräkna ett underskott av 6 300 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Lars Lemne.

BILAGA 18 TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN 1950

RIKSGÄLDSFONDEN

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 4 januari 1950.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler fråga om stat för riksgäldsfonden för budgetåret 1950/51 m. m. samt anför därvid följande.

Med skrivelse den 24 november 1949 har riksgäldskontoret överlämnat förslag till stat för riksgäldsfonden för budgetåret 1950/51. Å utgiftssidan upptagas i detta förslag räntor till belopp av 316 080 200 kronor samt kapitalrabatter m. m. om tillhopa 1 250 100 kronor. Då inkomsterna beräknats till 2 330 300 kronor utvisar förslaget till stat ett underskott att avföras å riksstaten å 315 000 000 kronor.

Mot riksgäldskontorets beräkningar har jag intet att erinra. Skulle ändring ske i de förhållanden, som legat till grund för riksgäldskontorets beräkningar rörande lånebehovet för nästa budgetår, förutsätter jag, att riksgäldskontoret till riksdagen inkommer med förslag om erforderlig justering av det nu framlagda förslaget. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna bilagda förslag till stat för riksgäldsfonden för budgetåret 1950/51 (*bihang*);

Statsverkspropositionen: Bil. 18: Riksgäldsfonden.

b) för *Riksgäldsfonden* å driftbudgeten för budgetåret 1950/51 upptaga ett underskott av 315 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Lars Lemne.

Bihang.

Förslag till stat för riksgäldsfonden för budgetåret 1950/51.

Utgifter.

A. Räntor å den fonderade statsskulden:

Räntelöpande obligationslån:

1.	Ränta å 1934 års 3 % lån	4 529 982
2.	» » 1937 » 3 % amorteringslån av den $\frac{1}{2}$	1 477 824
3.	» » 1937 » 3 % » » » $\frac{1}{2}$	984 936
4.	» » 1939 » $2\frac{3}{4}$ % lån	3 151 327
5.	» » 1941 » 4 % lån	18 405 676
6.	» » 1941 » 3 % » med vinstutlottning..	4 000 000
7.	» » 1941 » $3\frac{1}{2}$ % »	11 249 487
8.	» » 1942 » $3\frac{1}{2}$ % »	15 005 512
9.	» » 1943 » $3\frac{1}{2}$ % » av den $\frac{15}{3}$	8 103 610
10.	» » 1943 » $3\frac{1}{2}$ % » » » $\frac{15}{4}$	12 490 678
11.	» » 1943 » $3\frac{1}{2}$ % » » » $\frac{1}{11}$	11 216 100
12.	» » 1944 » $3\frac{1}{2}$ % » » » $\frac{15}{3}$	7 492 888
13.	» » 1944 » 3 % » » » $\frac{15}{3}$	8 117 175
14.	» » 1944 » $3\frac{1}{2}$ % » » » $\frac{15}{12}$	18 765 565
15.	» » 1945 » 3 % » » » $\frac{1}{7}$	13 998 180
16.	» » 1945 » 3 % » » » $\frac{1}{11}$	10 613 670
17.	» » 1946 » 3 % » » » $\frac{1}{2}$	17 817 300
18.	» » 1946 » 3 % » » » $\frac{15}{12}$, förslagsvis	5 167 440
19.	» » 1949 » $2\frac{1}{2}$ % » » » $\frac{10}{5}$, förslagsvis	6 250 000
20.	» » 1949 » $2\frac{3}{4}$ % » » » $\frac{10}{5}$, förslagsvis	4 125 000
21.	» » 1940—1945 års 3 % lån (för inlösen av enskilda järnvägar)	2 201 684

185 164 034

Premieobligationslån:

22.	Vinster å 1942 års premieobligationslån	9 872 000
23.	» » 1943 »	5 253 000
24.	» » 1944 »	5 991 500
25.	» » 1945 »	7 880 000
26.	» » 1946 »	3 700 000
27.	» » 1947 »	7 400 000

40 096 500

Sparobligationer m. m.:

28.	Ränta å sparobligationer, förslagsvis	3 300 000
29.	» » rikskonton, förslagsvis	900 000
30.	» » inlåning från sparbanker, förslagsvis	3 040 050

7 240 050

Statsskuldförbindelser:

31.	Ränta å statsskuldförbindelser, förslagsvis	14 000 000
-----	---	------------

14 000 000

	Kronor
Lån hos statsinstitutioner och fonder m. m.:	
32. Räkta å lån hos statsinstitutioner och fonder m. m., <i>förslagsvis</i>	23 000 000
Av staten övertagna lån:	
33. Räkta å av staten övertagna lån, <i>förslagsvis</i>	1 220 000
Övrig fonderad statsskuld:	
34. Årsanslaget till Hans Maj:t Konungen	300 000
35. Räkta å köpeskillingen för fastigheten nr 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm	90 000
36. Räkta å konung Carl XIII:s hemgiftskapital	7 500
37. » » Göta kanals reparationsfond	7 045
38. » » innehållna felräkningspenningar, <i>förslagsvis</i>	50
	404 595
	271 125 179
B. Räkter å den tillfälliga statsskulden:	
1. Räkta å skattkamarväxlar, <i>förslagsvis</i>	32 000 000
2. » » vissa till riksgäldskontorets förvaltning överlämnade medel, <i>förslagsvis</i>	10 000 000
	42 000 000
C. Räkta å beräknad ny upplåning:	
1. Räkta å beräknad ny upplåning, <i>förslagsvis</i>	2 955 021
D. Kapitalrabatter m. m.:	
1. Kapitalrabatter, <i>förslagsvis</i>	1 000 000
2. Inlösningsprovisioner m. m., <i>förslagsvis</i>	250 000
3. Kursförluster, <i>förslagsvis</i>	100
Summa	1 250 100
	317 330 300
Inkomster.	
A. Räkter:	
1. Räkta å uppköpta statsobligationer	180 000
2. » » utlånade medel m. m.	1 000 000
	1 180 000
B. Uppgäld och kursvinster:	
1. Uppgäld	100
2. Kursvinster	100
	200
C. Diverse inkomster:	
1. Preskriberade obligationer och kuponger m. m.	1 000 000
2. Depositionsavgifter för premieobligationslånen	50 000
3. Dragningslistor å premieobligationslånen	100 000
4. Övriga diverse inkomster	100
	1 150 100
Underskott att avföras å riksstatens driftbudget	315 000 000
Summa	317 330 300

BILAGA 19 TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN 1950

AVSKRIVNING AV NYA KAPITALINVESTERINGAR

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott
den 4 januari 1950.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden
MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG,
ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler frågan om
anslag till *avskrivning av nya kapitalinvesteringar* samt anför därvid följande.

Under huvudtiteln Avskrivning av nya kapitalinvesteringar uppföras nu
anslag för täckning av den investeringsförlust, som uppstår i samband med
genomförandet av helt eller delvis oräntabla nya kapitalinvesteringar. Dessa
anslag ha tidigare ställts till riksgäldskontorets förfogande för att, i den
mån investeringsanslagen uttagas, belastas till belopp motsvarande den beräknade
investeringsförlusten. Samtidigt ha motsvarande avskrivningar verkställts i
vederbörande kapitalfonders räkenskaper. Investeringens beskaffenhet har fått
avgöra, huruvida avskrivningen skolat ske direkt eller genom det avskrivna
beloppets uppförande på ett värdeminskningskonto.

Vid omläggningen av kapitalbudgeten fr. o. m. budgetåret 1944/45 bibehölls
förevarande huvudtitel i princip oförändrad såtillvida att särskilda
avskrivningsanslag äskades för de olika icke helt räntabla investeringsändamålen.
Enär redovisningsskyldigheten mot riksstaten för investeringsanslagen
överfördes till de fondförvaltande myndigheterna, medförde omläggningen
emellertid den förändringen, att även avskrivningsanslagen numera ställas
till dessa myndigheters förfogande, att i första hand utnyttjas för investerings-
utgifternas bestridande.

Föreliggande riksstatsförslag innefattar åtskilliga anslag å kapitalbudgeten,
beträffande vilka en investeringsförlust måste beräknas. Jag torde

nu få i korthet redogöra för de fall, där så är förhållandet. Hemställan göres i anslutning till denna översikt om att erforderliga avskrivningsanslag skola äskas eller ock upptagas med beräknade belopp i riksstatsförslaget.

Statens affärsverksfonder. För avskrivning under statens affärsverksfonder torde endast de till försvarsberedskap vid telegrafverket och statens järnvägar äskade investeringsanslagen komma i fråga. Då dessa anslag böra avskrivas i sin helhet erfordras för avskrivningsändamål ett sammanlagt anslagsbelopp av 456 000 kronor, varav 1 000 kronor hänföra sig till anslaget till försvarsberedskap vid telegrafverket och 455 000 kronor till anslaget till försvarsberedskap vid statens järnvägar.

Statens allmänna fastighetsfond. Enligt av riksdagen godkända regler för avskrivning av investeringar i allmänna fastighetsfonden utgör grundavskrivningen vid nybyggnader för ämbetsverk 25 procent av anläggningskostnaden och vid nybyggnader för fångvården, sjukhus, forskningsinstitut och skolor 50 procent. Kostnader för ändrings- och reparationsarbeten, vilka icke öka fastighetsvärdet, avskrivas helt. För lotsverkets byggnader utgör grundavskrivningen 50 procent, dock avskrivas hamn- och fyranläggningar omedelbart i sin helhet. Kostnader för markförvärv avskrivas icke.

Med tillämpning av dessa grunder böra avskrivningsanslag i riksstatsförslaget uppföras på sätt framgår av följande sammanställning. Beträffande de investeringsanslag, vilka i riksstatsförslaget upptagits med allenast beräknade belopp, ha de däremot svarande avskrivningsanslagen likaledes beräknats.

A n s l a g	Investering Kronor	Avskrivning Kronor
Justitiedepartementet:		
Modernisering av vissa äldre fångvårdsanstalter	125 000	125 000
Kommunikationsdepartementet:		
Om- och tillbyggnad av Arvfurstens palats	850 000	212 500
Förvärv av fastigheten Atomena nr 1 i Stock- holm	1 118 000	71 500
Ombyggnad av fastigheten Atomena nr 1 i Stockholm	1 000 000	250 000
Ombyggnad av fastigheten Västertorn nr 2 i Stockholm	1 000 000	250 000
Merkostnader för vissa byggnadsarbeten	1 000 000	500 000
Reglering av vissa markfrågor i Stockholm m. m.	2 919 000	285 000
Finansdepartementet:		
Vissa byggnadsarbeten vid tullverkets kust- och gränsbevakning m. m.	500 000	125 000

Anslag	Investering Kronor	Avskrivning Kronor
Ecklesiastikdepartementet:		
Nybyggnader för kemiska och biokemiska institutionerna vid universitetet i Uppsala m. m.	1 000 000	500 000
Om- och tillbyggnad av fysiska institutionen vid universitetet i Uppsala	150 000	75 000
Vissa byggnadsarbeten vid Lunds universitet ..	250 000	125 000
Nybyggnad för fysiologiska institutionen vid universitetet i Lund	200 000	100 000
Nybyggnad för genetiska institutionen vid universitetet i Lund	110 000	55 000
Utbyggnad av fysiologiska institutionen vid karolinska institutet för flygmedicinska ändamål	455 000	227 500
Utbyggnad av tekniska högskolan i Stockholm	2 500 000	1 250 000
Nybyggnader för Chalmers tekniska högskola ..	*1 000 000	*500 000
Ny värmeanläggning vid folkskoleseminariet i Falun	275 000	137 500
Vissa byggnadsarbeten vid nomadskolan i Jokkmokk m. m.	257 000	127 500
Jordbruksdepartementet:		
Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök	1 139 000	634 500
Byggnadsarbeten vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut	100 000	65 000
Byggnadsarbeten vid veterinärhögskolan	1 215 000	607 500
Byggnadsarbeten vid skogshögskolan	247 000	131 500
Handelsdepartementet:		
Utbyggnad av flygtekniska försöksanstalten ..	1 400 000	700 000
Uppförande av byggnader för Institutet för konserveringsforskning	250 000	125 000
Säkerhetsanstalter för sjöfarten	417 000	356 000
Inrikesdepartementet:		
Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.	*10 000 000	*5 000 000
Utbyggande av karolinska sjukhuset	*1 700 000	*850 000

Investeringsanslagen till modernisering av vissa äldre fångvårdsanstalter å 125 000 kronor, till byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök i vad avser ett belopp av sammanlagt 130 000 kronor, till

* Beräknat belopp.

byggnadsarbeten vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut i vad avser ett belopp av 30 000 kronor samt till byggnadsarbeten vid skogshögskolan i vad avser ett belopp av 16 000 kronor böra avskrivas i sin helhet, då investeringarna avse sådana anläggnings- och reparationsarbeten som icke väsentligt komma att höja fastigheternas värden eller avse vissa anläggningar för jordbruksdrift. Investeringsanslaget till merkostnader för vissa byggnadsarbeten å 1 000 000 kronor avser byggnadsföretag, för vilka olika grundavskrivningsprocent — 50 eller 25 procent — tillämpats. Avskrivningsanslaget torde — liksom skett beträffande motsvarande i riksstaten för budgetåret 1949/50 anvisade anslag — böra beräknas till 50 procent av investeringsbeloppet. Beträffande anslagen till om- och tillbyggnad av Arvfurstens palats, reglering av vissa markfrågor i Stockholm m. m. och vissa byggnadsarbeten vid nomadskolan i Jokkmokk ingå kostnader för markförvärv med 832 000, 1 779 000 och 2 000 kronor, för vilka avskrivning icke beräknats.

Försvarets fonder. För investeringar i försvarets fastighetsfond skall enligt gällande regler avskrivningsbehovet beräknas schablonmässigt till 50 procent av den totala investeringen i var och en av fastighetsfondens delfonder med undantag för kostnader för markförvärv, vilka icke underkastas någon avskrivning. Under arméns, marinens, flygvapnets och befästningars delfonder upptagas investeringsanslag om tillhopa 6 385 850, 2 115 000, 13 780 000 resp. 13 400 000 kronor. Härav avses för markförvärv 520 850 kronor under arméns delfond, 300 000 kronor under marinens delfond och 300 000 kronor under flygvapnets delfond. Avskrivningsanslagen under delfonderna böra alltså beräknas till 2 932 500, 907 500, 6 740 000 resp. 6 700 000 kronor.

Statens utlåningsfonder. För investeringar i värnpliktslånefonden, statens lånefond för universitetsstudier, allmänna studielånefonden och kronotorparnas inventarielånefond, beträffande vilka fonder utlämnade lån löpa räntefritt, torde total avskrivning böra ske. Avskrivningsanslagen upptagas alltså till 400 000, 950 000, 4 000 000 resp. 80 000 kronor. Investeringsanslaget till statens avdikningslånefond å 1 000 000 kronor torde böra avskrivas med 20 procent. Avskrivningsanslaget upptages alltså med 200 000 kronor.

Fonden för låneunderstöd. För de under fonden upptagna investeringarna till lån till anordnande av kollektiva tvätterier å 2 000 000 kronor och till lån till anordnande av allmänna samlingslokaler å 4 000 000 kronor torde avskrivningsbehovet böra beräknas i enlighet med hittills tillämpade regler. Avskrivningsanslagen upptagas alltså i riksstatsförslaget med 25 resp. 65 procent av det beräknade resp. äskade investeringsbeloppet eller med 500 000 resp. 2 600 000 kronor.

Sammanfattning och hemställan. Avskrivningsanslagen uppgå tillsammans till 39,9 miljoner kronor. En översikt över huru anslagen fördela sig på olika fonder och departement lämnas i följande tablå.

	Statens affärs- verks- fonder	Statens allmänna fastig- hets- fond	Försva- rets fonder	Statens utlå- nings- fonder	Fonden för låne- under- stöd	Summa
II. Justitiedeparte- mentet	—	125 000	—	—	—	125 000
IV. Försvarsdepar- tementet ...	—	—	17 280 000	400 000	—	17 680 000
V. Socialdeparte- mentet	—	—	—	—	3 100 000	3 100 000
VI. Kommunika- tionsdepar- tementet...	456 000	1 569 000	—	—	—	2 025 000
VII. Finansdeparte- mentet	—	125 000	—	—	—	125 000
VIII. Ecklesiastikde- partementet	—	3 097 500	—	4 950 000	—	8 047 500
IX. Jordbruksde- partementet	—	1 438 500	—	280 000	—	1 718 500
X. Handelsdepar- tementet...	—	1 181 000	—	—	—	1 181 000
XI. Inrikesdeparte- mentet	—	5 850 000	—	—	—	5 850 000
Summa	456 000	18 886 000	17 280 000	5 630 000	3 100 000	39 852 000

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels, under förutsättning att motsvarande investerings-
anslag beviljas, anvisa följande *reservationsanslag* till av-
skrivning av nya kapitalinvesteringar för budgetåret 1950/
51 i härefter angivna fonder, nämligen

Telegrafverkets fond:

Kommunikationsdepartementet:

Försvarsberedskap vid telegrafverket 1 000

Statens järnvägars fond:

Kommunikationsdepartementet:

Försvarsberedskap vid statens järnvägar 455 000

Statens allmänna fastighetsfond:

Justitiedepartementet:

*Modernisering av vissa äldre fångvårdsan-
stalter* 125 000

Kommunikationsdepartementet:

<i>Om- och tillbyggnad av Arvfurstens palats . . .</i>	212 500
<i>Förvärv av fastigheten Atomena nr 1 i Stockholm</i>	71 500
<i>Ombyggnad av fastigheten Atomena nr 1 i Stockholm</i>	250 000
<i>Ombyggnad av fastigheten Västertorn nr 2 i Stockholm</i>	250 000
<i>Merkostnader för vissa byggnadsarbeten</i>	500 000
<i>Reglering av vissa markfrågor i Stockholm m. m.</i>	285 000

Finansdepartementet:

<i>Vissa byggnadsarbeten vid tullverkets kust- och gränsbevakning m. m.</i>	125 000
---	---------

Ecklesiastikdepartementet:

<i>Nybyggnader för kemiska och biokemiska institutionerna vid universitetet i Uppsala m. m. . .</i>	500 000
<i>Om- och tillbyggnad av fysiska institutionen vid universitetet i Uppsala</i>	75 000
<i>Vissa byggnadsarbeten vid Lunds universitet . .</i>	125 000
<i>Nybyggnad för fysiologiska institutionen vid universitetet i Lund</i>	100 000
<i>Nybyggnad för genetiska institutionen vid universitetet i Lund</i>	55 000
<i>Utbyggnad av fysiologiska institutionen vid karolinska institutet för flygmedicinska ändamål</i>	227 500
<i>Utbyggnad av tekniska högskolan i Stockholm</i>	1 250 000
<i>Ny värmeanläggning vid folkskoleseminariet i Falun</i>	137 500
<i>Vissa byggnadsarbeten vid nomadskolan i Jokkmokk m. m.</i>	127 500

Jordbruksdepartementet:

<i>Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök</i>	634 500
<i>Byggnadsarbeten vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut</i>	65 000
<i>Byggnadsarbeten vid veterinärhögskolan</i>	607 500
<i>Byggnadsarbeten vid skogshögskolan</i>	131 500

Handelsdepartementet:

<i>Utbyggnad av flygtekniska försöksanstalten . .</i>	700 000
<i>Uppförande av byggnader för Institutet för konserveringsforskning</i>	125 000
<i>Säkerhetsanstalter för sjöfarten</i>	356 000

Försvarets fonder:

Försvarsdepartementet:

Försvarets fastighetsfond:

<i>Arméns delfond</i>	2 932 500
<i>Marinens delfond</i>	907 500
<i>Flygvapnets delfond</i>	6 740 000
<i>Befästningars delfond</i>	6 700 000

Statens utlåningsfonder:

Försvarsdepartementet:

<i>Värnpliktslånefonden</i>	400 000
-----------------------------------	---------

Jordbruksdepartementet:

<i>Statens avdikningslånefond</i>	200 000
<i>Kronotorparnas inventarielånefond</i>	80 000

Fonden för låneunderstöd:

Socialdepartementet:

<i>Lån till anordnande av allmänna samlingslokaler</i>	2 600 000
--	-----------

dels i avbidan på särskild proposition beräkna följande reservationsanslag till avskrivning av nya kapitalinvesteringar för budgetåret 1950/51 i härafter angivna fonder, nämligen

Statens allmänna fastighetsfond:

Ecklesiastikdepartementet:

<i>Nybyggnader för Chalmers tekniska högskola</i> ..	500 000
--	---------

Inrikesdepartementet:

<i>Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.</i>	5 000 000
<i>Utbyggande av karolinska sjukhuset</i>	850 000

Statens utlåningsfonder:

Ecklesiastikdepartementet:

<i>Statens lånefond för universitetsstudier</i>	950 000
<i>Allmänna studielånefonden</i>	4 000 000

Fonden för låneunderstöd:

Socialdepartementet:

<i>Lån till anordnande av kollektiva tvätterier</i>	500 000
--	---------

Statsverkspropositionen: Bil 19:

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Lars Lemne.

BILAGA 20 TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN 1950

AVSKRIVNING AV OREGLERADE KAPITALMEDELSFÖRLUSTER

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 4
januari 1950.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden
MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON,
STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler de frågor som
röra anslag till *avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster* samt anför
därvid följande.

I anslutning till 1938 års budgetreform upprättades per den 30 juni 1938
en fond för oreglerade kapitalmedelsförluster för redovisning av förluster,
som uppkommit å statens kapitalfonder och överförts till fonden i den ord-
ning Kungl. Maj:t för varje särskilt fall bestämt. Å fonden, som står under
riksgäldskontorets förvaltning, skola icke redovisas följande förluster å sta-
tens kapitalfonder, nämligen förluster för riksbanksfonden, sådana förluster
för statens affärsverksfonder, statens pensionsfonder och riksgäldsfonden,
som äro av den mindre omfattning, att de normalt böra täckas av löpande
inkomster, samt förluster, för vilka täckning kan beredas av inom vederbö-
rande fond verkställda avsättningar till förnyelsefond eller värdeminskningss-
konto. Innan jag ingår på de frågor om avskrivning av å fonden redovisade
förluster, som nu böra anmälas av riksdagen, torde jag på sedvanligt sätt
få anmäla spörsmålet om redovisning av vissa ackordsuppgörelser.

Ackordsuppgörelser angående lån från statens utlåningsfonder m. m. Med
bifall till propositionen nr 281 har 1940 års lagtima riksdag (skr. nr 373)
bemyndigat Kungl. Maj:t att i fråga om vissa statliga lån, i den mån ej an-
nat föranledes av särskilda föreskrifter för viss låneverksamhet, efter pröv-
ning av omständigheterna i varje föreliggande fall biträda ackord i eller
utom gäldenärs eller löftesmans konkurs, ävensom att eljest vid gäldenärs

eller löftesmans obestånd helt eller delvis eftergiva långivarens rätt, så ock att, där särskilt vägande skäl därtill föranleda, medge betalningsanstånd även i fall, då sådant anstånd ej påkallas av gäldenärs eller löftesmans iråkade obestånd.

Bemyndigandet gäller i fråga om lån från statens utlåningsfonder med undantag av lånefonden för anskaffning av motorvagnar m. m. åt enskilda järnvägar; lånefordringar under fonden för låneunderstöd, vilka hänföra sig till anslag för viss lånerörelse, med undantag av lån från allmänna järnväglånefonden, bibanelånefonden och allmänna byggnadslånefonden; lån från jämtländska lappväsendets fond, Västerbottens och Norrbottens lappfonder (fr. o. m. den 1 juli 1943 statens lappfond); samt lån från folkpensioneringsfonden för ändamål, som avses i § 4 mom. 1 punkt 8 i reglementet angående förvaltningen av nämnda fond.

Riksdagen medgav tillika, att befogenheten finge av Kungl. Maj:t delegeras åt underordnad myndighet, respektive riksbanken och riksgäldskontoret.

Vid lämnandet av detta bemyndigande uttalade riksdagen emellertid önskemålet, att redovisning i någon lämplig form årligen skulle lämnas riksdagen för beslut rörande ackordsuppgörelser och andra efterskänkanden, som fattats på grund av bemyndigandet.

Den äskade redovisningen torde på sätt tidigare skett få lämnas riksdagen i den formen, att avskrifter av de under föregående kalenderår fattade besluten angående biträdande av ackord ävensom andra efterskänkanden av statens rätt, som innefatta mera än ett medgivande av betalningsanstånd, tillställas riksdagens vederbörande utskott jämte en sammanfattande förteckning.

I enahanda ordning torde redovisning få lämnas för de fall, i vilka Kungl. Maj:t under föregående kalenderår tagit i anspråk det av 1942 års riksdag (prop. nr 241; skr. nr 388) lämnade bemyndigandet att tills vidare efter prövning av omständigheterna i varje särskilt fall biträda ackord i fråga om kronans fordringar för försåld fast egendom.

Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster. Enligt av 1939 års lagtima riksdag godkända principer skall under denna rubrik årligen äskas ett anslag till belopp, som kan antagas genomsnittligt bereda täckning för de förluster som för varje år bruka uppkomma. I riksstaterna för budgetåren 1939/40—1945/46 har ifrågavarande anslag upptagits till ett avrundat belopp av 1,5 miljoner kronor. Med hänsyn till det stora avskrivningsbehov, som väntats komma att framträda i fråga om vissa tidigare beslutade investeringar, bland vilka särskilt må nämnas de omfattande statliga investeringarna i bostadsproduktionen av delvis subventionsnatur, har anslaget för budgetåret 1946/47 uppförts i riksstaten med 10 miljoner kronor. Dessutom ha sistnämnda budgetår under förevarande huvudtitel anvisats anslag å tillhoppa 13,9 miljoner kronor för avskrivning å vissa äldre kapitalinvesteringar. I riksstaterna för budgetåren 1947/48 och 1948/49 har anslaget upptagits

med 50 miljoner kronor. I gällande riksstat är anslaget uppfört med 15 miljoner kronor.

Med skrivelse den 1 december 1949 har riksgäldskontoret överlämnat en redogörelse angående överföring till fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster under budgetåret 1948/49 av förluster å statens kapitalfonder.

Av redogörelsen framgår att följande förluster av fondförvaltande myndigheter anmälts och per den 30 juni 1949 överförts till fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster:

Myndighet och fond

Statskontoret:

Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift	607: 76
Statens hantverkslånefond	74: 30
Industrilånefonden	5 174: 21
Fonden för låneunderstöd: Statskontorets delfond	35 618: 80
Fonden för statens aktier	4 698: 78

Riksbanken:

Statens bosättningslånefond	63 500: 14
Egnahemslånefonden	23 407: 92
Fonden för låneunderstöd: Riksbankens delfond	1 200: —

Lotsstyrelsen:

Statens allmänna fastighetsfond:	
Lotsstyrelsens delfond	2 864: 94

Försvarets civilförvaltning:

Försvarets fastighetsfond:	
Arméns delfond	3 857: 50

Summa kronor 141 004: 35

Vidare ha under budgetåret 1948/49 till följd av särskilda beslut av riksdagen och Kungl. Maj:t följande förluster överförts:

Fond

¹¹/₅—48 (R. skr. 189) Motorvagnslånefonden:

Hjo-Stenstorps järnvägsaktiebolag, lån nr 1	88 760: —
Västergötland-Göteborgs järnvägsaktiebolag, lån nr 2	64 779: 77

³/₆—49 (K. br.)

Fonden för låneunderstöd:

Statskontorets delfond:	
Tillägglån till viss bostadsbyggnadsverksamhet	122 112 522: 55

Summa kronor 122 266 062: 32

Fonden har sålunda för sistnämnda budgetår belastats för förluster med tillhopa 122 407 066 kronor 67 öre. Här efter utgjorde balansen av disponibla medel å fonden 5 997 226 kronor 17 öre.

Utöver vad som erfordras för årlig avskrivning av smärre oreglerade kapitalmedelsförluster böra medel under förevarande anslag även för nästa budgetår beräknas för retroaktiv avskrivning av vissa tidigare beslutade investeringar. Anslaget synes kunna beräknas till 15 miljoner kronor eller samma belopp som för innevarande budgetår.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Statsverkspropositionen: Bil. 20: Avskrivning av
oreglerade kapitalmedelsförluster.*

att till *Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster*
för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 15 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med
instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt
behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Lars Lemne.

BILAGA 21 TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN 1950

STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 4
januari 1950.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden
MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG,
ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler förslag till stat
för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1950/51 och anför därvid
följande.

Översikt av fastighetsfondens ställning m. m.

Statens allmänna fastighetsfond omfattar tio delfonder, av vilka slotts-
byggnadernas och beskickningsfastigheternas delfonder förvaltas av bygg-
nadsstyrelsen och de övriga stå under förvaltning av fångvårdsstyrelsen, me-
dicinalstyrelsen, byggnadsstyrelsen, generaltullstyrelsen, Uppsala universitet,
Lunds universitet, direktionen för karolinska sjukhuset och lotsstyrelsen.
Fastighetsfonden är anordnad såsom en kapitalfond, vilket innebär, att —
förutom kapitalbehållningen — fondens inkomster och utgifter redovisas i
rikshuvudboken. Inkomst- och utgiftsstat för fonden fastställs årligen av
Kungl. Maj:t och riksdagen. Å utgiftssidan i denna stat upptagas anslagspos-
ter för bestridande från fonden av reparations- och underhållskostnader
m. m. samt för avsättning till värdeminskningskonto. Från fondens stat be-
stridas vidare hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda loka-
ler och arrenderade markområden. Å statens inkomstsida beräknas, förutom
hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden samt
diverse inkomster, en post för varje delfond, benämnd ersättning för till
statsmyndigheter upplåtna lokaler; över denna post redovisas de belopp som

för nämnda ändamål anvisas under de olika huvudtitlarna på riksstaten. Fondens överskott redovisas på särskild titel på riksstatens inkomstsida.

Fastighetsfondens kapitalbehållning uppgick den 1 juli 1948 till 311,⁰⁷ miljoner kronor. Enligt en av riksräkenskapsverket i samband med riksbokslutet upprättad sammanställning ha under budgetåret 1948/49 kapitalinvesteringarna i fonden uppgått till 44,³³ miljoner kronor, medan utgifterna å motsvarande avskrivningsanslag utgjort 21,⁵² miljoner kronor och avskrivningsmedlen inom fonden, bidrag från kommuner samt övriga kapitalmedel uppgått till 16,⁶⁵ miljoner kronor. Nettoökningen av fondens behållning på grund av nyinvestering har således uppgått till 6,¹⁶ miljoner kronor. Genom invärderingar och omföringar mellan kapitalfonder har fastighetsfondens kapitalbehållning ökat med 24,²⁹ miljoner kronor. Den utgående behållningen den 30 juni 1949 uppgick sålunda till 341,⁵² miljoner kronor.

Den för budgetåret 1948/49 fastställda staten för fastighetsfonden balanserade på 30,⁰⁹ miljoner kronor. Inkomsterna beräknades till detta belopp, medan utgifterna och överskottet upptogs till resp. 17,⁴⁹ och 12,⁶⁰ miljoner kronor. Utfallet av staten framgår av en i budgetredovisningen (s. 198 o. f.) intagen sammanställning. Enligt denna har fondens överskott uppgått till 12,⁷⁶ miljoner kronor, vilket belopp alltså tillförts statsregleringen. Till reparations- och underhållskostnader m. m. ha åtgått 8,⁷⁵ miljoner kronor. Behållningen av reserverade reparationsmedel har under budgetåret nedgått från 3,¹⁰ till 2,⁸⁹ miljoner kronor.

Den för innevarande budgetår gällande staten för fastighetsfonden är fastställd genom brev den 4 mars 1949 (statsverkspropositionen Bil. 22, riksdagens skrivelse nr 38).

Från och med budgetåret 1944/45 har genomförts en omläggning av arbetsåret för reparationsverksamheten, varigenom detta lösgjorts från sin förutvarande bundenhet vid budgetåret och nu i stället börjar i månaderna mars—april. Härigenom kan reparationsverksamheten förläggas till vår- och försommarmånaderna, så att den icke liksom tidigare sammanfaller med byggnadsindustriens högsäsong i slutet av sommaren och början av hösten. En förutsättning härför är, att Kungl. Maj:ts förslag till stat för fastighetsfonden framlägges i statsverkspropositionen och att staten fastställs av riksdagen under dess tidigare skede.

Det förslag till stat för allmänna fastighetsfonden, som framlägges i det följande (*bilaga*), slutar på ett belopp av 35 134 000 kronor, vilket innebär en ökning av omslutningssumman med 1 651 000 kronor. Ökningen betingas i första hand av en höjning av posterna till reparations- och underhållskostnader med sammanlagt 657 000 kronor. Avsättningen till värdeminskningsskonto ökar med 507 000 kronor och hyresavgifterna med 725 000 kronor. Hyresinkomsterna förutses öka med 167 000 kronor och diverse inkomster minska med 102 000 kronor. Fondens överskott förutsättes minska med 238 000 kronor. Slutligen betingar balansen i staten en uppräknig av ersättningsanslagen till fonden med sammanlagt 1 586 000 kronor.

Till grund för förslaget till stat för fastighetsfonden ha lagts av vederbörande förvaltningsmyndigheter avgivna statförslag för resp. delfonder, varöver riksräkenskapsverket den 26 november 1949 avgivit utlåtande.

Reparations- och underhållskostnader m. m.

I enlighet med vad Kungl. Maj:t föreskrivit ha de fondförvaltande myndigheterna avgivit redogörelser för användningen under budgetåret 1948/49 av medel, som under här ifrågavarande anslagsposter ställts till förfogande. Beträffande redogörelsernas innehåll torde få hänvisas till handlingarna i ärendet.

I detta sammanhang må erinras, att vid behandlingen av förslaget till stat för fastighetsfonden vid 1943 års riksdag (prop. nr 71) ställning togs till frågan om principerna för beräkningen av medelsbehovet för reparationsändamål. De av Kungl. Maj:t i nämnda sammanhang godkända beräkningsgrunderna, mot vilka riksdagen icke riktat erinran, innebära huvudsakligen följande.

Beloppet av erforderliga reparationsmedel erhålles genom multiplicering av byggnadsbeståndets bokförda värde med en viss procentsats, underhållsprocenten. I byggnadsbeståndets bokförda värde ingå icke de byggnader, som färdigställas under det budgetår, som närmast föregår det budgetår statförslaget avser. Underhållsprocenten anpassas efter byggnadernas ålder. Sålunda fastställas ett visst procenttal för gamla byggnader och ett annat för nya byggnader. Under de första åtta åren halveras vidare underhållsprocenten för de nya byggnaderna. Underhållsprocenten eller det erhållna reparationsmedelsbehovet omräknas slutligen med hänsyn till inträffade förändringar i prisläget på byggnadsmarknaden, vilka förändringar framgå av byggnadsstyrelsens reparationskostnadsindex.

Det sålunda beräknade beloppet av erforderliga medel för reparationer och underhåll utgör en ram för medelstillelningen, vilken sedan med hänsyn till läget på arbetsmarknaden, materialtillgången, den statsfinansiella situationen m. m. av statsmakterna underkastas eventuellt erforderliga justeringar.

I brev den 1 mars 1946 förklarade Kungl. Maj:t, att beräkningen av medelsbehovet för reparations- och underhållskostnader tills vidare fr. o. m. budgetåret 1946/47 skulle beträffande fångvårdsstyrelsens, medicinalstyrelsens, byggnadsstyrelsens, Uppsala universitets och Lunds universitets delfonder ske i enlighet med de principer, som förordats i förenämnda proposition, och att härvid värdena å nyuppförda byggnader i förekommande fall skulle omräknas till 1935 års prisnivå i enlighet med de i 1946 års statsverksproposition, del 22, s. 6—7 återgivna, av byggnadsstyrelsen förordade principerna.

För att kunna bestämma de byggnadsvärden, som byggnaderna skulle ha betingat, därest de uppförts år 1935, måste en omräkning ske efter nybygg-